NOVOTEHNA
MALOPRODAJA
TEHNIČNO PRODAJNI CENTER
v sodelovanju s Quelle
NUDI SVOJE BLAGO PO UGODNIH CENAH
NOVO MESTO, C. KOM. STANETA 38, tel. 28-006

DOLENJSKI LIST

Št. 5 (2268) • Leto XLIII • Novo mesto • četrtek, 4. februarja 1993 • Cena: 80 SIT

VSAK ČETRTEK DOLENJSKI LIST

Najem rešitev za krško Celulozo?

Novoustanovljeno podjetje Videm Papir naj bi v Krškem omogočilo nemoteno proizvodnjo papirja — Za obstoj celuloznega obrata ni zagotovil — Razočaran

KRŠKO — Medtem ko je slišati dokaj podrobne in optimistične napovedi glede proizvodnje papirja v krškem Vidmu, je še zmeraj bolj malo informacij o tem, kaj se bo zgodilo s tukajšnjim obratom za izdelavo celuloze. Pred kratkim so ustanovili podjetje Videm Papir, ki je v celoti last državnega razvojnega sklada.

Videm papir je nastal zato, da bi tekočo Vidmovo proizvodnjo ločili od starih obveznosti tovarne. Kot je o ustanovitvi na novinarski konferenci še v torek, 2. februarja, povedal Božo Jašovič, predsednik upravnega odbora Vidma, bi bilo nemogoče narediti karkoli dobrega za zadolženo krško tovarno, če ne bi zadeve izpeljali na ta način. Tako zastavljena nadaljnja proizvodnja papirja v Vidmu bo po Jašovičem mnenju prinašala dobiček, v kar so po njegovem prepričani tudi poznavalci dogajanj na tržišču papirja.

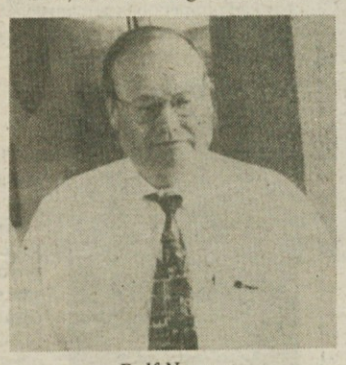

Rolf Norman

O proizvajanju celuloze so mnenja različna. Trdnih zagotovil, da jo Videm delal tudi v bodoče ni, kar sta v torek priznala tudi Božo Jašovič in Rolf Norman, Vidmov direktor. Po njunih informacijah je moč soditi, da Slovenija trenutno pospešeno išče nekoga, ki bi hotel najeti Vidmov obrat Celuloza in ki bi ga bil sposoben postaviti na noge. V kratkem bodo slovenski in verjetno kak tuj medij objavili razpis za oddajo Celuloze v najem. Pri celotni zadevi zaenkrat še manjka podatek o tem, ali Slovenija predvideva v globalnem gospodarskem načrtu lastno tovarno celuloze ali ne. Jašovič in Norman sta v torek zagovarjala tudi nadaljnjo proizvodnjo celuloze in ne samo papirja v Krškem. Menila sta, da slovensko gospodarstvo — gledano najširše — potrebuje — celulozno industrijo, saj le-ta zaposluje kar nekaj drugih dejavnosti.

M. LUZAR

• Na torkovi tiskovni konferenci je direktor Norman izrazil razočaranje zaradi nedavnega odklopa elektrike. Rekel je, da je elektrogospodarstvo prekinilo dobavo električne energije Vidmu v času, ko so še trajala pogajanja o plačilu dolga. Ker je bil sporen samo rok plačila in ker je bilo že jasno, da je denar zagotovljen, direktor Vidma domneva, da ima odklop širše nepojasnjeno ozadje.

BREŽIŠKI OBRAT ADRIE SPET STAVKAL

ŠENTLENART - V preteklem tednu je ponovno prišlo do stavke v brežiškem obratu Adrie. Potem ko je 30 delavcev dobilo nalog, da morajo na delo za določen čas na Mirno, in po informacijah, da želi direktor Toma odstopiti od pogodbe o nakupu tega obrata, so delavci v še večji negotovosti. Bojijo se, da bo podjetje Tom dobilo okrog 30 milijonov tolarjev za odpiranje novih delovnih mest, po nekaj mesecih pa se bo pokazalo, da projekt ni uspešen. Brežiški izvršni svet zatrjuje, da ne bo več ugovarjal izplačilu omenjene vsote šele potem, ko bo videl kupoprodajno pogodbo in program oživitve proizvodnje.

KAKO VARNI PRED NAPADOM NA NEK?

CERKLJE OB KRKI - "Slovenska TO ima taka sredstva, kot jih ima. Prizadevamo si in vedno opozarjamo, da je treba usposobiti protiletalsko obrambo. K temu nas usmerjajo pogoste kršitve zračnega prostora ob južni meji in tudi občasne grožnje z napadom na jedrsko elektrarno. Ocenjujemo, da grožnje niso realne glede na razpoložljiva sredstva, ki jih ima ostanek jugoslovanske armade. Menimo, da bi z njimi lahko prišlo samo do demonstracije moči in povzročanja preplaha med prebivalstvom," je namestnik obrambnega ministra Miran Bogataj odgovoril na vprašanje krajanov Cerkelj o možnostih za obrambo pred morebitnim napadom na NEK.

ŽE TRETJA ZAPRISEGA

CERKLJE OB KRKI - V petek, 5. februarja, ob 16. uri bo v Učnem centru TO v Cerkljah ob Krki svečano prisegla že tretja generacija slovenskih vojakov. Prireditve se bodo udeležili starši in drugi svojci vojakov, za slavnostno vzdušje pa bo poskrbel tudi Pihalni orkester Videm.

ZBOR SEVNIŠKIH OBRTNIKOV

SEVNICA - V soboto, 13. februraja, ob 9. uri bo v kulturni dvorani GD v Sevnici zbor obrtnikov sevniške občine. Sevniška obrtna zbornica vabi na zbor poleg rednih in popoldanskih obrtnikov tudi tiste, ki se šele nameravajo vključiti v obrt. Na zboru bo predaval mag. Bojan Pečenko iz Gospodarske zbornice Slovenije, in sicer o zakonu o gospodarskih družbah v odnosu do obrtnega zakona oz. o posebnostih za podjetnike in obrtnike.

CERKLJANI SO NEZADOVOLJNI — Najbližje sosede 700 ha velikega kompleksa nekdanjega letališča v Cerkljah ob Krki najbolj boli, da jih o načrtih na tem območju nihče ne obvešča, kaj šele, da bi jih kdo kaj vprašal. Še vedno so prepričani, da vojska ne potrebuje tako veliko prostora, in želijo, da vsaj nekaj zemljišč vrne tudi v naravi. (Foto: B. D.-G.)

Novomeški kulturni večer

Akademija, odličja in priznanja

NOVO MESTO - Novomeška akademija v počastitev slovenskega kulturnega praznika, po dolgoletni tradiciji imenovana Novomeški večer, bo v ponedeljek, 8. februarja, ob 19.30 v Kulturnem domu. Slavnostni govornik bo, kot smo že poročali, predsednik Slovenske akademije zananosti in umetnosti dr. France Bernik. Govoril bo o možnostih in nalogah Akademije v novi slovenski državi, posebej pa še o prispevku Dolenjske k tej častitljivi ustanovi.

V kulturnem programu bosta nastopala Novomeški simfonični orkester pod taktirko dirigenta Zdravka Hribarja in recitator Aleš Valič, ki bo recitiral tri pesmi Franceta Prešerna. Ob tej priložnosti bodo podeljena tudi tri najvišja odličja ZKO Novo mesto. Prejeli jih bodo: Mešani pevski zbor Revoz ob petnajstletnici delovanja, Niko Golob za dolgoletno delo v ZKO in za zasluge pri likovnem izbraževanju mladine in odraslih ter Zdravko Hribar za uspehe pri oblikovanju in izgradnji glasbene kulture v Novem mestu.

Predsedstvo ZKO je prejšnji teden sprejelo tudi sklep o podelitvi šestih priznanj ZKO Novo mesto, ki jih bodo dobitniki prejeli ob prireditvah v lastnem okolju. Prejeli jih bodo: Ivanka Boltez za dolgoletno uspešno delo v KUD Gabrje, Milan Pavlič za delo s pevskimi zbori v Šentjerneju in okolici, Ivan Ašič za 15 let uspešnega dela pri Kresu, Marija Jerele in Zvone Pavlin za 15 let požrtvovalnega dela pri zboru Revoz in podjetje Novoles za naklonjen odnos do kulture, kljub gospodarskim težavam, ki so ga občasno pretresale.

T. J.

Jezni krajani niso zasedli novomeške pošte

Telefoni aprila?

NOVO MESTO — V ponedeljek, 1. februarja, ni prišlo do zasedbe novomeške pošte, kot so zagrozili jezni prebivalci KS Bučna vas, ki že dolgo zaman čakajo na telefone. Na sestanku v petek, 29. januarja, med predstavniki KS Bučna vas in petimi najodgovornejšimi predstavniki PTT Novo mesto so se dogovorili o vseh najbolj perečih stvareh.

Zadeva se je začela pravzaprav že pred petimi leti, ko so v KS Bučna vas začeli zbirati nove interesente za telefonske priključke in kmalu zatem tudi denar za izgradnjo omrežja. Na novo naj bi telefon dobilo 230 gospodinjstev v tej krajevni skupnosti in s sedanjimi 130 bi polovica vseh gospodinjstev v KS imelo telefon. Pa se je ustavljalo in zapletalo, dokler ni zavrelo in toliko da ne tudi prekipelo.

V petek so se dogovorili o vseh najbolj spornih točkah. Ker gre za primarno omrežje, bodo stroške gradnje pokrili z dogovorom med PTT in izvršnim svetom, se pravi s prispevkom, ki ga za ta namen plačujejo novi naročniki. Sredi marca naj bi opravili tehnični pregled krajevnega omrežja, tako da bi do konca marca dobili uporabno dovoljenje, v prvi polovici aprila pa naj bi naročniki dobivali v podpis pogodbe. Seveda bodo morali naročniki prej poravnati vse svoje obveznosti; vsak naročnik, ki je doslej poravnal svoje obveznosti, bo moral plačati še 400 nemških mark v tolarski protivrednosti, tako da bo telefonski priključek stal nekaj več kot 3.000 mark. Stroški priključitve tu niso všteti. Dogovorili so se tudi za deblokado računa KS Bučna vas tako, da PTT odkupi odvečni material, ki ga je KS nabavila po njenem spisku.

A. B.

NOVA MENJALNICA

KOČEVJE - V soboto so na Trgu Zbora odposlancev 68 odprli prvo zasebno menjalnico v Kočevju, ki odkupuje in prodaja devize. Odprta je vsak dan od 7. do 19. ure, ob sobotah pa od 7. do 13. ure. V Kočevju menjajo devize pri bankah (kjer pa jih bolj redko lahko kupite, ker jih nimajo), v prodajalni MORC, zdaj pa še pri zasebniku.

Danes v Dolenjskem listu

na 3. strani:
• Ta pomlad bo za vino nevarna
na 4. strani:
• Ni ovir za mobitel
na 5. strani:
• Ubijte nas! Borili se bomo!
na 6. strani:
• Direktorici stregli po življenju
na 7. strani:
• Kolešnik predlaga razrešitev
na 8. strani:
• Novinarji Dolenjskega lista komentirajo
na 10. strani:
• Pol stoletja dolga pot do pravice
na 11. strani:
• Z novo vlado novo upanje
na 12. strani:
• Dušni pastir z ikonami in poezijo

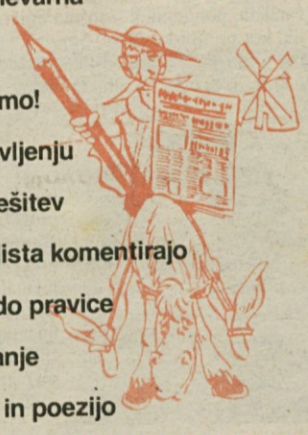

POČITNIČARJI NA OBISKU — Zimske počitnice dolenjskih šolarjev so tudi letos minile brez snega. Kljub temu se mnogi šolarji po zaslugi Zveze prijateljev mladine niso dolgočasili. V Domu kulture so vsak dan obiskovali filmske matineje, veselo je bilo v Pionirski knjižnici, še posebej veliko zanimanja pa je bilo za programe slikanja, kiparjenja in oblikovanja, ki so ga pod vodstvom Ivane Tanko pripravili v Dolenjskem muzeju. Ob tednu počitnic so svoja vrata odprle tudi novomeške novinarske hiše. Mladi šolarji so bili najprej na obisku v Dolenjskem listu (na sliki) in si ogledali rojstvo najnovejše številke, zatem pa so spoznali še Studio D in televizijo Vaš kanal. Počitnice brez snega so zaključili s sobotnim planinskim izletom na Gorjance. (Foto: J. Pavlin)

Še naprej bodo živeli z vojsko

Na sestanku krajanov s predstavniki ministrstev in občine veliko vprašanj in malo dogovorov — Miran Bogataj: »Vračanja v naravi ne bo!«

CERKLJE OB KRKI — »Vojska tu bo, temu se ne moremo izogniti, saj je južna meja mehki del trebuha Slovenije,« je na sestanku s krajani krajevnih skupnosti Cerklje ob Krki, Krška vas in Skopice dejal namestnik ministra za obrambo Miran Bogataj. V petek zvečer se je pokazalo, da krajani sicer razumejo vojsko, da pa pri tem ne morejo prezreti svojih lastnih interesov. Predvsem jih boli, da jih o dogajanjih v njihovi neposredni bližini nihče ne vpraša niti ne obvesti.

Tudi tokrat je bilo največ govora o tem, kako uskladiti različne interese na območju nekdanjega letališča Cerklje. Vojska bivše države je zanj nacionalizirala okrog 700 ha površin in s tem oškodovala 307 lastnikov. Ti bi želeli izgubljeno lastnino nazaj in sicer kolikor se le da v naravi. Nikakor ne morejo razumeti, zakaj slovenska vojska potrebuje toliko prostora, čeprav ga niti nekdanja JLA ni potrebovala.

Ministrstvom za obrambo in občina, ki sta konec poletja podpisala dogovor o uporabi vojaških objektov v brežiški občini, se zavzemata, da se zemlja ne vrača in da ostane v enem kompleksu. Dobro tretjino (220 ha) zemljišč naj bi namenili civilnemu letališču, medtem ko bi drugo ostalo vojski, saj je v marsikje v infrastrukturo zemljišča vloženo preveč sredstev. Obrambno ministrstvo je zato že zavrnilo možnost vračanja v naravi.

Na petkovem sestanku je bilo jasno povedano, da razlaščenci lahko dobijo le nadomestna zemljišča ali odškodnino. Miran Bogataj je obljubil, da bodo v čim krajšem času pripravili načrt območja letališča. Tako bodo lažje stekli pogovori in usklajevanje različnih zahtev po izkoriščanju tega območja.

»Ne želimo živeti v istem kraju, a na dveh nasprotnih straneh, zato smo za sodelovanje, kjer je le možno,« je poudaril Miran Bogataj. Zagotovil je, da iz gramoznice na vojaškem območju od zadnjega opozorila ni odpeljal niti en tovornjak gramoza in se tudi več ne bo. Na vztrajanje krajanov je potrdil, da gramoza niso odvažali samo zaradi poravnave tal za strelišče, ampak so z njim plačevali tudi storitve gradbenim podjetjem. Kot je dejal, je po dogovoru z IS tu še naprej predvideno izkoriščanje gramoza. Krajanom je še obljubil, da bodo proučili vpliv akacije na sosednja zemljišča in možnost za njihovo odstranitev.

B. D.-G.

• Po Bogatajevih besedah naj bi še to pomlad sklicali nosilce razvoja v Posavju, da bi videli, kako bo s civilnim letališčem, za katero bi potrebovali 30 milijonov mark. Na sestanku, na katerem so sedeli na eni strani nezadovoljni in ne dovolj informirani krajani, na drugi pa predstavniki občine in ministrstev za obrambo, za promet in zveze ter za okolje in prostor, se ni dalo veliko dogovoriti. Na koncu so se le zedinili, da se morajo krajani bolj povezati v domačem kraju in poiskati skupne interese. Šele potem se bodo ponovno sestali predstavniki različnih interesov na bivšem letališču in oblikovali predloge rešitev.

IZHOD - DAMJAKI?

MOZELJ - V Mozlju in okoliških vaseh je precej kmetijskih zemljišč, ki niso najbolje izkoriščena. V želji, da bi ta zemljišča v prihodnje bolj obdelovali, se posamezniki zavzemajo, da bi del zemljišč uporabili za oboro, kjer bi redili damjake. Sedaj se je že prijavil interesent, ki bi želel ta zemljišča uporabiti za gojitev tovrstne divjadi. Upajmo, da pri pridobivanju soglasij in sklenitvi zakupnega razmerja ne bo imel večjih težav.

V. D.

VREME

Do konca tedna se bo nadaljevalo suho in ne preveč mrzlo vreme.

BO ZIMA KRATKA — Prvi zvončki in telohi že najavljajo, da do prvih pomladanskih dni ni več daleč. Pred dnevi pa se je v našem uredništvu oglasil Alojz Ljubi iz Ždinje vasi in nam prinesel pokazat prave jurčke. Povedal je, da jih je sestra Marija našla pri grabljenju listja v gozdu na Jagodniku. Za ta čas kar malo nenavadno. (Foto: J. P.)

Kjer se konča logika

Kaže, da so Cerklje ob Krki za vedno povezane z vojsko. Ljudje so nekako že navajeni na to, vendar pričakujejo, da bo z novo vojsko precej drugače kot z nekdanjo. Je sploh možno dobro sožitje z represivno ustanovo? Vsekakor velja poskusiti in napeti vse sile, da bi bila naveza kar najbolj usklajena. Dosedanje izkušnje so slabe. Prebivalci vasi okrog nepreglednega kompleksa nekdanjega cerkljanskega letališča so bili ob svojo zemljo. Mnogi so zato obubožali in postali dninarji, saj službe v nerazviti občini niso mogli dobiti. Vojska jim je vzela tudi varnost, čisto okolje, ko je brezobzirno onesnaževala podtalnico, in tišino, ki jo je motil nenehni hrup letal. Njena prisotnost v kraju je preprečevala razvoj, gradnjo tovarn, podjetij, delavnic.

Cerkljani tudi z novo vojsko niso zadovoljni. Zaprla se je za ograjo in tam počenja stvari, za katere domačini ne izvedo pravočasno. Res drži trditev namestnika ministra za obrambo Mirana Bogataja, da obrambno ministrstvo ne more obveščati vsake vasi v Sloveniji, toda Cerklje so samo ene. Slovenska vojska je očitno pozabila na znano vodilo iz samoupravnih časov. Ljudem je treba dati, če že nič konkretnega, vsaj občutek, da so pomembni, da lahko vplivajo in odločajo. Gre tukaj za začetniške napake v taktiki mlade vojske, ali morda velja splošno pravilo, da kjer se začne vojska, tam se konča logika?

BREDA DUŠIČ-GORNIK

Bomo bolj podprli »zmagovalce«?

Dr. Maks Tajnikar govoril študentom in podjetnikom o podjetništvu — V Sloveniji potrebujemo pozitivni naboj in konsenz, da dohitimo srednjerazvite

SEVNICA — »V Sloveniji je treba ustvariti pozitivno vzdušje v gospodarstvu. Sanacija LB naj bi sicer vplivala le na 2-odstotno znižanje obrestne mere. Toda če hočemo pospešiti gospodarstvo, moramo začeti z investicijami. Zelo pomembno je, da povežamo naša notranja pričakovanja. Ni res, da se ne da nič narediti. Ljudem je treba ustvariti upanje, da se splača ukvarjati s podjetništvom, jim odpirati neke perspektive. Podjetništvo pri nas pogosto enačimo s t.i. malim gospodarstvom. Pred dvema letoma smo še veliko govorili, da nam manjka malih podjetij, zdaj po številu teh le še malo zaostajamo za razvitimi, najhitrejša pa je rast podjetij z do 10 zaposlenih.«

To so le nekateri poudarki iz daljšega uvodnega prispevka ministra dr. Maksa Tajnikarja, v slovenski vladi zadolženega za gospodarske zadeve, na petkovem pogovoru o podjetništvu s sevniškimi študenti in podjetniki. V slovenskem malem gospodarstvu je zelo pomemben tudi t.i. samozaposlitveni sektor, bolj kot sama donosnost, ki je praviloma večja kot v velikem gospodarstvu. Dr. Tajnikar je to misel ponazoril z izkušnjami iz ZDA, kjer študentje ne razmišljajo, kam bodo šli v službo, ampak kako se bodo znašli, da bodo postali milijonarji.

V Sloveniji potrebujemo 1,2 milijona mark za ustanovitev podjetja z 20 zaposlenimi. Tudi v ZDA brez milijonov ni novih delovnih mest. Ljudi, ki imajo denar in so sposobni investirati, je treba zajeti. Po mnenju dr. Tajnikarja pa ne bi smeli obremeniti le višjega sloja (primer Skandinavije!), če hoče Slovenija iz recesije. Ustvarjati moramo trg managerjev, tudi zavoljo večje učinkovitosti sklada za razvoj, saj se je doslej pokazalo, da »Koržetovemu skladu« še kako manjka tovrstnih sposobnih ekip.

P. P.

PODPORA ZMAGOVALCEM — Dr. Maks Tajnikar (ob njem sedijo z leve: Kamil Krošelj, Jože Kovač, Marjan Kurnik in Tone Koren) je na pogovoru s študenti in podjetniki v sevniškem hotelu Ajdovec, ki ga je pripravila sevniška občinska skupščina, izrazil prepričanje, da bodo mnoga podjetja pri nas dobila zelo mlade ekipe. Zavzel se je za večjo podporo našim najboljšim podjetjem, »našim zmagovalcem«, čeprav je že kar simptomatično, da se, podobno kot na univerzi s študenti, bolj ukvarjamo s slabimi podjetji. (Foto: P. Perc)

Zaščita zaradi ogroženosti z bifenili

ČRNOMELJ, METLIKA — Območna organizacija zveze svobodnih sindikatov za Belo krajino je lani jeseni naslovila na skupščini in izvršna sveta obeh belokranjskih občin ter ministrstvi za zdravstvo ter varstvo okolja in urejanje prostora zahtevo za ureditev zaščite delavcev in prebivalcev Bele krajine zaradi ogroženosti s PCB, poliklorinanimi bifenili.

Črnomaljski oddelek za družbeni razvoj je tudi sam prosil za strokovno mnenje ministrstvo za zdravstvo, a pisnega odgovora še ni dobil. Po telefonu pa so strokovni delavci ministrstva pojasnili, da po sedanjem zakonu o zdravstvenem zavarovanju ni moč posebej obravnavati posameznega območja v Sloveniji, ker zakon izrecno navaja, da pri zavarovanju ne sme biti razlik ne za posameznike ne za prebivalce določenega območja. Po mnenju ministrstva v zakonu ni podlage za kakršne koli olajšave zaradi ogroženosti s PCB ali morda zaradi česa drugega. Res pa je, da ministrstvo dobiva podobne pobude iz različnih slovenskih krajev.

Ker je za dodatno ugodnost potrebno dati pobudo za spremembo zakona o zdravstvenem zavarovanju, bo črnomaljski izvršni svet to tudi storil.

M.B.—J.

Direktor je ponudil odstop

Napovedi se uresničujejo: stanovalci zahtevajo od Komunale denar za preveč plačano ogrevanje

ČRNOMELJ — Potem ko so stanovalci v blokih na Čardaku, ki jih ogrevajo iz skupne kotlovnice, s katero upravlja Komunala, pri medobčinski upravi inšpekcijskih služb dosegli, da se sedanje cene ogrevanja (133 tolarjev za kv. meter stanovanja) vrnejo na lanske majske cene (49,15 tolarjev za kv. meter), so iz Komunale opozorili izvršni svet na posledice, ki bodo zaradi tega nastale v njihovem javnem podjetju.

Predvidevanja Komunale so se že uresničila, saj so mnogi stanovalci, ki so svoje obveznosti pravočasno poravnali, zahtevali takojšnje vračilo preplačila. Med njimi tudi dom starejših občanov, ki naj bi mu Komunala vrnila skoraj 1,3 milijona tolarjev. Zato je Komunala zaprosila izvršni svet, da ji zaradi težav, ki resno ogrožajo poslovanje celotnega javnega podjetja, nemudoma zagotovi 2,3 milijona tolarjev likvidnostnih sredstev na mesec. Hkrati opozarja izvršni svet, da bo, če tega ne stori, onemogočeno delo vseh komunalnih dejavnosti, zaradi česar lahko pride pri uporabnikih komunalnih storitev do neslutenih posledic. Poleg tega prosi IS, naj posreduje pri ministrstvu za tržišče RS, da bi takoj rešilo njihov zahtevek za nadomestilo do cene, ki pokriva stroške enostavne reprodukcije.

Na izvršnem svetu so poudarili, da so pripravljeni sodelovati pri reševanju problemov Komunale, a ne kot edini rešitelj. Sicer pa Komunala potrebuje likvidnostna sredstva skoraj izključno zato, ker več kot polovica stanovalcev sploh ni plačala ogrevanja, sama pa ni naredila nič, da bi ga izterjala. V proračunu ni denarja za te namene, sploh ne sedaj, ko velja začasno financiranje po dvanajstinah. Opozorili so, da se bodo problemi s financiranjem ogrevanja nadaljevali, če bo prišlo do (samovoljnega) odklapljanja stanovanjskih blokov od kotlovnice. Ker pa so črnomaljske cene ogrevanja med najvišjimi v Sloveniji, jih mora nadzorni odbor skupaj s Komunalo še enkrat pretresti.

M.B.-J.

• Direktor Komunale Bojan Košir je dal vlogo za razrešitev z mesta direktorja s 1. februarjem in sicer zaradi zdravstvenih razlogov ter predlagal, naj ga razporedijo na drugo delovno mesto v javnem podjetju. Vlogo je obravnaval tudi občinski izvršni svet, a je predlagal, naj Košir glede na sedanje probleme na komunalnem področju preloži odstop za nedoločen čas.

Neločljiv del demokratičnih teženj ljudstva

Z letne skupščine občinskega združenja ZB NOV

NOVO MESTO — V četrtek, 28. februarja, je bila v Novem mestu letna skupščina Občinskega združenja ZB NOV. Od 36 delegatov jih je prišlo 31; manjkali so predstavniki krajevnih združenj iz Žabje in Gotne vasi, Mačkovca, Šmarjete in Škocjana.

Letno srečanje borčevske organizacije je najprej popestril Lado Ambrožič-Novljan, ki je predstavil dosedanje delo Društva piscev zgodovine NOB in knjigi, ki ju je mlada založba pravkar izdala. Prof. dr. Veljko Rus je napisal Zapiske iz življenja Josipa Rusa, svojega očeta. Knjiga Pol stoletja pozneje, delo Lada Ambrožiča, je pregled uspehov OF in NOB, ki jih avtor zelo kritično, a pošteno in zanimivo podaja v luči zgodovinskega razvoja. Ambrožičeva najnovejša knjiga, ki bo v kratkem v Novem mestu še posebej javno predstavljena, je tkivo, ki povezuje ljudi z demokratično idejo. Zato bo zanimiva zlasti za nas, ki nekdanjega dolenjskega učitelja, pozneje pa enega vodilnih političnih in vojaških delavcev Slovenije, dobro poznamo.

Uvodno poročilo predsednika Ludvika Goloba je dopolnilo letni pregled dela, ki so ga delegati dobili že prej. Tudi lani so bila prizadevanja organizacije vsestranska, zlasti še delo njene komisije za socialno-zdravstveno varstvo. Tudi spomeniškemu varstvu so posvetili dosti skrbi. ZB se je takoj odzvala na nekaj primerov poškodovanih oz. uničenih spominskih obeležij, ki so bila s pomočjo občinske skupščine medtem v celoti obnovljena. Žal dosedanja politična razklanost, nestabilnost in ideološka razhajanja v Sloveniji niso omogočala take gospodarske rasti mlade države, da bi vsi imeli od nje več koristi. Upravičeno pričakujemo od nove vlade, da se bo stanje vendarle spremenilo na boljše.

V razpravi je sodelovalo deset udeležencev. Z novim zakonom o zdravstvu nekdanji borci niso zadovoljni, saj pogrešajo v njem pravice, ki so jih že imeli zapisane, ki pa še vedno kljub temu močno zaostajajo za podobnimi pravicami vojnih veteranov drugod po svetu. Ne gre za nobene prednosti nekdanjih bojevnikov in zmagovalcev nad fašizmom, temveč samo za to, da glede tega ne bi spet nazadovali.

Politična podoba borčevske organizacije je enovita in močna, so med drugim ugotovili, saj sicer ne bi prenesla ponižanj, ki jih je ZB zadnja leta morala prestajati. Na znotraj čvrsta je bila kos težavam, žalitvam in zaničevanju nekdanjih političnih nasprotnikov. S ponosom ostaja sestavni del demokratičnih teženj slovenskega ljudstva.

T. GOŠNIK

BOLJ USKLAJENO DO HE VRHOVO?

LJUBLJANA - Poslanec Združene liste v državnem zboru Franc Lipoglavšek je na zadnji seji slovenskega parlamenta dal pobudo, da bi na republiki oblikovali posebno koordinativno telo za spremljanje izgradnje HE Vrhovo. Lipoglavšek je povedal le tisto, na kar so že večkrat opozorili v laški in sevniški občini, v zadnjem času pa tudi investitorji in graditelji HE, namreč, da so različna opravila v zvezi z elektrarno zdaj razdeljena med različna ministrstva, ki delujejo neusklajeno, zaradi tega poteka delo z velikimi težavami.

Izplačilo škod v treh dneh

Zavarovalna družba Adriatic se je »prijela« tudi na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju

NOVO MESTO — Oktobra lani je koprska zavarovalna družba Adriatic, ki so jo ustanovili leta 1990, odprla svojo poslovno enoto v Novem mestu. Do konca lanskega leta je Adriatic z mrežo svojih poslovnih enot in pooblaščenih agencij prepletel skoraj že vso Slovenijo.

Enoto v Novem mestu so ustanovili zato, da bi svojo ponudbo privedli na Dolenjsko, v Belo krajino in Posavje. Novomeška enota Adriatica ima začasne prostore v Pionirjevi upravni stavbi v Bršljinu, poleti pa se bo preselila v novi trgovsko-poslovni kompleks na Novem trgu, kjer je Adriatic za novomeško enoto kupil okoli 400 m2 prostorov. Novomeška enota, kjer je sedaj zaposlenih 7 ljudi, ima pooblaščene agencije še v Metliki, Krškem in Brežicah ter 50 zastopnikov.

»Naša enota je pristojna za sklepanje vseh zavarovanj, ki jih ponuja Adriatic,« je povedal direktor poslovne enote Janez Hrovatič. »V Adriaticu ponujamo razna zavarovanja s širokimi jamstvi in ugodnimi zavarovalnimi premijami. Zavarujemo življenjsko, nezgodno, managersko, rentno in premoženjsko.« Zadnje čase posvečajo veliko pozornost rentnim in paketnim zavarovanjem in še posebej prostovoljnemu zdravstvenemu zavarovanju. Za letošnje leto so v Adriaticu sklenili 130.000 takih zavarovanj, od tega v novomeški enoti 6.000.

Velika prednost tega, da je enota v Novem mestu, je to, da z razliko od prej, ko so morali zavarovanci po oškodninske zahtevke v Koper, sedaj vse opravijo v Novem mestu ali na sedežih agencij, se pravi v Metliki, Krškem in Brežicah. Pri Adriaticu posebej poudarjajo, da zavarovancu izplačajo škodo v treh dneh po tem, ko je zbrana vsa potrebna dokumentacija.

A. B.

• Za letos si novomeška enota Adriatica na območju, ki ga pokriva, obeta 5-odstotni tržni delež, kar pomeni v zasebnem sektorju za 2 milijona nemških mark zavarovalnih premij; v družbenem sektorju pa načrtujejo 300.000 mark premij. Toliko in še več naj bi bilo samo »prostih zmogljivosti« na tem območju in tako jim za dosego teh načrtov naj ne bi bilo treba nikomur hoditi v zelje. Pri tem se najbolj zanašajo na svojo zavarovalniško ponudbo ter hitro izplačevanje škod.

Mariborsko pismo

Zgodovina na osebnih izkaznicah

Od Tegetthoffa do Maistra, Lenina in Kardelja

MARIBOR - Lokalna oblast v Mariboru bo, kakor kaže, končno izvedla že dolgo napovedovano preimenovanje nekaterih ulic in mestnih trgov. Kljub temu da bo glede na prve predloge dobilo nova imena bistveno manj ulic, bo to občinsko vlado stalo skorajda milijon tolarjev, še več stroškov pa bodo imeli občani, ki bodo morali menjati dokumente. Zamenjava vseh dokumentov bo občana stala 1800 tolarjev, kar za večjo družino tudi ne bo več majhen strošek.

Sicer pa so bili Mariborčani v zadnjem stoletju zelo vneti za spreminjanje uličnih imen ter pri nastavljanju in odstavljanju spomenikov. Tako so na osrednjem trgu pred zgradbo mestnih oblasti 1883. leta z velikim pompom postavili mogočen spomenik svojemu rojaku, velikemu nemškemu pomorskemu strategu admiralu Wilhelmu von Tegetthoffu, ki je bil velikonemški šovinist in je zelo zaničeval Slovence. Kmalu po tem, ko so Maistrovi borci izborili severno slovensko mejo, so Tegetthoffov spomenik odstavili, vendar na njegovo mesto niso postavili spomenika Maistrovim borcem, pač pa srbsko pravoslavno cerkev(!), in to v sam center Maribora. Nekateri srbski zgodovinarji so sploh radi pisali, da so ta del "male Slovenije" izpod Germanov osvobodili Srbi. Med drugo vojno so okupatorji pravoslavno cerkev odstranili, po osvoboditvi pa so se začele žolčne polemike, ali naj na trgu stoji spomenik generalu Rudolfu Maistru. Eni so govorili o njegovih zaslugah za severno slovensko mejo, drugi so mu zamerili, da je nastopil proti socialističnemu prebujanju (ki je bilo po mnenju mnogih strokovnjakov tedaj na avstromarksističnih pozicijah), tu in tam pa je bil kdo na Maistra verjetno tudi hud, ker je Maribor priključil Sloveniji... Ko je po štirih desetletjih Maister le dobil spomenik, so oživele razprave, da je treba ob njegov bok vrniti tudi spomenik Tegetthoffu.

Da o tem, kolikokrat se je spremenilo ime trga, niti ne govorimo. Sedaj se trg imenuje po velikem boljševiku Vladimiru Iljiču Leninu. Ali si predstavljate na enem trgu nemškega nacionalista in cesarskega admirala Tegetthoffa, slovenskega pesnika in narodnjaka generala Maistra in boljševika Lenina? Sicer pa utegne Lenin ta trg zapustiti prej, predno se vrne Tegetthoff. Do takrat pa bodo morda postavili v park nekoliko višje tudi spomenik Kardelja, ki ga niso odstavili, pač pa je na "daljšem čiščenju".

Ali niso bili Američani pametni, ko so svoje avenije in bulvarje imenovali s števili: prvi, drugi, tretji? Tako so zgodovino prepustili zgodovinarjem, ljudem pa od zgodovinskih in političnih preklarij neomadeževane osebne izkaznice. Toda, ali se pri nas ne bi začeli pričkati še o tem, katera ulica v mestu bo prva, katera druga in katera zadnja? Morda bi potem morali osebne izkaznice menjavati še pogosteje, saj gre pri vseh teh stvareh očitno bolj za to, kdo bo danes prvi, kakor pa za zgodovino.

TOMAŽ KŠELA

naša anketa

Je kultura predraga?

Le redki so trenutki, da se kdo ne oglasi in vesoljnemu svetu izjavi, da je kultura v krizi. Slovenci smo tega vajeni, verjetno že odkar pomnimo. Marsikdo si pač želi ustvarjati in za ustvarjanje imeti ustvarjene najbolj ugodne razmere. Je pa tisti, ki čaka, da mu bo take razmere ustvaril kdo drug, slab ustvarjalec, in objektivno, gledano je svet verjetno zaradi takih izgubil malo nepogrešljivih stvaritev. Tisti, ki neprestano izjavlja, da je kultura v krizi, najbolj verjetno razglaša lastno usvarjalno krizo. Kaj pomaga jadikovati nad tem, da je kulturna ponudba pičla, ko pa je še tisto, kar je ponujeno, sprejeto od maloštevilne publike, mimo velike večine pa kulturni dogodek zdrsne, kot da ga ni bilo. Za mnoge bi bila vsaka cena za kulturo previsoka, predvsem zato, ker so ji pripravljeni nameniti le preostanek, tega pa v potrošniški družbi res ne bo nikoli. In kaj rado se zgodi, da v tako lagodno razmišljanje zapadejo tudi tisti, ki gospodarijo z državnim proračunom. Ko taka miselnost prevlada tam, pa je že nevarno. Za ustvarjalce, za uživalce kulture in za državo pa velja: kulturnega ustvarjanja in uživanja bo toliko, kolikor si za to pripravljen žrtvovati.

BERNARDA MARJETIČ, računovodkinja iz Brestanice: »Človek že pomisli, ali si bo kupil knjigo, ki stane pet tisoč in več. Ali jo bo kupil, je odvisno od tega, kakšna je knjiga, seveda pa pogleda tudi na ceno. Kultura postaja vse dražja. Ali boš še lahko šel v gledališče je odvisno od tega, ali ti bo za to še kaj ostalo v žepu. Slišati je, da bo ljubiteljska kultura dobila še manj denarja, to pa ni prav, če nočemo, da bodo kulturne prireditve samo še v velikih mestih.«

MILENA GRM, saldakontistka iz Šentjanža na Dolenjskem: »Deset let smo gradili hišo in upali, da si bomo lahko kaj več privoščili po končani gradnji. No, zdaj pa sami veste, kakšne so razmere, saj si ne moremo privoščiti niti toliko kulturnih dobrin kot smo si jih takrat, ko smo morali najbolj varčevati z denarjem in časom. Zdaj, ko bi čas še bil, pa ni denarja, zlasti ne za ogled kake opere ali gledališke predstave v Ljubljani, pa če bi si to še tako želeli.«

MAGDA JAZBEC, igralka amaterskega gledališča iz Prečne: »V ljubljanski Operi in Drami sem bila nazadnje, ko sem še gulila šolske klopi. Zdaj vidim le tisto, kar gostuje v sramotno majhni dvorani novomeškega Doma kulture, in pa tisto, kar je moč videti na malih ekranih. Mislim, da delamo narobe, ko režemo kulturi čedalje tanjši kos kruha, saj se s tem sami izoliramo od kulturnejšega okolja, kulturno neosveščen narod pa ne bo v ponos Sloveniji niti Evropi.«

MARJETA LJUBEŠEK, diplomirana zgodovinarka iz Hrastovice pri Mokronogu: » Ko sem bila še študentka, sem imela večjo možnost izbire med različnimi kulturnimi dogajanji, pa tudi časa za kulturne prireditve sem imela več. Naš standard je res vsak dan nižji in pri pokrivanju stroškov imajo prednost nujne stvari, za kulturo pa ponavadi zmanjka denarja. Vendarle menim, da vsakdo, ki si močno želi na neko prireditev, finančno to še vedno zmore, pa tudi najde jo.«

ALEŠ VEBEL, študent iz Ribnice: »V Ribnici zagrabijo ljudje za vsako stvar, ki se jim ponudi, pa naj si gre za gledališke predstave, likovne razstave ali karkoli drugega. To pomeni, da so ljudje, kljub pomanjkanju denarja, še vedno lačni kulture. Tudi sicer mislim, da je pomanjkanje bolj čutiti pri izvajalcih, ponudnikih oziroma organizatorjih, kot pri obiskovalcih. Smo pa na splošno, zlasti kar se gledaliških predstav tiče, lahko zadovoljni s kvaliteto ponujenega.«

ANA PEJČIČ, delavka iz Tribuč pri Črnomlju: »Sem članica knjižnega kluba, a so tudi tam knjige že predrage za delavski žep. Na srečo sem veliko knjig kupila, ko so bile še cenejše. Kulturnih prireditev je v Črnomlju malo, medtem ko je do Ljubljane predaleč in predrago. Včasih smo imeli v Črnomlju vsaj teden filma. Žal je v vsakdanjem življenju že več politike kot kulture, tako da mi marsikdaj komaj uspe sproti prebrati časopise, za knjigo pa že zmanjka časa.«

JANEZ ČURK, elektrotehnik iz Metlike: »Leposlovne knjige so postale predrage, da bi si jih lahko kupil. Gledališko predstavo bi si šel ogledat, vendar bi morala biti zares vrhunska. Kaj takega pa v Metliko ne pride. Da pa bi si jo šel ogledat na primer v Cankarjev dom v Ljubljano, bi bilo zopet predrago. Čeprav smo ta dom gradili vsi Slovenci, je sedaj privilegij le nekaterih. Mi pa tako geografsko kot kulturno ostajamo na periferiji.«

STANE LOGAR, upokojenec iz Kočevja: »Ljudje, ki so oddaljeni od Ljubljane in drugih večjih kulturnih središč, si zaradi dolge poti in stroškov ne morejo privoščiti toliko kulture, kot bi morda želeli. V Kočevju je kulturnih prireditev veliko premalo, žal pa se zgodi, da so tudi tiste, ki so, premalo obiskane. Pa verjetno ne zaradi pomanjkanja denarja, ampak zaradi premajhne kulturne osveščenosti. Včasih je bilo gostovanj več, več je bilo tudi amaterske kulture.«

META BERGLEZ, profesorica tujih jezikov v brežiški gimnaziji: »Nekaj kulture si moram privoščiti že zaradi poklica. Predvsem si kupim kakšno knjigo v strokovne namene, pa tudi na različne prireditve in predstave se odpravim, čeprav vedno ni časa. Mislim, da je tudi v Brežicah dovolj možnosti za potešitev potreb po kulturi, vendar ugotavljam, da med občani marsikdaj niti ni veliko zanimanja. Tega ne moremo razlagati samo s pomanjkanjem denarja.«

KMETOM Z OBMOČJA STRAŽE

VAVTA VAS, STRAŽA - Kmetijska svetovalna služba vabi na predavanje inž. Staneta Bevca o reji in ekonomiki pitanja govedi, ki bo v četrtek, 9. februarja, ob 19. uri v učilnici osnovne šole Vavta vas. Prav tako vabita svetovalna služba in društvo vinogradnikov na predavanje inž. Jožeta Maljeviča o reševanju sodobnih problemov v vinogradništvu, ki bo v nedeljo, 7. februarja, ob 9. uri v prostorih gasilskega doma v Straži.

OBČNI ZBOR ČRNOMALJSKE KMETIJSKE ZADRUGE

ČRNOMELJ - Mercator - kmetijska zadruga Črnomelj bo imela v ponedeljek, 8. februarja, ob 9. uri v črnomaljskem kulturnem domu občni zbor članov zadruge. Beseda bo tekla o delu zadruge v lanskem letu, o načrtu dela za letos ter o spremembi zadružnih pravil. Z žrebanjem pa bodo zaključili nagradno igro, ki jo je imela zadruga v svojih prodajalnah.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Mrzel ponedeljek je spet prispeval k temu, da je nekaj prodajnih mizic ostalo praznih, vseeno pa je bila ponudba pestra. Izpisali smo si naslednje cene: jajca po 13 do 16 tolarjev, skuta 250, korenje in koleraba 70, merica regrata 100, rozine 200, skodelica smetane 150, beli fižol 200, krhlji 200, domači čaji 100, orehi 660, pistacija 900, prekajeni sir 500, čebulček 300, krožnik kisle repe 100, solata 150, fige 300, domače žganje 350, prekajena slanina 600, domače klobase 1000, domače salame 1500 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so ponujalil: radič po 229, solato po 160, banane po 139, pomarančc po 88, česen 278, kivi 139, cvetačo 237, hren 425, čebulček po 300 tolarjev. Pri Đeladiniju so hoteli za banane 120, krompir 40, čebulo 60, mandarine 120, limone 150, solato 150, pomaranče 70, jabolka 80, kivi 140 in za fižol 180 tolarjev.

Vino bistro že po 15 minutah

Poskus in zdaj praksa v M-Agrokombinatovi kleti — Prej je trajalo poldrugi mesec — Večkrat nagrajeni laški rizling letnik 1991 — izbor kot dokaz

LESKOVEC — V tukajšnji vinski kleti, ki posluje v okviru krškega Mercatorjevega Agrokombinata, so pred nedavnim filtrirali vino po t. i. Cross—Flow metodi. Prvič so na ta način vino v leskovški vinski kleti obdelovali pred tremi leti. Medtem ko so tedaj vse skupaj počeli malodane na skrivaj, saj so filtrirni postopek še preizkušali, tamkajšnji vinarji zdaj z veseljem povedo, kaj pravzaprav počno.

»Pri starem načinu bi po čiščenju vina potrebovali prvo filtracijo, drugo in nato stekleničenje. Novejši postopek je neprimerno krajši. Za učinek, ki ga z novejšo metodo dosežemo v 15 minutah, smo prej potrebovali mesec in pol časa. Vino oziroma mošt pošljemo skozi ta filter in ven dobimo vino, očiščeno do 0,2 mikrona. Vino je bistro in stabilizirano brez vseh predhodnih korakov, ki bi jih opravili v klasični tehnologiji. V tej bi bi potrebovali veliko žvepla, da bi ustavili alkoholno fermentacijo. Tu pa smo potrebovali zelo malo žvepla. Mislim, da je za vino zelo pomembno, da je s čim manj korakov in s čim manj »mučenja« prišlo v steklenice in v ležanje, se pravi na zorenje,« pojasnjuje skrajšani postopek Zdravko Mastnak, enolog v M—Agrokombinatovi poslovni enoti Vinska klet.

Omenjeno novo metodo uporabljajo za vina posebne kakovosti. Kajti ravno pri najkakovostnejših vinih ta filtracija pomeni največ, se pravi, da Cross—Flow filtracija daje najboljša vina. Omenjeni novi postopek zato prakticirajo pri čiščenju jagodnih izborov, izborov in ledenih vin, se pravi vin posebne kakovosti. Rezultat tega so tudi medalje. Vinska klet v Leskovcu je z omenjeno novo metodo filtrirala svoj laški rizling letnik 1991 - izbor.

Po Mastnakovih besedah je to vino preseglo vsa pričakovanja in presenetilo vso enološko javnost v Sloveniji in v srednji Evropi. Vino je doseglo tri velike zlate medalje v enem samem letniku na treh mednarodnih sejmih. Dodelili so mu zlato medaljo na ljubljanskem vinskem sejmu. Vino je prejelo veliko zlato medaljo na Vinu Forum, tj. na ocenjevanju srednjeev opskih vin, kjer je bilo celo kandidat za šampiona, vendar je potem dobilo veliko zlato medaljo. Na nacionalnem šampionatu v Gornji Radgoni je tudi dobilo veliko zlato medaljo. Nazadnje so ga proglasili še za slovenskega vinskega prvaka za leto 1991.

M. LUZAR

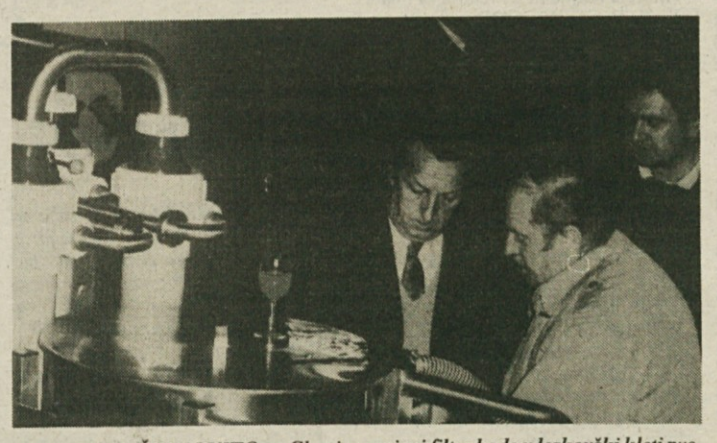

HITRO IN UČINKOVITO — Skozi omenjeni filter bodo v leskovški kleti pretočili, kolikor to že niso opravili, jagodni izbor laški rizling, jagodni izbor sauvignon, laški rizling izbor in ledeno vino letnik 1992. Filter zdrži celo do 4 milijone litrov, kar je prednost pred prejšnjimi filtrirnimi napravami. Na sliki: ogled pospešenega čiščenja vina v kleti v Leskovcu. (Foto: L. M.)

Miloščina za kožo

Svinjske kože le po 5 tolarjev pa tudi goveje polovice podcenjene

LJUBLJANA — Kje so tisti časi, ko je bilo moč z izkupičkom od odrte svinjske kože poplačati klavca! Zdaj odkupuje Koto te kože po več ko smešno nizkih cenah, po beraških 5 tolarjev kilogram, pa še to le v primeru, da ni koža prerezana ali kako drugače poškodovana. Plačilo ne zaleže niti za stroške prevoza do odkupnega mesta in je zato bolj pametno prašiča »mavžati« ali »šupati«.

Nekaj bolje je z odkupom govejih kož, ki jih Koto odkupuje po povprečnih 70 tolarjev kilogram, vendar le v primeru, če so prvovrstne. Odkupna cena je še enkrat manjša kot je v Evropski gospodarski skupnosti, kar pomeni, da odkupovalec z izvozom govejih kož prav mastno zasluži. Zato pa domača Industrija usnja z Vrhnike ostaja brez njih in jih mora za svoje potrebe uvažati iz tujine. Pa razumi to logiko, če moreš! Jasno je samo nekaj: ob njej se dobro redijo posredniki, ki izkoriščajo take tržne razmere ali bolje rečeno monopole.

-n

Prašičja kuga še vedno grozi

Rejcem in gostincem

V Sloveniji je prišlo v jeseni 1992 v več občinah do pojava klasične prašičje kuge. Zaradi tega je bil začasno ustavljen ves promet s prašiči. Po ponovni sprostitvi prometa s prašiči pa je zaradi še vedno velike nevarnosti pojava bolezni poostren nadzor nad prometom.

Vsi prašiči v prometu morajo biti vidno označeni. Za oznako rejec prašičev poskrbi tako, da pokliče veterinarsko službo, ki ima za označevanje pripravljene ušesne številke. Pri izdaji ušesne številke veterinar izda potrdilo o označevanju prašičev, na katerem so napisane ušesne številke. S tem potrdilom rejec dvigne na pristojnem krajevnem uradu zdravstveno spričevalo. Kajti ni mogoče dvigniti zdravstvenega spričevala za prašiče brez potrdila z ušesnimi številkami — torej tudi nakup in prodaja nista možna.

Eden od ukrepov preprečevanja širjenja prašičje kuge je preventivno cepljenje prašičev, ki so hranjeni s pomijami. Zato je potrebno, da vsak rejec takih prašičev poskrbi za njihovo cepljenje. Veterinarska služba mu o cepljenju izda potrdilo, rejec pa ga mora dostaviti tisti gostilni oz. obratu družbene prehrane, od katerega pomije izvirajo. Potrdilo služi kot dokaz o cepljenju in mora biti na vpogled veterinarski inšpekciji pri inšpekcijskem pregledu v takem obratu.

Objava tega članka je istočasno poziv vsem rejcem, gostincem in obratom družbene prehrane, da izpolnijo svoje zakonske obveznosti, katerih opustitev se v primeru razširitve kužne bolezni strogo kaznuje.

Dr. TEREZIJA BALKOVEC
veterinarski inšpektor

O KMETIJSKI MEHANIZACIJI IN PRAŠIČEREJI

METLIKA - Tukajšnja kmetijska svetovalna služba vabi na predavanje o novostih in razmerah na področju kmetijske mehanizacije, ki bo v petek, 5. februarja, ob 9. uri v gostilni Veselič v Podzemlju. Predaval bo mag. Marjan Dolenšek iz novomeške enote Kmetijskega zavoda. Kmetijska svetovalna služba je pripravila tudi vrsto predavanj o prehrani prašičev, prehrani nizko in visoko brejih svinj, ureditvi in adaptaciji hlevov in zdravstvenem stanju prašičev. Prvo predavanje je bilo minuli torek, naslednje pa bo v sredo, 10. februarja, ob 10. uri v vinski kleti v Metliki. Predavala bo inž. Zdenka Pribožič iz novomeške enote Kmetijskega zavoda. O ostalih predavanjih boste obveščeni pozneje. Vabljeni!

Gospodinjska šola

Zimsko izobraževanje

NOVO MESTO — Novomeški oddelek Kmetijskega zavoda Ljubljana bo pripravil v okviru zimskega izobraževanja za dekleta in ženske na Dolenjskem in v Posavju vrsto predavanj in tečajev. Predavala bo Helena Mrzlikar, svetovalka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti. Zavod bo pripravil v Dobličah pri Črnomlju 5. februarja ob 18.30. uri predavanje o zamrzovanju mesa in mesnih jedi. O tej temi bodo govorili tudi v Črnomlju 9. februarja ob enakem času. Desetega februarja bodo v Brežicah, 11. v Trebnjem, 17. februarja v Žužemberku in 5. marca v Adlešičih, vsakič ob 17. uri, spregovorili o varčevanju in higienei v gospodinjstvu. Dvanajstega februarja bo v Šentjerneju ob 16. uri, 26. februarja na Blanci ob 18. uri in 2. marca v Šmarčnem pri Sevnici ob istem času predavanje o pripravi mize za različne priložnosti. Zavod bo predstavil nove smernice v prehranjevanju, in sicer v Krškem 15. februarja ob 9. uri. Kako pripraviti bio kruh, bodo povedali 18. februarja ob 16. uri v Metliki, kako s prehrano do zdravja, naj bi zvedele udeleženke na predavanju 24. februarja ob 16. uri v Novem mestu. Devetega marca bo v Krškem, 10. v Šmarjeti in 16. marca v Mirni Peči, vsakič ob 16. uri, Mrzlikarjeva spregovorila o pripravi različnih vrst solat.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanič

Ta pomlad bo za vino nevarna

Kako je treba ukrepati

Ali smo že pretočili vse "sode" drugič? Morali bi to že storiti. Drugi pretok se opravi 6 tednov po prvem. Za letnik 1992 je vse govorilo, da ga je bilo treba prvič čimprej pretočiti. Najbolj prav so kletarili tisti, ki so prvič pretakali do 15. novembra. Od takrat je minilo 11 tednov.

Lanski vinski letnik je drugačen od povprečnega. Nudil je v obliki grozdja mnogo, več kot povprečni letniki. Presenetil je med alkoholnim vrenjem. Mnogi vinogradniki so izgubili glavo, niso vedeli, kaj storiti. To vino zahteva več skrbi, natančnosti glede roka in več previdnosti. Pomlad je za vino lahko zelo nevarna in letos bo. Tisti vinogradniki, ki so srečno kletarili in imajo odlično kapljico, ne smejo pozabiti, da vino še ni zaključilo vseh bioloških procesov, da je še mlado, občutljivo kot nebogljen otrok. Skoraj tako kot bdi mati nad dojenčkom, tako je potrebno letos spremljati vino še nekaj mesecev. Naravni ali biološki razkis je eden od procesov oblikovanja vina, ki ga ne smemo spregledati, saj včasih vino izboljša, včasih pa pokvari.

Do naravnega razkisa pride, ko se dvigne temperatura. Bakterije spreminjajo ostro in surovo jabolčno kislino vina v milejšo mlečno. Kako čudovito! bi rekli. Res je ta proces rešitev za letnike z veliko kisline, predvsem rdeča vina spremenijo svoje značilnosti v pozitvini smeri. Naša mlada vina takrat nimajo surove kisline, celo manjka je. Bakterije so tu, in če jim ne bomo stopili na prste, se bodo lotile jabolčne kisline, čeprav je je premalo.

V vinu je več kislin. Z grozdjem dobimo predvsem jabolčno in vinsko, nekatere kisline pa nastanejo med alkoholnim vrenjem kot stranski produkti. Na splošno se v procesu alkoholnega vrenja skupna količina kislin zmanjša. Bakterije imajo lažje delo, tem lažje razgradijo jabolčno kislino, čim manj je je in čim višji je pH vina. Letos imajo mlada vina malo jabolčne kisline. Recimo, da znaša skupna kislina v vinu 7 g/l. Približno lahko rečemo, da je v teh sedem gramih 4 grame vinske kisline in 3 grame jabolčne. Iz jabolčne nastaja manj mlečne in mlečna v ustih ne daje toliko kislosti kot jabolčna. Zato moramo letos preprečiti naravni razkis ali jabolčno mlečno vrenje, sicer bodo sedanja krasna vina izgubila vso harmonijo, postala bodo plehka, kratka, topa, motna. Zato je tako važen tudi pravočasen drugi pretok. Po prvem pretoku nam ostane v vinu, četudi je za oko bistro, še veliko mikroorganizmov. Čim več je bakterij, prej napadejo jabolčno kislino. S pretokom veliko bakterij ostane na dnu soda v usedlini.

Kaj zavira še bakterije, da ne morejo razkisati vina? Predvsem nizka temperatura, žveplo in visoka kislina. Zaenkrat narava zadržuje ta proces z nizko temperaturo. Žvepla gotovo ni v vinih toliko, da bi bile bakterije z njim blokirane. Tisti vinogradniki, ki žveplajo samo s trakovi ob pretakanju, imajo premalo zaščitena vina. Letošnja vina potrebujejo pa nasploh več žvepla, kot smo ga navajeni dozirati. To je težko razumeti, strah pred žveplom je še zelo zakoreninjen med ljudmi, kar je tudi prav, toda naučiti se je potrebno kaj pomeni v količini na hektoliter ena žveplenica (trak), 1 dcl 5-odst. žveplaste kisline ipd. Vedeti tudi moramo, kaj pomeni prosti SO2 v analiznem izvidu, kaj je skupni SO2, koliko mg/l SO2 je dovolj za vino in koliko je nevarno zdravju.

(Nadaljevanje prihodnjič)
mag. JULIJ NEMANIČ

Prava pot do »domačega« piščanca

Reja piščancev za meso doma — Mehko meso ni posledica »umetne krme« —Dodajanje žita spremeni razmerja, zato je potrebno uporabiti prave mešanice

Današnje pasme piščancev za meso so selekcionirane tako, da porabijo kar najmanj hrane za kilogram prirasta (že manj kot 2 kg) in so v starosti 42 dni že zreli za zakol. Njihovo meso kupujemo v trgovini kot »pripravljeno za raženj.« Veliko ljudi takšnega mesa nima v čislih, ker je izredno mehko in precej vodeno.

Zelo zmotno je mišljenje, da je takšno meso posledica t.i. umetne krme. Tovarniško pripravljena krmila za piščance so sestavljena iz najrazličnejših, popolnoma naravnih sestavin, ki pa se idealno dopolnjujejo in s tem omogočijo zelo hitro rast živali. Piščanec tako doseže že v šestem tednu starosti poldrugi kilogram teže in za tako mlado meso je značilno, da je mehko, kar preveč nežno, zato navidez neprivlačno, vendar biološko visoko vredno!

Piščanci novejših pasem niso namenjeni počasnemu pitanju in se pri podaljševanju reje zelo radi zamastijo, zato je prehrana pri takem načinu reje zelo pomembna. Piščanec ima majhna prebavila in posebno prve dneve zaužije zelo majhne količine hrane, v kateri pa morajo biti vse zanj pomembne hranilne snovi. V prvih dveh tednih starosti piščance krmimo le s tovarniško pripravljeno krmno mešanico (Ponavadi nosi ime BROST, računamo 0,5 kg starterja na piščanca). V tretjem tednu starosti pa izberemo način krmljenja glede na zaželjeno intenzivnost. Najhitreje spitamo s popolno krmno mešanico BROFIN (finišer), ki jo krmimo do klanja. V želji, da bi podaljšali čas pitanja in zmanjšali stroške za krmo, rejci običajno zelo kmalu začnejo kupljenim mešanicam dodajati mleta žita. To spremeni razmerje med hranilnimi snovnmi v teh krmilih, kar povzroči hitrejše zamaščevanje živali, manjšo odpornost in veliko večjo nevarnost pojava bolezni. Za uspešno krmljenje piščancev z domačo krmo je nujno poiskati dopolnilno krmno mešanico, ki vsebuje vse, česar doma ni. Za sestavo krmila za piščance z lastnimi žiti je zelo primerna mešanica BRO-D, proizvod mešalnice iz Novega mesta.

Za piščance v pitanju sestavimo ustrezno krmilo iz BRO-D in drobno mlete koruznega zrnja, če ju zmešamo v razmerju 1:1. Mešanico lahko krmimo piščancem do klanja, ker nima karence.

S pomočjo BRO-D lahko doma pripravimo tudi krmila za jarkice: za jarkice do 10. tedna starosti mešamo 45% BRO-D + 45% mlete koruze + 10% pšenice ali ječmena; za jarkice nad 10 tedni pa po receptu: 30% BRO-D + 55% mešanice žit + 15% pšeničnih otrobov.

Mešanice morajo biti dobro zmešane, najbolje jih je mešati v posebnih mešalcih za krmila, lahko pa tudi v mešalcih za beton, če jih dobro zapremo in mešamo 7 do 10 minut.

Izkoristek domače krme je na ta način največji, strošek za enoto proizvoda pa najmanjši. Na tak način vzrejena jarkica bo zdrava in potem dobra nesnica, meso tako spitanega piščanca pa neoporečno, nemastno, brez skrbi mu lahko rečemo »domače«.

Inž. SILVA BEVC

Kmetijski nasveti

Rešitev v domačem siru?

Z razpadom Jugoslavije se je, kot je znano, presežek mleka v Sloveniji močno povečal in znaša skorajda tretjino. To vpliva na odkupno ceno, ki ne sledi inflaciji in stroškovnemu načelu, rejci pa lahko pričakujejo še nekatere druge ukrepe, od uvedbe evropskega pravilnika za kakovost mleka, ki ga v kranjski mlekarni že uporabljajo, do opustitve nerentabilnih odkupnih prog. Zlasti v odročnih krajih se bo marsikateri rejec krav molznic znašel pred vprašanjem, kako naj se odloči. Ena od možnosti je, da presežke mleka sam predela v domač sir. Strokovni sodelavci Kmetijskega zavoda Ljubljana so za tisk pripravili naslednji nasvet.

Mleko je nadvsem občutljivo živilo, ki se lahko v zelo kratkem času spremeni v pravo gojišče bakterij in pokvari. To poudarjamo zato, ker brez čistoče in strokovnega znanja ni uspešne predelave. Potrebna je tudi primerna oprema, sem štejemo primerno veliko posodo iz nerjaveče pločevine, toplomer, nož in pripravo za rezanje sesirjenega mleka, deščice, uteži, prt za sir in seveda sirilo. Kot sirilo je najprimernejši renicim, ki sesiri mleko že v pol ure.

Postopek za pripravo domačega sira je naslednji. Mleko, sveže ali ohlajeno, ogrejemo do 35° C, odstavimo od ognja, dodamo sirilo in pustimo, da se sesiri. Sesirjeno mleko prerežemo z nožem in s tolkačem stolčemo na majhne koščke, vse skupaj pa znova segrejemo, tokrat na 48° C. Posodo potem znova odmaknemo z ognja, maso v njej pa mešamo vsaj pol ure. S prtom poberemo sir iz tekočine in ga skupaj s prtom vložimo v pripravljene modele. Vse to postavimo na ravno desko, pokrijemo z drugo in pustimo eno uro, da se sir odcedi. Potem prt odstranimo, damo hlebec nazaj v model in obtežimo za deset ur. Za en kilogram sira je potrebna 5-kilogramska utež. Brez obtežitve je postopek malo daljši.

Tako pripravljene hlebce damo v salamur (na 100 l vode 2 do 3 kg soli) za 12 do 22 ur, odvisno od velikosti hlebca, nato pa sir pustimo zoreti v 10 do 18° C toplem prostoru s 65- do 80-odstotno vlago. Iz 100 l mleka pridobimo 9 kg domačega sira in 4,5 kg skute.

Inž. M. L.

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotiček

Zamrzovanje živil (1)

Pri nabavi zamrzovalne skrinje se vedno odločimo, kam jo bomo postavili. Upoštevajmo priložena navodila. V kmečkih gospodinjstvih ne bo težko najti prostor, vendar pazimo, da ne bomo zamrzovalnika nameščali v vlažno klet ali garažo, kjer se pogosto širijo močni vonji drugih živil ali celo vonj hlapljivih tekočin. Na kmetijah, kjer mesnine po krajšem času dimljenja zamrznejo, je priporočljivo imeti en zamrzovalnik le za mesnine in sveže meso, zelenjava in sadje pa naj bosta zamrznjena posebej.

Pred uporabo iz higienskih razlogov notranjost temeljito očitistimo z vlažno krpo, ki jo namočimo v rahlo okisano vodo, in ob koncu do suhega zbrišemo. Nato aparat vključimo in se ravnamo po priloženem navodilu. Prav tako je potrebno čiščenje pred vsakim večjim vlaganje v skrinjo. Vse že zamrznjene shranke zložimo v kartonsko škatlo in pregrnemo s časopisnim papirjem ali zavijemo v odejo. Pred čiščenjem ne pozabimo na odklop z električnega omrežja! Notranjost prelijemo v vročo vodo, da led sam odstopi. Me letom pazimo, da se led nikoli ne nabere v plasti, saj deluje kot izolacija in povzroča večjo porabo električne energije. Porabo povečujemo tudi s prepogostim odpiranjem, vlaganjem prevelikih količin naenkrat, če so živila premalo ohlajena, če je embalaža prepustna in če moramo shranke iskati zaradi nesistematičnih oznak. Tudi na pol prazna naprava porabi več energije kot polna. Če živila pravilno zamrznemo, nato vzdržujemo, odtalimo in pripravimo, bomo ugotovili, da se njihova sestava ni dosti spremenila. Pomebno je, da si za vsako sezono napravimo plan shrankov in izbiramo le takšna živila, ki dobro prenašajo nizko temperaturo.

Embaliramo vedno le takšno količino živila, ki jo bomo naeknrat porabili. Zavitek naj ne bo težji od 1 do 2 kg in ne debelejši od 8 do 12 cm. Vsak zavitek naj bo označen z datumom zamrznitve, nazivom živila in količino. Najbolje je, da si v poseben zvezek po seznamu vpišemo shranke in pri vsakem odvzemu shranek prečrtamo.

Trgovina za hišno higieno

NOVO MESTO — V petek, 29. januarja, je ljubljanski Teol v javnih skladiščih v Bučni vasi odprl svojo trgovino T market. To je šele druga taka Teolova trgovina v Sloveniji, prva je v Ljubljani. Njihov cilj pa je, da bodo imeli svoje trgovine v vsakem slovenskem mestu. To je trgovina z gospodinjskimi potrebščinami, čistili, pralnimi sredstvi, obrtniškimi potrebščinami, drogerijskim blagom, sredstvi za osebno nego in podobnim blagom.

»Gre za namensko trgovino, kjer je moč dobiti vse za hišno higieno, od čistil za tla do pralnih praškov in kozmetike,« je povedal direktor Teola inž. Miha Klešnik. »Na tem ozkem področju imamo zelo širok program.« Kemična industrija Teol je bila v prejšnjih časih velik industrijski dobavitelj surovin za proizvodnjo detergentov, kozmetike, čistil ipd. za tovarne po vsej Jugoslaviji. Po razpadu Jugoslavije so začeli sami proizvajati še končne izdelke za široko potrošnjo. Tako danes izdelujejo tako sredstva za pomivanje posode, mehčalce, lepila, pralne praške, čistila ipd. Po besedah direktorja Klešnika gre za kakovostne izdelke, ki so povrh vsega še bistveno cenejši od uvoženih, testirani pa so doma in v tujini.

V novomeški Teolovi trgovini je moč dobiti vse njihove proizvode, poleg teh pa še številne druge. Tako je na policah kar 11 različnih vrst pralnega praška, od tega le dva Teolova, od petih vrst mehčalcev pa je le en Teolov. »Mi kupcu ne vsiljujemo svojih izdelkov, naj sam izbira in preizkusi.« Teolova trgovina je res dobro založena in lepo urejena, v ureditev te sodobne trgovine so vložili več kot 100.000 nemških mark. Poslovanje je računalniško, računalnik kupcu izpolni tudi ček, tako da ga stranka le podpiše. V tej trgovini je dobilo delo 5 mladih ljudi iz Novega mesta in okolice, ki so bili prej 2 meseca na usposabljanju v Ljubljani.

A. B.

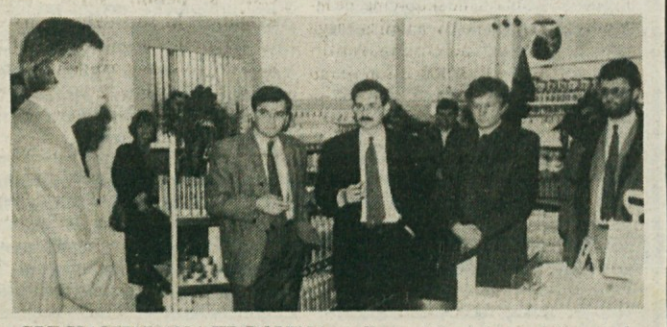

SPECIALIZIRANA TRGOVINA — Z otvoritve dobro založene in lepo urejene Teolove trgovine v novomeških javnih skladiščih v Bučni vasi. (Foto: A. B.)

Zakon ustavil prodajo obveznic

Novomeška občina doslej prodala za 8,6 milijona nemških mark obveznic od celotne emisije 20 milijonov mark — Obveznosti vračanja porazdeljene

NOVO MESTO — Novomeška občina je poleti 1991 izdala obveznice, in sicer v vrednosti 20 milijonov nemških mark. Rok odplačila novomeških obveznic je sedem let, prvi obrok — gre za obresti — je zapadel v plačilo jeseni lani, zadnji obrok pa bo septembra 1998. Seveda so za ta sredstva, ki naj bi jih dobili s prodajo obveznic, izdelali ustrezen program. S tako zbranim denarjem naj bi poskrbeli za hitrejši razvoj telekomunikacij, izgradnjo čistilne naprave v Mirni Peči in Žužemberku ter raziskavo novih virov pitne vode, izgradnjo plinovoda, izgradnjo in obnovo cest ter opremo stavbnih zemljišč. Kot kaže sedaj, tega programa ne bodo mogli izpeljati do konca, kajti s spremembo zakona o financiranju javne porabe je prodaja obveznic ustavljena.

V tem času pa je novomeška občina prodala za 8,6 milijona nemških mark obveznic ali dobrih 443,8 milijona tolarjev, kar je 43 odst. celotne emisije. Za razvoj telekomunikacij so šli dobri 3 milijoni mark (seveda vse v tolarski protivrednosti) ali dobra polovica za ta dela s programom predvidenega denarja; za izgradnjo komunalnih objektov — gre za čistilno napravo in kanalizacijo v Mirni Peči — je šlo blizu 1,4 milijona mark ali 27 odst. od celotnega za komunalna dela predvidenega obvezničnega denarja; za izgradnjo plinovoda je bilo porabljenega 1,3 milijona mark ali 44 odst. vsega predvidenega; za izgradnjo in obnovo cest 2,6 milijona mark ali 58 odst. predvidenega; za opremo stavbnih zemljišč dobrih 200 tisoč mark ali 10 odst. načrtovanega; stroški izdaje obveznic pa znašajo 50.000 mark.

Sprememba zakona, ki je ustavila nadaljnjo prodajo obveznic, je tako ostro zarezala v izvedbo obvezničnega programa v novomeški občini. V republiki so se s to spremembo zakona zavarovali, da ne bi na državo padlo breme vračanja obveznosti bankrotiranih občin. Kaj takega pa po besedah podpredsednika novomeškega izvršnega sveta Andreja Kirma in sekretarja za finance Igorja Vesela občini Novo mesto zaradi prodaje obveznic nikakor ni grozilo. »Obveznosti za izplačevanje obveznic so pri nas porazdeljene,« sta povedala. Tako bo morala občina vrniti le 55 odst. od 8,6 milijona mark prodanih obveznic; na PTT odpade 28 odst., na Komunalo 15 odst. in na Sklad stavbnih zemljišč 2 odst.

Spremenjeni zakon postavlja dve omejitvi za nadaljnjo prodajo obveznic: izdaja obveznic ne sme presegati 10 odst. sredstev proračuna in odplačilo glavnice in obresti ne sme presegati 5 odst. sredstev proračuna. Če gledamo povrhu, sta oba ta limita v primeru novomeške občine presežena, zato nadaljnja prodaja obveznic ni dovoljena. »Vendar se zakon ne sprašuje, kdo in v kolikški meri bo obveznosti vračal. Če odštejemo obveznosti vračanja PTT, Komunale in Sklada stavbnih zemljišč, mora občina v letošnjem letu za vračilo svojih obveznosti dati le 2,4 odst. proračunskih sredstev. A teh 2,4 odst. se nanaša na 20,5 milijona nemških mark, kar je dovoljen izračun proračunske porabe za letošnje leto. Po predvidevanjih pa bo dejanska proračunska poraba letos v naši občini znašala okoli 25 milijonov mark, kar pomeni, da bo za vračanje denarja od tistega deleža prodanih obveznic, ki odpade na občino, v resnici šel še manjši delež proračuna. Upamo, da bodo na finančnem ministrstvu to sprevideli in nam dovolili nadaljnjo prodajo obveznic, kar zakon dopušča.«

Če ne, bo uresničitev programa močno upočasnjena, zlasti se bo to poznalo pri programu izgradnje in obnove cest.

A. BARTELJ

Ni ovir za mobitel?

NOVO MESTO — Ko se je pri nas pojavila mobitel telefonija, je Obrtna zadruga Hrast kupila kar osem takih aparatov, in to enega zase, druga pa za svoje člane. To takrat ni bila majhna stvar, saj so morali za en mobitel telefon odšteti tolarjev za 14.500 nemških mark. Seveda sta bila nakup in plačilo kar osmih takih aparatov tudi za novomeško pošto velik posel. Takrat so celo v mogočni »Krki« premišljali, ali naj kupijo mobitel ali ne, in to enega. Hrast je bil menda pa največji kupec mobitelov v Sloveniji sploh. Zadruga je plačala vse te aparate naenkrat, tisti njeni člani, ki so jih naročili, pa so jih potem zadrugi odplačevali na obroke. Do tod vse v redu in prav.

Hrast je novomeški pošti mobitele plačal sredi junija 1990, dobili pa so jih septembra 1991. V tem času pa se je izkazalo, da je vsa stvar precej cenejša, kot so jo naročniki po vsej Sloveniji plačali poštam. Tako je bila dejanska cena mobitela 8.500 nemških mark. Pošte po Sloveniji so naročnikom razliko z zamudnimi obrestmi vred že jeseni istega leta vrnile, le na novomeški pošti o kakšnem vračilu nočejo nič slišati, in to kljub temu da jim je upravni odbor Mobitela, katerega soustanovitelj je tudi novomeški PTT, predlagal, naj stvar uredijo, saj je to problem le v Novem mestu. Pa nič. Stvar je prišla na sodišče.

Res ni ovir za mobitel?

A. B.

Dediščina predstavljena

Razstava o uspehih v letu 1992 v Ljubljani

LJUBLJANA - V Jakopičevem razstavišču v Ljubljani je še do 10. februarja odprta razstava Varstvo naravne in kulturne dediščine v Sloveniji v letu 1992. Dolenjska, ki jo obvladujeta Ljubljanski regionani ter Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto, je predstavljena s posegi na Miklovi in Oničevi hiši v Ribnici, deli na gradu Bogenšperk in obnovo Jelovškove freske nad vhodom v kostanjeviški samostan, ki jo je vodil Restavratorski center.

Naš zavod je svoje delo predstavil z dendrokirurškimi posegi na nekaterih markantnih drevesih, fotogrametričnimi meritvami kamnitih mostov in mitreja v Rožancu, nastajajoči skansen pri vhodu v samostan Pleterje pa je predstavljen z dokumentacijo o prestavitvi lesene hiše iz Ostroga. Restavratorska delavnica se predstavlja s posegi na slikah novomeških proštov. Arheološko zavarovalno izkopavanje na Kapiteljskih njivi na Marofu, ki je lani močno napredovalo in dalo tudi pomembne rezultate, je poleg dokumentacije predstavljeno tudi z restavriranimi najbami.

Na ogled je tudi tekstualni in grafični del novomeškega občinskega Odloka o razglasitvi naravnih znamenitosti in nepremičnih kulturnih in zgodovinskih spomenikov, ki je bil deležen kar precejšnje pozornosti, posebej pa je predstavljen Krajinski park Lahinja. Pri tem gre pravzaprav za najavo posebne razstave o parku, ki bo v začetku marca odprta v Muzejskem informativnem centru Križanke v Ljubljani. Ob tem bo Slovensko konservatorsko društvo pripravilo okroglo mizo o parkih v Sloveniji, nato pa želimo razstavo prenesti, če se bo za to našel primeren prostor, tudi v Črnomelj.

D. BREŠČAK

KULTURNE PRIREDITVE V FEBRUARJU

NOVO MESTO - Ta mesec bodo ljubiteljem na voljo naslednje pomembnejše kulturne prireditve v Novem mestu:

- razstava Reševanje zaveznikih letalcev med Nob na Slovenskem. Otvoritev bo v petek, 5. 2., ob 18. uri v mali dvorani Dolenjskega muzeja;
- Novomeški večer. Akademija v Domu kulture v počastitev kulturnega praznika. V ponedeljek, 8. 2., ob 19.30;
- Otvoritev razstave slik akademskega slikarja Erika Lovka iz Postojne. V sredo, 10. 2., ob 13. uri v galeriji Tovarne zdravil Krka;
- Čehov: Snubač. V Domu kulture gostuje gledališče Loža iz Kopra. Predstavi 15. 2. ob 10. in 12. uri izključno za šole;
- Jazavac - Zagreb: Spika na spiku. Gledališka predstava v Domu kulture 16. 2. ob 20. uri;
- brata Grimm: Žabji kralj. V izvedbi lutkovnega gledališča Pika Nogavička iz Novega mesta, v sredo, 17. 2., ob 17. uri;
- predstavitev knjig Lada Ambrožiča in Veljka Rusa. Hotel Metropol, mala dvorana, 22. 2., ob 12. uri;
- koncert pihalnega orkestra Videm iz Krškega v ponedeljek, 27. 2., ob 19.30.

V študijski knjižnici je ta mesec knjižna razstava ob 50. obletnici smrti Mirana Jarca.

MARJAN RAVBAR DOKTORIRAL

NOVO MESTO - Novomeščan mag. Marjan Ravbar, po rodu iz Vavte vasi, je te dni uspešno obranil svojo disertacijo Suburbanizacija v Sloveniji in tako postal doktor geografskih znanosti. Ravbarjevo doktorsko delo govori o razvoju obmestnih naselij slovenskih mest. Ravbar, sicer uslužbenec Inštituta za geografijo v Ljubljani, je tudi zavzet in dejaven poslanec zelenih v novomeški občinski skupščini.

- *Resnica pajkov so muhe. (Renard)*
- *Ne kaži mi meseca v luži, ko ga vidim na nebu. (Tagore)*
- *Le na pokopališčih vlada enakost. (Dukić)*

Dobro trgovino naredi trgovec

Četrtina Dolenjkinih trgovin je v nacionaliziranih lokalih — Za novo blagovnico v Novem mestu 4 milijone mark — Izboljšati odnos do kupcev

NOVO MESTO — Svoje čase je imelo novomeško trgovsko podjetje Dolenjka že 65 poslovalnic v novomeški, trebanjski in črnomaljski občini, vendar so se jih pred leti, brž ko jim je to zakon dopuščal, kar precej »znebili«. Zlasti trgovine v manjših in bolj odročnih krajih, kjer so jih v skladu z nekdanjim politično-socialnim vidikom včasih morali odpirati, so prevzemali kot zasebne njihovi poslovodje. Tako ima sedaj Dolenjka v teh treh občinah še 44 lokalov.

Vendar tudi to število očitno ne bo dogo zdržalo. Kar 22 od teh trgovskih lokalov je namreč v nacionaliziranih prostorih in so oz. še bodo predmet vračanja nekdanjim lastnikom ali njihovim dedičem. »Gre za četrino naših poslovnih prostorov, in to po površini, po številu zaposlenih in po prometu,« je povedal direktor Dolenjke Milan Jakopin. Seveda se to mora poznati, zato so izdelali elaborat, ki naj bi pokazal, kakšni bodo vplivi denacionalizacije na poslovanje Dolenjke. Vendar v Dolenjki računajo, da ne bodo ob vseh 22 lokalov, zlasti ne ob tiste, v katerih so z vlaganji in preureditvami bistveno povečali njihovo vrednost. »V takih primerih računamo, da bodo nekdanji lastniki dobili ustrezne lastninske deleže,« pravi Jakopin. Če bi sedaj izgubili vseh teh 22 lokalov, bi to pomenilo, da bi bilo ob delo kakih 90 od nekaj manj kot 400 zaposlenih.

Delno bodo to lahko omilili z zaposlitvijo v novi blagovnici, ki jo bodo jeseni odprli na Novem trgu v Novem mestu. Na tako večjo blagovnico Novo mesto že dolgo čaka, saj ima marsikateri manjši kraj na Dolenjskem večjo trgovino, kot je največja v Novem mestu. Novo mesto na primer ne premore take trgovine, kot je Dolenjkina blagovnica v Trebnjem. Na Novem trgu bo Dolenjka kupila skupaj 1.600 kvadratnih metrov poslovnih površin, od tega bo 1000 m² čistih prodajnih površin. Nova blagovnica, v kateri bo zaposlenih okoli 30 ljudi, bo stala nekaj manj kot 4 milijone nemških mark.

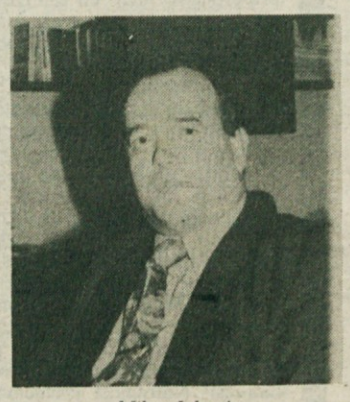

Milan Jakopin

Nakup tako velikih in dragih površin bo seveda daleč največja letošnja Dolenjkina poteza. Lani so na primer uredili nakupovalni center Drska in prenovili več trgovin. V lanskem letu je promet v njihovih lokalih znašal 2,4 milijarde tolarjev, kar je sicer dvainpolkrat več kot leto poprej, vendar je realno, glede na rast cen, promet upadel za 15 odst.; če bi računali prodajo po tečaju nemške marke, se je promet povečal kar za 35 odst., kar pa v resnici govori le o podcenjenosti marke oz. precenjenosti tolarja, na kar zlasti izvozniki kar naprej opozarjajo. »Kupna moč pada, ljudje kupujejo predvsem blago za dnevno rabo, se pravi osnovna živila in podobno, medtem ko se zmanjšuje prodaja blaga za trajnejšo rabo,« ugotavlja Jakopin. Letos si bodo prizadevali, da ne bi bilo realnega upada prometa. »To nameravamo doseči v prvi vrsti s širšo ponudbo in boljšo kakovostjo, predvsem bomo morali izboljšati odnos do kupcev, kajti zavedamo se, da je kakovost trgovine v veliki meri odvisna od trgovcev, osebja,« pravi Jakopin.

A. BARTELJ

PODJETJA IN OBRTNIKI

Iščete kvalitetno pomoč pri svojem delu?
Od zahtevnih do pomožnih del vam sposoben in dela željan kader poišče

ŠTUDENTSKI SERVIS
Rudolf

Kettejev drevored 3
68000 Novo mesto
tel.(068) 23-186; 21-536
fax: (068) 23-184
vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 15. ure

NOVO V NOVEM MESTU

tabakum d.o.o.
export–import

Velika Cikava 25,
Novo mesto
tel. (068) 22-625, 23-826

vam nudi:

— kmetijsko mehanizacijo po konkurenčnih cenah, možnost nakupa na kredit
— avtoplašče in platišča za vse tipe vozil, brezplačna montaža
— plačilo na več čekov
— možnost ogleda in nakupa vozil HONDA

PONUDBA TEDNA: avtoakustika znamke FENNER po ugodnih cenah z možnostjo plačila na več čekov.
IZREDNO UGODNO: akumulatorji VESNA in TOPLA

Novomeška kronika

AMBASADA - Maribor se tudi po časopisih poteguje, da bi dobilo kakšno tujo ambasado. Štajerci, velikopotezni, kot so, hočejo kar ameriško in so ameriškemu ambasadorju, ko je bil na obisku v štajerski prestolnici, ponudili tudi primerne prostore. Novo mesto pa je tudi na tem področju prehitelo Maribor. Edini gostinski lokal, ki je ob sobotah in nedeljah odprt na Glavnem trgu, kavarna, se je namreč spremenil v - srbsko ambasado. Ob teh dnevih pa tudi sicer je tam slišati v glavnem južnobalkanske dialekte, najpriljubljenejše čtivo je beograjska Politika, svoje dni najbolj vroča "futbalska" modrovanja pa so se umaknila še bolj vročim in eksplozivnim analizam stanja v politiki in na frontah, kjer goloroki srbski narod v samoobrambi pred genocidom hrabro posiljuje Muslimanke.

AZIL - Kavarna na Glavnem trgu, sedaj priročna ambasada, včasih pa "spodnji kulturni dom", kot jo je krstil duhoviti Jože Zamljen-Drejče, je postala tudi zatočišče pred zimskim mrazom za enega najbolj vztrajnih in neomajnih novomeških klošarjev. Možak vse bolj negotovih korakov si je za svojo vzel eno od oblazinjenih klopi na koncu lokala. Ker se v njegovi okolici ne naseli noben normalen gost, uživa ta svojemu težkemu poklicu predani umetnik v tem azilu mir in potrebno zbranost, ki ga pogosto zazibljeta v krepčilen spanec. Blagor mu, ki se spočije.

NAD POŠTO! - Tako je bilo bojno geslo bučenskih krajanov, ki so zagrozili, da bodo zadnji ponedeljek zasedli novomeško pošto, od katere nikakor ne morejo dobiti telefonskega omrežja, ki ga že tako dolgo gradijo in plačujejo. Vendar iz tega špasa ni bilo nič, ker so se vrhovna bučenska človeka in poštni bosi pet minut pred hudo uro dogovorili, da bodo stvari rešili. A kakim petim Bučenčanom brez telefona (in denarja) to očitno ni bilo prav in so v ponedeljek zjutraj vseeno prišli na zborno mesto. Za vsak slučaj. Res se niso junačili prav pred pošto, ampak so s stegnjenimi vratovi od Metropola pogledovali, če njihovi sotrpini s kosami in vilami že korakajo nad fevdalno poštno gospodo. Punt je zaenkrat odložen, obljubljeno je, da bodo najkasneje za 1. maj, praznik dela ali začetek Marijinega meseca, kakor komu drago, lahko telefonirali. Bomo videli, če že ne slišali.

Ena gospa je rekla, da so v Pionirju tudi imeli svoj 3 x 3. Šefi so dobili BMW-je, raja čaka pa bone.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 6. februarja, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:

- **Novo mesto:** Dolenjka, Market Drska
  od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas
  od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
  od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
  od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
  od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
  od 8. do 16. ure: mini market Pero, Stopiče
- **Šentjernej:** Dolenjka, Market
- **Dolenjske Toplice:** Mercator-Standard, Prodajalna Rog
- **Žužemberk:** Mercator-KZ Krka, Samopostrežba
- **Straža:** Dolenjka, Market
- **Novo mesto:** v nedeljo od 8. do 11. ure:
  M-KZ Krka, Prodajalna, Glavni trg 4
  od 8. do 11. ure: mini market Maja, Bučna vas
  od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Javna skladišča v Bučni vasi
  od 8. do 12. ure: Perko, market v Šentpetru
  od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
  od 7.30 do 11. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
  od 8. do 12. ure: mini market Pero, Stopiče

- *Ljubezen je najbolj zvita oblika sebičnosti. (Jackson)*
- *Lažje je opremiti ladjo kakor žensko. (Thoreau)*
- *Možje žen, ki so nam všeč, so vedno neumni. (Frideau)*

Črnomaljski drobir

AGENCIJA - Na zasedanju občinske skupščine pretekli teden si delegati nikakor niso bili edini, ali bi sprejeli analizo poslovanja Agencije za razvoj, kakor je bil naslov stran in pol dolgemu gradivu, ali ne. Predvsem so menili, da sploh ne gre za analizo poslovanja, ampak bolj za pobožne želje podjetja. In ko so tuhtali, kako bi poimenovali ta "žganec" in vse, kar so rekli o njem, se je eden od delegatov spomnil, da je pismen, saj so ga malih tiskanih črk učili v 1. razredu osnovne šole že pred dolgimi desetletji. In je prebral dnevni red, kjer je pisalo le o obravnavi poročila o delu agencije. Delegati so si oddahnili in obljubili, da bodo v prihodnje tudi oni bolj pridno brali dnevne rede.

SPEKTAKEL - Na prej omenjeni seji so delegati dvignili roke tudi za ekipo ljudi, ki bo poskrbela za organizacijo jurjevanja. Eden od delegatov je neuradno in potiho, a ne toliko, da ga v okolici ne bi slišali, pripomnil, da bi morali vključiti v odbor še enega Metličana, ki bi jim pokazal, kako je mogoče iz navadne veselice narediti spektakel in z njim celo dobro zaslužiti.

TURIZEM - Pričakovati je, da bo v bližnji prihodnosti v mestu ob Lahinji ustanovljenih precej novih potovalnih agencij, kajti Črnomaljcem se obeta nov tip turizma, za katerega bo očitno izredno zanimanje. Strokovnjaki so namreč nedavno iz vesoljne Slovenije prišli v Črnomelj razlagat, kako po predpisih ravnajo odgovorni občinski možje z deponijo na Vranovičih in kako prav bo, če bo nova v rudniški kadunji. Prisotni nad ugotovitvijo niso bili najbolj navdušeni. Zato so strokovnjaki predlagali turizem nove vrste, ki bi ga lahko imenovali tudi smetarski. Črnomaljcem so rekli, naj gredo z avtobusi pogledat odlagališče odpadkov v tujino. Ne bi pa bilo odveč, če bi s seboj vzeli še svoje smeti.

Sprehod po Metliki

PO POLLETJU PRIČENJA metliška osnovna šola s poukom ob osmih, česar so se posebej razveselili osnovnošolski otroci, ki so bili doslej prikrajšani za urico jutranjega spanja. Zdaj bo zjutraj malce več časa za zajtrk, za katerega bi bilo prav zaželeno, da pride staršem in učencem v navado. Le redki so bili namreč, ki so zjutraj kaj zaužili, saj so morali na vrat na nos drveti k pouku. Zadovoljno pa je tudi učiteljstvo, ki se bo zjutraj lahko mirno pripravilo za v razred, a tudi časa za jutranji klepet in kavico bo odslej več. Poteza je prispevek k prijaznejši šoli.

METLIČANI SE PRAV po otroško veselijo dneva, ko se bodo semnji preselili z začasnega prostora pred Galo ponovno na Trg svobode. "To je tradicija," pravijo "in ne gre se ji odreči." Da bi bila podoba metliških semanjih dni kolikor se da lična, pripravljajo za to nove stojnice. Izdelane naj bi bile enotno in okusno, in kar je še posebej ugodno, je to, da prodajalcem ne bo več treba vlačiti s seboj svojih stojnic. Te so bile razmajane in v nemalo primerih dotrajane ter nelepe. Kdaj bo Trg svobode v starem delu Metlike ponovno zaživel ob torkih, je odvisno od človeka, ki je določen za izdelavo stojnic.

Trebanjske iveri

POSLANEC - Trebanjci so na nedavnih volitvah dobili kar dva poslanca za državni zbor iz občine. Ker je po sestavi vlade Lojze Peterle postal zunanji minister Republike Slovenije, bo skupna poslanska pisarna, ki sta si jo zamišljala z Alojzom Metelkom, sedaj ostala le inž. Metelku. Podrobnosti, kje bo Metelkova poslanska pisarna, ali v Trebnjem ali v Novem mestu, še niso znane. Pričakujemo pa lahko že vnaprej, da ne vem kako veliko časa za kramljanje z volilci Alojz Metelko ne bo imel, sodeč po zasedenosti, ki smo ji bili priča, ko smo ga prosili za intervju. Zaradi zasedenosti smo ga opravili kar med odmorom v republiški skupščini. Upamo, da na pogovor z zunanjim ministrom ne bo potrebno odpotovati v tujino.

KULTURA - Povezanost trebanjskih kulturnikov je skoraj razpadla. Nekdanje organiziranosti ni več, najprej so izgubili kulturno skupnost potem ZTKO, nekatere stvari tečejo le še po bvztrajnosti in bati se je, da bodo nekega dne tudi te prenehale. Na vprašanje, kako naprej s trebanjskim kulturnim življenjem, bo poskušal odgovoriti petkov kulturni forum, ki bo v Kulturnem domu Trebnje. Mnogi upajo, da ne bo le soočenje s kruto stvarnostjo, ampak da bo ponudil tudi konkretne rešitve. Bomo videli.

POČITNICE - V tednu zimskih počitnic, kolikor so jim imeli šolarji, niso dočakali snega, so pa mnogi te dni imeli ob sebi vsaj starše (tako vsaj je bilo čutiti v Trebnjem, kjer so si mnogi vzeli prosto), kar je bilo mnogim nadobudnežem še bolj všeč.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

ČRNOMELJ LE DOBIL ŠPORTNO ZVEZO

ČRNOMELJ - V Črnomlju so med zadnjimi v Sloveniji pred kratkim ustanovili občinsko športno zvezo, v katero se je na začetku vključilo 16 od 19 športnih društev in klubov v občini. Zveza bo skrbela za izobraževanje, športne prireditve, za tekmovalni, rekreativni in šolski šport, odločala pa tudi o delitvi denarja na športnem področju. Predsednik zveze, ki bo imela prostore v občinski upravi, je postal Boris Fabjan, tajnik pa Bojan Novak.

APEL SINDIKATU IN VLADI

ČRNOMELJ - Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta je tekla beseda o napovedani stavki v vrtcih, osnovnih, srednjih in glasbenih šolah. IS je menil, da je potrebno do 10. februarja narediti vse, da do stavke ne bo prišlo, ker bo zaradi tega tudi drugod nastala škoda. Zato so apelirali na otroške vrtce, da v primeru stavke vseeno zagotovijo varstvo otrok za najnujnejše primere, da ne bodo zaradi tega zastoji še v tovarnah. Hkrati so iz IS tako sindikatu kot republiški vladi poslali apel, naj dosežeta sporazum in odpravita vzroke za stavko. Pripomnili pa so, da tudi IS ni zadovoljen, kako vlada zagotavlja plače v družbenih dejavnostih in državni upravi, in pričakujejo, da bo čimprej prišlo do podpisa kolektivne pogodbe. Hkrati z negospodarstvom pa je potrebno učinkoviteje reševati tudi gospodarstvo, saj je v črnomaljski občini tudi tu glede izplačil plač zelo kritično.

- *Če zapahnete vrata pred vsemi napakami, bo tudi resnica ostala zunaj. (Tagore)*
- *Eno zasajeno drevo je več vredno kot sto ekoloških deklaracij. (Zupan)*
- *Kar lahko zadene nekoga, lahko zadene vsakogar. (Seneca)*

ZMAGA LIPA BAR JAME

TREBNJE - MNK Hom iz Šentruperta je bil minuli vikend skupaj s trebanjsko športno zvezo organizator turnirja v malem nogometu. Nastopilo je 32 ekip, zmagala pa je vrsta Lipa Bar Jame iz Ljubljane pred Orodjarstvom M. R. (prav tako Ljubljana), Gratik Dividendo iz Polhovega Gradca in Mirno. Pri izvedbi turnirja so pomagali še Ist, d.o., Trebnje, TGM Veliki Gaber, Bistro Rafaelo in gostilna Javornik.

V TREBNJEM BO PRIREDITEV "ODPRITE SRCE!"

TREBNJE - Društvo za pomoč duševno prizadetim občine Trebnje priredi v petek, 12. februarja, v Kulturnem domu Trebnje dobrodelni koncert "Odprite srce!". Častni gost prireditve bo nadškof Alojzij Šuštar. Za zabavo bosta poskrbela narodnozabavni ansambel Lojzeta Slaka in skupina Modra kronika. Zbrana sredstva bodo namenjena otrokom in mladostnikom, ki so potrebni posebne skrbi in pomoči pri vsakdanjem življenju in delu v delavnicah pod posebnimi pogoji.

Protest zaradi poslanskih prejemkov

Črnomaljci naj bi ga naslovili na republiški parlament

ČRNOMELJ — Na nedavni seji občinske skupščine so iz Demosovega poslanskega kluba predlagali, naj iz Črnomlja na republiško skupščino pošljejo protest zaradi visokih plač in drugih ugodnosti, kot je na primer upokojevanje pod ugodnimi pogoji, ki jih imajo poslanci v republiškem parlamentu. Pobuda je med črnomaljskimi delegati naletela na zelo raznovrsten odziv.

Eni so menili, da je osnovna napaka v zakonu, ki je bil sprejet že pred časom. Torej bi morali dati Črnomaljci pobudo za spremembo zakona. Spet drugi so predlagali, da bi morali iti zakoni, ki dovoljujejo takšne ugodnosti, na vseslovenski referendum. Tretji so razlagali, da je vprašanje, če bodo lahko karkoli dosegli, ker so se v republiki dobro znašli, saj je osnovna plača poslancev »samo« okrog 2.500 DEM, kar pa ima danes že skoraj vsak »direktorčič«. In poslanci bodo gotovo mahali le z osnovnimi plačami, ne pa tudi z vsemi ugodnostmi, ki jih bodo ob koncu meseca prinesli domov v kuverti. Toda očitno se celo v Demosovem klubu niso povsem poenotili o tej pobudi, kajti član istega kluba je črnomaljske delegate, ki jim je ob misli na poslanske plače precej zrasel pitisk, miril češ da morajo dobiti iz Ljubljane najprej podatke, koliko bodo v resnici zaslužili poslanci.

Toda ko je že kazalo, da bodo vseeno glasovali o pobudi, se je oglasil eden od delegatov, ki je na eni prejšnjih sej ostal praznih rok zaradi njegove nesprejete pobude. Takrat mu je bilo razloženo, da na skupščini o pobudah ne glasujejo, zato je želel, da bi bili dosledni. Tako se je moral tudi Demosov klub zadovoljiti z nasvetom, naj napiše protestno izjavo, ki naj bi jo podpisali črnomaljski delegati in jo naslovili na republiški parlament. Sicer pa je bil glavni cilj demosovcev, da bi njihov protest prišel v sredstva obveščanja — to pa so dosegli.

M.B.-J.

»Ubijte nas! Borili se bomo!«

Tako je zatrdil na seji črnomaljske skupščine predstavnik Vranovičanov, ki od začetka januarja ne dovolijo dovoza smeti na občinsko odlagališče

ČRNOMELJ — O problemu s smetmi, ki jih morajo zaradi tega, ker so Vranovičani zaprli občinsko odlagališče, Črnomaljci voziti v Metliko, so v sredo pretekli teden, torej četrti teden zapore, spregovorili tudi delegati občinske skupščine. Poleg obširnih gradiv, ki so jih dobili, so slišali še, da je izvršni svet pred veliko dilemo, ker ne ve, kako naprej. Na vranoviško deponijo, ki je ena od desetih najbolje urejenih v Sloveniji, ni moč odvažati smeti, čeprav je na občinski zemlji in je na njej prostora še za 10 let. Novega odlagališča ni moč narediti prej kot v osmih do desetih letih, z Vranovičani pa niso mogoči nikakršni dogovori.

S svojimi predlogi so potem prišli na vrsto delegati, prvi pa Bojan Košir, direktor Komunale. Povedal je, da, kljub temu da vsak dan odpeljejo na metliško odlagališče 30 do 40 prost. metrov smeti, za kar imajo 66.000 tolarjev dodatnih stroškov dnevno, ostane v občini še po 10 do 15 prost. metrov odpadkov. Komunala je zoper znane Vranovičane sicer vložila na sodišče tožbo zaradi motenja posesti. A Košir ne ve, če je to rešitev, ker se postopki na sodišču dolgo vlečejo. Javnemu tožilstvu pa je podana ovadba zaradi suma kaznivega dejanja.

- **Na skupščini je bilo slišati tudi, da bi morali pospešiti priprave za novo odlagališče. Toda predsednik IS je pojasnil, da so naredili že vse študije in opravili javne razprave, a niso prišli nikamor, ker najprimernejšo lokacijo v kanižarski kadunji odklanjajo bližnji prebivalci.**

Postregel je s svežo informacijo, da so Metličani s 1. februarjem prepovedali odvažanje smeti v njihovo občino. Tako se lahko zgodi, da bodo, kot pred desetletji, spet vozili smeti vsak v svojo drago. Ali pa se bodo, zlasti ker prihaja toplo vreme, po mestu razširile okužbe in bolezni. Košir se namreč boji, da Vranovičani še naprej ne bodo dovolili odvažati smeti na občinsko odlagališče. »Ti krajani so samovoljni, ne spoštujejo ne občinske oblasti, ne skupščine, ne interesov tisočev krajanov, a tudi lastnega zdravja ne. Prehajamo v brezpravno državo, kjer lahko vsak počne, kar se mu zahoče, sankcij pa ni. Jasno je, da naših smeti dolgoročno ne bo hotela prevzeti nobena druga občina, zato bo potrebna, če ne bo druge rešitve, za odprtje odlagališča tudi prisila,« je dejal Košir.

Drugi delegati so menili, da je občinska skupščina premalo odločna, da je največji problem, ker ne verjamejo strokovnjakom ter da so Metličani neumni, ker sprejemajo črnomaljske smeti. Eno od mnenj je bilo, da so si Vranovičani pač ustvarili svoje norme in so pripravljeni iti tudi na nož. In če je to demokracija, potem hvala zanjo. Tu prepričevanje ni več možno in uporabiti bo potrebno pač takšen način prisile, da bo onemogočeno nadaljnje oviranje Komunale pri njenem delu. Načeloma so bili sicer prav vsi proti prisili, čeprav niso verjeli, da bo drugače moč urediti, da se že ta teden ne bodo dušili v lastnih smeteh.

- **V ponedeljek, 1. februarja, ko so Metličani prepovedali Črnomaljcem odlagati smeti na njihovo deponijo, so na črnomaljsko komunalno odlagališče odpadkov pri Vranovičih prišli predstavniki črnomaljske Komunale, skupščine občine in policisti s petimi vozili, toda 44 krajanov, ki so se zbrali pri vhodu na deponijo, ni odstopilo od svojih zahtev. Kot smo zvedeli v torek tik pred zaključkom redakcije, črnomaljska Komunala zdaj smeti sploh več ne odvaža.**

Oglasil se je tudi eden od Vranovičanov. »Nihče nas ni vprašal, če se strinjamo s smetiščem pri Vranovičih. Smeti, ki jih tja odlagate, so predvsem črnomaljske, veter pa piha proti Vranovičem. Skoraj 20 let smo to vohali. Uničili ste studence, gorel je gozd. Pa nas ubijte! Ampak borili se bomo do konca!« je zatrdil Vranovičan. Sanitarni inšpektor je oporekal, češ da je bilo 10 in ne 20 let pri Vranovičih res zanemarjeno smetišče, ki je sedaj urejeno. A takrat ni bilo prijav na inšpekcije, sedaj pa so.

M. BEZEK-JAKŠE

IŠČEJO DATUM ZA OBČINSKI PRAZNIK

METLIKA - V metliški občini zadnji dve leti niso praznovali občinskega praznika, ker je skupščina sprejela sklep, da bodo namesto 26. novembra našli drug datum. Toda dva javna natečaja za zbiranje predlogov sta bila neuspešna. Zato so se tokrat s prošnjo obrnili na javne delavce v metliški občini, na znane Belokranjce, člane belokranjskega muzejskega društva in prijatelje Metlike. Od njih do konca februarja pričakujejo predlog za datum praznika, ki je z zgodovinskega, kulturnega, etnološkega ali znanstvenega vidika pomemben za vse občane. V Metliki upajo, da jim bo tako le uspelo dobiti praznik, saj so poslali okrog 200 vljudnostnih pisem, prvi predlogi pa že prihajajo.

PESTRO OB KULTURNEM PRAZNIKU

METLIKA - Tukajšnja ljudska knjižnica pripravlja ob kulturnem prazniku vrsto prireditev za najmlajše, učence in odrasle. Tako bodo danes v kulturnem domu tri predstave komedije A.P. Čehova "Snubač" za učence višjih razredov metliške in podzemeljske osnovne šole ter srednje tekstilne šole. V soboto, 6. februarja, bosta ob 20. uri v kulturnem domu v uspešni komediji "Mož moje žene" nastopila Ivo Ban in Iztok Valič. Vstopnice po 400 tolarjev je moč dobiti tudi v predprodaji v ljudski knjižnici. V torek, 9. februarja, pa bo dopoldne za vrtičkarje in podzemeljske osnovnošolce, ob 16. uri pa za vse ostale predšolske otroke in šolarje do 4. razreda na sporedu "Pika Nogavička" igralske skupine Zlomljena noga iz Ljubljane. Vstopnina bo 100 tolarjev. Vabljeni!

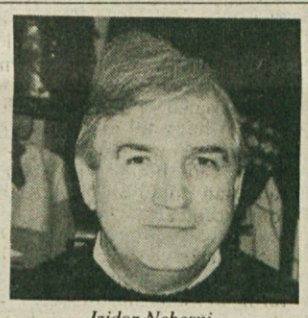

Izidor Nebesni

Po usnje v Leva

TREBNJE — Trgovine z usnjem in usnjenimi izdelki niso ravno pogoste, še posebej ne v manjših krajih. Je že tako, da si usnejenih stvari ne kupujemo vsak dan. Mnogi so to robo do sedaj hodili kupovat v Ljubljano ali Zagreb, kjer so imeli večjo izbiro. Od novega leta pa imajo trgovino z usnjeno galanterijo tudi v Trebnjem.

»Ker na širšem Dolenjskem ni bogate ponudbe z usnjem, od usnjene galanterije do jaken, sem se odločil, da odprem trgovino s tovrstnimi izdelki,« pravi lastnik nove trgovine Izidor Nebesni iz Trebnjega. Trgovino Lev — v svojem grbu ga ima tudi mesto Trebnje — je odprla svoja vrata pred enim mesecem v Ulici herojev. Zaenkrat se v njej dobijo usnjene ženske torbice, moški kovčki, moške in ženske usnjene jakne, torbe za šolarje pa tudi nekaj tekstilnih izdelkov.

»Trenutno še iščem, kaj si kupci najbolj želijo. Po mesecu obratovanja lahko rečem, da si želijo predvsem veliko izbiro ter kvalitetno blago po zmernih cenah,« razlaga Izidor in dodaja, da se bo trudil, da bo ponujal to, kar bodo ljudje najpogosteje iskali.

Turizem jih ne bi smel obiti

Prav od turizma si v podzemeljski krajevni skupnosti veliko obetajo — Več načrtnosti — Še ureditev razsvetljave, telefona, kanalizacije

PODZEMELJ — Krajevna skupnost Podzemelj velja z 12 vasmi, v katerih živi več kot 800 prebivalcev, za eno večjih v metliški občini. V njej je poleg metliške edina osemletka v občini, ljudje pa so v glavnem zaposleni v Metliki ali v črnomaljski občini, saj razen obrtnih delavnic ni drugih možnosti za zaposlitev. Po osamosvojitvi Slovenije je podzemeljska KS dobila tudi dobršen del državne meje na Kolpi. Krajani pričakujejo veliko predvsem od razvoja turizma, za kar imajo veliko možnosti.

Po besedah Boža Kobeta, ki je bil zadnjih sedem let predsednik sveta krajevne skupnosti, so v zadnjem času naredili kar precej. Med drugim jim je uspelo, da imajo v vseh vaseh asfalt. Dokončati pa morajo še novi del pokopališča v Podzemlju, saj na starem ni več prostora, ter zgraditi mrliško vežico. Vsaj v večjih vaseh bi morali napeljati javno razsvetljavo. Tako kot v vseh krajevnih skupnostih v občini tudi v podzemeljski ni urejena kanalizacija. »To bi morali urediti čim prej, saj morajo sedaj tisti, ki imajo hiše v ravnini, 'požirati' odplake tistih, katerih hiše stojijo višje. Pa tudi gradaška telefonska centrala je že zdavnaj premajhna. Vse več je zasebnih podjetij in obrtnih delavnic, za katere so prav telefonske težave velika ovira,« pravi Kobe ter zatrdi, da so krajani za razvoj še vedno pripravljeni veliko prispevati iz svojih žepov.

Eden od dveh mostov, ki povezujeta metliško občino s sosednjo Hrvaško, je v Krasincu v podzemeljski KS. »Toda po mostu smejo v sosednjo državo le nekateri bližnji krajani, tisti s potrdili, drugi ne. To je tamkajšnje krajane precej razburilo in gotovo ne bodo povsem pomirjeni, dokler ne bodo odgovorni našli trajnejše rešitve. Sicer pa bi Kolpi kot najdaljši slovenski obali lahko namenili več pozornosti pri razvoju turizma, od katerega krajani precej pričakujemo, pripravljeni pa smo tudi veliko pomagati. Vendar bi se ga moral lotiti kdo, ki je za to zares usposobljen. Predvsem bi moralo biti več načrtnosti in manj stihije,« je prepričan Kobe. Seveda bi morali v občini do kopalne sezone sprejeti odlok, ki bi prepovedoval divje kampiranje, urediti kopališče v Podzemlju in še kaj, ne nazadnje pa povezati in ponuditi turistom skupaj vse, kar je že ali bo kmalu na voljo v krajevni skupnosti. To pa so športno igrišče, za katerega skrbi edini nogometni klub v občini, pa športno letališče v Prilozju, ki naj bi bilo kmalu urejeno, ter športni center na Kučarju, o katerem razmišljajo člani lovske družine Gradac.

M. BEZEK-JAKŠE

Končno počitnice brez dolgočasja

Počitniške dejavnosti po trebanjskih osnovnih šolah — V Trebnjem so CIK ter obe zvezi, športna in kulturna, prvič pripravili poseben program za otroke

TREBNJE — Letošnje zimske počitnice so bile zopet brez snega. Vendar to za vse otroke še ni bila katastrofa, vsaj v Trebnjem ne, kjer so Center za izobraževanje in kulturo, Športna zveza Trebnje — Center za šport občine Trebnje in Zveza kulturnih organizacij Trebnje stopili skupaj in letos prvič pripravili počitniški program za trebanjske otroke. Počitniški program pa je tekel tudi na osnovnih šolah Mokronog, Šentrupert, Mirna in v Velikem Gabru za tamkajšnje šolarje.

V Mokronogu so imeli za učence organiziran namizni tenis, badminton in dramsko delavnico, tudi v Šentrupertu so imeli namizni tenis in v sredo plesni dan. V Velikem Gabru so imeli odbojko, namizni tenis, šah, ročna dela, računalniške igrice in ure pravljic in video predstav. Najbolj raznovrsten program pa so pripravili na Mirni, kjer so se otroci lahko zabavali ob namiznem tenisu, badmintonu, ob šahu in družabnih igrah, video predstavah, rekreaciji za najmlajše, uri pravljic, glasbeni delavnici in video delavnici. Po šolah so program organizirali učitelji s pomočjo zunanjih sodelavcev. V Trebnjem pa so letos prvič za otroke pripravili program Center za izobraževanje in kulturo in obe trebanjski zvezi, športna in kulturna. Na nekdanji osnovni šoli so jim pripravili računalniške igrice, ure Učimo se računalništva, video predstave in tečaj Tudi jaz znam risati, ki ga je vodil Lucijan Reščič. Namizni tenis in tenis pa so lahko odigrali na OŠ Trebnje.

Glede na to, da so program počitniških dejavnosti pripravili na hitro, je bil odziv otrok vsak dan zelo velik, pri vseh dejavnostih, še najbolj pa pri računalniških igricah. »Otroci so bili nad programom navdušeni, zato bomo tudi v bodoče pripravili še zanimivejši počitniški program, upam pa, da se bo za to našel tudi denar,« pravi direktorica trebanjskega Centra za kulturo in izobraževanje Darinka Tomplak. Tako veliko zanimanje otrok je dalo centru spodbudo, da bi zanimiv počitniški program pripravili tudi v poletnih počitnicah. Sicer pa na centru potekajo tečaji računalništva za otroke in plesni tečaji tudi med letom.

V Trebnjem nimajo Zveze prijateljev mladine, ki bi poskrbela za počitniške programe, zato po tej plati za otroke v trebanjski občini do sedaj ni bilo najbolje poskrbljeno. Po letošnji akciji Centra za kulturo in izobraževanje ter obeh zvez, športne in kulturne, pa se tudi trebanjskim otrokom obetajo lepše in zanimivejše počitnice.

J. DORNIŽ

ZADOVOLJNI TREBANJSKI OSNOVNOŠOLCI — Imenitno, da imamo letos med zimskimi počitnicami na voljo na stari osnovni šoli ure računalništva in računalniških igric. Vsa leta do sedaj smo se le dolgočasili doma pred televizijskimi ekrani,« so vsi zadovoljni hiteli pripovedovati trebanjski šolarji. Pred računalniki se jih je na dan zbralo tudi 30 in več. (Foto: J. Dorniž)

Ribničani se potegujejo za pomoč

Za boljšo infrastrukturo

RIBNICA — Na javni razpis ministrstva za varstvo okolja in urejanje prostora in ministrstva za energetiko, za pridobitev republiških sredstev za letošnje leto, ki so namenjena za investicije v komunalno infrastrukturo (razpis je bil objavljen 8. januarja, prijave pa bodo zbirali do 8. februarja), bodo Ribničani prijavili kar nekaj objektov in naprav s področja preskrbe z vodo, zbiranja in čiščenja javnih odpadnih voda in zbiranja in odstranjevanja komunalnih odpadkov.

S področja vodopreskrbe bodo prijavili vodovod Vintarji in nekatere objekte na regionalnem vodovodu, najverjetneje v Loškem Potoku. S področja kanalizacije bodo prijavili del kanalizacije v Sodražici, in sicer kanal levega brega Sodražice, celotno kanalizacijo na Mlaki v Ribnici in najmanj en objekt sanitarnega močvirja. To bo sanitarno močvirje v Sušju, v kolikor bo možno, pa bodo prijavili tudi študije za vasi, ki bi se lahko reševale s sanitarnimi močvirji. S področja zbiranja odpadkov bodo zaradi nedavne odločitve, da sprejmejo ponudbo firme Barles za sortirano zbiranje odpadkov, prijavili tudi izgradnjo platoja za sortirano zbiranje odpadkov.

Ker bo republika izbrane programe financirala v obliki dotacij ali le kreditirala, največ v višini do 50 odst., potrebnih sredstev, bodo vsaj polovico sredstev za prijavljene objekte in naprave Ribničani morali zagotoviti v letošnjem proračunu. Za nekatere objekte imajo že lokacijsko dovoljenje, ne pa že za vse, zato tudi še ni znano, kolikšna bo celotna vrednost prijavljenih del.

M. L.-S.

OBRTNIKOV CELO MANJ

KOČEVJE - V primerjavi z letom 1991 se je število obrtnikov v občini v minulem letu zmanjšalo za šest. Konec preteklega leta je bilo prijavljenih 280 obrtnikov, ki so zaposlovali 110 delavcev ali 20 manj kot leto prej. Obrtniki v glavnem niso vlagali denarja v ureditev prostorov. Letos bo po vsej verjetnosti bolje, saj je v gradnji 57.000 kvadratnih metrov površin, namenjenih potrebam obrtništva. Iz teh podatkov je mogoče ugotoviti, da k pospeševanju obrtništva niso kdove kaj prispevali dani krediti iz občinskega proračuna in bančnih virov, ki so bili dodeljeni v minulem letu.

V. D.

KOMEDIJA IN ŠANSONI

RIBNICA - Prihodnji četrtek ob 15. uri bodo v dvorani TVD Partizan v Ribnici igralci gledališča Loža iz Kopra uprizorili Čehovo komedijo Snubač, ki si jo bodo lahko ogledali otroci in odrasli. V sotobo, 13. februarja, pa bo ob 18. uri v Miklovi hiši v Ribnici večer šansonov slovenskih avtorjev. Pela bo Vita Mavrič-Rvič. Organizator obeh prireditev je javni zavod Miklova hiša.

BROŠURA O KOČEVSKI

KOČEVJE - Konec minulega leta so v Kočevju izdali turistično karto, v kateri so prikazane vse kulturne in naravne znamenitosti Kočevske, ki je zaradi skoraj polstoletne zaprtosti dobršnega dela svojega ozemlja širši slovenski javnosti slabo poznana. V njej je javnosti prvič prikazano donedavna prepovedano območje Kočevske Reke in Gotenice, natančno je obdelana potna mreža, vnesena koordinatna mreža, vrisani pa so tudi vsi potoki in studenci. Kot dopolnilo tej karti bo skupščina občine Kočevje letos izdala še brošuro o Kočevski. Z njo želijo vse tiste, ki jih Kočevska zanima, podrobno seznaniti ne le s turističnimi informacijami, temveč tudi z zgodovinskimi, kulturnimi, gospodarskimi in drugimi aktualnimi podatki o Kočevski. Tako karta, ki je izšla v 3.000 izvodih in treh jezikih, kot brošura kažeta željo Kočevcev po vsestranskem odpiranju svetu.

Zelena veja opozarja na probleme

Na predstavitvi ob izidu 2. številke revije Zelena veja so se pogovarjali o razvojnih problemih Kočevske, ki so v reviji predstavljeni

KOČEVJE — Minuli torek zvečer je bila v Šeškovem domu v Kočevju predstavitev revije Zelena veja. Prva številka revije je izšla v času tik pred vojno v Sloveniji, zato zaradi dogodkov, ki so ji sledili, širšemu kočevskemu občinstvu ni bila predstavljena. Na predstavitvi ob nedavnem izidu njene 2. številke so poleg predstavitve revije in uredniške politike spregovorili tudi o razvojnih problemih Kočevske, ki jih revija obravnava, in o možnostih njihovega reševanja.

Članica uredniškega odbora Meta Prelesnik je zbranim dejala, da je Zelena veja revija, ki se ukvarja z razvojnimi problemi Kočevske, in da je njen naslov simboličen. »Narekovala ga je misel uredniškega odbora, zakaj ne bi tudi Kočevska, tako enkratna in tako drugačna, končno prišla na zeleno vejo,« je pojasnila Prelesnikova. V reviji so objavljeni prispevki in razmišljanja različnih avtorjev, vsi pa govorijo o svojevrstnem življenju, ki sta ga močno zaznamovala skoraj polstoletna zaprtost. precejšnjega dela Kočevske ter z njo povezano izseljevanje ljudi in načrtno uničevanje dela njene zgodovine, zlasti rušenje sakralnih objektov. Rdeča nit vseh prispevkov in razgovora, ki je sledil predstavitvi, je bila izražena bojazen, da bodo tako, kot so nekoč mogočniki hermetično zaprli tretjino Kočevske, sedaj oblastniki z narodnim parkom — sicer na drug način, pa vendarle — ponovno dosegli njeno zaprtje. Ob tem so avtorji Zelene veje z glavnim in odgovornim urednikom Stanetom Mlakarjem na čelu, poudarili, da se zavzemajo, da bi kočevska zemlja končno pripadla Kočevarjem, kar da je pogoj tudi za kulturni razcvet Kočevske.

Udeleženci razgovora so revijo ocenili za nekoliko preveč pesimistično. Menili so, da je za razvojno revijo v njej preveč pesniških in literarnih prispevkov. Kljub temu so se strinjali, da je potrebno nekopičene frustracije, ki jih je specifično življenje na Kočevskem pustilo v psihi ljudi, na nek način, četudi takšen, kot ga ponuja revija, preseči.

M. LESKOVŠEK-SVETE

TRADICIONALNI NASTOP PO VASEH

KOČEVJE - Moški pevski zbor Svoboda iz Kočevja bo tudi letos, tako kot zadnjih nekaj let, ob Prešernovem prazniku nastopil po nekaterih kočevskih vaseh. Tako bo 8. februarja ob 16. uri nastopil najprej z Željnah, ob 17. uri v Šalki vasi, ob 18. uri v Mozlju, ob 19. uri v Črnem Potoku in ob 20. uri v Livoldu. To bo že deseti tradicionalni nastop zbora, ki ga prirejajo v počastitev Prešernovega praznika.

DVE NOVOSTI V DOMU

KOČEVJE - Ob koncu minulega leta je vodstvo Doma starejših občanov Kočevje podpisalo pogodbo s fizioterapevtko dr. Orlovo iz Ljubljane. Tako so kakovost fizioterapevtskih storitev še izboljšali. Ta pomoč je namenjena predvsem tistim, ki imajo težave z gibali, ali pa jih je potrebno po kapi rehabilitirati. Fizioterapevtka prihaja v Kočevje na 14 dni, vsak dan pa opravljata te vaje v domu domski fizioterapevtki. Te dni so v domu starejših občanov uvedli še lasersko zdravljenje preležanin, ki se pojavljajo pri starejših ljudeh in bolnikih, ki dolgo ležijo. Aparat imajo izposojen, priskrbela pa jim ga je dr. Orlova. Podoben aparat namerava vodstvo doma kasneje tudi kupiti.

Več dela za sodnike za prekrške

Zaradi določenih zakonskih sprememb se je povečalo število zadev, ki jih obravnavajo občinski sodniki za prekrške — Več dela zahteva dodatno moč

RIBNICA — Zaradi prenosa pristojnosti pri reševanju zadev s področja davkov in finančno-materialnih predpisov z uprave za družbene prihodke na sodnike za prekrške, se je število zadev, ki so jih v preteklem letu obravnavali občinski sodniki za prekrške, v primerjavi z letom poprej močno povečalo. V Ribnici je bilo pri organu za postopek o prekršku lani vloženo 1520 predlogov za uvedbo postopka o prekršku, kar je kar za 56 odst. več, kot jih je bilo v letu 1991.

Največ predlogov za uvedbo postopka so pri ribniški sodnici za prekrške Nuši Orel, v preteklem letu podali policisti, in sicer kar 1390. Sledili so jim inšpekcijski organi z 69 predlogi, drugi organi občinske skupščine s 54, javni tožilec s štirimi in organizacije, ki izvajajo javna pooblastila, s tremi predlogi. Največ predlaganih zadev je bilo, tako kot leta 1991, s področja varnosti cestnega prometa (1029) in kršitev javnega reda in miru (296), že takoj pa jim je sledilo 47 kršitev s področja davkov in prav toliko kršitev s področja finančnih in materialnih predpisov, šele nato zadeve s področja varstva okolja (45), gozdov (39), kršitev predpisov o orožju (11), s področja urbanizma (4) in zraka (2).

Od skupnega števila 1549 zadev, ki jih je ribniška sodnica za prekrške v preteklem letu reševala, je ob koncu leta ostalo nerešenih 106 zadev. Leto poprej je bilo takšnih zadev le 29. Število zadev se je močno povečalo predvsem zaradi prekrškov s področja prometa in pa davkov ter finančnih in materialnih predpisov, kar pomeni tudi veliko več pisarniškega dela. Zato bo sodnica za prekrške potrebovala dodatno delovno moč za opravljanje administrativnih del. V potrditev tega govori podatek, da je bilo še pred koncem prvega meseca letošnjega leta za uvedbo postopka o prekršku podano prek 150 predlogov.

M. LESKOVŠEK-SVETE

IŠČEJO TRI MLADE GASILSKE PARE

RIBNICA - Da bi obudili stare gasilske in druge običaje, ima vodstvo slovenske gasilske organizacije ob sodelovanju občinske gasilske zveze in gasilskih društev namen prirediti konec maja "gasilsko poroko". Za to prireditev iščejo tri mlade gasilske pare, ki se nameravajo do tega časa poročiti oz. skleniti zakonsko zvezo, in jih prosi, naj pošljejo prijave do 25. februarja glasilu slovenskih gasilcev v Ljubljani. Po okvirnem načrtu bo prireditev potekala v tem kraju, Novi Štifti in na Travni gori, kjer je gostinsko-turistična postojanka Gasilske zveze Slovenije.

V. D.

LETNE KONFERENCE SKD

RIBNICA - V pripravah na letno konferenco Slovenskih krščanskih demokratov, ki bo predvidoma 27. februarja, v teh dneh potekajo po Sloveniji redne letne konference krajevnih in občinskih odborov SKD. Krajevni odbor Ribnica je imel svoj letni zbor v soboto, 30. januarja. Udeležilo se ga je dobra četrtina vseh članov. Po obravnavi poročila o osemmesečenem delu odbora in plana za letošnje leto, so navzoči opozorili, da je potrebno urediti slab dovoz do cerkve iz smeri stavbe kmetijske zadruge, predlagali so spremembo imen nekaterih ulic in preimenovanje doma TVD Partizan v Kulturni dom. Zbora se je udeležil tudi republiški poslanec Benjamin Henigman, ki je spregovoril o vlogi poslanca, pojasnil pa tudi razloge za vstop SKD v koalicijo.

OBČNI ZBOR GOVEDOREJSKEGA DRRUŠTVA SEVNICA — Bil je preteklo soboto v prijetnem okolju vinotoča kmetije Klenovškovih v Podvrhu (na posnetku). Predsednik društva Silvo Volarič je poročal, kaj vse je društvo storilo za izboljšanje rejskih uspehov in gospodarnosti reje govejih čred bodisi pri načrtnem osemenjevanju ali pri izobraževanju rejcev. Letos bo društvo pripravilo razstavo plemenske živine, pomagalo pa bo tudi pri nabavi reprodukcijskega materiala. Rejcem sta pripravila koristno predavanje strokovna sodelavca novomeške Krke, dr. vet. med. Marjeta Redek in veterinar Gregor Sluga. Več prihodnjič! (Foto: P. Perc)

Direktorici stregli po življenju

V lekarni naj bi zaradi gospodarskih in tehnoloških razlogov izgubilo delo pet delavcev — Bučne reakcije moža zaposlene z dvojnim državljanstvom

SEVNICA — Z ukinitvijo skrbstva nad zveznimi blagovnimi rezervami konec leta 1991 in skrbstva nad republiškimi blagovnimi rezervami sredi lanskega leta je v Lekarni Sevnica nastal presežek dveh delavcev. Do leta 1990 je bilo po kriterju Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije lahko zaposlenih 18 delavcev, zavod pa je v začetku junija lani podpisal pogodbo le še za 13 delavcev. Ob zmanjševanju gotovinske prodaje blaga v lekarni zavoljo naglega upadanje kupne moči in življenjskega standarda je direktorica lekarne, spec. mr.ph. Breda Drenek-Sotošek ugotovila, da v lekarni ne bo več kruha za 19 zaposlenih.

Ti, v štirih enotah, in sicer na Planini, Senovem, v Krmelju in Sevnici, torej v treh občinah, oskrbujejo z zdravili okrog 33.000 prebivalcev. Z založenostjo enot sevniške lekarne in tudi s prijaznostjo njenih zaposlenih, ki prihajajo v stik s številnimi strankami, so bili ljudje zvečine zadovoljni. Tudi znotraj malega, sorazmerno mladega kolektiva ni bilo večjih trenj, vsaj do lanskega novembra ne, ko je direktorica Sotoškova ugotovila, da so nujne kadrovske in organizacijske spremembe v lekarni, kjer zaradi padanja dohodka tudi ne bodo več možne plače po kolektivni pogodbi. Tedaj (30.11.1992), ko je tudi svet zavoda Lekarne Sevnica ugotovil, naj bi 30. marca letos trajno prenehala potreba po petih delavcih (gre za snažilko, farmacevtsko tehnico in tri diplomirane farmacevte), in sicer zaradi bistvenega zmanjšanja obsega del, zaradi ekonomskih razlogov in zaradi ukrepov družbenopolitičnih skupnosti, so bile razmere v sevniški lekarni že močno naelektrene.

Ker nihče ne bi rad prostovoljno zapustil delovnega mesta v lekarni, se je direktorica skušala pogovoriti z delavci. Reakcije so bile bučne in čustvene. Mož ene od delavk, ki naj bi bila ob službo, je nedovumno zagrozil direktorici lekarne, naj nikar ne pošlje na cesto tudi njegove izvoljenke, če bi rada še nekaj časa živela. Vzdušje v lekarni, ko naj bi taisti bivši hrvaški vojak — »zengovec« grozil že tudi ostalim družinskim članom njihove direktorice, je ob negodovanju prizadetih, ki so direktorici očitali samovoljo pri zaposlovanju, postajalo vse bolj moreče.

Sotoškova je razmišljala o svojem odstopu, če bi to umirilo strasti, a se je premislila, kajti na drugi strani je bilo slišati očitke, da se pač hoče v celoti posvetiti popoldanski obrti v svojem kozmetičnem salonu.

P. PERC

• O racionalizaciji v sevniški lekarni naj bi razpravljala tudi sevniška vlada. Ta je že novembra lani opozorila direktorico lekarne naj organizacijske spremembe, ki prinašajo s sabo tudi tehnološke presežke, potekajo skladno s predpisi, dotlej pa »naj umiri žogo.«

Konfekcija "Jutranjka" Sevnica obvešča vse zainteresirane, da bo v petek, dne 5.2.1993, ob 9. uri javna dražba rabljenih šivalnih strojev.
Javna dražba bo v Sevnici, Glavni trg (v nekdanjem skladišču "Jutranjke" - pri stavbi Skupščine občine Sevnica).
Ogled strojev je možen 2 uri pred pričetkom dražbe.

Bo na Razborju center za bivše narkomane?

Vaščani načeloma za

SEVNICA — Bo v opuščeni šoli na Razborju nastal eden izmed centrov za rehabilitacijo že ozdravljenih narkomanov, kakršnih ima don Pierino 160 v Italiji in še 20 v drugih v evropskih državah? Razborčani — kakšnih 20 se jih je zbralo prejšnji teden, ko so se o tem pogovarjali z namestnikom slovenskega ministra za zdravstvo Francem Imperlom, s predstavnikom Karitas in don Pierina župnikom Prelcem iz Kopra in sevniškimi občinarji — načeloma niso imeli nič proti taki pobudi njihovega bivšega sovaščana, zdaj pa že zgoraj imenovanega visokega republiškega uradnika. Razborčani so bili povsem konkretni in praktični, ko je šlo za vprašanja o vsebini dela takega centra ali njihovi stari šoli. To bi raje prodali, kakor pa dali v najem, denar pa naj bi koristno porabili na območju Razborja.

Po besedah predsednika sevniške vlade Marjana Kurnika, občina dopušča tak center na Razborju. V začetku marca naj bi prišel na ogled šole na Razborju in okolice sloviti don Pierino, ki ima s takimi centri oz. ustanovami že 30-letne izkušnje in je s svojo metodo dosegel najboljše rezultate. Nekdanji zasvojenci vodijo dela takega centra sami, vendar so za to sposobni šele, ko so obvladali 3-letni program dela in življenja v taki skupnosti. Ker so v njej mladi ljudje, običajno iz premožnih družin (tudi iz tujine!), različnih poklicev, od arhitektov do umetnikov in gradbincev, lahko svoja znanja deloma s pridom izkoristijo v okolju, kjer živijo v takem centru. Center na Razborju, kakršnih naj bi bilo v Sloveniji čez dve ali tri leta vsaj dva ducata, bi bil verjetno primeren za poljedelsko usmeritev. Kajti člani take komune bi skušali delno pridelovati zase tudi hrano.

Ponekod v Sloveniji so don Pierinu sicer že odpovedali gostoljubje, ker se ljudje bojijo, da bi tak center, ki združuje od 20 do 25 ozdravljenih narkomanov, pomenil nevarnost za njihovo okolje, predvsem za mladino. Se bodo tudi Razborčani še premislili, če bodo ugotovili, da bi lahko s takim centrom več izgubili kot pa pridobili?

P. PERC

• Delovna terapija je, kot rečeno, zelo pomembna sestavina rehabilitacije nekdanjih zasvojencev. Vsak od teh naj bi imel trikratni »certifikat«, da ni obolel za aidsom in da ni seropozitiven, torej da ni možni prenašalec te kuge 20. stoletja. Pa še to: člane takega centra lahko obiskujejo le najožji sorodniki, zato naj ne bi bilo nevarnosti, da bi se rehabilitacijski center sprevrgel v zbirališče narkomanov.

Drobne iz Kočevja

NEBOTIČNIK - Že novembra lani so v Kočevju zaključili dela pri obnovi stavbe, ki ji Kočevci pravijo nebotičnik. Zaradi te obnove vzbuja stavba, ki je bila zadnjih nekaj let Kočevju v veliko sramoto, naključnemu opazovalcu občutek, da je bilo opravljeno veliko delo. Četudi je res, da je bilo, pa to ne spremeni dejstva, da stanje pravzaprav ni nič boljše, kot je bilo. Obnovili so namreč le zunanjost, ne pa tudi notranjost hiše. Standard stanovanj v hiši je izredno nizek, zaradi česar pa si nihče od odgovornih ne beli glave. Socialistične solidarnosti ni več, časi, ki prihajajo, pa med drugim prinašajo tudi to, da bo vsak lahko živel v stanovanju, ki si ga bo lahko glede na svoj standard privoščil. Tisti z najnižjim standardom bodo pač morali živeti tudi v najslabših stanovanjih.

ZA MALO GOSPODARSTVO - Kočevski izvršni svet je pred kratkim imenoval posebno komisijo z nalogo, da prouči, katera organizacijska oblika bi bila najustreznejša za pospeševanje malega gospodarstva v občini. Ali bo to zavod, agencija ali javno podjetje, se še niso odločili.

SDP ZA RDEČI KRIŽ

KOČEVJE - Kočevski odbor Stranke demokratične prenove je pred kratkim daroval občinskemu odboru Rdečega križa opremo iz svoje sejne dvorane.

Ribniški zobotrebci

KRŠITVE - V Ribnici so že pred časom obravnavali kršitev delovnega časa gostinskih lokalov. Ta problem so skušali strpno rešiti v dogovoru med občinarji, lastniki lokalov in ribniškimi policisti. Rečeno je bilo, da se morajo lastniki lokalov in gostje navaditi, da bodo morali biti lokali denimo ob 23. uri ne le zaprti, ampak tudi izpraznjeni. Kljub temu prihaja še naprej do mnogih kršitev, zato v Ribnici razmišljajo, da bi pripravili osnutek sprememb občinskega odloka, ki govori o delovnem času gostinskih lokalov. Ob tem bodo upoštevali tudi želje obrtnikov oziroma obrtne zbornice Ribnica.

ROMI - V Ribnici imajo prijavljenih 41 Romov, in čeprav to ni veliko, se tudi v Ribnici tako kot drugod zaradi Romov srečujejo s težavami. Vse občine se branijo priseljevanja novih Romov, nadzorovanje tega pa je, tudi zaradi zakonskih določil, ki dovoljujejo enomesečne obiske, dokaj težavno. Romi to izkoriščajo na ta način, da denimo po mesecu dni, ki so ga neprijavljeni preživeli "na obisku" v Ribnici, odidejo na podoben "obisk" za mesec dni v Kočevje, nato pa zopet v Ribnico in tako naprej. Kakšne so pri tem nadzorne pristojnosti policistov in kakšne oddelka za notranje zadeve, je menda vsem odgovornim jasno, pa čeprav pred sestankom vseh pristojnih za reševanje romske problematike v Ribnici, ki je bil prejšnji teden, ni kazalo tako. Dokaz več, da je soočanje z nasprotno trdečimi koristno.

Sevniški paberki

ŽUPNIK - Tudi pobožnim in razboritim Zabukovljanom je precej poskočil pulz, ko so v prejšnji številki Dolenjskega lista v poročilu o novoletnem srečanju z duhovniki prebrali, kaj je povedal zabukovški župnik Nace Kustec. Gospod Kustec je, naj njegove besede strnemo, rekel, da bi cerkev rada le, kar je cerkvenega, in da so v zabukovški krajevni skupnosti v zadnjem času zgradili nov lovski dom, dva gasilska domova, lepi prostori pa da so tudi v opuščeni šoli. Naše bralce, ki so protestirali, je zmotilo predvsem to, da bi njihov duševni pastir rad naslikal njihovo faro bolj revno, kot v resnici je. Pravijo, če je tako res, potem bi si njihov župnik bolj težko privoščil lado nivo in še "hrošča". Poleg tega bi njihov gospod ne imel najboljšega odnosa do vernikov, saj naj bi celo cerkvenim pevcem prepovedal vaje v prostorih župnišča. Gospod Kustec pa nam je povedal, da so to čiste izmišljotine in da pevci vadijo kar v učilnici. Njegov "hrošč" je star že 21 let, goden za odpis, niva pa 7 let. Z občine župnik še ni dobil nikakršnega obvestila o skupnem sestanku z občinarji in krajani glede denacionalizacije, o čemer so se dogovorili na že omenjenem novoletnem srečanju duhovnikov.

TELE - Verjetno bi bilo zelo koristno, če bi se na sobotnem občnem zboru društva sevniških govedorejcev pojavil tudi predstavnik sevniške M-Kmečke zadruge, saj bi bilo morda potlej manj ostrih besed o poslovni politiki zadruge. Tako se je vešče trudil vodja sevniške veterinarske postaje Zvone Košmerlj, da je branil vsaj svoje stanovske kolege, ki so se spet znašli na prangerju. Celo on pa je obnemel, ko je nek rejec potarnal, da noče veterinarja, ki mu bo filozofiral o nekih rumenih telesih, ne more pa otipati 7 mesecev starega teleta.

Krške novice

DOBRA OPREMA - Pred časom je tat, sam ali s pajdaši, odnesel iz krške tehniške srednje šole 4 računalnike, tiskalnik, barvni televizor, videorekorder in stružnici. O tem bolje da ničesar ne izve šolski minister. Potem ko je slišal tožbe Krškega, češ da ima to mesto zastarel srednješolski center, je privolil v gradnjo novega srednješolskega središča. Če bi minister dobil na uho, da imajo že v sedanji srednji šoli v Krškem računalnike in drugo imenitno opremo, kakršna je bila tudi ukradena, bi se v Ljubljani v trenutku slabosti mogoče celo premislil.

SANJE IN RESNIČNOST - Potem ko se je Jožetu Novaku sanjalo, da se je rodil v eni nordijskih držav in da kot direktor papirnice v eni najmlajših državic na svetu dobiva več kot 30 tisoč mark mesečne plače, so v Krškem nekaj vprašali človeka, ki se je v eni nordijskih držav rodil zares. Rolfu Normanu so na nedavni okrogli mizi o Vidmu zastavili vprašanje, koliko zasluži, presneto. Pa ni povedal. Je rekel, da po njegovem okrogle mize niso sklicali zato, da bi ugotavljali njegovo plačo, pač pa zato, da bi se menili o reševanju te tovarne. Tako se ne ve, ali je Krčan sanjal o resničnih dogodkih ali kar tako. Sicer pa bo še najbolj držalo to, da se Posavcem in Slovencem razen redkim obveščenim izjemam niti ne sanja, kaj se ta trenutek dogaja z Vidmom.

OBOROŽENO LJUDSTVO - Ta čas se menda izplača prebivati v krški občini in imeti skrito orožje. Tukajšnja oblast baje zagrozi s hišno preiskavo imetnikom te oborožitve toliko časa prej, da skrite puške in kar je še takih reči, lahko pravočasno še bolj skrijejo. Sploh pa, zakaj bi ljudstvo razoroževali? Mnogim tako priljubljeni Zmago Jelinčič je svoje čase obljubljal Slovencem, da bi pod njegovo oblastjo lahko imeli doma zakonito najrazličnejše pihalnike, tako kot imajo zdaj lesene žlice, kahlice in podobne pripomočke.

Novo v Brežicah

NEPREMIČNO - Na zadnji seji izvršnega sveta so ubrali tudi strokovno razpravo. Treba je bilo imenovati člane komisije za popis premoženja (nepremičnin) občine. Ko so nekateri predlagali F. B., se je iz drugega konca zaslišalo: "Kaj ta lahko še skače naokrog?" Kaj in kako je z njim, ne vemo in zaenkrat ne bomo ugotavljali. Pomembno je namreč, da so se člani IS zedinili, da je gospod B. lahko član komisije. Po temeljiti strokovni razpravi so ugotovili, da je primeren, saj bo samo zapisoval. Navsezadnje gre za nepremičnine. Te, kot je zaključil eden navzočih, pa na srečo ne skačejo.

VSI SVETOVALCI - Cerkljani nimajo preveč sreče pri reševanju svojih težav z vojsko. Zadnjič, ko je občinski izvršni svet prvič obširno obravnaval njihove pritožbe, so jih na sejo pozabili povabiti. V petek zvečer je bilo za spremembo predstavnikov domače krajevne skupnosti na pretek. Sklicatelji tudi niso pozabili povabiti pristojnih ljudi iz republiških ministrstev, a zgodilo se je, da so ti pozabili priti. Pravzaprav še huje: prišla sta svetovalca svetovalcev vladnega svetovalca. Če kdo ne razume, naj povemo še bolj konkretno: dva gospoda (pa ne iz Verone), ki nista bila pristojna za nič od tega, o čemer se je govorilo.

NA DEŽELICO - Omenjena dva gospoda, eden iz ministrstva za okolje in prostor, drugi iz ministrstva za promet in zveze, sta torej v petek pod večer pripotovala v deželico. Tam jih nista pričakala kruh in sol niti ne kakšna domača krača, ampak vprašanja domačinov. Prvi gospod ni bil pristojen za komunalo, zato ni mogel ničesar natančno povedati, drugi je bil iz uprave za zračno plovbo. Prišel je nekaj let prezgodaj.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 23. januarja so v brežiški porodnišnici rodile: Đurđica Tomše iz Dobenega - Gregorja, Helena Tomše iz Župelevca - Mateja, Marija Lapuh iz Zg. Obreža - Matejo, Marija Vrhovnik s Senovega - Sama, Gabrijela Zarkovič iz Krškega - Irmo, Stanka Tomažič z Drušč - Klavdijo, Anica Oštir iz Krškega - Žiga, Karmen-Lipek-Tramšek iz Brežic - Črtomirja, Andreja Roškarič iz Podvinj - Kristijana, Jožica Kožar z Bizeljskega - Jernejo, Majda Šoln s Senovega - Tomaža, Tamara Jakovina z Jesenic na Dol. - Amando, Jožica Kvartuh iz Koritnega - Igorja, Dragica Germovšek iz Blatnega - Uroša, Danica Černelič iz Dečnega sela - Primoža, Bojana Omerzo iz Pišec - Matica, Majda Arh-Sevšek iz Leskovca - deklico in Brigita Šulc iz Osredka - deklico. **Čestitamo!**

• *Ni filozofa, ki bi mirno prenašal zobobol. (Shakespeare)*

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Asfalt na cesti, streha na vežici

Veliki Trn: Kar smo napovedali, od tega ne odstopamo — S skupnimi močmi se pride skoraj tri kilometre daleč — Izkazal naj bi se občinski proračun

VELIKI TRN — »Od načrta, ki smo ga naredili takrat, ko smo se odločili za samoprispevek, nismo odstopili in tudi ne bomo,« napoveduje Franc Lekše, predsednik sveta krajevni skupnosti Veliki Trn in delegat krške občinske skupščine. S tem načrtom so določili, da bodo z zbranim denarjem gradili ceste in mrliško vežico.

Skupna dolžina cestnih odsekov, ki so jih v zadnjem času asfaltirali z denarjem iz 2—odstotnega krajevnega samoprispevka, znaša kar 2.500 metrov. To pomeni, da so jih v KS Veliki Trn asfaltirali več, kot so planirali »uradni« izvajalci in kot so sprva pričakovali tudi sami Trnčani. Uspeh gre pripisati zagnanosti krajanov, o kateri pravi Franc Lekše tole: »Če ne bi šli ljudje na roke pri gradnji, ne bi moglo vodstvo krajevne skupnosti narediti ničesar.« Veliko pa je pomagala tudi občinska vlada, ki jo je tisti čas vodil Franc Černelič in s katero »se je dalo delati«. Omenjene na novo asfaltirane ceste vodijo od Velikega Trna proti Novi Gori in od Gornje v Dolnjo Lepo vas. S tem so omenjene glavne vozne površine, toda navedeni kilometri vključujejo tudi nekatere stranske. Te so asfaltirali s posebnim doplačilom zainteresiranih prebivalcev. O imenih je pri takih gradbenih akcijah vselej nehvaležno govoriti. Vseeno naj se ve, da sta večino uradnih poti, če ne kar vse, opravila Lekše in Janez Žarn, tudi delegat v krški občinski skupščini.

Mrliška vežica, ki jo s samoprispevkom gradijo v Velikem Trnu, je pod streho. »S tem smo krajani izpolnili našo obveznost po dogovoru med krajevno skupnostjo in občino. Da smo jo zgradili do te faze, smo dali svoj denar, kot pravim, in tudi les. Skoraj nobene ure nismo plačali zidarjem in drugim delavcem. Plačana so bila samo zahtevna dela pri gradnji. Ob tej priložnosti se res zahvaljujem vsem, ki so pomagali pri gradnji vežice,« pravi Franc Lekše. V prepričanju, da omenjeni dogovor resno jemlje tudi druga stran, Lekše napoveduje konec gradnje in otvoritev mrliške vežice za naslednje leto.

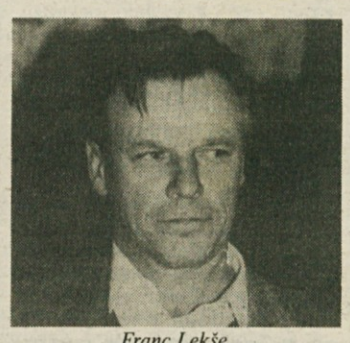

Franc Lekše

PREDAVANJE ZA POSAVSKE ČEBELARJE

KRŠKO - Čebelarska zveza Krško priredi v dogovoru s Svetom posavskih čebelarjev za vse posavske čebelarje, torej tudi za nečlane društev v treh posavskih občinah, v nedeljo, 7. februarja, ob 10. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Krškem predavanje prof. dr. Djura Sulimanovića iz Zagreba o novih izsledkih za preprečevanje varooze in o poapneli zalegi. O svojih bogatih izkušnjah pri delu s čebelami bo zatem spregovoril še največji slovenski čebelar Janko Pislak iz Apač.

PODELILI PRIZNANJI ZKO BREŽICE

BREŽICE - V torek je bila v brežiški knjižnici predstavitev prvenca Dragice Dani "Srečevanja". Pesnico je predstavil Franc Šali, prireditev pa sta popestrili še Marjeta Podgoršek - sopran in Mateja Ferenčak na citrah. Ob tej priložnosti je predsednik ZKO Brežice Ernest Ferk podelil tudi letošnji priznanji te zveze. Za dolgoletno in požrtvovalno delo na področju ljubiteljske kulture sta ju prejela Mira Podgoršek iz pišeškega Kulturnega društva Orlica in Florijan Resnik iz Kulturnega društva v Krški vasi.

Kostaku ne plačujejo

Videm brez vode

KRŠKO — Tukajšnji Videm je bil 27. januarja od 12.30 do 18.30 brez vode, ker mu jo je komunalno podjetje Kostak odklopilo. Do odvzema je prišlo, ker Videm Kostaku vode že daljši čas ne plačuje. Kmalu po dogodku se je sestal krški izvršni svet na izredni seji, na kateri so po razpravi sklenili, da bo Kostakov sogovornik v zvezi z omenjenim neplačevanjem vode odslej Vidmov upravni odbor. Slednjemu je krška vlada na seji tudi naročila, da mora poiskati bodisi pot za plačilo vode bodisi način za zavarovanje dolga.

Odklop vode je v Vidmovem primeru mogoče nekoliko opaznejši dogodek. Toda Kostak je doslej že večkrat prekinil dobavo tudi nekaterim drugim večjim odjemalcem, ki vode ne plačujejo. Dolžnikov je namreč ves čas ali v posameznih obdobjih več, čeprav med njimi Videm dolguje za vodo največ. Kostak se v takih razmerah, ko mu ne plačujejo, ubada z veliki likvidnostnimi težavami in ima celo blokiran žiro račun. Pomanjkanje denarja ga je prisililo v tako neljub ukrep, kot je zmanjšanje vzdrževalnih del na komunalnih sistemih na najmanjšo možno mero.

Kostak in Vidmov upravni odbor se bosta začela pogajati o plačilu dolga za vodo znova po 15. februarju. To bo pogovor o preteklem dolgu, kajti sprotne dobave vode zdaj z Vidmove strani plačujejo. O tem je podpisala garancijo tudi Ljubljanska banka, d. d.

L. M.

• Vidmu so 27. januarja vodo odklopili po predhodni napovedi. Kostak je namreč ukrep napovedal že 9. decembra lani, in sicer je o tem obvestil tako Videm kot občinsko vlado.

• *Trepetlike trepetajo v vsaki družbeni uredi tvi. (Lec)*

• *Kdor se smeji slabemu vicu, je sposoben tudi drugih hudodelstev. (Fink)*

Kaj bo v šoli?

Prazna šolska stavba

VELIKI TRN — Domačini in še nekateri od drugod se pogosto vprašujejo, kako bi se dalo uporabiti za kaj koristnega šolsko stavbo. V hiši, ki je zunaj lepa, namreč že vrsto let ni več pouka, ker so otroke začeli voziti v šolo v dolino, v Leskovec.

Danilo Siter, sekretar za družbene dejavnosti pri krškem izvršnem svetu, vidi dve možni rešitvi. Po njegovem bi v trnski šoli v gornjih prostorih lahko uredili večnamensko dvorano, medtem ko bi pritličje usposobili za obrtno ali kako drugo gospodarsko dejavnost. Pri obnovi oziroma preurejanju šole, če bi se Veliki Trn zavzel dovolj odločno zanjo, bi po vsej verjetnosti lahko z denarjem pomagala tudi občina. Stališče, s katerim bi verjetno ob kakih resnejših obnovitvenih načrtih nastopila krška vlada, je verjetno približno tako: država naj šolo na Velikem Trnu izroči tukajšnji krajevni skupnosti, ta naj jo uredi po svoje, vendar naj računa na možnost, da bo v kraju kljub vsemu še kdaj osnovnošolski pouk.

Domačini ne nasprotujejo, če bi šolska zgradba postala v določenem delu delavnica ali salon za mirno obrt. Svoje čase je bilo o tem več glasnih napovedi, kot jih pride na uho danes. Kljub nekaterim napovedim je do danes šola ostala prazna.

Osnovna šola Leskovec, za katero nekateri mislijo, da bi kot domnevni lastnik mogoče skušala preprečiti kakršen koli poseg v omenjeno trnsko stavbo, nima ničesar proti posodobitvi. Nasprotno, leskovško šolsko vodstvo bi bilo celo veselo, če bi nekdanjo podružnico na Velikem Trnu iztrgali razdiralnemu zobu časa.

Kar zadeva lastništvo, ki je očitno že bilo tema nekaterih pogovorov v vladnih krogih v Krškem, je bolj ali manj vse nejasno.

L. M.

Verjetno tudi za alpiniste

Osnovna šola Brestanica bo spet imela telovadnico — Nekaj manj prostora in dosti izvirna ponudba

BRESTANICA — Kot kaže, bodo enkrat za vselej minili časi, ko so v brestaniški osnovni šoli učenci telovadili v temnem in tesnem hodniku. Šola je namreč dobila prizidek in v njem telovadnico. Predvidoma jutri, ko bo brestaniška šolska stavba dosegla 26-obletnico obstoja, naj bi bil tehnični prevzem nove telovadnice.

Telovadnico so v brestaniški šoli včasih že imeli. Toda pred nekaj več kot desetletjem so jo spremenili v večnamenske prostore, knjižnico in učilnice. Takrat so se učitelji in učenci po sili razmer pač morali odpovedati prostorom za telesno vzgojo in se sprijazniti s tem, da bo obvezna šolska rekreacija potekala nedoločen čas na neprimernem mestu. Zato je ob začetku februarja 1993. leta šolska ravnateljica Vera Alegro lahko upravičeno vesela novega prizidka, namenjenega telovadbi. In ne skriva zadovoljstva, ko opisuje ugoden konec in potek zidave telovadnice. Vsa dela v novem objektu še niso za njimi, ker še ni denarja. Zanj so zaprosili tudi šolsko ministrstvo v Ljubljani. »Upamo, da se bo našel denar in da bomo prostore opremili. Upamo, da bomo generacijam učencev, ki prihajajo, zagotovili solidno telesno vzgojo,« je polna načrtov ravnateljica Alegrova.

Če so učenci v hodniku—telovadnici lahko opravili samo telovadbo, obvezno po šolskem urniku, bodo v čisto pravi telovadnici lahko počeli še vse kaj drugega. Najbrž pa bo prostor na voljo tudi tistim iz Brestanice in drugod, ki so že davno prerasli osnovnošolska leta. Velikih ligaških tekem v košarki in podobnih igrah si sicer ne bodo mogli privoščiti, saj je telovadnica manjša, kot so jo misli narediti v začetku. Menda je v okolici Brestanice že zadosti dovolj velikih dvoran in so velike tekme lahko tam. In ker je tako, so v Brestanici iskali drugo možnost za vrhunska tekmovanja. V šolski telovadnici bodo tako po vsej verjetnosti postavili umetno plezalno steno za alpiniste, ki je daleč naokoli še ni.

M. LUZAR

Kolešnik predlaga razrešitev

BREŽICE — »Ker ne bi rad, da bi za slab rezultat odgovarjal sam, moram predlagati razrešitev sekretarja za gospodarski razvoj Slobodana Ninkovića, njegove namestnice za področje financ Marijane Lepšina ter sekretarja za urejanje prostora in varstvo okolja Cirila Zupančiča,« je dejal pretekli teden na posebej za to sklicani novinarski konferenci Ciril Kolešnik, predsednik brežiškega izvršnega sveta. S tem je potrdil govorice o razrešitvah, ki so se že nekaj časa pojavljale po Brežicah, hkrati pa utemeljil svojo odločitev. Odločno je zanikal podtikanja, ki so v javnosti že sprožila namigovanja o novi aferi v brežiškem izvršnem svetu.

Kolešnik je dejal, da so zamenjave nujne predvsem zaradi bodočega dela, saj čaka IS v tem letu obilo težkih nalog: reorganizacija občinske uprave, določanje novih občin in še cela vrsta nedokončanih nalog na področju infrastrukture. »Ciril Zupančič ima težave pri organiziranju svojega sekretariata in pri angažiranju lastnih moči ter je premalo ambiciozen. V pismu, ki ga je poslal strankam, naj bi ocenil svoje delo, vendar v resnici kontrolira odnos občine do Regiona in Savaprojekta. Kljub vsemu pa to pismo ni razlog za razrešitev,« zatrjuje Kolešnik.

Za razrešitev Slobodana Ninkovića in njegove namestnice Marijane Lepšina se je odločil zaradi njunega dosedanjega dela in nesporazumov med njima, ki so bili ovira za dobro delovanje sekretariata. Poleg tega sta napravila napako, ki je pripeljala do luknje v zaključnem proračunu za leto 1992. Do konca tega leta jima namreč ni uspelo predlagati ustrezne javne zadolžitve za pokrivanje programov komunalne infrastrukture. Ob tem pa je brežiški izvršnik poudaril korektnost obeh funkcionarjev, ki v javnosti nista sprožala polemik, ampak sta se strinjala, da skupščina preveri njuno delo in razloge za razrešitev. Oba bosta tudi sama nastopila na skupščini, Ninković pa je celo sam predlagal začetek postopka za razrešitev.

Danes popoldne se bo klopčič z razrešitvami začel razpredati na seji skupščine, kjer se bo pokazalo, kaj so se v preteklem tednu o tem dogovorile stranke. Predsedstvo je tudi od vseh, ki so vpleteni v obtožbe v Zupančičevem pismu, zahtevalo, naj odgovorijo nanj. Poslanci bodo tako poleg predlogov za razrešitev slišali še več takih in drugačnih mnenj, zato jih čaka težko delo.

B. DUŠIČ-GORNIK

• Že na današnji skupščini naj bi razpravljali tudi o skorajšnji razdelitvi občinske uprave na tri dele. V prvem naj bi bili sekretariati, ki bodo pozneje sodili v državno upravo, v drugem štirje ostali sekretariati in v tretjem servis strokovnih služb skupščine in IS, samostojna služba za finance in Zavod za prostorsko načrtovanje. Ciril Kolešnik bo zato predlagal, da bi do preoblikovanja uprave delo razrešenih opravljali obstoječi funkcionarji v upravi. V bodoče pa naj bi imel izvršni svet več neprofesionalnih članov, ki ne bodo obremenjeni z delom upravnih organov in bodo delovali kontrolno.

Ciril Kolešnik

FORMA VIVA — Tisti, ki še kdaj zaidejo v južni del mesta do brežiškega gradu in kdaj pa kdaj zapodijo svoj pogled proti mogočni stavbi, so bili pretekli teden presenečeni. Delavci komunalnega podjetja so kostanjev drevored dodobra oskubli in nato še nekaj dni pospravljali vejevje. Ker se nam je takšno početje zdelo nenavadno, smo poklicali direktorico podjetja KOP Vladko Kežman. Ta nam je zagotovila, da je takšen poseg pri drevorednih kostanjih povsem običajen. »Kostanji bodo kmalu pognali mlade veje in že čez dve ali tri leta bo to spet lep drevored. Podobne posege bomo v kratkem opravili tudi na kostanjih pri Rokovi cerkvi in na železniški postaji,« je še povedala. (Foto: B.D-G.)

VRSTA PREDAVANJ ZA KMETOVALCE

BREŽICE - Kmetijska svetovalna služba iz Brežic pripravlja v mesecu februarju in marcu cel sklop predavanj in praktičnih prikazov za kmetovalce iz te občine. Prvo predavanje in praktični prikaz bo že ta torek, 9. februarja. Vsi, ki jih zanima praktični prikaz rezi v vinogradu na Rucman Vrhu, se lahko ob 9. uri zberejo pred gostiščem Sever v Zgornji Pohanci. Popoldne ob 16. uri bo v sejni sobi Kmečke zadruge Brežice o obnovi in rednih delih v vinogradu predaval inž. Jože Maljevič iz Novega mesta. Dan pozneje bodo tri predavanja Helene Mrzlikar o higieni in varčevanju v gospodinjstvu. Prvo bo ob 10. uri v dvorani KS Krška vas, drugo ob 13. uri v prostorih OŠ Pišece in tretje ob 15. uri v osnovni na Bizeljskem. V petek, 12. februarja, bo ob 9. uri v sejni sobi Kmečke zadruge Brežice predaval mag. Alojz Mustar o oskrbi in vzgoji mladih nasadov, popoldne ob 16. uri pa bo pri Darku Jelčiču v Oklukovi gori še praktičen prikaz rezi.

Danes popoldne zaseda skupščina

Poslanci se morajo zediniti o preimenovanju ulic, statusu lokalnega radia, pristopu k regionalni TV in razrešitvi treh funkcionarjev

BREŽICE — Danes ob 15. uri se bo začela skupna seja treh zborov brežiške občinske skupščine. Poslanci se bodo tokrat spet lotili preimenovanja ulic in organiziranja svoje lokalne radijske postaje. Odločali se bodo tudi o pristopu k dogovoru za regionalno televizijo, obravnavali poročilo o razdelitvi občinskih razvojnih sredstev in predlog za razrešitev treh občinskih funkcionarjev.

V začetku preteklega tedna se je sestal tudi občinski izvršni svet, da bi pripravil usmeritve za sejo skupščine. Sprejel je pobudo, da se občina loti oblikovanja regionalne televizijske postaje in družbe z delovnim nazivom TV Trdinov vrh, d. o. o. Še pred današnjim odločanjem v skupščini pa je zahteval natančnejše podatke o obveznostih v financiranju, o vidnosti kanala 41 v brežiški občini, o ustanovnih aktih in obstoječih družbenikih ter o pogojih odstopa od dogovora. Predlagali so tudi, da se v obstoječi projekt že zdaj vključi krška kabelska televizija.

Skupščina bo morala kar najhitreje urediti tudi status javnega podjetja Radio Posavje, da bi le-to lahko pridobilo novo frekvenco in izboljšalo slišnost. Na seji IS so opozorili, da bi podjetje že takoj lahko prešlo v mešano družbo, toda potem bo treba sklepati pogodbo in ne več sprejemati skupščinskega odloka. Tudi pri financiranju naj bi proračun ne bil na prvem mestu, kot so sprva predvidevali, ampak naj bi radio še naprej delal pretežno s sredstvi od lastne dejavnosti, s pomočjo vložkov družbenikov in šele ob izgubah iz objektivnih razlogov bi se financiranju pridružila še krški in brežiški proračun.

Po sklepu IS bodo poslancem ob poročilu o dodelitvi občinskih razvojnih sredstev predložili tudi seznam prejemnikov, dodeljene vsote in razloge za dodelitev. IS je obravnaval tudi nekaj vlog za denacionalizacijo zemljišč in ugotovil, da je pred sklepom o vračanju treba temeljito preveriti, ali jih ne bodo v kratkem potrebovali za uresničevanje občinskih načrtov. Sekretar za kmetijstvo Tone Cerjak pa je napovedal, da bo njegov sekretariat že na naslednji seji predlagal ukrepe, ki bi omogočili hitrejše reševanje vlog za vračanje premoženja.

V Brežicah bodo začeli pobirati parkirnino v višini 50 tolarjev, takoj ko bo sklenjena pogodba s podjetjem Stik, ki ga je po natečaju izbral IS. Pred sklenitvijo pogodbe morajo še določiti, za koliko časa bodo temu izvajalci dali koncesijo, kako se pogodba lahko prekine ter tehniko pobiranja parkirnine in kontrole nad tem.

Na seji IS so ugotovili, da niso našli nobenih pravnih osnov, da bi občina lahko prodajala borčevska stanovanja. Ker so jih nekaj že prodali, bodo morali 1,5 milijona tolarjev namenskih sredstev iz stanovanjskega sklada nakazati Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki je lastnik in tudi prodajalec teh stanovanj.

B. D.-G.

Novinarji Dolenjskega lista komentirajo

Elektriko naj plača tudi veliki porabnik

CELJE - Medtem ko so se 25. januarja razplamtele polemike o (ne)upravičenosti ustavitve dobave električne energije krškemu Vidmu, ki je tedaj dolgoval za neplačano elektriko že blizu 400 milijonov tolarjev, smo skušali v pogovoru z direktorjem Elektra Celje, Jožetom Bertalaničem, razkriti nekatere podrobnosti tega neljubega dogodka. Krški papirničarji so opozorili slovensko ministrstvo za obrambo na možno ekološko katastrofo v Krškem in Posavju zaradi nevarnosti uhajanja klora ob nenadzorovanih spremembah tlaka v sistemu Vidma kot posledici trenutnega odvzema električne energije.

Tak možen scenarij je seveda precej vznemiril Posavce. Ti so se ob tem dogodku znova spomnili, da je v njihovem okolju poleg razvpite nuklearke še eno veliko podjetje. Še pol milijona mark škode, nastale zaradi tega izklopa, gotovo ne odpira vrat v svetlejšo prihodnost Vidma.

Toda vrnimo se k pojasnilom direkorja celjskega Elektra, Jožeta Bertalaniča, ki zanika, da bi šlo za trenuten odklop Vidma, njihovega največjega dolžnika, ali da bi bi to storili čez noč brez poprejšnjih opozoril Vidmu. Prvič so resno opozorili Videm že 6. januarja letos, čeprav bi to lahko in morebiti celo morali storiti že poprej, saj Videm že od leta 1990 ne plačuje elektrike. V četrtek, 24. oktobra, je Elektro Celje obvestilo Videm, da bodo prihodnji dan ob 14. uri odklopili elektriko in ga opozoril, naj prilagodi tehnologijo, da ne bodo imeli škode. V petek dopoldne so mrzlične "aktivnosti", se pravi različna prepričevanja dosegla vrhunec. Tedanji minister za energetiko mag. Avberšek je Celjanom rekel, da so v dogovoru z banko, naj bi plačilo oz. dolg Vidma preložili za 10 dni in da naj bi Elektro počakalo do ponedeljka, 25. januarja, do 10. ure. Ker iz te moke ni bilo kruha so ta ponedeljek elektrikarji ob 11.29 izklopili Videm.

PAVEL PERC

• "V Krško sem Vidmu poslal tudi faks, da jim za 6 ur dopuščamo obremenitev do enega megavata, da bi normalno in varno ustavili tovarno. Opozoril sem jih, da jih bomo izklopili, če bodo prekoračili ta megavat. Tudi tega opozorila v Vidmu niso upoštevali," razlaga Bertalanič. Isti ponedeljek zvečer ob 19.30 so v Elektru Celje dobili po dogovorih v slovenski vladi navodilo, naj ob 21. uri Videm spet priklopijo. Bodo star dolg 1400-članskega kolektiva, kot upajo krški papirničarji, le rešili z republiško pomočjo? Od 10. februarja pri Elektru Celje pričakujejo vsaj sprotno plačevanje dolga, vprašanje pa je, če ne bo sledil še kakšen podoben hladen tuš za Videm, kot je bil tokratni odklop, ako ne bodo v najkrajšem času družno našli rešitve, zadovoljive za vse prizadete. Ne bi bilo pravično, če bi elektrikarji ne poznali milosti za vse bolj številne družine, ki so na robu preživetja, pa morajo vseeno plačevati elektriko, velikim porabnikom, kot je Videm, in potratnim odjemalcem, kot so Kidričevo in železarne, pa bi še naprej gledali skozi prste.

Akviziter obljubil patronažno sestro

Človeška iznajdljivost je brezmejna, vsaj tista, ki se poslužuje prevarantskih plati. Živimo v času, ko ima večina ljudi skromne zaslužke in ko vsak gleda, da si bo željeno stavar kupil tam, kjer je najugodneje. Tega se zavedajo tudi vsi tisti, ki zadnje čase pospešeno prodajajo najrazličnejšo robo na domu ali nam s skrivnostnim oglasom preko časopisov ponujajo tako rekoč bajen zaslužek čez noč. Z opevanim tržnim gospodarstvom so našli svoje možnosti tudi tisti, ki hočejo s pomočjo potrošnikove naivnosti na hitro priti do denarja. Najrazličnejših "d.o.o." je veliko, in kakor nahitro se pojavljajo, tudi na hitro izginjajo, mnogi tudi zato, da za sabo zabrišejo nečedne sledi. Akviziterji z različnim blagom se kar vrstijo pred vrati stanovanj, pa res vsi prodajajo kvalitetno in poceni blago?

Sumljivi prodajalci se zadnje čase spuščajo tudi v oddaljene in težje dostopne kraje. S svojo kramo sumljive kakovosti se privlečejo do vsake bajte in jo vsiljujejo ljudem, za katere vedo, da niso na tekočem s cenami. Pred dnevi so v teh vaseh povzročila pravo zmedo pisma neke tuje turistične agencije. Tem kmečkim ljudem, ki si niso mogli privoščiti niti Jadranskega morja, agencija sporoča, da so računalniško izžrebani in da imajo možnost izkoristiti nagrado večdnevnega bivanja v luksuznih hotelih na eksotičnih otokih. O podrobnostih, kaj nagrada ponuja oz. kaj se za njo skriva, pismo ne govori. Le zakaj?

Zato ker poskuša marsikomu pošteno olajšati denarnico z zvijačo, ki pa niti ni tako slaba. Vsi imamo radi nagrade in vsi sanjamo, da bomo nekoč nekaj dobili.

Malce drugačna zgodba, vendar prav tako s kratkim koncem za starejšo ženičko, se je te dni zgodila v eni od podgorskih vasi, kamor je zašel akviziter s knjigami. Ker priletne ženičke ni prepričal za nakup knjige o zdravilnih zeliščih, je marljivo poslušal njene zdravstvene tegobe. Obljubil ji je, da jo bo v naslednjih dneh obiskala patronažna sestra, vendar mu je morala za to uslugo vnaprej plačati tisoč tolarjev. Ker patronažne sestre ni bilo od nikoder, je ženički možakarjeva obljuba postala sumljiva. Kako tudi ne, saj mu je dala denar, vendar kot se je kasneje izkazalo, ne za patronažno sestro, ampak je plačala prvi obrok knjige.

Podobnih zvijač je še veliko, zato raje, preden se odločite za kak nakup, premislite in preverite prodajalca in firmo. Drugače se vam lahko kaj hitro zgodi zgodi, da boste ena tistih rib, ki je prijela in se ujela.

JOŽICA DORNIŽ

500 LET KOLEGIATNEGA KAPITLJA V NOVEM MESTU

Štrajk brez političnega ozadja

Nehvaležno se je pripravljati na stavko zdaj, ko je splošno razpoloženje v družbi stavkajočim nenaklonjeno, da ne rečemo celo nasprotujoče. Zlasti še, ko gre za stavke zaposlenih v vrcih, domovih in šolah, kjer bodo zagotovo prizadeti številni starši, ki bodo, vsaj nekateri, svojo nejevoljo zlili na najbližje stavkajoče. Čeprav gre za sedaj (če ta sploh bo, saj tega v tem trenutku še ne moremo predvideti) le za opozorilno stavko, pa gre vendarle za pomembno merjenje moči, katerega rezultat bo zanimiv in poučen.

Gre na eni strani za državo, ki je do zaposlenih v vzgojno-izobraževalnih organizacijah ravnala ignorantsko in dala jasno vedeti, kateri so njeni miljenčki, ki jim je dvig plač odobrila, čeprav se napajajo iz istega korita. Na kakšne argumente država v tem merjenju moči lahko računa? Verjetno na to, da gre mnogim danes še slabše, pa si stavke ne morejo privoščiti, ker bi sicer bili ob službo. Država cinično računa na njihovo tiho podporo in na pritisk javnega mnenja, ki bi se po njenem prej ali slej moral obrniti proti stavkajočim.

In na kaj se opirajo učitelji? Njihov adut je v tem, da niso zaposleni v kakem nerentabilnem industrijskem obratu, v katerem bi se vodilni samo oddahnili, če bi ga štrajk pognal v stečaj, zaposlene pa na cesto, ampak so na takih delovnih mestih, ki bodo vedno potrebna. Zato se tudi država ne bo mogla bosti z njimi v nedogled, zlasti, ker je naredila tako kapitalno napako, da je dvignila plače zaposlenim v lastni upravi. To je tudi povod za napovedano stavko, in če bi se ob morebitni stavki že zlivala gnojnica proti komu, naj se proti tistim, ki so to stvar lahkomiselno zakuhali. Nekaj pa je vendarle ob tej stavki kristalno čisto: nihče ne bo mogel reči, jo je zakuhal ta ali oni politični blok, saj je vladna mavrica za to preveč pestra.

TONE JAKŠE

Belokranjci si morajo najprej pomagati sami

Dve zavarovalnici, dve banki, črnomaljska občina in zasebno podjetje so konec avgusta 1991 ustanovili Agencijo za razvoj, ki je pričela z delom lanskega maja. Čeprav je bilo že precej namigovanj in opozoril s strani zasebnih obrtnikov in podjetnikov, ki jim je bila v prvi vrsti namenjena, češ da ne opravlja tistega, kar od nje pričakujejo, sta šla tokova malega gospodarstva in agencije očitno vsak svojo pot. Tudi iz občinske vlade so prihajala opozorila, da agencija ni opravila poslanstva, ki so ga od nje pričakovali, pradvsem pa od izvršnega sveta ni prevzela nalog, ki bi jih morala opraviti za porajajoče se podjetništvo.

Dno pa je sodu očitno izbila "analiza poslovanja" agencije, kakor se je glasil naslov gradiva, ki so ga prejeli za zadnjo zasedanje skupščine črnomaljski delegati. O poslovanju v njem ni bilo tako rekoč ne duha ne sluha, ampak je šlo, kot je dejal eden od podjetnikov, zgolj za življenjepis agencije. Če bi ga torej sprejeli kot analizo poslovanja, bi bil to absurd, saj (čeprav je morda vse res, kar na papirju piše), ne pove prav ničesar.

Očitkov, ki so leteli na agencijo, je bilo veliko, žal pa ni bilo pravih ušes, ki bi jih morala slišati, saj direktorja ni bilo na skupščini. Glavno vprašanje je bilo, ali je agencija sploh upravičila svoj obstoj. Po zadnjih podatkih se je namreč v črnomaljski občini v preteklem letu močno zmanjšalo število zasebnih obratovalnic, odstotkovno celo največ v Sloveniji. Prav tako Črnomaljci prednačijo pri zmanjševanju števila zaposlenih pri obrtnikih in podjetnikih. Po drugi strani pa je bila prav črnomaljska občina med tistimi, ki so v preteklem letu namenile največ denarja za razvoj drobnega gospodarstva. Kaj se torej dogaja v občini, se ne sprašujejo le zasebniki, ampak tudi v Demosu, ki je dal pobudo za ustanovitev agencije. Pa je res storila to, za kar je Demos menil, da naj bo ustanovljena, namreč da bo iskala proste zmogljivosti po Beli krajini in jih dobičkonosno ponudila drugim tržiščem? Da torej ugotovi, kaj je tisto, kar še ima Bela krajina, a ni dovolj izkoriščeno? Pa da pomaga analizirati tržišče podjetnikom in obrtnikom? Sedaj ji očitajo, da se tega dela sploh ni lotila. Še več, niti toliko da ni bila prodorna, da bi naredila propagando za informacijski sistem, da bi ga zainteresirani lahko uporabljali. Kritiki ne trdijo, da tovrstna agencija v občini ni potrebna. A ne gre, da se zgolj ustanovi in čaka, da bo kdo prišel k njej po usluge, ampak jih mora iskati tudi sama in jih ponuditi uporabnikom. Priznavajo, da je morda veliko delala, toda žal štejejo le rezultati, teh pa je bilo malo, in še pri teh ne gre brez kritike, zopet negativne. Na vprašanje, komu je namenjena publikacija "Business Directory 1993", delegati niso dobili odgovora, zdi pa se jim, da je zaradi tega, ker je napisana zgolj v angleščini, skoraj neuporabna. Še več graje bi gotovo zaslužila video kaseta o Beli krajini, ki pa si jo večina Belokranjcev na njihovo srečo ni ogledala. Če so z njo želeli avtorji predstaviti Belo krajino, so močno udarili mimo, saj so deželici ob Kolpi naredili več škode kot koristi.

Sliši se, da v Novem mestu ustanavljajo agencijo, ki naj bi poskrbela za razvoj Dolenjske in Bele krajine. Toda v Črnomlju so prepričani, da ne bo nihče poskrbel zanje, če se ne bodo sami ponujali. Osnovo za delo imajo, zlasti Agencija za razvoj, saj so v Črnomlju v zadnjih dveh ali treh letih sprejeli mnoge programe razvoja za različna področja. Sedaj jih je potrebno le še uresničiti.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Dogodki v sliki in besedi

SREČANJE Z ALPINISTOM VANJO — Minuli četrtek je bilo v prostorih Zavarovalnice Tilia zanimivo srečanje z alpinistom Vanjo A. Furlanom, ki se je s predavanjem o lanskih himalajskih odpravah želel oddolžiti svojim prijateljem v Novem mestu. Z diapozitivi je pokazal težke alpinistične preizkušnje v vzponih na Vzhodno Kumbhakarno (7468 m) in Anapurno (8091 m). Kljub temu da odpravi, v katerih je bil eden glavnih stebrov prav Vanja, nista dosegli vrhov, je bilo predavanje nadvse zanimivo. Ob zaključku je Vanja pripravil še kramljanje ob čaju. (Foto: J. P.)

KULTURA ZASEDLA PRVE VRSTE — V soboto, 23. januarja, so se za abonma in izven predstavili igralci SLG iz Celja z izvirno Molierovo komedijo Namišljeni bolnik. Na odru je namišljeni bolnik s svojimi prebavnimi motnjami in klistirji prisilil okolico v svoj projekt kompliciranih obredov zdravljenja, hranjenja in izločanja. Poleg glavnega igralca Janeza Bermeža sta vidnejšo vlogo s pomočjo zdravniških kreatur odigrala tudi oba Diaforiusa, Miro Podjed in Tomaž Gubenšek. Obiskovalci krškega kulturnega doma so jo sprejeli z velikim razumevanjem za straniščni humor in komedijo nasploh. (DAMJAN KROŠELJ)

CARINJENJE V RIBNICI — Carinsko-špediterska izpostava v Ribnici je bila javnosti predstavljena sredi poletja lani, uradno obratovanje pa se je začelo novembra. Ta čas carinijo blago v kamionskih pošiljkah in vagonih v izvozu in uvozu za podjetja, družbena in privatna, medtem ko se carinjenje blaga za fizične osebe in obrtnike še vedno opravlja v Novem mestu ali Ljubljani. Zato ker nimajo železniškega carinskega skladišča, ne morejo cariniti kosovnih pošiljk. Izpostava je bila predvidena kot olajšanje in pomoč pri opravljanju tovrstnih del na južni meji s Hrvaško, toda zaradi padanja kupne moči in novih carinskih predpisov se je pretok blaga s sosednjo državo ustavil. Ta čas opravljajo usluge predvsem za podjetja iz ribniške in kočevske občine, pa tudi od drugod. (Foto: M. Glavonjić)

VANDALIZEM BREZ PRIMERE — V Črmošnjicah se je z ureditvijo Smučarskega centra na Rogu ustavil čas. Drogove vlečnic, opremljenih z elektromotorji, zarašča podrast, proge, po kateri so nekdaj vijugali tudi najboljši slovenski slalomisti, ni več. Še najbolj žalostno ta čas končuje brunarica, ki je menda last Krke, vendar se zanjo kot za druge naprave nihče več ne zmeni. Objekt, ki je pred leti služil za vsa dogajanja ob vznožju črmošnjiške proge, so neznani vandali dobesedno raztrgali, saj drugače ni mogoče razumeti podobe, kakršno kaže. Streha je odprta, iz straniščа je potrgano vse, kar je bilo uporabnega, s cevmi vodne instalacije vred. V kleti je izruvan iz zidu hidrofor, štedilnik je na balkonu ves izropan, mize, kuhinjske opreme ni, izpraznjena so ležišča, razbite lesene stopnice, pobrane kulir plošče pred brunarico, podrta je lipa, skratka, popolno opustošenje znotraj in zunaj. Ljudje iz Srednje vasi v Črmošnjicah vedo povedati, da je hišica last tovarne zdravil Krka, tam pa o tej lastnini nič ne vedo. (Foto: Janez Pavlin)

PETNAJST LET ZVESTOBE PESMI - V soboto zvečer je v polni dvorani - prodali so celo nekaj stojišč, kar je za kulturne prireditve v Novem mestu dokaj nenavadno - s posebnim slavnostnim koncertom ob svoji petnajstletnici nastopil mešani pevski zbor Revoz pod vodstvom Slavka Raucha. Ob jubileju sta se jima z nastopom pridružila še glasbeno-inštrumentalna skupina Copa Ca Bana in pevski oktet Adoramus iz Novega mesta. (Foto: T. Jakše)

Prečenčani - prvi na odru

Tudi letos bodo s komedijo gostovali v ševilnih krajih

PREČNA - V Prečni so prepričani, da je smeh najboljše zdravilo, zato so se z njim v amaterskem dramskem gledališču spet dobro založili, saj so se odločili naštudirati komedijo Dadila Hadžiča Glavnik. V soboto zvečer so v domači dvorani delo prvič uprizorili in navdušili, v nedeljo pa so z njo gostovali v Straži. Lani so s komedijo "Oglasi se, Ferdinand" gostovali kar dvanajstkrat, zato računajo, da jim tudi z "Glavnikom" ne bo težko priti na dolenjske in druge odre. Nastopali bodo v Semiču, Mirni Peči, Šentjerneju, na Dobu, v Novem mestu in še drugje, če jih bodo povabili.

Komedija "Glavnik" je v sloveniji predstavljena prvič, saj se je režiser Frac Plut tokrat izkazal tudi kot prevajalec. Zgodba scensko nezahtevne dvodejanke se suče okoli glavnika, ki ga žena slučajno najde v moževem avtomobilu. To postane povod za ljubosumje, osumljene pa so vse ženske, ki so ali pa bi lahko sedele v moževem avtu, seveda pa zaplet in razplet zgodbe sproti razkriva še nove stvari. Vloge so odigrali: Mojca Miklič, Roman Kapš, Aleš Plut, Magda Jazbec, Darja Kapš, Miro Hočevar, Stane Juvanc, Urša Novak in Hranc Keferle. Jožica Keferle je šepetalka, Zdene Klančar skrbi za luč in glasbo, Alojz Novak pa je izdelal sceno.

Režiser Franc Plut, star gledališki navdušenec, pravi: "Tako slabo se kulturi še ni godilo. Vse, kar imamo, prispevamo sami ali pa si moramo izprositi. Dvorane, kjer gostujemo, so povečini brez gospodarjev in zgodi se, da moramo na voz naložiti poleg kulis še drva, da ne nastopamo v neogrevanih prostorih. Občutek imam, da se pri nas vse preveč gleda na visoko hulturo, za ljudi in ljudsko igro je pa malokomu mar. Na naših nastopih so dvorane polne, polnita pa jih naš entuziazem in odrekanje."

Meni tudi, da bo s kulturno vzgojo in pravim odnosom do amaterizma treba pričeti že v osnovni šoli ter tako v mladini spodbuditi spoštovanje do lepote igranja in govorjene besede.

J. PAVLIN

TONE KUNTNER PRI FRANČIŠKANIH

NOVO MESTO - V nedeljo, 4. februarja, ob 19. uri priredijo novomeški frančiškani literarni večer s slovenskim pesnikom ter gledališkim igralcem Tonetom Kuntnerjem. Srečanje s pesnikom v počastitev slovenskega kulturnega praznika bo vodil p. Ciril Božič.

OB PREŠERNOVEM PRAZNIKU

KOČEVJE - Skupščična občine Kočevje vabi vse občane Kočevja na prireditev v počastičev slovenskega kulturnega praznika. Prireditev bo v torek, 9. februarja, ob 18.uri v poročni dvorani krajevne skupnsti Kočevje. Nastopili bodo učenci Glasbene šole Kočevje, učenke 3. letnika Srednje šole iz Kočevja in moški pevski zbor Svoboda Kočevje.

GLAVNIK JE MEŠAL ŠTRENE - Glavnik, ki ga je našla direktorjeva žena v avtomobilu svojega soproga, je povod za ljubosumje in salve smeha v prečenski postavitvi komedije z naslovom "Glavnik". (Foto: J. Pavlin)

Posavski muzej zbira vojaške uniforme

Mag. Teropšič: "Tudi to je naša dediščina!" - Zbrane skoraj vse uniforme vojaških sil nekdanje SFRJ iz obdobja zadnjih zadnjih petnajst let

BREŽICE - Mag. Tomaž Teropšič, strokovni vodja Posavskega muzeja v Brežicah, je pri pripravljanju svoje diplomske in nato še magistrske naloge raziskoval obdobje 2. svetovne vojne. Pri delu na terenu je spoznaval, da je marsikaj že zamudil. To ga je gnalo, da je takoj po končani zadnji vojni začel zbirati različno gradivo. K sodelovanju je pritegnil večino častnikov bivše JNA, ki so prestopili v vrste TO, povezal se je z ustanovami, ki tako gradivo hranijo, z zasebnimi zbiralci in muzeji.

V enem letu mu je uspelo zbrati skoraj vse uniforme nekdanjih oboroženih sil SFRJ iz obdobja zadnjih 15 let. V omarah muzeja se trenutno nahaja okrog 2 tisoč kosov obleke in še približno toliko vojaških znakov in odlikovanj, ki jih bo treba še ustrezno obdelati. Zbira tudi uniforme miličnikov, carinikov in paznikov v zaporu ter knjige na to temo. V njegovi zbirki najdemo tudi kompletno uniformo člana predsedstva SFRJ, precej redkih svečanih in tudi nekaj maskirnih uniform.

"Za uniforme sem se odločil, ker je tkanina najbolj podvržena propadanju. V našem muzeju že hranimo nekaj uniform, orožja in insignij iz obdobja Avstro-Ogrske in 2. svetovne vojne ter nekaj oblek taboriščnikov. To me je spodbudilo k zbiranju, saj menim, da so tudi uniforme vojakov bivše JLA del dediščine našega naroda ne glede na pozitivno ali negativno mnenje o tem obdobju," je prepričan mag. Teropšič.

V prihodnjih letih načrtuje razstavo o zadnji vojni, ki so jo v prvem letu finančno že podprle posavske občine. Projekt strokovnega in nepolitičnega raziskovanja zadnje vojne so poslali tudi na ministrstvo za znanost in tehnologijo. Postal naj bi podlaga za bodočo temeljito študijo, za katero je zdaj še premalo gradiva in tudi dogodki so še preblizu.

B. D.-G.

Tomaž Teropšič

KONCERT OB SLOVENSKEM KULTURNEM PRAZNIKU

SEVNICA - Tukajšnja Zveza kulturnih organizacij priredi ob slovenskem kulturnem prazniku koncert, ki bo v soboto, 6. februarja, ob 19. uri v kulturni dvorani GD Sevnica. Nastopili bodo: Sonja Hočevar - sopran, Rajko Koritnik - tenor, Davorin Žitnik - klavir, moški pevski zbor Papirničar iz Radeč in mešani pevski zbor Primož Trubar iz Loke.

KONCERT

ČRNOMELJ - Ob slovenskem kulturnem prazniku bo v soboto, 6. februarja, ob 19. uri v črnomaljskem kulturnem domu koncert Jerice Mrzel z naslovom "Pesmi za vsakdanjo rabo". Ob tej priložnosti bodo podelili tudi Župančičeva priznanja za delo na kulturnem področju v občini Črnomelj.

KONCERT V SEMIČU

SEMIČ - Učitelji in učenci Glasbene šole Črnomelj, osnovne enote Metlika in dislociranega oddelka Semič priredijo jutri, 5. februarja, ob 18. uri v domu Društva upokojencev Semič koncert v počastitev slovenskega kulturnega praznika. V pestrem in zanimivem programu bodo nastopali učenci glasbene šole iz Črnomlja, Metlike in Semiča.

Tisoč možnosti v barvi

Ob ogledu slik Zdenke Žido, ki razstavlja v Miklovi hiši v Ribnici, je potrebna velika zbranost - Katalog

RIBNICA - V petek zvečer je bila v galeriji Miklove hiše v Ribnici otvoritev razstave slik Zdenke Žido. O njenih slikah na velikih platnih, ki so morda le z nekoliko drugačnim barvnim odtenkom na prvi pogled delovale vse enako, je tekst dr. Jureta Mikuža za katalog njenih del, ki ga bo v Ribnici moč dobiti že v teh dneh, na otvoritvi prebral kulturni animator Stane Kljun.

Tisti obiskovalci na razstavi, ki ob ogledu slik Zdenke Žido niso dojeli moči slikarkinega ustvarjanja, so našli obrazložitev svojega trenutnega nerazumevanja njenih slik v Mikuževem pojasnilu, da ogled njenih slik zahteva veliko zbranost in umirjeno kontemplacijo gledalca, ki je dovolj pomirjen sam s seboj. "So namreč tako umirjene, pretehtane in do podrobnosti usklajene, da njihov minimalizem deluje kot najzahtevnejša dramaturgija", je zapisal dr.Mikuž, še pred tem pa dejal, da je njihova končna podoba neulovljiva, spremenljiva, krhka, neopredeljiva in nerazložljiva, da pa odpira na tisoče možnosti interpretacije.

"Obenem ko so te slike videti nežne in ženske, moramo hkrati občudovati mojstrstvo njihove naporne gradnje," je še dejal Mikuž, ki meni, da je Zdenki Žido z svojimi slikami uspelo do skrajnega možnega roba uresničiti prizadevanja mnogih ustvarjalcev, da slik ne bi določal njihov nosilec, kot denimo platno, format in oblika ampak, da bi se slika kot predmet pred gledalčevimi očmi dematerializirala ter da bi tako ostala samo njena podoba, ki bi zavibrirala proti gledalčevim očem.

M. LESKOVŠEK-SVET

NOCOJ MIXAGE PRI SLONU

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, 4. februarja, ob 19. uri bo v galeriji lokala Pri slonu odprta razstava slik Mixage Marije Robič, študentke četrtega letnika Oblikovanja tekstilij in oblačil na Tekstilni fakulteti v Ljubljani. Del teh slik ustvarjalke, ki je lani novembra v galeriji B-51 v Ljubljani razstavljala tekstilne vzorce in modne skice, ukvarja pa se tudi s kolekcijami oblačil in izdelavo unikatnih voščilnic, je bilo prvič razstavljenih lani aprila v avstrijskem Beljaku. Razstava Pri slonu bo odprta do 4. marca.

RAZSTAVA V POSAVSKEM MUZEJU

BREŽICE - Danes, 4. februarja, ob 18. uri bo v galeriji Posavskega muzeja v Brežicah otvoritev razstave z naslovom "Moji obrazi" akademske slikarke Marije Starič-Jenko. Na otvoritvi bo koncert Big ben hit quartet.

kultura in izobraževanje

"PAVLIHA IN MICA" V FARI

FARA - V soboto, 6. februarja, ob 18. uri bo v Domu kulture v Fari nastopila mladinska gledališka skupina Kulturno-prosvetnega društva Planina" s Sel pri Celovcu. Zamejski Slovenci se bodo predstavili z veseloigro "Pavliha in Mica", primerno tako za otroke kot za odrasle. Igro, ki jo je režiral Franci Kočan, uglasbil Dejan Mesec in prevedel Milan Jesih, prireja Turistično-kulturno društvo v počastitev slovenskega kulturnega praznika, zato vstopnine ne bo; kot pravi predsednik društva stanko Nikolič, pa bodo poskušali dobiti pokrovitelja, ki bi kril vsaj del stroškov.

Podjetnost in umetnost

Prodajna galerija v Ribnici bo izdala prodajni katalog del akademskega slikarja Jožeta Cente

RIBNICA - Podjetnost in umetnost sta se v Ribnici srečali decembra lani, ko je mladi podjetnik Igor Grebenc na Gorenjski cesti 7 odprl prodajno galerijo umetniških del, te dni pa pričakuje tudi izid prvega prodajnega kataloga galerije - dokaj obsežnega kataloga del akademskega slikarja Jožeta Cente.

"Za galerijo sem se odločil, ker menim, da tudi na podeželje prodira spoznanje, da je naložba v slike veliko pametnejša kot pa tiščanje denarja v nogavici," pojasnjuje svojo odločitev Igor, ki je prepričan, da je moč uspeti tudi izven bogatega kulturnega dogajanja velikih mest.

V svoji galeriji bo sprva prodajal le dela domačih umetnikov oziroma tistih, ki živijo ali izhajajo iz kočevsko-ribniških krajev. "Teh umetnikov je kar nekaj, ironija usode pa je, da so mnogi bolj priznani in cenjeni zunaj kot v domačem kraju, nekateri dobri in priznani umetniki pa životarijo zgolj zato, ker nimajo urejene prodaje slik, in teh skrbi jih želim razbremeniti," pravi Igor, ki hoče tako domačim umetnikom utrditi veljavo v domačem okolju, hkrati pa olajšati ljubiteljem umetnosti dostop do domačih motivov.

Ker še ni imel prodajnega kataloga, Igor do sedaj s ponudbo ni hitel, kljub temu pa je z zanimanjem in obiskom galerije zadovoljen. Za Ribnico pomeni njegov lokal dragoceno kulturno in turistično pridobitev. Zatrjuje pa, da bo slike prodajal v tujino le, če bo v to prisiljen, saj meni, da našim umetnikom ni treba hoditi na tuje po veljavo.

M. LESKOVŠEK-ŠVETE

Igor Grebenc

ŽIVO V MLADINSKEM KLUBU

ČRNOMELJ - Mladinski kulturni klub Bele krajine vabi na dve prireditvi. V soboto, 6. februarja, zvečer bo v njegovih prostorih nastopal ansambel Hic et nunc z Vrhnike, ki je trenutno ena od najbolj perspektivnih novorokovskih glasbenih skupin. V ponedeljek, 8. fenruarja, ob 20. uri pa bosta v počastitev dneva kulture v Mladinskem kulturnem klubu Bele krajine nastopala znana slovenska glasbenika, in sicer Lado Jakša (sitetizator, klavir, klarinet) in Bojan Drobež (kitara).

V METLIKI RAZSTAVA DEL IZ GALERIJE SAMORASTNIKOV

METLIKA - V Metliki bo 4. februarja ob 18. uri otvoritev razstave umetniških del iz trebanjske Galerije samorastnikov. Na otvoritvi bo pel trebanjski oktet pod vodstvom Tatjane Mihelčič. Razstava del naj bi bila več kot le razstava, bila naj bi tudi srečanje dveh mest. Trebnje naj bi se v Metliki, ki se ponaša z več kot 600 let starimi mestnimi pravicami, predstavilo tudi kot najmlajše slovensko mesto.

Delu ceno in ugled

Pred napovedano učiteljsko stavko

Prihodnji teden, če ne bo prej prišlo do sporazuma med vlado in sindikatom, bodo v osnovnih šolah, vrtcih, glasbenih in srednjih šolah in zavodih za usposabljanje zaprli vrata. Opozorilna stavka bo v vrtcih trajala en dan, v sredo, 10. februarja, v šolah pa tri dni, se pravi 10., 11. in 12. februarja. O sindikalni organiziranosti učiteljev in vzgojiteljev in o vzrokih za napovedano opozorilno stavko smo se pogovarjali s predsednico učiteljskega sindikata za novomeško občino, Jožico Unetič-Janc iz OŠ Bršljin, in njeno namestnico Nado Meglen iz OŠ Center.

Jožica Unetič-Janc: "Velika večina zaposlenih v šolah in vrtcih je vljučena v samostojni Sindikat vzgoje izobraževanja in znanosti Slovenije (SVIZ). Pred dobrim mesecem smo ustanovili občinski odbor sindikata, sestajali pa smo se že prej, vendar bolj spontano. Ob najavi opozorilne stavke smo pozvali tudi delavce, včlanjene v druge sindikate, naj se nam solidarnostno pridružijo, in dobili smo vso podporo, čeprav območnega sodelovanja med sindikati po organizacijski plati v naši občini doslej še ni. V sindikatu trenutno rešujemo predvsem gmotni položaj zaposlenih. Spremljali smo uresničevanje zakonodaje na našem področju in poskušali doseči njeno spoštovanje, zlasti kar se tiče normativov in standardov kolektivne pogodbe."

In prav pri spoštovanju določil kolektivne pogodbe se je zataknilo, saj se jih vlada, ko trdi, iz objektivnih vzrokov ni držala?

Nada Meglen: "Vlada je vedela, kaj je podpisovala. V pogodbi je zapisano, da lahko delodajalec, če ekonomski položaj gospodarstva to narekuje, lahko zniža plače za največ 20 odstotkov in za obdobje treh mesecev. Takoj ko je bila pogodba podpisana, je vlada kot delodajalec začela to določilo uresničevati. Izplačevala je nižje plače, kot določa pogodba, ampak ne samo za tri mesece, temveč ves čas. Pogodba je bila podpisana konec novembra 1991, trimesečni rok, ko naj bi prešli na s kolektivno pogodbo določeno plačo, pa se je iztekel 1. januarja 1992. Nič se ni spremenilo. Mi smo tak razvoj, z nekaj negodovanja, seveda, še dokaj potrpežljivo spremljali, ko pa smo konec lanskega leta lahko videli, da so vsi drugi, ki se financirajo iz proračuna, dosegli poračun za leto 1992, samo mi ne, je to prelilo potrpežljivost čez rob."

So pa v vašem sindikatu tudi taki, ki prejemajo plače iz občinskih proračunov. So tudi oni v podobni situaciji?

Jožica Unetič-Janc : "V vrtcih je podobno, če ne še slabše, saj tudi oni še nimajo panožnih pogodb. Skupaj s predstavnico sindikata iz vrctev smo bile pri predsedniku novomeškega izvršnega sveta, da bi se dogovorili glede spoštovanja določb kolektivne pogodbe, pa nam je rekel, da se oni nimajo z nami kaj pogajati, da je vse odvisno od republike. Toda za zaposlene v občinski upravi so znali poskrbeti in si urediti plače, mar se ne bi lahko hkrati potegnili tudi za zaposlene v vzgojno-varstvenih organizacijah?"

Jožica Unetič-Janc

Nada Meglen

Ste torej pred grožnjo s stavko res izkoristili vse druge možnosti?

Nada Meglen: "Mislim, da smo zelo tolerantni, a vendar mora biti za vse enako, ne pa da si nekateri, ki se prav tako kot mi financirajo iz republiškega proračuna, lahko delijo poračun, mi pa nič, kot da smo manj vredni. Ustavno sodišče je potrdilo našo upravičenost in ugotovilo, da je sedanje stanje v nasprotju z zakonom o plačah. Tožba je bila dobljena, vse pravne poti smo izkoristili, rezultata pa ni bilo naobenega. Ne preostane nam nič drugega kot stavkati, kajti vlada ni pokazala nobene pripravljenosti do pogajanj."

Vendar je stavka tudi tvegan poseg, saj se je javno mnenje do tistih, ki stavkajo, močno spremenilo. Veljajo za nestrpneže, kršilce socialnega miru.

Jožica Unetič-Janc: "Ne želimo si stavke, saj se zavedamo, kaj vse potegne za sabo, vendar drugače ne gre. Če se nihče več noče z nami pogovarjati, potem je neizbežna. Zavedamo se razpoloženja javnosti, medijev, zato želimo, da bodo ljudje prav obveščeni, šele potem bodo razumeli. Zdaj ne moremo mimo tega. Poskusili smo vse, molčali smo dolgo, nismo se upirali, vse z upanjem, da se bo zadeva postopno in vsaj v manjši meri rešila.

Ob takih priložnostih bo marsikdo potegnil na dan frazo o moralni plati učiteljev in vzgojiteljev ter o njihovih višjih obveznostih do družbe.

Nada Meglen: "To že dolgo poslušamo in tudi sami sebe stalno prepričujemo. A se nikakor ne moremo izogniti dejstvu, da smo materialno precej na slabšem, tudi relativno, v primerjavi z drugimi. Če bi bilo zategovanje pasu enakomerno porazdeljeno, bi bili mi prvi, ki bi bili za to, ker pa vidimo, kakšno plačo imajo drugi z enako izobrazbo, da o zahtevnosti dela ne govorimo, pa ne moremo molčati. Tudi naše tehnično osebje je zelo slabo plačano. Za normalno opravljeno delo dobijo toliko kot tisti, ki so prijavljeni na zavodu za zaposlovanje. Na razpis na ta delavna mesta se zato že nihče več ne javlja. Učiteljske plače so zdaj okoli 38 tisoč tolarjev neto z 0,5-odstotnim dodatkom na leto, zato mislimo, da smo do višjih upravičeni, zlasti ker se pred nas postavljajo vedno nove naloge, posebno v zadnjem času. Nekateri so prepričani, da učitelji morajo delati za manjšo plačo, češ saj imajo dva meseca počitnic, ne vedo pa, da je naša obveznost med šolskim letom zato večja in da dejansko oddelamo tudi počitnice in smo glede dopusta izenačeni z drugimi delavci."

Šola tudi nenehneo prilagaja novim razmeram. Ni to za učitelje še dodatna obremenitev?

Jožica Unetič-Janc: "Učitelj ima tedensko določenih 22 ur neposrednega dela z učenci, poleg tega pa še vse ostalo, kar je potrebno, da bo delo z učenci uspešno, to pa ni nikjer natančno opredeljeno, torej ni jasno, kaj naj učitelj naredi, da bo naredil dovolj. V zadnjih nekaj letih je prišlo toliko novosti, da fond ur odločno presegamo. Udeležujemo se seminarjev, dodatnega izobraževanja še nikoli ni bilo toliko kot sedaj. Pa ni samo to. če hoče učitelj pouk izvesti tako, kot bi ga moral, se raztegne njegov delovni dan globoko v noč. Sprememb je veliko, sredstev pa malo, tako da mora učitelj pogosto seči tudi v svoj žep.

Imate občutek, da z nizko ceno učiteljevega dela upada tudi njegov ugled v družbi?

Nada Meglen: "Vsekakor. Tudi če bi upoštevali že sprejeto in podpisano zakonodajo, je naše delo premalo cenjeno. Trudili se bomo učiteljskemu poklicu vrniti pravo ceno in ugled, toda to so bolj dolgoročni cilji našega sindikalnega delovanja.

T. JAKŠE

POTA IN STRANPOTA

§

dežurni poročajo

VLOMIL V TRI VIKENDE - V času med 24. in 25. januarjem je neznanec na območju Stare gore pri Dvoru vlomil v tri vikende. Storilec je odšel zvečine praznih rok, z vlomom pa je oškodovance prikrajšal za kakih 45.000 tolarjev.

IZ TOVORNJAKA UKRADEL GORIVO - Še neznan storilec je med 23. in 25. januarjem vlomil v tovornjak, ki je stal na parkirišču na Otočcu. Nepridiprav je odnesel dve plastični posodi s po 15 litri nafte in motornega olja. Avto kočevje, lastnik tovornjaka, je prikrajšan 6.000 tolarjev.

IZGINILO ŽENSKO KOLO - 25. januarja je M. J. iz Rodin ostala brez kolesa znamke Rog. Pustila ga je na železniški postaji na Ponikvah, od koder pa se je z njenim prevoznim sredstvom odpeljal nekdo drug. Škode je za 7 tisočakov.

RAZBIL ŠIPO STANOVANJA - V noči na 26. januar je neznani storilec na novomeškem Glavnem trgu razbil šipo na oknu stanovanja F. K. iz s police zmaknil 8.000 tolarjev, moško uro in osebno izkaznico. F. K. je imel tudi nekaj sreče, uro so policisti kasneje našli blizu mesta vloma.

NIČ NI ODNESEL - V noči na 31. januar je bilo vlomljeno v bife S. T. v Črnomlju. Storilec je očitno odšel praznih rok, z vlomom povzročene škode pa je za kakih pet tisočakov.

Pol stoletja dolga pot do pravice

Novomeško sodišče je te dni ustavilo postopek zoper petnajsterico, ki je bila julija 1945 obsojena na smrtne in stroge zaporne kazni

NOVO MESTO — Z znamenitom geslom »Smrt fašizmu— svoboda narodu!« in podpisom predsednika senata poročnika Toneta Rozmana opremljena sodba, izrečena 18. julija 1945 pred novomeškim senatom Vojaškega sodišča ljubljanskega vojnega območja, je petnajsterici obsojenih za vselej zaznamovala njihovo življenje, za dvojico njih je pomenila najhujše. To je bil eden tistih številnih povojnih in na hitro izpeljanih procesov, v katerih je bil tožnik praviloma tudi sodnik in o katerih prava resnica je pričela na dan kapljati šele čez desetletja. Za veliko večino obsojenih, žal, prepozno.

Leta 1890 rojeni Franc Vide iz Žvabovega je bil obsojen organiziranja bele garde, pri tem naj bi mu vneto pomagala župnik Franc Cerkovnik in Vuk Rupnik. Josip Jenškovec, rojen leta 1900, doma iz Zaboršta, se je na zatožni klopi znašel zavoljo očitka, da je belogardističnemu kaplanu Kupljeniku izdal Alojza Štuklja, katerega so potem ubili. Ivanu Poloviču, rojenemu leta 1883, iz Velikega Obrežja so sodili, ker naj bi v svoji hiši gostil Nemce, hodil naj bi na njihove zabave, okupatorju pa tudi izdal Božičevo, Medvenovo in Bizjakovo. Domobranstva je bil obtožen leta 1896 rojeni Jakob Pretnar iz Podhuma, hkrati naj bi leta 1942 izdal partizane, ki so se skrivali v njegovem vinogradu. Franc Kramar, rojen leta 1881, doma z Roj, je bil pred sodniki, češ da je podpiral roparsko bando, katere člani so bili tudi njegovi sinovi in ki je ropala na račun partizanov. Kramar naj bi bil tudi večkrat v svoji hiši gostil Nemce in črnorokce. Cerkovnik Miha Tomše iz Grubelj, rojen leta 1901, naj bi razširjal sovražno propagando, svoje otroke pa kot obveščevalce večkrat pošiljal v župnišče, kjer da je bilo belogardistično gnezdo. Jože Vrtačič iz Gmajnice je bil rojen leta 1885, obsojen pa, ker naj bi bil izdal partizana, ki sta se januarja 1945 oglasila pri njem in prosila za prenočišče. Oba so baje prijeli in ju odpeljali nekam v Belo krajino. Širjenja sovražne propagande je bila obtožena in obsojena leta 1891 rojena Uršula Bambič iz Črešnice, medtem ko naj bi leta 1890 rojeni Ivan Čampa iz Šentjerneja odločilno vplival na svojega sina, da je dezertiral iz vrst partizanov ter se priključil belogardistom. Leta 1884 rojena Marija Žulič iz Dobrave in leta 1898 rojeni Janko Recelj iz Šentjerneja sta bila pred sodniki, ker naj bi širila sovražno propagando in ljudi vabila v belo gardo, Marija Malenšek, rojena leta 1908, iz Šentruperta pa naj bi bila sestra belogardista, kateremu je izdajala podatke o partizanih, njihovem gibanju, načrtih itd. Vida Lukek, rojena leta 1923, iz Bistrice je bila obsojena širjenja sovražne propagande in izdajanja gibanja partizanskih enot, podobno kot leta 1915 rojena Frančiška Kocjan iz Gornjega Mokronoga, ki so ji ob tem očitali še, da je žena domobranca. In naposled: leta 1912 rojena Ana Prager iz Podturna je bila obsojena, ker naj bi širila sovražno propagando, vplivala pa tudi na moža, da je zapustil partizane in se priključil domobrancem.

Izrečene kazni so bile različne, Franc Vide in Josip Jenškovec sta bila obsojena na smrt z ustrelitvijo, vsi ostali pa na različno dolge zaporne kazni s prisilnim delom. Ob tem jih je vse doletela tudi zaplemba imetja, izguba volilnih pravic ter nekajletna izguba pravice do javne službe. Že krepko orumeneli listi sodbe prinašajo tudi ironično ugotovitev, da je sodni senat obsojenim štel v olajševalno okoliščino njihovo delno priznanje in neoporečnost, saj dotlej nihče od omenjene petnajsterice še ni prišel navzkriž z zakoni.

Šele lani je javni tožilec Republike Slovenije izdal zahtevo za varstvo zakonitosti na omenjeno sodbo novomeškega senata vojaškega sodišča Ljubljana, ki jo je Vrhovno sodišče RS lanskega 4. novembra naposled razveljavilo. Spis je bil vnovič vrnjen v odločanje novomeškim sodnikom, vendar je temeljni javni tožilec iz Novega mesta po pregledu gradiva in ugotovitvi, da za obsodbo ni nikakršnih pravih dokazov, obtožnico zoper omenjeno petnajsterico umaknil. Sodišče je po takšnem razpletu te dni lahko sprejelo le še sklep, da se postopek ustavi, kar z drugimi besedami pomeni, da so Franc Vide, Josip Jenškovec, Ivan Polovič, Jakob Pretnar, Franc Kramar, Miha Tomše, Jože Vrtačič, Uršula Bambič, Ivan Čampa, Marija Žulič, Janko Recelj, Marija Malenšek, Vida Lukek, Frančiška Kocjan in Ana Prager nedolžni. Pravica je tudi tokrat krepko zamudila.

B. BUDJA

JUGOTANIN SEVNICA

JUGOTANIN
KEMIČNA INDUSTRIJA p.o.

odkupuje les PRAVEGA KOSTANJA

Les odkupujemo direktno ali preko območnih gozdnih gospodarstev in kmetijskih zadrug. Odkupujemo tudi les, ki ga je napadel kostanjev rak, s posekom takih dreves boste postopoma obnovili svoj gozd. V primeru direktne prodaje je netto cena za drva 1.900 SIT/prm, za dolžinski les pa 2.400 SIT/m³. Davek in prevozne stroške plača tovarna. Les vam bomo plačali najkasneje v 30 dneh na vaš žiro račun. Vse druge informacije dobite po telefonu 0608/81-349 oziroma na Hermanovi 1 v Sevnici.

Z avtomobilom podrl drevo

V zmečkani pločevini je hudim poškodbam podlegel 23-letni Zlatko Kegljevič iz Kočevja

KRŠKO — Magistralna cesta med Novim mestom in Zagrebom je po krajšem zatišju znova zahtevala smrtni davek: v razbitinah osebnega avtomobila Zastava Scala 55 je hudim ranam podlegel 23-letni Zlatko Kegljevič iz Kočevja.

V ponedeljek, 1. februarja, nekje med 3. in 6. uro zjutraj, se je Kegljevič peljal s svojim osebnim avtomobilom proti Obrežju. Na ravnem delu ceste pred Veliko vasjo je voznik iz neznanega vzroka zapeljal na levo polovico ceste, nakar je sunkovito zavil nazaj na desni vozni pas, pri tem pa očitno izgubil oblast nad vozilom. Avtomobil je pričelo zanašati, nekaj časa je bočno drsel, nato pa najprej podrl obcestni smernik, nakar ga je z nasipa dvignilo v zrak in vrglo v manjše drevo. Vozilo je od tam ponovno odbilo in dobre štiri metre stran je z levimi vrati in streho treščilo še v drugo drevo. Udarec je bil tako močan, da se je drevo podrlo. Med prevračanjem in udarjanjem je voznika stisnilo v zmečkani pločevini, tako da je hudim ranam podlegel že na kraju nesreče.

UDARIL POLICISTA

RIBNICA - V torek, 26. januarja, sta ob 21.30 policista policijske postaje iz Ribnice v Šeškovi ulici v Ribnici legitimirala dva neznanca. Po končanem postopku je Drago P. iz Kočevja enega izmed policistov udaril dvakrat s pestjo po obrazu. Močno vinjenega kršitelja sta policista hitro obvladala, ga vklenila in ga odvedla na policijsko postajo, kjer so ga zadržali do iztreznitve. Zoper Draga P., ki je po poročilu ribniških policistov policista udaril brez razloga, so podali kazensko ovadbo na temeljno javno tožilstvo v Kočevje in predlog sodniku za prekrške.

KRADEL IZ ODKLENJENEGA AVTA

ČRNOMELJ - 31. januarja je neznan storilec šaril po odklenjenem osebnem avtomobilu, ki ga je imela Črnomaljka L. Š. parkiranega na Delavski poti. Neprevidnica je bila ob žensko torbico in skupaj z njo ob 4.000 tolarjev, 50 DEM, čeke ter osebne dokumente. Do vnovčitve čekov je škode za 12.000 tolarjev.

KDO JE POSEKAL SMREKI?

VELIKI GABER - Enega izmed januarskih dni je nekdo izkoristil se sečnjo v gozdu pri Velikem Gabru. Posekal je smreki Gabrčana M. K. in ga tako oškodoval za okroglih dvajset tisočakov.

Najcenejši avtomobilski deli so v Revozu...

... le da se »kupcem« tu in tam tudi zatakne

NOVO MESTO — Tatvine v novomeškem Revozu se vrstijo domala vsakodnevno, nekolikanj redkejša so le odkritja. Vendar pa je možem postave ondan uspelo prijeti 42-letnega Gaberčana, ki je utemeljeno osumljen, da je še v lanskem decembru ukradel dva stropa za osebni avto R 5. Plen ni bil od muh, stropa sta vredna natanko 95.014 tolarjev.

Veliko manjša je škoda, ki jo je v lakirnici novomeškega Revoza prejšnji teden povzročil še neznan zmikavt. Vlomil je v kovinsko omarico in iz nje odnesel lepilne trakove in škarje za rezanje papirja, oboje skupaj vredno 5.198 tolarjev. Bržkone gre storilca iskati v kakšnem ličarju samouku.

V VIDMU SE JE ZRUŠILO DVIGALO

KRŠKO - 25. januarja ob 4.30 je prišlo do delovne nezgode v krškem Vidmu, ki se je končala s precejšnjo materialno škodo, katere višino pa zaenkrat še ugotavljajo. Pomočnik previjalca je v obratu Papirnica upravljal z desettonskim mostnim dvigalom, na drugi strani pa je delavec ročno na dvigalo usmerjal devettonske bale s papirjem. Iz še neugotovljenega vzroka se je strgala jeklena nosilna vrv, hkrati so se zlomili tudi štirje štirimilimetrski vijaki, tako da je levi del kovinske konstrukcije, po kateri drsi dvigalo, skupaj s papirjem treščil na tla.

IZGINIL VIDEOREKORDER

SEVNICA - V soboto, 30. januarja, je bilo med 16. in 18. uro vlomljeno v stanovanjsko hišo Martina Šalamona v Gabrju 3 pri Tržišču v sevniški občini. Neznanec je odnesel videorekorder, katerega vrednost je kakih 50 tisočakov.

Dve leti zapora za skrito orožje

Zorana Šalića, ki je lanskega novembra skušal prestopiti mejo z orožarno v avtomobilu, obsodili — Za uslugo 3.000 nemških mark

OBREŽJE, NOVO MESTO — 11. november 1992. Ura je bila 5.40, ko se je na mejnem mednarodnem prehodu v Obrežju ustavil osebni avtomobil R 18 z registrsko oznako ZG 262-CP. Za volanom vozila je sedel 28-letni Zoran Šalić iz Zagreba, ki ni naključno izbral te ure ze prehod državne meje; vedel je namreč, da je ob tem času menjava delovne izmene, temu primerno pa je pričakoval tudi manjšo budnost in manj osebja na prehodu. Šalić se je krepko uštel.

Policisti so si vozilo ne oziraje se na uro, malce podrobneje ogledali in imeli kaj videti. V zadnjem sedežu in naslonjalih je bila pravcata orožarna, na dan so namreč privlekli šest avtomatskih pušk M 70, dve avtomatski puški Zagi, dve lovski ostrostrelski in eno vojaško ostrostrelsko puško, ročni metalec raket Zolja, dva ročna metalca raket kalibra 80 mm, protioklepne mine, dušilec zvoka, 22 ročnih bomb M 70 in 8 ročnih bomb M 52, 23 nabojnikov za avtomatsko in ostrostrelno puško ter še 418 različnih nabojev.

Šalić je, kot smo na kratko že zapisali, pred dnevi sedel na zatožno klop novomeškega sodišča, obtožnica ga je bremenila kaznivega dejanja nedovoljenega prometa z orožjem. Najkasneje v zgodnjih jutranjih urah lanskega 11. novembra je v Zagrebu neugotovljeni osebi, za katero je znano le to, da je sin Roma Keme, proti plačilu obljubil, da bo na območje Republike Slovenije prepeljal večjo količino orožja. Za to uslugo naj bi prejel 3.000 nemških mark; ob prevzemu avtomobila s tovorom je kot akontacijo prejel polovico te vsote. Orožje bi moral nekje na magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom predati naročnikom, vendar so kupčijo preprečili posavski policisti in cariniki. Šalić je svoj zagovor večkrat spreminjal. Preiskovalcem je, denimo, trdil, kako je bil 10. novembra okoli 21. ure pri njemu doma nek Rom, baje sin očeta Kema, ki mu je predlagal, naj za plačilo 3.000 mark iz Hrvaške prepelje v Slovenijo tri osebe, slednje naj bi potem pot nadaljevale do Milana. Razlagal je, kako so se sprva peljali z njim v osemnajstici, potem pa sta dva presedla v kadeta in se vozila za njim vse do meje, kjer so policisti na splošno začudenje pričeli iz avta vlačiti orožje. Precej drugačen zagovor je imel na glavni sodni obravnavi. Sodnikom je razložil, da je bil brez zaposlitve in da je zato v časopisje dal oglas, s katerim je iskal delo. In res so se mu javili trije moški, ki so mu ponudili, naj jih odpelje do Milana, a je delo odklonil, saj je videl, da nimajo urejenih potrebnih dokumentov. Čez nekaj dni so se oglasili novi ponudniki, ki pa so mu baje predlagali, naj zanje opravi prevoz neke robe čez mejo, za plačilo pa mu ponudili 3.000 nemških mark. Posel je sprejel; da gre za orožje, se mu bojda še sanjalo ni.

Tako prva kot tudi druga zgodba sta imeli preveč lukenj, da bi jima sodniki verjeli. Očitno je bilo, da je Šalić vedel, kaj prevaža, da se je za sodelovanje odločil naklepno, in temu primerna je bila tudi kazen. Senat ga je obsodil na dve leti zapora, vanj vštel tudi pripor, v katerem je obsojeni od lanskega 11. novembra, hkrati pa mu je izrekel ukrep izgona tujca iz države Slovenije za dobo desetih let. Seveda šele potem, ko bo izrečeno kazen, ki pa še ni pravnomočna, odslužil.

B. B.

• Po končani obravnavi in ob vrnitvi v novomeške zapore je Zoran Šalić skušal storiti samomor, a je bilo zaporniško osebje na srečo dovolj previdno in mu to preprečilo.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Prejšnji teden je neznanec razbil izložbeno okno Dolenjkine blagovnice v Trebnjem. Vprašanje ostaja, zakaj ni ničesar odnesel. Ali mu je zmanjkalo časa ali pa se bodo morali nad izbiro ponujenega zamisliti trgovci.

• V gostilni na Dvoru so imeli ondan pozabljivega gosta. Možakar si je privoščil krepak zalogaj hrane in pijače, viri govorijo, da ni bil z naročili prav nič skopuški. Gost je imel le to napako, da je natakarja pozabil vprašati za račun. Izza mize je izhlapel enako hitro kot hrana in pijača s krožnikov in kozarca.

• V času med 24. in 31. januarjem je neznanec v Svibniku vlomil v vikend in drvarnico Novomeščana F. B. Domov je odšel z nekaj orodja in jedilnim priborom. Kateri del plena bo prodal in katerega uporabljal, verjetno ni težko ugotoviti.

• Iz metliškega lokala Geto je pred dnevi izginila prenosna telefonska slušalka znamke Panasonic. Slušalka je bojda "vodljiva" s centrale v trgovini, zato možjem postave bržkone ne bo težko odkriti zmikavta. Dotlej pa velja, da je Geto prikrajšan za 20 tisoč tolarjev.

Za boljše večji bonus

Tudi v Zavarovalnici Tilia uvajajo nove ugodnosti, predvsem za »varnejše« voznike

NOVO MESTO — Tudi v Zavarovalnici Tilia Novo mesto, ki je v dveh letih samostojnega delovanja razširila svojo dejavnost že na večji del Slovenije, so se odločili uvesti vrsto sprememb in ugodnosti za svoje zavarovance na področju avtomobilskega zavarovanja, ki pomenijo približevanje evropskim normam avtomobilskega zavarovanja. Največja novost je gotovo 55-odstotni bonus, ki na slovenskem zavarovalniškem tržišču nima konkurence.

V Tilii so sicer ostali pri klasičnih zavarovanjih avtomobilske odgovornosti, ki pa so jim dodali nove ugodnosti. V prvi vrsti gre za pravičnejši sistem bonusa oz. malusa. Zavarovanec, ki bo poslej povzročil škodo, ne bo ob ves bonus, ampak le ob 10 odst. Padel bo torej le za en premijski razred nižje. Za zavarovance, ki imajo 50-odstotni bonus, pa sta uvedena dva premijska razreda. Tisti, ki so ga že dosegli in letos ne bodo povzročili nobene škode, bodo imeli prihodnje leto 55-odstotni bonus. Če pa bodo škodo povzročili, 50-odstotnega bonusa ne bodo izgubili, ampak bodo le padli v nižji od obeh bonusnih razredov za »najvarnejše« voznike.

Spremembe so tudi z bonusom v primeru prodaje avtomobila. Pri prenosu lastništva se bo poslej bonus s pisnim odobrenjem lastnika lahko prenašal na zakonca ali otroke, dalo pa se ga bo tudi za tri leta shraniti. Doslej je bilo to možno največ za eno leto, potem pa je bonus propadel.

Ker je izplačilo škod zadovoljivo pokrito z vplačanimi premijami, v Zavarovalnici Tilia nov sistem bonusa in malusa pripravljajo tudi za avtomobilsko kasko zavarovanje. Sicer pa imajo na tem področju že s sedanjim sistemom prednost pred konkurenco. V osnovni premiji so namreč ohranili povrnitev škode za primer kraje avtomobila. Tudi možnost plačila premije na deset obrokov brez obresti danes ni zanemarljiva. V Tilii še pravijo, da bi sčasoma radi dosegli, da bi posameznega zavarovanca lahko obravnavali kot celoto, ne pa le skozi eno zavarovalno polico. Potem bi se z »dobrimi« zavarovanci kajpada lahko drugače pogovarjali tudi o raznih popustih.

Z. L.-D.

ZASEGLI PUŠKO

ŠENTJAKOB - 27. januarja so šentjernejski policisti zasegli F. T. iz Šentjakoba puško šibrnico kalibra 12 mm, in 34 nabojev. Možakar za orožje ni imel dovoljenja.

IZ GARAŽE IZGINILA MOTORNA ŽAGA

SEMIČ - V času med 20. decembrom lani in 21. januarjem letos je iz odklenjene garaže A. D. v Semiču izginila motorna žaga z oznako Stihl 051. Žaga je med brati vredna vsaj 30.000 tolarjev.

VLOMILEC V GOLFU

BREŽICE - 27. januarja med 15. in 15.40 je neznani storilec na območju Brežic vlomil v osebni avto golf z registrsko oznako CE B3-234, last Jožeta Ževarta iz Velenja. Nepridiprav je odnesel usnjeno moško torbico z dokumenti in bančnimi karticami LB.

Avtoprevoznik osumljen utaje davka

Kazenska ovadba zoper Marjana Ž. iz Krškega

KRŠKO — Uslužbenci urada kriminalistične službe pri krški UNZ so minuli ponedeljek, 1. februarja, temeljnemu javnemu tožilcu predali kazensko ovadbo zoper zasebnega obrtnika Marjana Ž. iz Krškega. Po ugotovitvah opravljene preiskave naj bi bil Marjan, ki je sicer zasebni avtoprevoznik, osumljen zatajitve davščin. Lani naj bi bil namreč v davčno napoved za leto 1991 vnesel lažne podatke in se tako skušal izogniti plačilu davka v znesku 296.549,40 tolarja.

Kot je znano doslej, naj bi se bil Marjan Ž. plačilu davščin skušal izogniti tako, da je ponaredil sponzorsko pogodbo s Košarkarskim klubom Savinjska Polzela v višini milijona tolarjev. Brez dvoma bi bili košarkarji takšnega pokroviteljstva še kako veseli, a kaj, ko so v Savinjski Polzeli o tej pogodbi in znesku prvič izvedeli šele iz ust kriminalistov.

KRONIKA NESREČ

PEŠAKINJA NENADOMA STOPILA PRED AVTO - Prejšnjo sredo, 27. januarja, se je 37-letna Marija Jenič iz Rosalnic peljala z osebnim avtomobilom R 4 po Ulici 21. oktobra v Črnomlju v smeri Lokev. Ko je pripeljala do stanovanjskega bloka s številko 15, je pred avtomobil nenadoma stopila 86-letna Jožefa Grahek iz Črnomlja. Jeničeva je pešakinjo zadela s prednjim desnim blatnikom in zbila po vozišču, Grahkova se je pri tem hudo poškodovala in so jo odpeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico. Kako močan je bil trk, pove podatek, da je bilo na zviti pločevini škode za deset tisočakov.

Z novo vlado novo upanje

FOTO: M. MARKELJ

"Če bo država ustrezno podprla razvoj zadružništva, bo zadružni poslovni sistem v nekaj letih postal eden najmočnejših poslovnih subjektov v državi," zatrjuje decembra lani imenovani prvi direktor Zadružne zveze Slovenije, Franc But.

Zadružništvo na Slovenskem je staro že preko sto let. V celotnem obdobju po drugi svetovni vojni je bilo v duhu socializma obremenjeno z opravljanjem raznih paradržavnih funkcij (svetovalne službe, državna statistika, invalidsko in pokojninsko zavarovanje kmetov...), šele z lani sprejetim zakonom o zadrugah in novimi pravili Zadružne zveze Slovenije pa se je ponovno vrnilo na temelje klasičnega zadružništva, ki je bilo po svojih idejah zelo napredno.Premike v smeri vse večje poslovne organiziranosti zadružništva na Slovenskem je bilo občutiti že pred zakonsko spremembo, in sicer v obdobju zadnjih treh let. Zadružna zveza Slovenije, ki jo je ustanovilo okoli 100 zadrug s preko 1200 maloprodajnimi mesti po vsej Sloveniji, je ustanovila poleg Zveze hranilno kreditnih služb Slovenije, ki je bila ustanovljena že leta 1972 in združuje 63 takšnih služb s 360 enotami, leta 1990 Zadružno kmetijsko banko, d.d., in Zadružno turistično agencijo Vas, leta 1991 Zadružno kmetijsko družbo, letos pa bodo ustanovili še Zadružno zavarovalnico. Konec lanskega leta se je poslovna usmeritev potrdila z imenovanjem direktorja Zadružne zveze Slovenije, ki bo poslej nepoklicni predstavnik ustanoviteljev. Za direktorja je bil imenovan dipl. inženir agronomije Franc But iz Nemške vasi pri Ribnici. Mlad, ambiciozen in poln optimizma opravlja magisterij iz ekonomije dela, o prihodnosti zadružništva pa pravi, da lahko ob ustrezni podpori države postane zadružni poslovni sistem v nekaj letih eden najmočnejših poslovnih subjektov v državi in s tem dobi tisto mesto, ki mu gre v vsem poslovnem svetu.

Vračanje zaupanja v zadruge

Za uspešno delo celotnega sistema zadružništva je potrebno, da se povrne zaupanje zadružnikov v pošteno delo zadrug. Zato bo Zadružna zveza Slovenije, ki opravlja poslovno, informacijsko, izobraževalno, svetovalno, revizijsko in predstavniško dejavnost ter mednarodno zastopstvo slovenskega zadružništva, že ta mesec začela ponovno izvajati revizijo. Vsak član Zadružne zveze bo moral biti revidiran, saj ustanovitelji zahtevajo jasne račune. Nobena družba ne bo mogla poslovati z zadrugo, če ne bo predložila revizijskega računa. "V interesu vsake zadruge je, da bi bila čimprej revidirana in da bi tako ugotovila svoje dejansko stanje," pojasnjuje direktor But in dodaja, da se bodo pri tem v delo vključili tudi zadružni finančni svetovalci, ki bodo dajali nasvete za čimbolj uspešno delo zadrug, pa tudi napotke, kam vložiti profit v primeru dobrega poslovanja, ali za najugodnejše sanacijske ukrepe v primeru slabega poslovanja zadruge.

Da bi bil poslovni zadružni sistem kar najbolj uspešen, bo Zadružna zveza morala postoriti še marsikaj. V prvi vrsti nameravajo z informacijsko mrežo povezati vse zadruge, trgovine in hranilno kreditne službe v informacijsko centralo, v katero bi vnašali in iz katere bi bilo moč črpati vse podatke s področja trgovine, ponudbe in povpraševanja, finančno-računovodske sfere in drugih področij. So tik pred tem, da takšen projekt izdelajo, še letos pa ga nameravajo tudi realizirati. Vzporedno s tem si bodo prizadevali, da bi čimprej ustvarili skupno trgovsko blagovno znamko slovenskega zadružništva, že sedaj pa skušajo doseči skupen nastop vseh slovenskih zadrug, ki lastninijo določeno živilskopredelovalno podjetje. "Za takšen skupni nastop bi bilo potrebno ustanoviti posebno agencijo. Strokovnjaki bi v imenu lastnikov dajali pametne napotke za upravljanje, saj bodo upravljalci morali biti zelo poslovni in tudi drugače zelo razgledani," pojasnjuje Franc But, ki se mu zdi zelo pomembno, da se v vseh sferah zadružne poslovne organiziranosti zagotovi upravljanje bazičnih ustanoviteljev, t.j. ustanoviteljev zadrug oziroma kmetov.

Dobro so živeli prekupčevalci

Družbe, ki jih je Zadružna zveza ustanovila, so bile ustanovljene zato, da se zadružništvo kapitalno krepi, s tem pa omogoči ustanoviteljem oziroma kmetom, da lahko pod najugodnejšimi pogoji prodajo svoje izdelke in po najnižji ceni kupijo potreben repromaterial, hkrati so deležni tudi pri drugih dejavnostih. "Zdrav zadružni razvoj je edini, ki omogoča najugodnejše poslovne pogoje za kmeta na eni strani in najcenejšo hrano za potrošnika na drugi strani," navaja But in zatrjuje, da bo to omogočil bodoči zadružni poslovni reprodukcijski krog, ki bo v isti reproverigi znotraj istih solastnikov povezoval tako pridelavo, predelavo kot trgovino. O uspešnosti razvoja kmetijstva pa bo odločala tudi država, ki je po Butovem mnenju v obdobju zadnjih šestih mesecev s svojim liberalnim pristopom praktično podpirala tuje kmetijstvo. To je privedlo do pravega kolapsa v slovenskem kmetijstvu. Pojavile so se velike zaloge, predvsem mesa oziroma živine, kar so strahotno občutili na Štajerskem, v Pomurju in delno na Dolenjskem. "Najbolj katastrofalno pri vsem tem je bilo, da potrošniki zaradi tega niso kupovali ceneje, ampak celo dražje, saj so prav na ta račun zelo dobro živeli razni prekupčevalci," pojasnjuje But tudi drugo plat vzrokov, ki so privedli do kmetijske stavke, in dodaja, da so njihove zahteve napačno razlagali. Zahtevali so zaščito kmetijske proizvodnje in uvedbo protidumpinških ukrepov na eni strani in dvig odkupne cene na drugi, vendar ne na račun dviga maloprodajnih cen, ampak ureditve razmer znotraj reproverige, saj je drugod po svetu normalno razmerje med odkupno in maloprodajno ceno 1:2,2, pri nas pa 1:3.

Življenje v državi ohromljeno?

Ker se stanje v slovenskem kmetijstvu še vedno ni premaknilo na boljše, so že pripravili nove protestne aktivnosti, ki so še strožje in bodo, po Butovem zatrdilu povsem ohromile življenje v državi. Ob tem izraža upanje, da jim tega ne bo potrebno storiti. Na podlagi osebnih razgovorov z nekaterimi predstavniki nove slovenske vlade sklepa, da je končno prevladalo mnenje, da je nujno potrebno sprejeti ekosocialni razvoj kmetijstva, kar bo s potrditvijo v državnem zboru, po Butovem mnenju pomenilo, da so se Slovenci zavestno odločili, da hočejo ohraniti svojo deželo poseljeno. Upa, da bo že v tem mesecu in s tem pred iztekom roka, ki so ga postavili za ureditev teh zadev, prišlo do konkretnih dogovorov in sprejema sklepov, ki bodo kmetijstvo rešili pred nadaljnjim propadanjem. Ob tem dodaja, da bo kljub izredno neugodnim pogojem za konkurenčnost slovenskega kmetijstva v primerjavi z ostalim evropskim, pri čemer navaja neugodne geografske in reliefne razmere ter razdrobljenost kmetijskih zemljišč, potrebno vendarle priti na nekoliko bolj konkurenčno sposobno kmetijstvo. To pomeni, da bi bilo potrebno izvesti neko "tiho agrarno reformo", seveda ne v smislu lastništva, ampak uvedbe takšne davčne politike, ki bo vzpodbujala, da kmetje ne bodo imeli neobdelanih površin.

Da bi dosegli večjo konkurenčnost, bi bilo potrebno vključiti razne alternativne pristope v kmetijstvu, saj je tudi na nekaterih manjših površinah možno doseči večji dohodek na enoto površine. Velike rezerve pa ima Slovenija po Butovem mnenju tudi še na področju pridelovanja bio hrane. Kljub vsem tem možnostim, pa je brez odločitve države, da bo privilegirala kmetijstvo glede na ostale panoge, torej brez intervencij v kmetijstvo in uvedbe pritidumpinške zaščite pri uvozu kmetijskih izdelkov oziroma t.i. prelevmana, ki bi moral biti v fiksnem znesku, slovensko kmetijstvo obsojeno na propad.

MOJCA LESKOVŠEK-SVETE

FOTO: M. LESKOŠEK-SVETE

Direktor Zadružne zveze Slovenije inž. Franc But.

v poslanski klopi: alojz metelko

Lažje je, ker že imam nekaj izkušenj

FOTO: J. DORNIŽ

Alojz Metelko

Alojzu Metelku iz Trebnjega niso neznane Poslanske klopi v republiškem parlamentu. Že v prejšnjem mandatu je bil poslanec v zboru občin, na decembrskih volitvah pa so mu volilci ponovno izrekli zaupanje in ga izvolili v državni zbor.

Metelko je bil na decembrskih volitvah v 6. volilni enoti kot kandidat Slovenske ljudske stranke neposredno izvoljen v državni zbor. Poleg Lojzeta Peterleta - oba sta kandidirala v občini Trebnje - sta bila edina, ki sta bila na Dolenjskem in v Beli krajini izvoljena neposredno v državni zbor. "Vesel sem ponovnega zaupanja volilcev, čeprav menim, da je takšen rezultat tudi posledica mojega dela. Funkcijo poslanca v prejšnjem mandatu sem opravljal nepoklicno, še vedno sem delal kot vodja proizvodnje pri Kmetijski zadrugi Trebnje. Delo je bilo sicer veliko bolj naporno, vendar sem zaradi tega imel boljši stik z ljudmi v občini," pravi Metelko, ki je po poklicu kmetijski inženir. Največ glasov je dobil na podeželju, volili so ga kmetje, ki ga poznajo že vrsto let, saj je mnogim pomagal pri kmetovanju. "Ne trdim, da bom sedaj popolnoma izgubil stik z ljudmi od koder prihajam, zavedam pa se, da ima poklicni status poslanca tudi slabe plati. Predvsem bo moje delo tokrat težje, ker naj bi zastopal Dolenjsko in Belo krajino, tako veliko območje pa je skorajda neobvladljivo," razlaga Metelko.

Predstavniki "ljudstva", t.i. 90 poslancev v državnem zboru, bodo, kot je v novi volilni zakonodaji predvideno, imeli tudi svoje poslanske pisarne v volilnih enotah, od koder prihajajo. "Kje bo moja pisarna in kdaj bom imel uradne ure, še ne vem, ker še ni vse dorečeno, nekje marca pa naj bi bilo vse nared. Mislim, da bom imel pisarno na sedežu volilne enote, najraje pa bi videl, da bi jo imel v Trebnjem." Metelko pravi, da glede na to, da bodo v parlamentu organizirali še kar nekaj komisij, v katerih morajo biti predstavniki vseh strank, Slovenska ljudska stranka pa ima v parlamentu le deset poslancev, bo po vsej verjetnosti vključen še najmanj v dve komisiji. In če temu dodamo še zasedanja parlamenta, bo, kot pravi Metelko, verjetno na voljo za delo v poslanski pisarni le dan ali dva v tednu.

"Ker sem bil izvoljen kot kandidat Slovenske ljudske stranke, se bom še posebej zavzemal za tiste zahteve, ki smo jih opredelili v programu naše stranke. Na primer na torkovem zasedanju državnega zbora prejšnji teden so v državnem zboru sprejemali odlok o stopnjah prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje, ki predvideva, da kmetje prispevajo za obvezno zdravstveno zavarovanje 22 odst. od katastrskega dohodka. "Na odlok sem vložil amandma v katerem sem zahteval, da se ta prispevna stopnja zniža na vsaj 15 odst. katastrskega dohodka, saj vem, da bodo mnogi kmetje tako visoko prispevno stopnjo le težko plačevali." Metelko pravi, da se je že v prejšnjem mandatu boril za kmete. Zelo dobro je sodeloval s predstavniki trebanjske občine, se zanimal za probleme, ki so v občini, in jih kot poslanec v zboru občin posredoval v parlamentu. "Takšen način sodelovanja mislim še naprej obdržati in za občino narediti, kar bo v mojih močeh, saj so me izvolili njeni prebivalci," pravi Metelko.

Lojze Peterle je bil kot kandidat Slovenskih krščanskih demokratov v trebanjski občini prav tako izvoljen neposredno v državni zbor. Metelko pravi, da sta se po volitvah že dogovarjala, da bosta imela poslansko pisarno skupaj, ker pa je bil Peterle sedaj imenovan za zunanjega ministra, bo ta zamisel odpadla, še vedno pa se bosta posvetovala in zavzemala za rešitev problemov s trebanjskega konca. "Kot sem že poudaril, se bom seveda držal osnovnih programskih načel naše stranke. Še posebej pozorno bom v parlamentu spremljal razpravo, ko se bo govorilo o dolgoročni strategiji razvoja slovenskega kmetijstva," razlaga. Pravi, da si je v dveletnem mandatu nabral kar nekaj izkušenj, ki mu bodo sedaj prišle prav. Spoznal je veliko ljudi, nekaj od starih poslancev je zopet prišlo v parlament in zelo je pomembno, da poznaš kar največ poslancev. Metelko meni, da lahko poslanec veliko doseže, če je aktiven in ima voljo, da se se bori.

Metelko je začel službo pri trebanjski kmetijski zadrugi kot vodja semenske proizvodnje, kasneje bil dolga leta vodja kooperacije, od 1973. leta pa vodja pospeševalne službe. V 26 letih, ki jih je preživel v kmetijski zadrugi, se je veliko spremenilo. Na področju kmetijstva je bil narejen velik napredek, k temu je svoj del prispeval tudi on. "Kljub temu da sem postal poklicni poslanec, pa še skoraj vsak dan skočim v svojo staro službo na zadrugo. Po tolikih letih dela v kmetijstvu ne moreš kar naenkrat pozabiti, kar si vsa ta leta delal z veseljem in zanosom," pravi trebanjski poslanec.

Metelko bo še vedno našel čas za delo v svojem vinogradu in na vrtu. Ker se je rodil na kmetiji v vasi Gmajna pri Raki, kamor se pogosto vrača, si življenja brez dela na zemlji ne zna predstavljati. In ker življenje kmečkih ljudi dobro pozna in ve za njihove vsakdanje težave in tegobe, še posebej dolenjskega kmečkega življenja, se bo za njihove pravice in boljše življenje boril v republiškem parlamentu tudi v novem poslanskem mandatu.

JOŽICA DORNIŽ

Dušni pastir z ikonami in poezijo

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Mihajlo Jozafat Hardi

Metliška občina ima edina v Sloveniji grškokatoliško faro in za tukajšnjo cerkev vzhodnega reda velja, da stoji najseverneje na tleh nekdanje Jugoslavije. 15. septembra lani je postal njen župnik Mihajlo Jozafat Hardi, ki je nasledil Mileta Vranešiča.

Hardi, sicer duhovnik križevske škofije, je prišel v Metliko z dekretom škofa iz Zagreba, potem ko je do leta 1984 10 let služboval v Vukovarju, nato pa v Bačincih pri Šidu v Vojvodini. Toda iz Vojvodine je prišel v Slovenijo že novembra predlani ter skoraj leto dni bival pri župnikih v Tržiču in Srednji vasi v Bohinju.

"Priznam, da sem takrat prišel z nekim duhovnikom v Slovenijo samovoljno, toda poti nazaj v Vojvodino ni bilo več. Sedaj ni trenutek, da bi o tem pripovedoval, gotovo pa bo kdaj tudi za to dozorel čas," pravi oče Mihajlo, za katerim so lansko jesen prišle še žena in hčerki srednješolki, ki sedaj obiskujeta novomeško gimnazijo.

"19 let sem duhovnik in prav toliko časa poročen. V tem času smo si marsikaj priskrbeli, toda v Metliko smo prišli le s kovčki. Na srečo se je našlo veliko dobrih ljudi, ne le grkokatolikov, ki so priskočili na pomoč. Nerodno pa je, ker imam v Metliki lahko le začasno bivališče. Slišal sem, da lahko zaprosim za slovensko državljanstvo šele, ko bom v Sloveniji najmanj tri leta. Toda kaj do takrat, saj nimam urejenega niti zdravstvenega zavarovanja? Tukaj nisem zaradi sebe, ampak sem prišel s škofovim dekretom, ki mu ni moč oporekati, in zato, da bom delal za slovenske državljane. In če imajo oni pravico, da so tukaj, jo imam gotovo tudi jaz. Nekdo pač mora skrbeti za grkokatolike in njihove duše. Pravijo, da sem edini tovrstni primer v Sloveniji. Verjamem, vendar mislim, da bi se o mojem statusu morali dogovoriti slovenska in hrvaška država in obe cerkvi, ne pa, da moram sam tuhtati in iskati rešitve, kot da nimam že drugega dela dovolj," razlaga Hardi.

Oče Mihajlo je v nekaj mesecih, odkar je v Metliki, obiskal vse družine z grškokatoliško vero v mestu, medtem ko za obisk vasi še ni imel časa. Doslej je naštel 300 vernikov. Čudi pa ga, da obiskujejo mašo le ob nedeljah, čeprav jo ima vsak dan. "Očitno niso navajeni obiskovati verskih obredov tudi med tednom, toda naredil bom vse, da bodo začeli hoditi k maši tudi ob delavnikih. Poskusil bom z večernicami, ki bodo morda ljudem bolj ustrezale kot jutranje maše," pravi Hardi, ki ima poleg metliške na skrbi tudi faro v Kaštu v Žumberku, kjer ima poleg nedeljske maše še verouk in veroznanstvo za učence od 1. do 4. razreda. Verouk ima tudi v Metliki, a ga obiskuje le 7 učencev nižjih razredov.

Zanimivo je, da oče Mihajlo kljub temu, da je v Sloveniji šele nekoliko več kot leto dni, zelo dobro govori slovensko. "Takoj, ko sem leta 1991 prvič v življenju stopil na slovenska tla, sem se začel truditi, da bi govoril slovensko. Zdi se mi normalno, da se naučim jezik države, v kateri živim. Poleg tega imam že 18 let dovoljenje, da lahko opravljam tudi rimokatoliške obrede. V Sloveniji sem jih imel že nič koliko in to seveda v slovenskem jeziku. Ko sem bil na Gorenjskem, pa sem maševal le katolikom zahodnega obreda in torej le v slovenščini," pripoveduje.

Prav na Gorenjskem je imel več časa, da se je lahko temeljiteje posvetil svojima konjičkoma, slikarstvu in pesništvu. Še v Vukovarju je pričel slikati ikone, svete podobe na lesu, ter se z njimi prvič predstavil leta 1982 na razstavi v Freiburgu v Nemčiji. Na začetku je sicer imel tudi učitelja iz Nizozemske, vendar pravi, da je predvsem samouk. Za slikarsko nadarjenost se lahko zahvali mami, ki je tudi slikarka samoukinja, a so ji bolj pri srcu posvetni motivi. Lansko pomlad je Hardi v Tržiču in Bohinju pripravil dve prodajni razstavi. Kot je zapisal v enem od vodnikov po razstavi, gre pri pisanju ikon za pravo liturgijo, med katero se pisec posti, moli in preko vzvišene duhovne molitve preide k pisarskemu upodabljanju. Duhovnost ikone torej zrcali duhovno bogastvo ikonopisca, vernika, ki pred ikono moli, pa spodbuja k večji pobožnosti. Hardi prizna, da naredi kakšno ikono tudi po naročilu, vendar mu diktiranje ni najbolj pri srcu, saj takrat, ko mora upoštevati želje naročnika, ne more zliti na les vsega tistega, kar čuti v srcu in duši. Sicer pa si želi, da bi lahko svoja likovna dela predstavil tudi Metličanom. Njegova nič manjša želja pa je, da bi luč sveta zagledale tudi njegove pesmi, ki jih je za celo zbirko. Predvsem pa, da tokrat ne bo imel takšne smole, kot pred dvema desetletjema, ko je bilo v Novem Sadu že vse pripravljeno za tiskanje njegove poezije, a ni nikoli prišlo do tega, ker pač ni bilo lepo biti poet in duhovnik. Sedaj so tiste pesmi zanj izgubljene. Toda upa, da bodo tako v njegovi ljubljeni umetnosti kot v življenju nasploh prišli boljši časi.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

šola osebne reintegracije

Duhovno poglabljanje

Kaj je pravzaprav duša? Ali jo ima vsak človek? Kako poglobiti stik z njo? Sodelavci Centra za duhovno kulturo v Ljubljani so razvili tečaj Gama v okviru šole osebne integracije, ki naj pomaga ljudem poglobiti duhovnost in izboljšati kvaliteto življenja.

Šola osebne reintegracije je namenjena vsakomur, ki želi kaj storiti za svojo osebno rast in kvaliteto življenja. Uči, kako notranje potenciale, kvalitete in danosti, ki so skrite v vsakem izmed nas, dejavno izkoristiti v vsakodnevnem življenju doma, na delovnem mestu, v medčloveških odnosih, kako vzpostaviti pristen stik s tistim, kar je najboljšega v nas, z lastno dušo.

Šola temelji na tečaju GAMA. Naziv je sestavljen iz okrajšave besed GlobinskA MeditacijA. Gre za naravno metodo sistematičnega usmerjanja pozornosti v globine lastne zavesti. Izkušnje dosedanjih tečajnikov kažejo, da redna praksa GAME in izkušnja globinske umiritve poveča čustveno stabilnost, izboljša miselne sposobnosti, kot so zbranost, ustvarjalnost, dojemljivost, spomin, izboljša telesno zdravje in kvaliteto medčloveških odnosov. To pa še ni vse. Vsako živo bitje obdaja posebno psihoenergetsko polje ali aura. Z GAMO dosežemo stanje, ko začne aurično središče intenzivno sijati, kar vpliva zelo čistilno na auro, jo magnetizira in energizira oziroma polni telo in auro s svežo bioenergijo.

Tečaj GAMA smo razvili sodelavci Centra za duhovno kulturo na podlagi dolgoletnih izkušenj. Pri tem smo upoštevali dognanja sodobne navrofiziologije, humanistične in transpersonalne psihologije, vzhodnih duhovnih sistemov in zahodnih meditativnih praks.

Duša je naše najbolj notranje jedro, naše notranje središče. Je tisto najbolj plemenito, kar poznamo, če ne drugače, pa kot tihi, pretanjeni glas vesti. V prispodobi bi lahko dejali, da je duša naše notranje sonce, ki nam daje luč zavesti, notranjo življenjsko energijo in prinaša v naše življenje smisel. Nekje globoko v vsakem izmed nas je skrit odgovor na vprašanje, zakaj živim oziroma kaj naj počnem v življenju, da bo osmišljeno in izpolnjeno. Duša je izvir inteligence, volje in ustvarjalnosti. Vsi ustvarjalni ljudje, ki so v svojem življenju delovali za dobrobit širše skupnosti na kateremkoli področju, so vede ali nevede črpali ideje in navdih za svoje delo iz lastne duše. Duša je izvir tistega, kar je najboljše v človeku. Žal pa s slabimi in sebičnimi čustvi, mislimi in dejanji ustvarjamo gosto prepreko, zaradi katere preslišimo tihi glas duše. Takšnega človeka se težko dotakne luč razumevanja in toplina sočutja lastne duše. Duša je skratka prečudovit zaklad v nas, za katerega marsikdo niti ne ve, da obstaja.

Osebnost vsakogar od nas sestavljajo razum, duševnost, telo in občutek jaza ali z drugimi besedami naša telesna konstitucija, značajske poteze ter način razmišljanja. Marsikdaj se zaradi lastnih predstav in predsodkov v življenju ne moremo izražati tako, kot bi se v resnici želeli. Lastne predstave nas "vkalupljajo" in onemogočajo, da bi si stvari ogledali z več zornih kotov. Pogosto smo tudi nemočne žrtve lastnih čustev in želja, ki včasih preveč krojijo našo usodo.

Smo pa tudi duša: skriti notranji jaz, ki prebiva v večnem miru onkraj želja, čustev in miselnih konceptov. Duša "spi" v nas in čaka, da jo odkrijemo in prebudimo, da zasije ter oplemeniti naše življenje. Duša je naše notranje bistvo, osebnost pa površina. Naša življenjska naloga je, da preidemo od površine k bistvu ter razvijemo svoje najgloblje, še slabo izkoriščene notranje potenciale. Šele to je resnična osebna in duhovna rast posameznika.

Da ti potenciali v človeku zares so, lahko slutimo že na osnovi znanstvenega podatka, da v povprečju izkoriščamo le 10 odst. vseh kapacitet, ki jih imajo naši možgani. Narava, ki je zelo racionalna, gotovo ne bi obdarila človeka s takšnimi možgani, če ne bi imel skritih potencialov, ki jih mora v življenju šele izraziti. Vsakdo se lahko v poglobljenem stiku z lastno dušo spremeni iz nemočne žrtve zunanjih okoliščin v samozavestnega ustvarjalca svojega življenja.

BRANE KRAPEŽ

Šole osebne reintegracije prireja predavanje Človek in njegova duša, ki bo v sejni sobi zavarovalnice Tilia v Novem mestu. Predavanje bo v petek, 5. februarja, ob 18. uri. Slušatelji se bodo po končanem predavanju lahko vključili v tečaj GAMA. Tečaj bo potekal v dveh delih.

naše korenine

Trideset let Anine samote

Če bi Ana res verjela v to, kar so svojčas vedeli povedati ljudje, namreč, da je v bližini Velikega kamna ali pa celo pod njim zakopano zlato tele, bi ga šla izkopat. Kar prav bi ji prišlo zlato. Pa ne zato, ker bi si tako želela bogastva, ampak zato, ker bi ji obiskov, ko bi se zvedelo, da ima kaj pod palcem, gotovo ne manjkalo. Zdaj pa se za ostarelo ženico brez vsakega dohodka in brez pokojnine nihče ne zmeni. Sameva v svoji hišici na koncu vasi. Vzeti ji ni kaj, nikogar pa tudi ni, ki bi ji kaj prinesel.

Ana Hočevar, po domače Lužarjeva, z Visejca v Suhi krajini pravzaprav še ni tako stara. Rojena je bila štiriindvajsetega leta, a je ena redkih, ki še ve povedati, kaj so stari ljudje včasih pripovedovali in kakšno je bilo svojčas življenje tukaj na Visejcu. Zgodba o zlatem teletu, ki naj bi bilo zakopano pri Velikem kamnu ob poti proti Hinjam, dokazuje, da je bila tukaj nekdaj stara naselbina, saj se podobne zgodbe pojavljajo marsikje, a skoraj praviloma le tam, kjer so nekoč bivali staroselci. Še bolj pa domnevo o tem, da so morali ljudje tukaj živeti od nekdaj, potrjuje ime hriba nad vasjo. Stari grad se imenuje in Ana pravi, da je na njem še videti posamezne kamne, ki bi lahko bili ostanki zidov nekdanjega gradu. O kakih razvalinah pa danes ni več duha ne sluha. Kakšen grad naj bi to bil in kdo naj bi bil njegov lastnik, tega ljudski spomin ne pove več. Ana pa se spominja, kako so stari ljudje včasih pripovedovali, da je prav po Starem gradu vas dobila svoje ime. Na gradu naj bi bile svoj čas vislice in od tod ime Visejec. Če je to res ali ne, ne bomo raziskovali. A možno bi bilo. Čisto lahko, da je sredi teh gozdov, bogatih z vsakovrstno divjadjo, svoj čas stal lovski gradič, in nič čudnega ne bi bilo, če ne bi kak posebej krut grajski oblastnik dal kdaj pa kdaj v svarilo obesiti kakega posebno predrznega krivolovca. Saj, kot se lahko še spomnimo, je bilo krivolovstvo vse do današnjih časov v teh krajih kaj priljubljen šport. Druga teorija bi lahko govorila o tem, kako so se pred rimskimi in drugimi osvajalci v tukajšnje gozdove zatekli staroselci - Ajdje so jim rekli pozneje, ko niso hoteli sprejeti krščanske vere - in si na griču postavili svoje utrjeno gradišče. Toda pustimo teorije in se posvetimo življenju Ane Hočevar.

Rodila se je je kot prvi otrok v družini. Še šest jih je privekalo za njo. Oče je bil iz vasi. K hiši se je priženil potem, ko je po osemnajstih letih dela v Ameriki zaradi gospodarske krize kmalu po prvi svetovni vojni prišel domov. S prihranki je kupil nekaj zemlje, a je bilo kljub temu življenje kaj težko. Otroci so morali krepko poprijeti za delo, da je družina preživela. Ana se spominja, kako so po gozdovih nabirali zelišča: arniko, marijino dušico, robido in drugo ter kako so z nežnimi otroškimi ročicami smukali resino seme, da so si jih ogulili do krvi. Ker doma ni bilo dovolj živine, tudi gnoja za njive ni bilo, pa so s košarami hodili po pašnikih, pobirali kravjake in jih nosili na domačo njivo.

Taki so bili časi, težki prej kot lahki. A so imeli svoj čar. Bil je v druženju, v velikem številu otrok, fantov in deklet, ki so si sami v domači vasi znali pripraviti zabavo. Bil je v pesmi, zlasti fantovski, ki se je še v poznih večernih urah vila skozi vas. Ani je že pričakujoče vztrepetalo srce ob njej, saj ji je bilo ob pričetku druge svetovne vojne sedemnajst let. Takrat pa se je vse končalo. Tudi sem, v to odmaknjeno suhokranjsko vas, kamor so tiste čase vodili le malo boljši kolovozi, je vdrla vojna. Pekla, ki je zajel gornji del vasi, se Ana še prav dobro spominja. V vas je prišla večja kolona partizanov z vsem pratežem. Nekdo je moral verjetno že prej sporočiti Italijanom, kje se nahajajo, kajti nenadoma se je nebo nad vasjo prelomilo. Z vseh strani so naletavali avioni, spuščali bombe in mitraljirali. Lesene hiše in gospodarska poslopja je hitro zajel požar. Med eksplozijami bomb in rafali strojnic je bilo slišati pretresljivo rezgetanje smrtno ranjenih konj in vpitje ljudi. Potem pa samo še prasketanje ognja in stok, mukanje krav, cviljenje prašičev in klicanje na pomoč. Smrdelo je po dimu in ožganem mesu. Dva gospodarja iz vasi sta takrat izgubila življenje, padlo je več partizanov, ubitih je bilo nekaj partizanskih konj in mul, v ognju je končalo veliko domače živine.

Visejec je takrat dobil usodni udarec. A Hočevarjeva hiša, ki stoji bolj na koncu vasi, je ostala cela. Prva nesreča pa je družino zadela, ko je odšel s partizani komaj šestnajstletni Anin mlajši brat Jože. Odšel je in nikoli več se ni vrnil. Nemci so ga ubili v ofenzivi nekje pri Ribnici. Druga nesreča je zadela vso Suho krajino. Po vojni je bila obsojena na samoto. Zato je Visejec danes, zlasti pa pozimi, napol mrtva, stara vas. Mladi so odšli v mesta. Stari odhajajo k njim na prezimovanje. Le nekaj družin, takih, kjer se mladi vozijo v službo, ima bodočnost.

Ana pa nima nikogar. "Zakaj se niste poročili?" jo vprašam. "S kom?" me začudeno pogleda. "Eni fantje so padli med vojno, druge so pobili po vojni. Sicer pa poglejte mlade fante danes. Nič bolje se jim ne godi. Nobena se noče poročiti na kmete."

Poznojanuarsko bleščeče sonce, skoraj že pomladansko nadahnjeno, ogreva Veliki kamen, pečine na Starem gradu in pobočja Binkovke, ko zapuščam vas. "Trideset let samote," mi odmevajo v ušesih Anine besede, "to je težko. Tudi ne molim več. Saj ne pomaga."

TONE JAKŠE

FOTO: T. JAKŠE

Ana Hočevar z Visejca

NAGRADA V ČRNOMELJ IN DOLENJSKE TOPLICE

Žreb je izmed reševalcev 3. nagradne križanke izbral EMO ŠUJICO iz Črnomlja in SLAVKO KLANČIČAR iz Dolenjskih Toplic. Šujici je pripadla denarna nagrada 3.000 tolarjev (sporoči naj nam številko tekočega računa ali bančne knjižice in EMŠO), Klančičar pa bo prejel knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 15. februarja na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 5. Ovojnico brez poštne znamke lahko osebno oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo, kjer ima uredništvo svoje prostore.

REŠITEV 3. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 3. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: MIROVNA, AR, KEMIČARKA, OPEC, LAHK, NIL, KANTA, POGAJANJA, ŽIMA, AIDA, ISERE, INN, KRN, BIN, TAT, IA, AA, IRELEVANTNOST, ZAVIRALO, ASTA, ARAK, LIJ, ATON.

prgišče misli

Lepota in morala imata danes tisoč obrazov.

M. HUDNIK

Vse je zapisano koncu, dobra knjiga pa je večna kakor Pismo, nobena sila ne more načeti njene svežosti in veljave.

M. MAHNIČ

Zgniti mora vse, kar roka ustvari umrljiva. Tudi besedam minljiv je ugled, minljiva veljava; mnoga, ta dan še cekin, znašla se bo jutri med šaro, druga, že davno odmrla, predrami se v novo življenje.

Q. HORACIJ

Optimisti so ljudje, ki niso zadosti informirani, medtem ko so pesimisti bolje informirani optimisti.

L. ADAMOVIČ

NAGRADNA KRIŽANKA 5

OKRAJŠAVA ZA LITER
BOG ZDRAVSTVA
OŽINA V SREDNJI GRČIJI (PADEL LEONIDAS)
VDOLBINA V ZIDU
AVTOR: JOŽE UDIR
ŠPORTNO DRUŠTVO
TIRAN NA OTOKU SAMOSU
TITANOVA RUDA
FRANCOSKI PISATELJ (ANDRE)
NAJMANJŠI DELEC ČESA
DOMAČI IZRAZ ZA VRVICO
L. PRITOK RENA (CH)
VRSTA RUDNINE
DOLENSKA REKA
POPEVKAR LESKOVAR
ODVZEM ŽIVLJENJA
POSODA
PRAV TAKO, ENAKO (LAT)
NALOM
EMIROVA VLADAVINA
NAMEN, ZVIJAČA
DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST DOLENJSKI LIST
PALICA Z ZAREZAMI
ZABELA
POKRIVALO
AMERIŠKA DENARNA ENOTA
IME HRV. POPEVKARJA DEDIČA
JAPONSKI POLITIK
GOROVJE V BOLGARIJI
JEZIK BANTU ČRNCEV
GR. POVELJNIK PRED TROJO
MAGISTER ARTIUM
FRNIKOLA
PERIFERIJA
NENASITEN ČLOVEK
LAT. IZRAZ DOBESEDNO TAKO
VELIKA TRŽNA PRIREDITEV
IRSKA REPUBLIKANSKA ARMADA
PRALJUDJE (PRI NEM. NARAVOSL. HAECKLU)
AMER. HUMORISTIČNI PISATELJ (GEORGE)
PLESEN NA VINU
SLOVENSKI POPEVKAR MIKI
RIBIŠKA MREŽA
OČE

praktični KRIŽ KAŽ

Modna jakna

Jakna je eden najbolj nepogrešljivih kosov garderobe, zato je tudi vedno prisotna na modni sceni, kajpak vsako sezono malo spremenjena z modnimi dopolnitvami. Sedaj so v číslih nekoliko bolj oprijete jakne, krojene v princes liniji, in z našitimi žepi. Namesto takšne z običajnim ovratnikom si za spremembo privoščite jakno brez ovratnika, ali ji, dokler je že mrzlo, dodajte simpatičen pleten ovratnik. Sega naj čez boke, lahko pa dolžino po želji in potrebi tudi skrajšate ali podaljšate. Takšno jakno nosimo lahko od jutra do večera, za v službo in za bolj slovesne priložnosti. Videz spreminjamo le z izbiro blaga. Za mrzle dni naj bo jakna sešita iz toplejšega volnenega blaga, za prve toplejše dni pa iz tanjšega blaga, iz katerega lahko sešijemo še krilo ali hlače.

Uspešna peka

V času kolin so pogosteje kot sicer na jedilniku svinjske dobrote. Toda marsikdaj vam je gospodinjam precej nerodno, zlasti če imate goste, ker pečenice ali krvavice pri peki popokajo. Tej zadregi se boste izognili, če jih boste pred peko prej za kratek čas potopili v vodo, katere temperatura je nekoliko pod vreliščem. Pa še nasvet, če boste pekli zmleto meso, zrezke ali ribe, ki se pri peki radi primejo dna posode. To preprečite, če posodo, takoj ko date vanjo živilo, hitro premikate sem in tja. Na živilu nastane tanka skorjica in se ne prime več.

Juha iz kislega zelja

Deset dekagramov suhe slanine narežemo na kocke in jo na žlici maščobe prepražimo, da porumeni. Dodamo večjo, na drobno sesekljano čebulo in prepražimo, nato dodamo pol kilograma naribanega kislega zelja, lovorov list in žličko paprike. Na slabem ognju dušimo 15 minut. Nato dolijemo liter vode, dodamo jušno kocko in kuhamo pol ure. Iz žlice moke naredimo svetlo prežganje in ga dodamo juhi, posolimo in popopramo (solimo previdno, ker je zelje slano). Nazadnje lonec odstranimo z ognja in primešamo deciliter kisle smetane. H gosti juhi iz kislega zelja postrežemo s krompirjevimi ocvrtki. Kuhan krompir pretlačimo, dodamo moko, jajce, nekaj naribanega sira in sesekljane ostanke salame ali šunke. Masa ne sme biti pretrda. Ocvremo jih v vročem olju. Okusni so tudi hladni.

Preveč ljubezni škoduje

Zalivanje se zdi na prvi pogled sicer enostavno opravilo, a je v resnici veliko bolj zahtevno, kot si mnogi predstavljajo, saj je prav nepravilno zalivanje krivo za to, da marsikatera rastlina prehitro odmre. Kako zalivati je tudi najpogostejše vprašanje, ki ga stranke postavljajo cvetličarju ob nakupu rastlin. A ga skoraj ni strokovnjaka, ki bi nam lahko z gotovostjo povedal kolikokrat na teden ali mesec naj to ali ono rastlino zalijemo. Res je, da se dajo rastline na grobo razdeliti glede na njihove potrebe po vodi, vendar je kljub temu zalivanje opravilo, ki zahteva veliko izkušenj in razumevanja za življenje rastlin. Potrebam rastlin po vodi pa moramo prav prisluhniti s pravo mero ljubezni in znanja. Dokazovanje ljubezni z obilico vode doseže pogosto ravno nasproten učinek od željenega, saj rastlino utopi.

Vlada ne pozna šale

Ker ni verjeti, da naša vlada pozna prvoaprilske šale, je bolje resno vzeti njene napovedi, da bo s 1. aprilom za petnajst odstotkov povečala takse na uvožene avtomobile. Ukrep je gotovo namenjen zaščiti domačih avtomobilskih proizvajalcev Revozu in Cimosu, ki na trgu novih vozil, prodanih lani v Sloveniji, že zdaj krepko vodita. Od lani na novo registriranih 31.269 avtomobilov jih je bilo Renaultovih vozil skoraj tretjino, Citroenovih pa dobro desetino, vendar pa je bilo lani vsega skupaj v Sloveniji prodanih skoraj polovico manj novih avtomobilov, kot pa so trgovci predvidevali še spomladi, in domnevati je, da zaščitni ukrepi za domačo industrijo, ki jo je močno prizadel izpad južnih trgov, izvirajo prav od tod. Tisti, ki se bodo hoteli izogniti vladnemu ukrepu, bodo morali pač pohiteti.

zanimivosti iz sveta

Narava - največja lekarna

Znanstveniki odkrivajo, kar je ljudsko zdravilstvo vedelo že davno: da je v naravi ogromno zdravilnih rastlin za skoraj vse bolezni, ki mučijo človeški rod.

Sodobna medicina in farmacevtska industrija sta se z razvojem znanosti in tehnologije močno uveljavili v vseh razvitih in manj razvitih družbah sveta ter se suvereno postavili na podstavek edino veljavnih pristopov za zdravljenje bolezni, starodavne izkušnje in tisočletne načine zdravljenja pa so posmehljivo vrgli med staro šaro. Za tri četrtine človeštva, ki si zaradi vsesplošne revščine ne more privoščiti ne zdravil ne zdravnikov, pa več ali manj ostaja v najrazličnejših zdravstvenih tegobah na voljo to, kar so tisočletja imeli - iz roda v rod prenašano vedenje njihovih vračev, padarjev, šamanov, zeliščarjev in drugih zdravilcev. Če se zanje zahodna medicina in farmacija desetletja dolgo sploh ni zmenila, pa so zdaj nastopili drugi čas.

Potem ko so morali medicinski in farmacevtski strokovnjaki ob nekaterih težkih porazih pogoltniti grenko pilulo prevelike vzvišenosti, se zdaj vračajo na smetišče zgodovine brskat za zavrženimi modrostmi in izkušnjami ljudskega zdravilstva. Izkazalo se je namreč, da je v izročilu ljudskega zdravilstva marsikaj dragocenega in da ni vse le vraževerje in neumnost. Prehitro so pozabili, da se mora moderna medicina za nekatera svoja najbolj uspešna zdravila zahvaliti prav ljudskemu zdravilstvu. Omenimo samo najbolj sloveče zdravilo, ki je v svet prišlo iz ljudskega zdravilstva - kinin.

Vračanje k izkušnjam tradicionalnega zdravilstva, predvsem pa k zdravilnim rastlinam, je spodbudila nova tehnologija, ki je močno olajšala raziskovanje rastlin ter določanje in izločanje zdravilnih snovi iz njih. Rastline so zapletene kemične tovarne in v skrivnosti njihove "proizvodnje" je zelo težko prodreti. Dolgo je bila za znanstvenike preveč zapletena, da bi jo lahko analizirali. V nekaterih rastlinah se denimo tvori do 600 različnih snovi. Odkriti med njimi tisto pravo, ki zdravi, pač ni mačji kašelj. Zdaj pa raziskovalci hitro pridejo do potrebnih podatkov in prav tako hitro lahko tudi preverijo delovanje posameznih učinkovin. Sodobna medicina ve, da mnoge bolezni obvladujejo encimi in celični receptorji; če je mogoče receptorje blokirati, bolezen odpravijo. To pomeni, da odkritje snovi, ki to povzroča, pomeni odkritje učinkovitega zdravila. Z uporabo rekombiniranja DNK raziskovalci preskušajo najrazličnejše encime in analizirajo učinek snovi iz zdravilnih rastlin nanje. Tako pridejo do ustreznih izsledkov brez zamudnega in dolgotrajnega vbrizgavanja izvlečkov v laboratorijske živali ter analiziranja njihovega zdravstvenega stanja.

Velike farmacevtske firme zdaj kar prehitevajo ena drugo, da bi izpulile zadnje skrivnosti ljudskim zdravnikom, kjer so se še ohranili, in dokler rastline, ki jih poznajo in z njimi presenetljivo uspešno zdravijo, sploh še rastejo.

Za primer navedimo Francisca Garcio, enega od poslednjih ljudskih zdravnikov indijanskega plemena Bribri iz Kostarike. Izučil se je za "awo", kot domačini pravijo zdravilcem, ki "se pogovarjajo z duhovi", poznajo zdravilne rastline iz pragozda in zdravijo vse od kačjega pika do mrzlice. Garcia je zaradi uspešnega zdravljenja z naravnimi zdravili postal tako znan, da ga zdaj obiskujejo premožni bolniki kar s helikopterjem; živi pač v odmaknjenem indijanskem zaselku Coroma. "Bog je Indijancem zapustil rastline, zdaj pa jih hočejo imeti tudi belci," pravi 76-letni "awa".

Seveda znajo belci z zdravilnimi rastlinami početi vse kaj drugega kot stari indijanski vrač. V več kot 200 farmacevtskih laboratorijih si posebne skupine prizadevajo pridobiti iz njih nove farmacevtske preparate. Upajo, da bodo iz doslej zahodni medicini neznanih zdravilnih rastlin izdelali nova, učinkovita zdravila za vse vrste bolezni od gripe do raka. Pred raziskovalci je ogromno, skoraj neizmerno bogastvo. Zdravilnih rastlin, ki jih ljudje poznajo in že uporabljajo, je ogromno. Samo v amazonskih deževnih gozdovih je več kot 6000 različnih zdravilnih rastlin, na vsem svetu pa naj bi jih bilo četrt milijona. Žal ogromno večino tega naravnega bogastva uporabljajo le lokalno. Zahodna medicinska znanost je raziskala le slab odstotek vseh teh rastlin.

Bodočnost je torej obetavna, vendar samo v primeru, da se bo ohranilo okolje, kjer zdravilne rastline uspevajo. Prav to okolje pa dandanes pospešeno propada zaradi prodora sodobne civilizacije. Človeštvo si samo uničuje veliko "lekarno", kjer so skrita zdravila za skoraj vse tegobe.

MiM

FOTO: M. MARKELJ

zdravnik razlaga 3

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

DEPRESIJE

V tej obliki trajajo le nekaj dni, kak teden ali dva. Možno jih je vsaj delno omiliti z zdravili.

Kratke depresije so med ljudmi zelo pogoste. Nastanejo brez očitnejših zunanjih vzrokov, imajo iste znake kot prave depresije, le večinoma v lažji obliki in trajajo le nekaj dni.

Eksistencialno nezadovoljstvo - Nekatere ljudi stalno obvladujejo občutja, da se ne čutijo tako srečne in zadovoljne, kot bi imeli pravico, da se. V svojih pritožbah so nekateri od njih prav neustavljivi, prav tako v iskanju zdravniške oziroma psihiatrične pomoči, nad katero so prav tako razočarani kot še nad marsičem drugim v svojem življenju. Kakršnokoli zdravljenje teh ljudi je bolj ali manj neuspešno.

Hude depresije trajajo več mesecev, v povprečju od tri do pet, pri nekaterih ljudeh pa manj časa, le nekaj tednov. Ženske pogostje trpijo zaradi raznih oblik depresij kot moški. Najpogosteje prizadenejo ljudi med 35. in 45. letom starosti. Strokovna poročila kažejo, da narašča zlasti pogostnost depresij pri otrocih, pri mladostnikih in pri odraslih ljudeh že po 25. letu starosti. Depresije so pogostejše po porodu. Življenjske okoliščine v veliki meri prispevajo k nastanku in vzdrževanju depresij. Praviloma se depresivno reagiranje pokaže po hudo obremenjujočem življenjskem dogodku. Zlasti pri ženskah so pomembna osamljenost, nezadovoljstvo s spolnim življenjem in partnerskimi odnosi, prisotnost majhnih otrok v družini in podobno. Verjetnost ponovitve depresij je precejšnja in recidivi so pogosti.

Kako prepoznamo depresije?

Pravega vzroka za nastanek depresije žal še danes ne poznamo. Bolnik je videti žalosten, potrt, brez volje, z upočasnjeno gibnostjo in revno mimike. Včasih je napet, nesproščen, vzdražen, brez obstanka, nemiren. Mišljenje je upočasnjeno, brez pravih motivov, z malo asociacijami, podobno je z razumevanjem ter izražanjem. V pogovoru slabo sodeluje, je tih ali tarna in joka. Kaže brezvoljnost in brezidejnost ter nihilizem. Ima hipohondrične bojazni, občutek brezvrednosti, samoobtoževanja, grešenja, krivde, brezupnosti, brezizhodnosti, misli na bližnji konec, smrt, želi si umreti, ima samomorilne krize in včasih skuša narediti samomor. Toži o utrujenosti, izgubi vitalnosti, o bolezni, strahu, tesnobi in nespečnosti. Ima slab apetit in zmanjšano spolno poželenje in moč. Poleg tega pogosto ugotavljamo nizko frekvenco srca, motnje v sekraciji žlez, zaprtost in cianozo.

Seveda bolnika, ki bi imel vse te znake, v praksi ne srečamo pogosto. Ponavadi najdemo le kak del tega opisa.

Depresije v starosti

To so depresije, ki jih srečamo pri ljudeh, starejših 65 let. V starosti sicer ne nastopajo kakšne posebne vrste depresij. Najpogostje se kažejo kot psihomotorična upočasnjenost, ki jo spremljajo občutki krivde in samozaničevanja, lahko pa se stopnjujejo celo do blodenj in samomorilnosti. Depresivno razpoloženje je najhujše zjutraj. Motnje spanja se kažejo kot zgodnje jutranje prebujanje.

Depresija se lahko prvič pokaže šele v višji, celo visoki starosti (pri 85 ali 90 letih). Lahko pa gre za ponovitev kake faze depresije iz mladosti. Faktor starosti seveda prispeva nekatere značilnosti: depresije so pogosto dolgotrajnejše, a plitvejše kot v mladosti, nevarnost ponovitev je večja, obdobja remisije so krajša in depresije pogosteje prehajajo v kronično obliko.

preteklost v gosteh

OTROŠKI NAGROBNIK - Krupa v Beli krajini je bil velik, star in častitljiv grad, ki pa je po 2. svetovni vojni popolnoma izginil. Propada so bili rešeni le kamniti nagrobniki iz grajske kapele, ki so danes vzidani v lopi Martinove cerkve v Metliki. Gotovo je bil najbolj zanimiv epitaf za mladega gospodiča Andreja von Burgstall iz okoli leta 1623. Otroški nagrobniki so v našem umetnostnem gradivu redki, figura na krupskem pa kaže celo portreten značaj. Kipar epitafa ni znan, določene poteze pa kažejo, da izhaja iz umetnostnega kroga stiškega opata Reinprechta. (Pripravila umetnostna zgodovinarka Marinka Dražumerič)

Iz Trdinovih zapiskov

V coprnice *verujejo Dolenci zelo, naj bolj pa Hrovatje. Točo delajo farji. Za gotovo se ve, da je enkrat o s. Elii prečinski župnik poslal točo nad šmarješko faro. Coprnice švigajo lahko po zraku, včasi s svetilkami. Nekteri bolj racijonalni pa pravijo, da coprnic ni, in tudi coprnij ne - ampak da so to le kunšti kunštnih ljudi, kterim je šala narediti točo, nevihto etc., kajti se to uče v šolah.*

Strašna zanikarnost *- Prav pogostoma se zgodi, da iz nepazljivosti izgubi pastir živino, sejemvavec par volov, baba kravo etc potem tavajo in letajo po več ur okolo iskat sami in še kaka 2, 3 znanci. Včasi najdejo, včasi tudi ne, potem pa pripisujejo kradež ciganom, Kočevarjem in Hrovatom. Vzrok takih čudnih zgub je zl. pijančevanje (včasi tudi kurbarija) med kterim se lahko pozabi na tako malenkost kakor je par volov. Kedar naložе vino, puščajo ga na vozu pred zidanico včasi po več dni, da se pari in ga prav lahko kdo ukrade, ker se ne pazi dosti ali tudi nič.*

Strah vode velik *- Z vinom ne meša je kmet nikoli, še gospod malokteri - češ je škoda! Tudi taki so, ki vode nikoli ne pijo. Modra starka mi je rekla, da jej strašno teži želodec, če jo pije, da jej škodi - kedár ji je slabo, srkne raje 1/2 kupice vina, ali pa 3-4 glažke dobrega brinjevca. Krč v želodcu dela jej silne nadlege, ali si ni dala dopovedati, da je glavni vzrok razvno nje strah vode.*

Na tlaki *naučili so se ljudje kleti, kvantati, kurbati se in lenčariti.*

Da ni treba *za zakon nič posebne ljubezni, slišal sem zopet od postavnih, modrih staric. Pravijo, da se le sovražita ne - pa je dobro. Ljubezen že pozneje sama pride. Ljubezen okuži zakon že zanaprej.*

VAŠA ZGODBA

Frančiška Gorjanc:

Maščevanje

S sestro Ano sva bili najmlajši pri hiši, zato je na naju že zelo kmalu padla jutranja paša. Joj, kako sem jo sovražila! Zapustiti toplo posteljo in bos dirjati po rosni travi. Ampak kaj, ko materin glas ob jutrih ni poznal milosti. Če nisi vstal sam, je prišla nič kaj prijetna pomoč. Zato sem jezno gledala našo mačko, ki se je vsako jutro prišla gret na peč, ki jo je mati že kurila, medtem ko sva morali s sestro ven.

Na paši nikoli ni bilo dolgčas. S sestro sva se zamotili z igro, krave pa, kot bi razumele najino otroštvo, niso nagajale. Iz dneva v dan je v naju brstela zavist - pripravljali sva maščevanje mački.

Neko jutro, ko so se krave pridno pasle, sva se s sestro odplazili v hišo, jaz na peč, kjer sem s sladkimi besedami vabila mačko, sestra pa v shrambo po koščck slanine. Zgrabila sem mačko in odnesli sva jo v skedenj ob hiši, kjer sva jo položili pod star zaboj in ga dobro obtežili.

Pri večerji sva se s sestro skrivaj spogledovali. Mati je po molži klicala mačko, da bi ji dala mleka, mačke pa ni bilo. Tudi zjutraj je ni bilo na peč. Na paši nama je bilo zaradi občutka sladkega maščevanja še lepše. Istega dne ponoči pa se je začelo; prebudilo nas je divje mijavkanje in praskanje iz skednja. Oče je vzel svetilko in šel rešit mačko. Zdaj sva midve na vrsti, sva pomislili. Očeta se nisva bali, on se je rad šalil, ampak mati, ta ne.

Očitno je bilo, kdo je krivec, vendar je mati preložila kazen na jutro, da bi se palica in solze bolje videli.

Sestra je zjutraj pobegnila iz hiše ter preslišala materine besede: "Boš že prišla, te bom pa takrat!" Jaz pa sem si rekla: "Bolje zdaj, bo vsaj prej končano!" In kot polit kužek sem stopila pred mater. Dobila sem tudi sestrin del kazni. Do poldneva se je mati že ohladila in tako jo je sestra odnesla brez kazni.

Mačke od takrat nisem več niti pogledala, pa saj mi tudi blizu ni več prišla. Na daleč sva se ognili druga druge.

J.:

Prababica je umrla

9.december 1992, najbolj mračen in žalosten dan v mojem življenju, dan krute usode in neizmerne bolečine. Smrt je spet slavila zmago, spet je bila močnejša od nas in dobila tisto, kar je hotela in kar bo še neštetokrat terjala - človeško življenje.

Vzela mi je prababico, ki sem jo tako zelo ljubila. V srcih ljudi, ki so ji bili najbližji, je pustila težko bolečino in žalost, ki je niti čas niti solze ne bodo izbrisali. Za večno se je bodo spominjali v lepih in težkih trenutkih, ki smo jih preživeli skupaj.

Da, to je bil dan, ki ga ne bom nikoli pozabila. Nikoli ne bom pozabila trenutka, ko je napočil čas za pogreb. Stali smo ob krsti in jokali. Z roko sem si zatisnila usta, da bi zadušila jok. Potem so prinesli pokrov. Hotela sem jo še zadnjič pogledati. Rada bi si jo bila zapomnila takšno, kot je bila, a je pokrov krste že pokril njen obraz. Niti sama ne vem, kako sem prehodila tiste tri kilometre od vasi do pokopališča. Vem samo, da so hitro minili. Strmela sem v krsto pred seboj. V mojem srcu ni bilo ničesar več, s čimer bi se lahko potolažila. Ni bilo več nobene solze. Najhuje pa je takrat, ko ne moreš jokati. Še vedno hranim koščck nageljčka, ki sem ga vrgla v grob. Videla sem krsto in zemljo in na krsti rože. Vedela sem, da v jami leži moja prababica. Nemo sem stala ob grobu. "Pojdi", mi je rekla mamica. Odšla sem. Še zadnjič sem se ozrla v grob. In vsako prgišče zemlje, ki je padlo na krsto, mi je v srcu zarezalo novo bolečino.

Jutri bo božični večer, moj najljubši praznik. Praznovali ga bomo brez enega družinskega člana. Spominjali pa se bomo kako je bilo lepo takrat, ko smo bili še vsi skupaj. Velikokrat zaidem v sobo, ki je bila nekoč prababičina. Vedno pogledam tja, kjer je sedela. Mislim, da jo bom zagledala, sedečo na kavču. A je ni. In znova in znova se zavem, da je odšla za vedno in se ne bo nikoli več vrnila. Takšno je pač življenje.

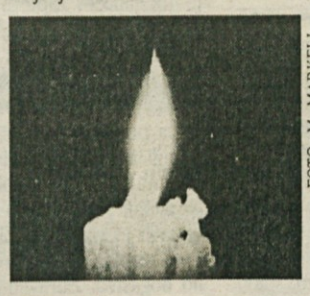

FOTO: M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Cante Jondo

Poezijo Federica Garcie Lorce imamo Slovenci že dolgo prevedeno, vsaj najimenitnejše stvaritve tega španskega pesnika, in jo lahko prebiramo v različnih knjižnih izborih. Enega najboljših je pred dobrim desetletjem in pol, ob 40-letnici tragične Lorcove smrti pripravil pesnik Jože Udovič. Večino pesmi je sam prevedel, v izbor pa je uvrstil tudi pesmi, ki sta jih prevedla Alojz Gradnik in Peter Levec. Knjiga je izšla šele letos, in sicer jo je natisnil ljubljanski založnik David Tasič v svoji Založbi Karantanija. Posebno vrednost ji daje odličen Udovičev esej o Lorci.

Udovič je knjigo naslovil CANTE JONDO po eni od najpomembnejših Lorcovih zbirk. V knjigi je Lorca predstavljen s svojimi najznačilnejšimi in najpomembnejšimi verzi. To so predvsem pesmi, ki so postavljene v pokrajino andaluzijskega podeželja in mest - Cordove, Seville in Granade - in v katerih se ponavljajo za Lorcovo poezijo tako simbolične besede, kot so limona, konj, oljka, nož, kri, smrt, kitara, luna in druge, še zlasti v romancah s ciganskimi motivi. V glavnem gre za tako imenovane cante jondo, andaluzijske ljudske pesmi, prelite v pesniško govorico, ki sugerira, vznemirja in preseneča. V svojih lirskih izpovedih se je Lorca naslonil na ljudsko pesem pokrajine, iz katere je izšel, na izročilo in duha te pesmi.

Velikokrat se Lorcova pesem dotika smrti. "Smrt/ prihaja v krčmo/ in odhaja./ Mimo hodijo črni konji/ in mračni možje/ po globokih poteh/ kitare." Tako je zapel v pesmi Malaga. Kot je človeško in naravno, se je tudi Lorca bal smrti. Prepričan pa je bil, da se ji je moč upreti z ustvarjanjem. Sam je to storil na najlepši način - z liriko. Z njo nam govori še danes enako, kot je govoril pred več kot pol stoletja svojim Špancem.

IVAN ZORAN

Iz življenja Josipa Rusa

Društvo piscev zgodovine NOB Slovenije je založilo in poslalo na trg knjigo Veljka Rusa ZAPISKI IZ ŽIVLJENJA JOSIPA RUSA. Med obilno memoarsko literaturo o usodnih dogodkih v naši novejši zgodovini, ki se je zadnjega pol stoletja nabrala na naših knjižnih policah, pomeni branje te knjige tudi za dobre poznavalce NOB bistveno dopolnilo za presojo predvojnih in medvojnih razmer v Sloveniji. Pred leti bi zaradi sokolske drže Josipa Rusa, ko nanese beseda na medvojno vrednotenje vodstva KPS svojih "zaveznikov" v OF, ne mogla iziti. O tem je prepričan tudi Veljko Rus, saj je v predgovoru zapisal: "Pogosto sem menil, da ta knjiga ne bo nikoli zagledala luči sveta. Življenjska zgodba Josipa Rusa se namreč navezuje na tisto dogajanje v slovenski novejši zgodovini, ki je nasprotovalo tako vodilnim političnim tokovom v stari avstro-ogrski državi kakor tudi v kraljevini Jugoslaviji in socialistični Jugoslaviji. Toda kljub temu da je bilo v sporu z vsakokratnimi dominantnimi koalicijami, ni potekalo na obrobju življenja, ampak v njegovem središču."

Isto bi lahko dejali tudi za današnji čas; življenjska zgodba Josipa Rusa ni takšna, da bi si jo lahko prilastila katerakoli stranka kot svojo dediščino, je pa kljub temu ponovno aktualna, saj se s svojo celo življenjsko borbo za samoodločbo naroda neposredno navezuje na zgodovinski proces slovenskega osamosvajanja.

Knjiga o življenjski poti Josipa Rusa je izšla prepozno, da bi lahko vplivala na avtentično ovrednotenje OF, in hkrati prezgodaj, da bi lahko vplivala na bolj trezno. Spomini se končajo leta 1945 z razpustom slovenske sokolske organizacije. Za razpust se je zavzemal sam Rus. S tem si je pravzaprav sodil sam, saj so bile ne glede na vse formalne funkcije in časti, ki jih je bil kasneje še deležen, spodrezane korenine njegovega dejavnega političnega življenja, ki se je zožilo na molk in pasiven odpor.

VINKO BLATNIK

telegrami

- Izšla je knjiga **Velimira Gjurina** SLOVENŠČINA ZDAJ, ki prinaša njegove jezikovne prispevke iz obdobja 1987-89.
- Založba Wieser je izdala knjigo o Jugoslaviji **Dragana Velikića** GLAS IZ RAŽPOKE in TOTALNI STRAH Bohumila Hrabala.
- V samozaložbi je izšel prevod romana DŽANKI britanskega pisatelja **Williama S. Burroughsa**.
- Izšel je zbornik LITERATURA, KULTURA IN ETIČNOST, ki prinaša 35 literarnoteoretičnih prispevkov tukajšnjih in tujih strokovnjakov.
- Založba Lumi je izdala pesniško zbirko NARCISA V VODI **Vide Mokrin-Pauer.**
- Grafični marketing je izdal delo KJE SI, AMERIKA **dr. Bogomila Ferfila**.
- Izšla je fotomonografija SLOVENSKA POMLAD **Toneta Stojka** s črno-belimi fotografijami iz obdobja slovenskega osamosvajanja.
- Izšel je koristen priročnik za starše in učence osmih razredov SREDNJEŠOLSKI PROGRAMI IN POKLICI, ki naj bi pomagal pri odločanju, kam po končani osemletki.
- Ob desetletnici ljubljanske galerije Equrna je izšla knjiga **dr. Tomaža Brejca** SLIKARSKE METAMORFOZE.
- V zbirki Znamenja mariborske založbe Obzorja je izšla spominska knjiga **Nedeljke Pirjevec** ZAZNAMOVANA.

Andrej Bartelj

STO LET NOVOMEŠKIH ULIČNIH IMEN (2)

Največkrat so preimenovali Glavni trg

Na naslednje preimenovanje in poimenovanje ulic je mesto čakalo skoraj 40 let, do leta 1930, do njega pa je prišlo v prvi vrsti zato, ker je bila leta 1923 mestu priključena Kandija z deli sosednjih vasi, kjer ceste in poti sploh niso imele uradnih nazivov. Precej pa se je tudi na novo gradilo in nastala je vrsta novih ulic, ki jim je bilo treba dati imena. V obdobju med obema poimenovanjema, med leti 1892 in 1930, so leta 1923 Veliki trg preimenovali v Trg kraljeviča Petra. Od 49 ulic in trgov iz leta 1892 so devetim spremenili imena; tako je na primer Dolga ulica postala Vrhovčeva, Prečna Vavpotičeva, Čitalniška Sokolska (vse tri so ta imena ohranile do danes), Tesarska pa je po rojstnem dnevu kraljeviča Petra, po katerem se je imenoval že Glavni trg, in v spomin na razdelitev novih polkovnih zastav dobila ime Ulica 6. septembra, po vojni pa so jo preimenovali v Kosovo ulico. 17 novomeških ulic in cest je takrat dobilo nova imena, med drugimi Zagrebška, Trdinova, Ragovska, Šmihelska, Kandijska cesta, ki so ta imena ohranila do danes, pa Krekova, Režkova, Štemburjeva, Gerdešičeva ulica, ki so jih po vojni preimenovali in jih danes ni več. Ostala ulična imena iz leta 1892, se pravi kar 40, pa so ostala nespremenjena. No, Glavni trg, ki je doživel največ preimenovanj, so leta 1934 po atentatu na kralja Aleksandra, ko je kraljevič Peter, po katerem se je trg imenoval, postal kralj, preimenovali v Trg kralja Petra II.

Med drugo svetovno vojno so Italijani konec leta 1941 preimenovali Trg kralja Petra II. v Piazza Littorio, se pravi v Trg fašizma. Preimenovali so še Sokolsko ulico v Via Italo Balbo, Ulico 6. septembra (prvotno Tesarsko) v Via Gabriele D'Annunzio in Kapucinski trg v Largo Divisione Isonzo po diviziji Isonzo (Soča), ki je imela od začetka vojne v mestu svoj štab. Ostala ulična imena je italijanski okupator pustil pri miru. To je veljalo do italijanske kapitulacije, partizanska oblast, ki se je v mestu obdržala 42 dni, pa je spet uvedla predvojna imena, le namesto Trga kralja Petra II. se pojavi novo ime - Glavni trg, kot so ta lepi in prostrani trg, okras in ponos mesta Novomeščani pravzaprav vseskozi imenovali. Zanimivo, tudi domobranci, ki so skupaj z Nemci oktobra 1943 okupirali Novo mesto, ne uporabljajo več imena Trg kralja Petra II., ampak "partizanski" Glavni trg. Tako je to ime največjega in najlepšega novomeškega trga ostalo do danes, in to neuradno, "na črno", saj ni bil nikoli sprejet sklep o preimenovanju Trga kralja Petra II. v Glavni trg. "Novo mesto je tako dočakalo konec druge svetovne vojne in osvoboditev z enakim uličnim sistemom in poimenovanjem kot je obstajal v začetku leta 1941, le da so naziv Trg kralja Petra II. zamenjali z Glavnim trgom," piše Zdenko Picelj.

Iz stare Avstrije je še 12 imen

Ob koncu druge svetovne vojne je Novo mesto štelo okoli 4.000 prebivalcev in imelo 57 ulic in trgov. Od teh je do danes staro ime ohranilo 31 ulic in trgov (iz avstrijske dobe 12, iz starojugoslovanske pa 19), preimenovanih pa je bilo 26 ulic. Od tistih 31 starih ulic in trgov jih je nespremenjeno ime obdržalo 24, 7 pa jih je doživelo popravek v delu imena, kot ugotavlja prof. Ludvik Tončič, nosilec raziskovalne naloge, ki je podrobno obdelal zgodovino novomeških uličnih imen po letu 1945. Vendar gre pri tistih sedmih le za manjše in nebistvene popravke, na primer iz Trdinove ceste v Trdinovo ulico, tako da lahko štejemo, da je svoje prvotno ime do danes obdržalo dejansko 31 novomeških ulic in trgov. S popolnoma starim imenom so se do danes ohranile tele ulice in trgi: Breg, Defranceschijeva ulica, Detelova ulica, Dilančeva ulica, Društveni trg, Foersterjeva ulica, Jenkova ulica, Kandijska cesta, Karlovška cesta, Kastelčeva ulica, Kratka ulica, K sodišču, Ljubljanska cesta, Mej vrti, Pugljeva ulica, Skalickega ulica, Sokolska ulica, Streliška ulica, Šmihelska cesta, Šolska ulica, Vavpotičeva ulica, Volčičeva ulica, Vrhovčeva ulica in Zagrebška cesta; manjše popravke imena pa so doživele: Kolodvorska ulica (prej Kolodvorska cesta), Na Loko (Nad Loko), Mestne njive (Na mestnih njivah), Ragovska ulica (Ragovska cesta), Reslejeva ulica (Resljeva cesta), Strma pot (Strma steza) in Trdinova ulica (Trdinova cesta).

Danes je v Novem mestu 125 ulic in trgov, kar pa je manj, kot bi pričakovali glede na rast mesta in povečanje števila prebivalcev. Kot rečeno, je mesto ob koncu druge svetovne vojne štelo okoli 4.000 prebivalcev, danes pa v njem živi več kot 22.000 ljudi, kar je petinpolkrat več kot pred slabega pol stoletja, ulic in trgov pa je le 2,2-krat več. Ob tem pa je Novo mesto oziroma so njegove ulice, trgi, ceste, poti itd. doživele v tem času, se pravi od konca druge svetovne vojne do danes, več preimenovanj oziroma poimenovanj, kot v vseh prejšnjih obdobjih skupaj. Kar 8 odlokov o preimenovanju oziroma poimenovanju novomeških ulic so sprejeli v teh slabih 50 letih po vojni.

Za pravo preimenovanje je šlo v bistvu le leta 1955, takrat ko so iz mesta "letela vsa farška imena", kot so Arkova ulica, Cerkvena, Frančiškanska, Florijanov trg, Sv. Jurija ulica, Kapiteljska, Kapucinski trg, Krekova in Proštijska ulica, pri vseh ostalih odlokih pa je šlo v glavnem za poimenovanja na novo nastalih ulic, pač tako, kot je raslo in se širilo naše mesto.

Prva žrtev je bil liberalec

Nova ljudska oblast takoj po koncu vojne začuda ni hitela s preimenovanjem novomeških ulic in trgov, kar je pravzaprav v nasprotju z njeno vnemo pri vzpostavitvi tako imenovanih "novih družbenih razmer", v katerih načelno ni bilo prostora za ostanke prejšnje "meščanske družbe". Najprej so leta 1945 preimenovali le dve ulici: Ulico 6. septembra v Kosovo ulico, Režkovo cesto pa v Cankarjevo cesto, vsa druga imena pa so tega leta taka kot pred vojno, le Trg kralja Petra I. je, kot smo že zapisali, po italijanski kapitulaciji dobil svoje starodavno ime - Glavni trg, ga obdržal vse do današnjih dni in ga bo očitno nosil še naprej.

Stara Karlovška ulica

Prepozno menjali trenerja

Tako pravi najstarejši in hkrati najboljši nogometaš kočevskega Avtobuma — Mladenović kriv slabe bere

KOČEVJE — So nogometaši kočevskega Avtobuma v jesenskem delu prvenstva II. lige dokončno zamudili priložnost, da bi si s potrebno zalogo točk bolj ali manj že zagotovili eno od prvih dveh mest na lestvici, ki vodita v prvo državno ligo? Odgovor na to vprašanje muči številne nogometne privržence v mestu ob Rinži, ne pa tudi 36-letnega vratarja Avtobuma Zvoneta Magiča, najstarejša in najboljšega igralca kluba, ki je prepričan, da bo moštvu uspel veliki met. Magič ima za seboj bogato športno pot, igral je v vseh ljubljanskih klubih, branil je celo v takrat prvoligaški Olimpiji.

»V mojih letih so mnogi nogometaši že zdavnaj obesili kopačke na klin, sam pa se danes počutim tako dobro, da o slovesu še zdaleč ne razmišljam. Zaupam vase, ne nazadnje zame velja le en kriterij: ali si dober ali ne. Leta niso pomembna, danes treniram, kot bi jih imel osemnajst, treniram z igralci, ki bi jim lahko bil celo ata.«

Zvone Magič: »Če bi Mladenovića odstavili takrat, ko smo se dogovorili, bi danes imeli vsaj tri točke več.«

In prav pod tem vzdevkom vas poznajo vsi v klubu.

»Tako me kličejo že od 21. leta. Mojim soigralcem, ki so sedeli v ljubljanski Šestici, sem se pridružil kasneje z vzklikom, da sem postal ata, da mi je žena rodila sina. In odtlej me vsi kličejo le še ata.«

Bo Kočevje vaša zadnja nogometna postaja?

»Bolj kot od mene je to odvisno od ljudi v klubu. Kjer koli že bom, bom delal vestno, profesionalno in korektno. V Avtobumu želim vzgojiti enega ali dva vratarja, ki bosta klubu na voljo naslednje desetletje. Mladih za to je dovolj. Sicer pa nimam kaj skrivati: med zimskim premorom so me klicali iz nekaterih prvoligaških klubov, ponujali večje denarje, toda v Kočevju sem ostal iz enostavnega razloga, ker želim, da naredimo klub, ki bo jutri imel mesto v najkvalitetnejši slovenski družini. Škoda je za jesen, ko smo zapravili toliko tega. Če bi po tretjem kolu zamenjali trenerja Mladenovića, kot smo se dogovorili, bi imeli danes vsaj tri točke več, to pa bi zadostovalo za prvo ali drugo mesto na lestvici. Mladenovića sicer cenim in spoštujem kot človeka, toda kot trener je v klubu ustvaril slabo ozračje, igrače je razdelil na dva tabora: na domače in tiste, ki smo prišli od drugod. Slabo je tudi vodil treninge, slabo smo bili pripravljeni, zlasti kondicijsko, to se je videlo že po drugem ali tretjem kolu.«

In kaj po koncu igralne kariere? Odhajate med trenerje?

»Da, kaj drugega me ne zanima. Imam trenersko diplomo, upam, da jo bom lahko uporabil v Kočevju. Še prej pa nas čaka veliko delo — uvrstiti se v prvo državno ligo. Mislim in upam, da nam bo to tudi uspelo.«

M. GLAVONJIĆ

Trenerju rdeči karton na tribuni

Slabo sojenje v Novem mestu — Kočevske rokometašice z zmago nad Kranjem vse bliže željenemu cilju — Moški počivali

Zaradi nastopa državne reprezentance v Slovenj Gradcu, kjer je izbrance Toneta Tislja ugnala ekipa Nove Opreme s 24:22 (13:10), so moški prvoligaši prekinili prvenstvo, dekleta pa so z ligaškimi obračuni minuli vikend nadaljevala. V najkvalitetnejši, modri skupini prve državne lige presenečenj ni bilo, bolj ali manj pričakovana je bila tudi zmaga kočevske Opreme z 19:17 nad Kranjem.

Uspeh v tem srečanju je Kočevke precej približal željenemu cilju, uvrstitev med najboljšo četverico, ki omogoča igranje v play offu prvenstva. Res pa prvi polčas niti malo ni kazal na takšen razplet. Kranjčanke so držale vse niti igre v svojih rokah, vseskozi tudi vodile in prvi del igre zaključile v svojo korist. Povsem drugačno sliko pa je prineslo nadaljevanje. Kočevke so v obrambi zaigrale cono 3—3 in tako povsem onemogočile kranjske zunanje igralke, s hitrimi protinapadi pa izid ne le izenačile, pač pa že sredi drugega polčasa tudi povedle. Najzaslužnejši za takšen preobrat sta vratarka Jovičićeva in Dragičevićeva, ki je kar sedemkrat zatresla mrežo gostij. Res škoda, da si je kvalitetno rokometno predstavo v dvorani ribniškega športnega centra ogledalo vsega nekaj deset obiskovalcev.

Nič manj ni bila razburljiva tekma tretjega kola v beli prvoligaški skupini med Novim mestom in Izolo, le da je v športni dvorani pod Marofom prvi polčas pripadel gostiteljicam, drugi pa gostjam. Slednje so bile na koncu celo bližje zmagi, saj so vodile že z 20:18, zadnje minute pa so prinesle ogorčen boj za vsako žogo. Eno z drugim, končni izid (22:22) je celo najpravičnejši, žal pa sta senco na tekmo s svojim vedenjem vrgla pristranska sodnika Crikvenčič iz Domžal in Tomšič iz Ljubljane. Nekaj njunih odločitev je izzvalo salve smeha med maloštevilnimi gledalci, tako denimo tista, ko je Crikvenčič pokazal rdeči karton domačemu trenerju Stojšinu kar na tribuni, tja pa je Stojšina že predtem prav tako z rdečim kartonom zaradi ugovarjanja poslal drugi sodnik Tomšič. Milo rečeno, smešno.

V nadaljevanju drugoligaškega prvenstva so se Krčani še drugič izvlekli, v negotovi in razburljivi tekmi so bili boljši od TKI Hrastnik in obdržali prednost treh točk na prvem mestu, veliko slabše pa se je godilo dolenjskim predstavnikom v zahodni skupini. Črnomaljci so ostali praznih rok na Kodeljevem, Trebanjčani pa v. Grosupljem, obe ekipi sta po teh porazih v spodnjem delu prvenstvene lestvice.

PREMOČ RIBNIŠKIH NARAŠČAJNIKOV

RIBNICA - Domači rokometni klub KVM je minule dni pripravil turnir štirih fantovskih ekip z igralci rojenimi leta 1978 in mlajšimi. Gostitelji so vnovič potrdili ugled ribniške rokometne šole, saj so prepričljivo osvojili prvo mesto. Mladi Ribničani so najprej ugnali Velenje z 20:15, Šešir z 12:10 in naposled še Slovana z 19:18. Najboljši igralec turnirja je bil Ribničan Hojč.

M. G-ć.

TURNIR V BADMINTONU

NOVO MESTO - Občinska športna zveza pripravlja za soboto, 13. februarja, rekreativni turnir v badmintonu, na katerem lahko nastopijo tekmovalci vseh kategorij, edini pogoj je, da živijo v novomeški občini. Turnir se bo pričel ob 15. uri v športni dvorani pod Marofom, prijave pa sprejema organizator 15 minut pred pričetkom tekmovanja. Prijavnine ni.

Mohor vratar, Gugolj pa trener leta 1992

Tako so izbrali bralci športnega časopisa Ekipa

HRASTNIK — V času nogometnega mrtvila, ko se ekipe pripravljajo na pričetek spomladanskega dela prvenstva, je športni tednik Ekipa pripravil v Zagorju športno—zabavno prireditev, na kateri so proglasili najboljše nogometaše in trenerje minulega leta. Ime novomeškega Studia D je bilo v Hrastniku kar nekajkrat omenjeno.

Najboljši nogometaš leta 1992 je Vlado Miloševič (prej Ljubljana in sedaj Potrošnik), najboljši vratar je Gordan Mohor (Studio D), najboljši strelec Sašo Udovič (Slovan Mavrica), najuspešnejši trener Nedeljko Gugolj (Studio D) in trener, ki je največ pripomogel k uveljavitvi mladih nogometašev, Drago Kostanjšek (Rudar Velenje). Vrhunec petkovega večera je bila brez dvoma tekma najboljših slovenskih nogometašev, ki so se pomerili med seboj; s 5:2 je zmagala bela ekipa, za katero je branil Gordan Mohor, v ekipi poražencev pa so igrali tudi novomeški radijci Prelogar, Oblak in Kosič.

Tej nogometni novici dodajmo še, da je ekipa Studia D minulo soboto v prvi pripravljalni tekmi gostovala v Ljubljani proti Iliriji. Rezultat je bil 0:0, igra pa času in začetku priprav primerna. Zapišimo ob tem, da v novomeških vrstah še ni Primoža Glihe, ki očitno še okleva z dokončno odločitvijo, »protikandidata« Studiu D pa sta celjski Publikum in Maribor Branik.

REKREATIVNA LIGA V KOŠARKI

NOVO MESTO - Športna zveza Novo mesto razpisuje rekreativno ligo v košarki, v kateri lahko sodelujejo tiste ekipe novomeške občine, ki niso vključene v redna ligaška tekmovanja Košarkarske zveze Slovenije. Prijave je potrebno poslati do 10. februarja na naslov Športna zveza Novo mesto, poštni predal 30, s pripisom "Za košarkarsko ligo". Prijava naj vsebuje naziv ekipe, naslov odgovorne osebe in barvo dresov.

Kočevke odvzele set prvakinjam

Po treh sijajnih nastopih poraz kočevskih odbojkaric proti Abes Tradu — Zmaga Pionirja — Kamniku v soboto vračilo za jesenski poraz?

V znamenju trinajstice je minilo sobotno prvenstveno kolo v moški in ženski odbojkarski prvoligaški konkurenci. Pionirjevcem je 13. kolo prineslo pričakovano zmago v Murski Soboti, po treh zaporednih sijajnih uspehih pa so se tokrat opekle igralke kočevske LIK Tilie.

Tekma med Kočevkami in celjskim Abes Tradom je bila več kot derbi kola. Ekipi sta navdušili kakih 200 gledalcev v dvorani Doma telesne kulture, gostiteljice pa so bile na pragu novega podviga. Po presenetljivih zmagah nad Cimosom in HIT Casinom, ki sta dodobra pomagali oblikovati podobo vrha lestvice, so mnogi vsaj potihem upali še na tretje presenečenje. Kočevke niso bile daleč od njega, v prvem nizu so vodile kar z 12:5 in bržkone bi bil tudi končni razplet drugačen, ako ne bi nenadoma popustile in seta podarile Celjankam. Skoroda bi se podoba ponovila tudi v drugem nizu, ko so Kočevke vodile s 14:11 ter zapravile kar šest zaključnih žog, na veliko veselje gledalcev pa vendarle realizirale sedmo. Celjanke takšnega odpora bržkone niso pričakovale in šele potem, ko je niti igre v svoje roke prevzela podajalka Barbara Kislinger, ko sta se razigrali Kovačičeva in Koprivica, je bilo kočevskih upov konec. Zmaga je odšla v Celje, kočevske odbojkarice pa so z igro dokazale, da sodijo v slovenski ženski odbojkarski vrh. Upajmo, da bo to pokazala tudi končna podoba prvenstvene lestvice. Na sobotnem gostovanju v Rogozi lahko Kočevke dokaj zanesljivo načrtujejo deveti par točk.

V moški konkurenci je prvo mesto bolj ali manj oddano ekipi Salonita, čeprav je v soboto kazalo, da utegne biti nadaljevanje prvenstvenih obračunov vendarle še zanimivo. Zmagovalca dvoboja med Olimpijo in Salonitom je odločil šele peti set, slovenski pokalni prvaki pa vendarle niso dovolili presenečenja in so ostali neporaženi na čelu lestvice. Za drugo mesto se borita Kamnik in Pionir; oboji so tokrat zabeležili gladke zmage. Novomeščani, čeprav oslabljeni brez Urnauta, so brez težav ugnali v Murski Soboti ekipo Pomurja Vigors, nekaj več dela so imeli le v prvem setu, ko so gostitelji vodili že z 9:5, vendar na koncu ostali praznih rok. Zmaga Pionirja je bila naposled pričakovana, nikakor pa tega ni moč reči za dvoboj naslednjega kola, ko se bosta v soboto v športni dvorani pod Marofom pomerila Pionir in Kamnik Novi Graniti. Novomeščani še danes niso pozabili težkega jesenskega poraza kar z 0:3, svojim zvestim gledalcem obljubljajo vračilo in zmago, toda pot do nje bo ob sedanji spremenljivi formi Pionirja zagotovo težka.

Podbočjani še mesto niže

Bodo košarkarji Podbočja v soboto prekinili serijo porazov? — Tokrat klonili v Idriji

Po uspešnem startu so si košarkarji Podbočja privoščili še četrti poraz, ki jih je znova stal en klin na prvenstveni lestvici. Če je še pred dobrim mesecem kazalo, da bodo Podbočjani edini tekmeci Savinjski Polzeli v boju za prvo mesto, so po sobotnem devetem kolu že četrti.

Tokrat so izgubili v Idriji, kjer je domača ekipa po štirih zaporednih porazih končno razvedrila zveste navijače, nekaj je k tako zanesljivi zmagi gostiteljev zagotovo prispevala tudi menjava trenerja. Že v peti minuti so Idrijčani povedli s 15:3, do konca polčasa pa so prednost povečali na šestnajst točk. Tudi v drugem polčasu se podoba na igrišču ni spremenila, domači košarkarji so vodili z 72:55, potem pa šok za kakih 400 gledalcev. Gostje so zapored dosegli kar 13 točk, gostitelji pa nobene in prednost je splahnela na pičle štiri koše. Žal je bilo to tudi vse. Po minuti odmora so Idrijčani znova zaigrali, kot znajo, in prednost je znova narastla, na koncu je znašala kar 16 točk. Ali bodo Podbočjani naposled prekinili črno serijo? Najlepša priložnost za to se jim ponuja v soboto, ko prihaja v Podbočje zadnjeuvrščena ekipa Inpos Celja.

Minuli vikend pa je prinesel konec tekmovanja v drugoligaških konkurencah. Za oba dolenjska zastopnika, kočevski Snežnik in črnomaljski Zadom, se je prvenstvo končalo pod pričakovanji: Snežnik iz Kočevske Reke si je za cilj zastavil tretje mesto, na koncu pa pristal na petem, medtem ko je Zadom s porazom v zadnjem kolu proti Iskri Nova Gorica zdrknil celo na predzadnje mesto.

Maja dirka »Po Sloveniji«

Uvrstitev dirke v super pokal FIAC zagotavlja vrhunsko udeležbo - Sedem etap med 3. in 9. majem

NOVO MESTO — Kolesarsko društvo Krka bo organizator 1. mednarodne etapne dirke »Po Sloveniji«, prireditve, ki naj bi nadomestila še pred leti tako priljubljeno dirke »Alpe-Jadran«. Dirka bo med 3. in 9. januarjem, na njej pa naj bi nastopilo prek 120 kolesarjev iz petnajstih držav. Da so prireditelji na dobri poti, kaže tudi dejstvo, da je dirka v svetovnem pokalu uvrščena v »Super pokal FIAC«, kar zagotavlja res vrhunsko mednarodno zasedbo.

Bogdan Fink, član KD Krke, bo brez dvoma hotel tudi na dirki »Po Sloveniji« dokazati, da sodi med naše najboljše kolesarje.

Kot zanimivost zapišimo, da gre za t.i. dirko zvezdastega tipa, kar pomeni, da se bodo udeleženci vsakič vračali na Otočec, le enkrat bodo prespali v Rogaški Slatini. Dirka se bo pričela 3. maja s posamičnim kronometrom v Novem mestu, medtem ko bo prva etapa na sporedu dan kasneje. Njen start bo na Otočcu, cilj pa po 185 prevoženih kilometrih v Celju. 5. maja bo na sporedu druga, 162 kilometrov dolga etapa med Rogaško Slatino in Velenjem, medtem ko bosta 6. maja na sporedu kar dve etapi: najprej 50 km dolg moštveni kronometer v Krškem, nato pa krožna, 100 km dolga četrta etapa okoli Čateških Toplic. Peta etapa bo 7. maja med Novim mestom in Ljubljano, dolga pa bo 160 km; šesta etapa bo 8. maja med Ajdovščino in Kranjsko goro v dolžini 155 kilometrov, zadnja, sedma etapa pa bo 9. maja na tradicionalni novomeški krožni progi v dolžini 180 kilometrov ali šestih krogov.

Že v kratkem bo moč kaj več zapisati tudi o posamičnih imenih udeležencev, v nedeljo, 31. januarja, je namreč potekel zadnji rok za prijave.

ZNAN KOLEDAR MOTO TEKMOVANJ

LJUBLJANA - Tekmovalna komisija AMZ Slovenije je potrdila tekmovalni koledar za letošnjo sezono. Med dolenjskimi organizatorji najdemo dvoje domačih imen: Sevnice, ki bo 24. in 25. julija prireditelj gorsko-hitrostne avtomobilistične dirke za FIA in državno prvenstvo, dolenjskim ljubiteljem tega športa pa se po nekaj sušnih letih obeta identična prireditev 28. in 29. avgusta z dirko na Gorjance, katere prireditelj bo IMV-Renault Šport klub.

TEČAJ ZA VADITELJE SMUČANJA

NOVO MESTO - Območni zbor vaditeljev, učiteljev in trenerjev smučanja iz Novega mesta razpisuje tečaj za vaditelje smučanja, ki bo med 13. in 20. februarjem na mariborskem Pohorju. Cena tečaja je 561 mark, interesenti pa se naj prijavijo do ponedeljka, 8. februarja, na naslov: Rudi Kušer, Na tratah 3, 68 000 Novo mesto, ali po telefonu (068) 28-733 (Sport Cika). Prijavijo se lahko vsi dobri smučarji, rojeni leta 1976 in starejši. Vabljeni!

S KEGLJAŠKIH STEZ

● Štiristezno kegljišče hotela Sremič v Krškem bo to soboto in nedeljo gostitelj dolenjskega prvenstva ženskih dvojic. Tekmovanja se bo pričelo v soboto ob 17., v nedeljo ob 9. uri, naslov prvakinj pa branita Milena Veber in Rozi Flisar, članici trebanjskega Mercatorja.

● Podobno tekmovanje čaka ta vikend moške dvojice. V soboto ob 14. uri se bodo na kegljišču v Kanižarici pomerili za naslov dolenjskega prvaka med pari, Konkurenca bo krepko okrnjena, lanski zmagoviti metliški par bo imel konkurenco le v ekipi Rudarja, kajti Novomeščani in Trebanjci se zaradi izgube kegljišč ne bodo udeležili prvenstva. (ng)

šport

KOSIČ V DRŽAVNEM DRESU

NOVO MESTO - Selektorska komisija mlade nogometne reprezentance Slovenije (do 21 let), ki jo vodita trenerja Drago Kostanjšek in Janez Zavrl, je izbrala osemnajst nogometašev, ki se bodo pomerili 12. februarja v Kopru z reprezentanco Češke in Slovaške federacije. Na spisku reprezentantov je tudi igralec novomeškega prvoligaša Studio D Dušan Kosič.

AVTOBUM UGNAL PRVOLIGAŠA

ZAGORJE - Nogometaši kočevskega Avtobuma so na prvi prijateljski tekmi v okviru priprav na spomladanski del drugoligaškega prvenstva gostovali v Zagorju in premagali tamkajšnjega prvoligaša kar z 2:0. Zadetka sta dosegla Fugina in Murn. Že to nedeljo se bodo avtobumarji doma pomerili še z enim prvoligašem, ljubljanskim Slovanom Mavrico.

BOJANC IN NE BOJANIČ

NOVO MESTO - V prejšnji številki DL je bila objavljena vest, da sta Jože Golob in Jože Bojanič, člana AK Novo mesto, prejela najvišje priznanje Letalske zveze Slovenije. Po zaslugi tiskarskega škrata je bil Bojanc preimenovan v Bojaniča, za kar se dobitniku zlate plakete opravičujemo.

DRŽAVNI PRVAKI — Na državnem mladinskem prvenstvu v namiznem tenisu je mladinska vrsta novomeške Novotehne osvojila prvo mesto in s tem naslov državnega prvaka. Ta laskavi naslov, ki so ga osvojili v hudi konkurenci vseh najboljših, so si priborili (od leve): Bojan Vertuš, Tomaž Kralj, Matjaž Retelj, Borut Miklič in trener Igor Selak. Povedati je treba tudi, da je Retelj še pionir. Poleg tega je Matjaž Kralj pred dnevi v italijanskem Bormiu na mladinskih zimskih športnih igrah Alpe-Jadran, na katerih je sodelovalo 16 dežel, v paru s Petrovčičem iz Preserij osvojil srebrno medaljo. (Foto: A. B.)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

I. DRŽAVNA LIGA, moški, 13. KOLO: POMURJE VIGROS—PIONIR 0:3 (-9, -11, -4)
PIONIR: Babnik, Goleš, Travižan, Petkovič, Mestnik, Černač, Smrke, Brulec, Kaliberda, Dolyja.
LESTVICA: 1. Salonit 26, 2. Kamnik Novi Graniti 22, 3. Pionir 20, 4. Olimpija 16, 5. Pomurje Vigros 14 itd.
V naslednjem kolu igrajo: Pionir—Kamnik Novi Graniti, Pomurje Vigros—Salonit, Granit Preskrba—Olimpija itd.

I. DRŽAVNA LIGA, ženske, 13. KOLO: LIK TILIA—ABES TRADE CELJE 1:3 (-12, 15, -10, -6)
LIK TILIA: Klun, Kotnik, Starc, Turk, Vidmar, Briški, Hočevar, Drobnič, Akrap.
LESTVICA: 1. Abes Trade 24, 2. HIT Casino 20, 3. Cimos 16, 4. Avtohit Bled 16, 5. LIK Tilia 16, 6. Krim 16, 7. Gornji Grad 10 itd.
V naslednjem kolu igrajo: Branik Rogoza—LIK Tilia, Cimos—Topolšica, Krim—Tabor, Abes Trade—HIT Casino itd.

rokomet

I. DRŽAVNA LIGA, ženske, modra skupina, 3. KOLO: OPREMA KOČEVJE—KRANJ 19:17 (8:9)
OPREMA: Jesenko, M. Dragičević 7, Lindič, Guštin 4, Vuk 4, L. Dragičević, N. Kersnič, Klančar, Bejtović 1, D. Kersnič, Vinčić 3, Jovičić.
LESTVICA: 1. Belinka Olimpija 6, 2. Mlinotest 4, 3. Krim Electa 4, 4. Oprema Kočevje 4, 5. Kranj 0, 6. Burja 0.
V soboto igrajo: Krim Electa—Oprema Kočevje, Mlinotest—Belinka Olimpija, Kranj—Burja.

I. DRŽAVNA LIGA, ženske, bela skupina, 3. KOLO: NOVO MESTO—IZOLA 22:22 (13:11)
NOVO MESTO: Novak, Popadić, Knafelje, Klobučar 2, Hvala, Derčar 7, Veselič 6, Bračič, Turk 2, Tomas 3, Pate 2, Dermaž.
LESTVICA: 1. Insem Branik 6, 2. Izola 5, 3. Novo mesto 4, 4. Lir Velenje 2, 5. Primož 1, 6. Žalec 0.
V naslednjem kolu igrajo: Novo mesto—Branik, Izola—Žalec, Primož—Lir Velenje.

II. DRŽAVNA LIGA, moški, zahod, 11. KOLO: KODELJEVO—NOVOLINE 26:23, GPG GROSUPLJE—AKRIPOL TREBNJE 26:18.
LESTVICA: 1. Kodeljevo 20, 2. Šešir 18... 5. Grosuplje 12, 7. Akripol Trebnje 8, 8. Novilne 6 itd.

II. DRŽAVNA LIGA, moški, vzhod, 11. KOLO: KRŠKO—TKI HRASTNIK 17:16 (11:10)
LESTVICA: 1. Krško 19, 2. Velika Nedelja 16, 3. Krog in Zaščita Zagorje po 14 itd.

košarka

I. SKL, moški, rdeča skupina, 9. KOLO: IDRIJA—PODBOČJE 99:83 (53:37)
PODBOČJE: Bordelius 18, Lučev 11, Krajcar 25, Leskovar 18, Krivokapić 5, Vavpotič 6.
LESTVICA: 1. Savinjska Polzela 17, 2. Unilabor Marvoz Ježica 15, 3. Kokra Lipje 14, 4. Podbočje 14, 5. Idrija 13 itd.
V naslednjem kolu igrajo Podbočjani doma z Inposom Celjem.

II. SKL, moški, zahod, ZADNJE KOLO: ISKRA NOVA GORICA—ZADOM ČRNOMELJ 85:79 (45:31), ALPKOMERC TOLMIN—SNEŽNIK KOČEVSKA REKA 85:66 (46:35).
KONČNA LESTVICA: 1. Kraški zidar 34, 2. Litija 33, 3. Didakta 30, 4. Iskra Nova Gorica 27, 5. Snežnik 27, 6. Elles 27, 7. Črnuče 26, 8. Alpkomerc 23, 9. Zadom Črnomelj 23, 10. Jesenice 20.

Sporočila, izjave

Napoved stavke

Sporočilo pristojnega sindikata pri ZSSS: stavka bo 10., 11. in 12. feb. 93

Republiški odbor Sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije je na seji 28. januarja na podlagi ugotovitev: da se vlada RS do sedaj še ni odzvala na predloge sindikata za pogajanja o realizaciji upravičenih zahtev po enakopravnem obravnavanju plač delavcev v vzgojno-izobraževalni dejavnosti; da je članstvo sindikata skorajda soglasno izreklo podporo stavkovnim zahtevam sindikata po:

1. januarski osnovi za določitev izhodiščne plače v višini 26.526 SIT bruto,

2. enaki višini poračuna premalo izplačanih izhodiščnih plač in njegovo izplačilo v enakih časovnih terminih, kot ga je vlada RS priznala delavcem v državnih organih,

in se odločilo, da bo za njihovo uresničitev sodelovalo v splošni stavki,

sprejel sklep o razglasitvi splošne stavke v javnih vzgojno-izobraževalnih zavodih.

Splošna stavka v OŠ, GŠ, SŠ, dijaških domovih in zavodih za spremljajočo dejavnost je razglašena za 10., 11. in 12. februar 1993.

Splošna stavka v vrtcih pa je razglašena za 10. februar 1993.

BOJAN HRIBAR
sekretar republiškega odbora sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije

Nesprejemljivo!

Ob uvajanju treh sistemov plač za posamezne veje oblasti v Sloveniji

Republiški odbor Sindikata državnih in družbenih organov Slovenije ugotavlja, da je nesprejemljiva ločitev sistema izhodiščne mesečne plače in koeficientov za določitev osnovne mesečne plače ter uzakonitev treh sistemov plač za posamezne veje oblasti (zakonodajna, izvršna, sodna) neodvisno od materialnega štanja v družbi in proračuna. Dosedanji sistem je bil med seboj primerljiv in je vodil k vzpostavitvi pravne in socialne države.

Sprejeti sistemi plač vnašajo novo napetost med zaposlene in odstopajo od pravno urejenega in socialno pravičnega sistema plač, kar bo imelo za posledico še večji pravni nered ter stopnjevanje oblik pritiska zaposlenih. Zato pozivamo Državni zbor in vlado R Slovenije, da v skladu z načelom pravne enakosti in socialne pravičnosti čimprej odpravita obstoječe sisteme določanja plač in pripravita ter določita tak sistem, da bo izhodiščna osnovna plača enaka za vse zaposlene v državnih službah. Prav tako naj bodo tudi koeficienti za določitev osnovne plače za tipične vrste delovnih mest — plačilni razredi — primerljivi in enotni za vso državo. Pri določanju razponov je potrebno upoštevati stanje gospodarstva in proračuna ter porazdeliti posledice krize, ker je nesprejemljivo, da bi jih nosili in čutili samo delavci pri svojih plačah. V zvezi s tem je možen razpon med najvišjo in najnižjo plačo z vsemi dodatki vred 1:8, ne pa takšen, kot je določen v novem sistemu.

DRAGO ŠČERNJAVIČ
Sindikat državnih in družbenih organov Slovenije

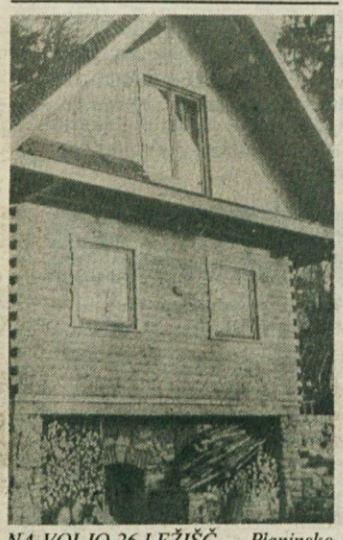

NA VOLJO 26 LEŽIŠČ — Planinsko društvo Ribnica šteje 150 aktivnih članov, ki so se v zadnjem letu svojega delovanja izkazali s prostovljnim delom pri urejanju nove koče pri sv. Ani (920 m). Gre za vse bolj obiskano izletniško točko, ki je na planinski transverzali proti Grmadi, Sv. Gregorju in naprej. V novi koči, katero bodo uradno odprli za dan državnosti, je na voljo 26 ležišč. Izletniki so postreženi s pijačo in hrano. Sicer bodo delo društva ocenili na letnem občnem zboru. Na sliki: koča pri Sv. Ani. (Foto: M. Glavonjić)

Kako dolgo bo trajala »začasnost«?

Odmev na novinarski zapis s tem naslovom (DL 28. januarja) — Vsaj v Dolenjskem listu pričakujemo do 4. februarja odgovor na javno zastavljena vprašanja

Med 26. in 28. januarjem je bilo v različnih slovenskih medijih objavljenih nekaj novinarskih poročil, zahtev in izjav, ki so se nanašale na zaprtje odlagališča komunalnih odpadkov na Vranovičih. O tem so poročali Dolenjski list, Delo in Studio D. Problem je sicer črnomaljski, toda s podpisom pogodbe med črnomaljsko in metliško Komunalo, ki določa, da bodo črnomaljske smeti do nadaljnjega romale v Metliko, se je del vročega krompirja znašel tudi v naši občini.

Zeleni Metlike smo v Delu 27. januarja in v Dolenjskem listu 28. januarja postavili Komunali Metlika in izvršnemu svetu občine Metlika sedem vprašanj, na katera še vedno pričakujemo javni odgovor. Do 30. januarja takšnega odgovora še nismo prejeli. Pričakujemo ga vsaj v Dolenjskem listu 4. februarja 1993. Kljub temu je nekaj odgovorov le možno izluščiti iz časopisnih člankov in radijskih oddaj.

Pojdimo po vrsti. Na prvo vprašanje je predsednik izvršnega sveta skupščine občine Metlika Jože Matekovič v torek zvečer na Studio D izjavil, da dovoz smeti na metliško deponijo poteka »v aranžmaju Komunale Metlika«. 28. januarja pa je Dolenjski list objavil izjavo direktorja metliške Komunale Jožeta Mihelčiča, »da je njihovo javno podjetje dovolilo dovoz črnomaljskih smeti v soglasju s tukajšnjim izvršnim svetom«. Zanima nas, kdaj je bilo izdano soglasje izvršnega sveta.

Na drugo in šesto vprašanje še pričakujemo odgovor.

Na ostala vprašanja smo dobili bolj ali manj jasne odgovore. Kaj nam še ni jasno? Dolenjski list piše 28. januarja o 303 prostorninskih metrih odpadkov med 4. in 15. januarjem. Torej znaša v dvanajstih dneh povpreček 25,25 prostorninskega metra, brez sobote in nedelje pa 30,3 prostorninskega metra. Delo pa beleži 27. januarja količino 30 do 40 kubikov. So prvi podatki metliški, drugi pa črnomaljski? Še nekaj drugega nas žuli. Črnomaljci lahko problem svoje deponije po navedbi v Dolenjskem listu z dne 28. januarja na prvi strani rešijo v času od enega leta (če ne bi bilo denarnih težav in procedur) do desetih let (ker smo pravna država).

Zelo radi bi verjeli v enoletno reševanje problema, vendar ne moremo. Metliška deponija pa ima prostora le še za štiri leta, vendar samo za metliške smeti (izjava direktorja Komunale Metlika v Dolenjskem listu 28. januarja, stran 5). Ker v Črnomlju še zlepa ne bodo rešili problema svoje deponije in ker so prebivalci Vranovičev zelo vztrajni, bo zaradi »začasnosti« črnomaljskih smeti deponija v Metliki (pre)hitro polna. Potem bo metliška Komunala lahko uveljavljala pogodbo, ki so jo podpisali s sosedi, kjer se je črnomaljska Komunala obvezala sprejeti enako količino metliških odpadkov na svojo deponijo. Toda kje je ali bo ta črnomaljska deponija? Tudi to želimo vedeti. Ali pa je bil nekdo hudo kratkoviden in nam je zmešal lepo kašo?

Zeleni Metlike predlagamo sledeče:

Ker Bela krajina želi biti regija in vsi verjamemo, da to tudi je, se tudi pri odpadkih obnašajmo regijsko in sodobno, evropsko. Med Metliko in Črnomljem je potreben dogovor o skupnem odlagališču odpadkov. Da ne bo zamere pri enih ali drugih, naj bo odlagališče nekje vmes. Zgrajeno naj bo po vseh ekoloških načelih in po zelo strogih načrtih. Predlagamo uvedbo ločenega zbiranja odpadkov (sekundarne surovine). Na odlagališču je potrebno ločeno shranjevati posebne odpadke. Volumen odpadkov je potrebno čimbolj zmanjšati. In kot prvo: tudi občina Črnomelj mora uvesti odvoz odpadkov iz vseh naselij občine. Ti naši predlogi so uresničljivi dolgoročno. Naša glavna zahteva ta hip pa še ostaja: Dovoz odpadkov na metliško odlagališče iz občine Črnomelj naj se takoj neha.

Zeleni Metlike
ANTON BEZENŠEK

TAKO JE V ZAPORU

V novomeških zaporih ne ravnajo lepo z obsojenci. Uradna oseba nas Rome zmerja, češ da naša soba smrdi po ciganih. Obsojence sili delati, ne glede na to, da so bolni in da povedo, da so bolni. Ko obsojenci povedo, da so bolni, jim paznik grozi, da jim bo ukinil ugodnosti, kot je na primer vikend. Ko potrebujejo zdravniško pomoč, jim obljubi, da jim bo poklical zdravnika, a se iz njih v resnici samo norčuje in pravi, da je tudi on bolan. Ko obsojenci pišejo predsedniku, paznik obdrži pismo pri sebi. Obsojenci bi predsedniku povedali marsikaj, a ne upajo. Se je že zgodilo, da so zaradi takih besed zaporniku odvzeli vikend. V zaporu nam Romom delajo krivico. Mi moramo na primer čistiti petkrat in celo desetkrat na dan.

DANKO BRAJDIČ

Aktivna Zveza društev upokojencev

Pregled dela in nalog

Izvršilni odbor Zveze društev upokojencev občine Novo mesto je na seji 27. januarja poleg tekočih zadev obravnaval in sprejel poročilo o delovanju zveze za leto 1992, ki ga je dal predsednik Adolf Šuštar. Poročilo o celotni dejavnosti je bilo sprejeto z oceno, da so bile vse naloge dobro realizirane, zlasti v skrbi za ohranitev socialno varstvenih pravic upokojencev.

Osrednja pozornost seje je bila posvečena pripravam na letne konference društev upokojencev, ki bodo opravljene do 22. marca. V desetih društvih je včlanjenih nad 6.400 upokojencev. Predsedniki društev, ki so po položaju člani izvršilnega odbora zveze, so prejeli nekaj dobrih napotkov za letne konference. Zlasti bodo zanimivi za vse upokojence nekateri podatki iz področja pokojninsko - invalidskega zavarovanja in novega prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja, ki jih bodo upokojenci lahko slišali na letnih konferencah.

Društva v Mirni Peči, Straži, Šentjerneju in Žužemberku bodo na letnih konferencah izvedla tudi volitve v vodstva društva, ker jim je potekel štiriletni mandat. Posebne pozornosti bosta dolžni društvi v Dol. Toplicah in Gabrju, ki letos praznuje 40-letnico svojega delovanja. Dogovorili smo se, da bomo skupaj z vsemi društvi organizirali tradicionalno srečanje upokojencev 7. avgusta v Dol. Toplicah. Na letne konference so vabljeni vsi upokojenci.

RUDI HRVATIN

VABILO BORCEM

Borce XIV. divizije vabimo na 30. tradicionalno srečanje, ki bo v soboto, 6. februarja, ob 12. uri v Ljubljani na Višji šoli za notranje zadeve, Dom Maksa Perca, Kotnikova 8.

Odbor skupnosti borcev XIV. divizije

Agonija Jelinčičeve stranke

Dolenjska trenja

Z razpadom Slovenske nacionalne stranke na državni ravni se je pričelo razpadanje območnih odborov SNS.

Prva trenja v Dolenjskem območnem odboru SNS so se pričela zaostrovati z Jelinčičevo postavitvijo Rafaela Kužnika na volilno listo; ta je kasneje prišel tudi v državni parlament in ostal do danes zvest Zmagu Jelinčiču. Seveda to ni bilo po godu Zdenku Barbu, predsedniku dolenjskih nacionalistov, kajti tudi on je nameraval zasesti poslanski stolček. Ker pa se to ni zgodilo, je prišlo med njim in že omenjenim Rafaelom Kužnikom do velikih obtoževanj, katera so se še posebno zaostrila na sestankih območnega odbora SNS. Zmago Jelinčič je poskušal Zdenka Barba disciplinirati, ker pa mu to ni uspelo, ga je samovoljno odstranil s predsedniškega položaja, na njegovo mesto pa je imenoval Antona Turka. S tem pa se Zdenko Barbo ni sprijaznil.

5. februarja bo sestanek v konferenčni dvorani hotela Metropol, na katerem bo članstvo glasovalo o novem vodstvu. Navzoč naj bi bil celo Zmago Jelinčič osebno, kakor piše v vabilu, ki ga je članom SNS poslal novi, še ne konstituirani predsednik Anton Turk. Na tem sestanku naj bi Jelinčič članom pojasnil razkroj stranke z izstopom 6 poslancev in poskušal pridobiti članstvo na svojo stran.

Seveda se zastavlja vprašanje, ali mu bo to tudi uspelo, kajti med člani se govori o množičnih izstopih iz stranke zaradi zasuka v levo. Posamezniki so se odločili za vstop v SNS zaradi desno usmerjenega programa, katerega je zastopal Zmago Jelinčič. Sedanje koketiranje z vladajočo strukturo in rušenje obrambnega ministra Janeza Janše ter Jelinčičeve izjave o povišanju pokojnin borcem NOB, ker naj bi bili ti v slovenski družbi zapostavljeni, in zanikanje teze, da je med II. svetovno vojno divjala v Sloveniji državljanska vojna, je naletelo na močan odpor članstva. Šele zaradi tega odpora je bil zelo močan izstop poslancev iz SNS.

Zastavlja se tudi vprašanje, ali je bil Jelinčič pred volitvami podkupljen od levice ali je levica z njegovo pomočjo na volitvah odstranila iz slovenskega parlamenta Vitomirja Grosa in Rajka Pirnata.

SILVESTER ŠURLA

Je črna gradnja?

Prav bi bilo, da oblast pojasni, kako je s planinskim domom

Pod 581 m visokim vrhom markantnega hriba nad Trebnjem, ob cesti Vrhtrebnje—Repče, gradi Planinsko društvo Tesnila Trebnje planinski dom. Prostor je dobro izbran, na koncu markirane peš poti iz Trebnjega mimo Male in Velike jame, ki ob rednih letnih pohodih privabi mnogo pohodnikov. Tudi razgled je enkraten. Občudujemo lahko dolenjsko gričevje z vasicami, cerkvami, vinogradi in zidanicami, ob lepem vremenu pa pogled plava tja do Kamniških Alp.

Za razvoj turizma in širše turistične ponudbe, predvsem pohodništva, ki naj bi se razvijal tudi v naših krajih, je vsekakor tak objekt dobrodošel in je potrebno dati vse priznanje prizadevnim članom planinskega društva, ki so se v teh težkih časih odločili za ta podvig. Objekt je zasnovan z veliko ambicijo v tlorisni velikosti 20x10 m, kar daje slutiti, da bo presegal zgolj planinski dom in da bo to večji gostinsko-turistični objekt. Upam, da je takšna gradnja dobro premišljena in da se bo po dograditvi uspešno obrestovala.

Slišati pa je, da gradnji botruje sam predsednik občinske skupščine, temeljni kamen je pred slabim letom dni položil predsednik Demokratske stranke in sedaj že prejšnji notranji minister Bavčar, toda dovoljenje za gradnjo menda še ni izdano. Kaj to pomeni, da oblast v trebanjski občini dovoljuje črne gradnje?

N. GLIHA
Trebnje

VIŠJI LIMIT V BANČNIH AVTOMATIH

LJUBLJANA - S februarjem se je zvišal dnevni limit dviga pri poslovanju z bančnimi avtomati Ljubljanske banke od sedanjih 5.000 na 7.000 tolarjev. Temu ustrezno se bodo spremenili tudi izbirni zneski, tako da bodo bankomati lahko izplačevali 500, 1.000, 1.500, 2.500, 3.500, 4.500, 5.500 in 7.000 tolarjev. Dnevni limit predstavlja zavarovanje uporabnikov bankomatov pred zlorabo ob morebitni izgubi ali kraji kartice. Dvig z bankomatom sicer ni možen brez osebne identifikacijske številke, ki pa seveda ne sme biti shranjena v isti listnici kot kartica. Banka svetuje uporabnikom, da odtujitev kartice čimprej prijavijo najbližji enoti Ljubljanske banke, ki lahko preko svoje računalniške povezave nemudoma blokira uporabo izgubljene ali ukradene kartice na vseh bankomatih v Sloveniji.

Naivnost, malomarnost ali ponos?

Jožkova slamnovaška avtonomija je huda reč — ali Rajko Bosančić predzadnjič — Odmev na pismo Jožefa Molka, objavljeno v Dolenjskem listu 21. januarja

Tako kot motiv in ozadje lističev, ki so se pred dnevi pojavili na železniški postaji v Novem mestu v zaščito Rajka Bosančića (R. B.), ima tudi pisanje Jožefa Molka iz Slamne vasi svojega prišepetovalca. Z veliko zadrtostjo pisec člančiča s prstom kaže na Neslovence, čeprav jih še vedno naslavlja z veliko začetnico. Noben od natrosenih lističev mu pač ni prišel v roke, saj bi ob branju moral spoznati, da so napisani v »izbrani« slovenščini. Zlohotno napada južnjaka, ki je baje nasedel še bolj južnim. Resnica je drugačna. Rajko Bosančić je nasedel sekretarki sekcije za promet Novo mesto, ki mu ni hotela izpolniti in potrditi prinesenih listin s skupnosti za zaposlovanje. Njena diagnoza, da tega potrdila ne potrebuje, ker je predhodno zaprosil za državljanstvo RS, pač ni zdržala. Res je R. B. zaprosil za državljanstvo, vendar mu še ni dodeljeno, zato je po krivdi delodajalca ostal brez delovne vize in brez zaposlitve.

Železniški telefonski mehanik Jože Molek v potrditev resničnosti svojih navedb potegne iz rokava še peti in šesti as in z njima dreza v osir SSV-PO. Na svoje nepopisno veselje ugotovi slovensko nečistost tega sindikata, celo infiltriranost v samo vodstvo. Bralcem zopet ponuja poln jerbas laži in tudi tokrat ustreli kozla. Vsak malo boljši poznavalec razmer v slovenskih železnicah ve, da se edino Samostojni sindikat vlakospremno postajnega osebja zavzema za reševanje problemov brez stavkanja. Vendar ne iz oportunosti, pač pa zato, ker ta sindikat uveljavlja sodno varstvo za izpolnjevanje pravic, ki izhajajo iz kolektivne pogodbe in iz ostalih norm pozitivnega prava Republike Slovenije. Zato mu stavke in hujskaštvo niso potrebni, kot tudi ne tiskanje lističev v »podmornici« in nočno ilegalno trošenje.

Vse to pa je v zmedenosti jako dobrodošlo ljudem kova J. M. Za dvig lastne cene in za vstop v Evropo to pač ne bo dovolj, mogoče le za vstop v bife in vaško gostilno.

Tako Rajko Bosančić — predzadnjič. Zadnjič bo pač na pristojnem sodišču zoper delodajalca in zoper obrekovalce z namenom škodovanja.

Slamnovaška avtonomija Jožeka Molka pa naj le ostane samo Jožkova pobožna želja!

Informativni center SSV-PO SŽ
FRANC PREMRL

Lep večer pobratenih pevcev

Nastop zborov »Fran Venturini« in Loški glas v Šmarjeških Toplicah

ŠMARJEŠKE TOPLICE — V soboto zvečer je vodstvo zdravilišča v Šmarjeških Toplicah pripravilo gostom prijetno presenečenje: koncert dveh pobratenih pevskih zborov. Predstavil ju je priljubljeni mojster basist Ladko Korošec, ki je usklajeval njun nastop in tudi sam z njima prepeval. Na Dolenjsko sta tokrat ponovno prišla pevski zbor »Fran Venturini« iz Domia pri Trstu in rudarski pevski zbor Loški glas iz Lok pri Zagorju.

Zbora sodelujeta že več kot 15 let in za njima je vrsta lepih nastopov ter uspelih gostovanj v Kisovcu, Ljubljani, Kobaridu, Novem mestu, Čatežu, Kostanjevici, Sv. Gregorju na Dolenjskem in v Izoli. Z Loškim glasom, ki ga vodi mladi dirigent Igor Bojerman, je pel Gregorčevo dolenjsko pesem o Visoki gori tudi Ladko Korošec, ki je razen tega recitiral Kettejevega Pijanca in tekoče povezoval mikaven spored. Gostje so bili presenečeni nad pevsko kulturo zbora »Fran Venturini«, ki ga vodi Ivan Tavčar. Skupaj sta zbora, ki imata nekaj nad 60 pevcev, za konec zapela še znano Rijavčevo Ob Kolpi in pretresljivo Venturinijevo pesem Bazovica.

V nabito polni restavracijski dvorani so zadovoljni in hvaležni gostje prisrčno pozdravljali pevce. Matevž Aš, ravnatelj zdravilišča, se jim je zahvalil za prelepi kulturni večer in še posebej prisrčno pozdravil dragega gosta Šmarjeških Toplic, mojstra Ladka Korošca. V imenu hvaležnih poslušalcev se je umetniku z lepim šopkom zahvalila tudi Jožica Škof.

T. G.

MERCATOR-KMEČKA ZADRUGA SEVNICA, z.o.o., Sevnica, Savska cesta 20/b 68290 SEVNICA

objavlja na podlagi sklepa upravnega odbora z dne 29. 1. 1993

RAZPIS

1. **Za prodajo stanovanjsko-poslovnega objekta v Podgorju (Zabukovje), v izmeri 65 m² skladiščnih in 60,20 m² stanovanjskih prostorov.**
2. **Za prodajo kamiona za prevoz živine.**

Ogled objekta in tovornjaka je možen v skladu z dogovorom. Vse informacije lahko dobite na telefonu (0608) 81-173.

Štiri milijone SIT odpravnine

Ugovor na članek s tem naslovom (DL 28. jan.)

V članku z naslovom »Štiri milijone SIT odpravnine« (DL, 26.1.1993) novinar B. Budja objavlja nekatere podatke, ki so neresnični, in s tem zavaja (upamo, da ne namerno) bralce Dolenjskega lista. Določene »nepravilnosti«, ki jih navaja (brez dokazov) spet letijo, popolnoma neupravičeno, na Adrio Caravan, zato želimo, da objavite naslednjo informacijo:

G. Marjan Anžur ni bil nikdar direktor Adrie Caravan. Na 1. seji Upravnega odbora Adrie Caravan dne 25.6.1990 je bil izvoljen za predsednika Upravnega odbora AC. S sklepom Delavskega sveta IMV dne 12.4.1990 pa je bil imenovan (za 4 leta) za predsednika poslovodnega odbora IMV. Zbor delavcev IMV je dne 24.6.1992 na osnovi sprejetih sprememb statuta potrdil sklenitev pogodbe o zaposlitvi g. Anžurja kot direktorja IMV. Ta pogodba je bila le formalno potrjeno nadaljevanje njegovega imenovanja iz leta 1990.

Novinar navaja v navednicah informacijo o izplačilu odpravnine M. Anžurju, izjavo, oz. kot piše: »kratko, a po odmevnosti zagotovo velika informacija iz novomeške UNZ«, se mu pač ni zdelo uradno preveriti v IMV ali SDK, kjer bi lahko izvedel, da M. Anžurju odpravnina ni bila izplačana, kot tudi dejstvo, da odpravnina M. Anžurja ni bila v nikakršni zvezi z Adrio, pač pa IMV-jem.

Tudi Andrej B. iz Ljubljane ni bil nikoli zaposlen v Adrii Caravan, kar novinar v istem članku večkrat navaja.

IMV želi biti odprto podjetje. Zato želi, da so informacije o njem v javnih medijih korektne. Polresnice ne koristijo nikomur, še najmanj Adrii Caravan, IMV-ju, kot tudi ne Dolenjskemu listu.

Zato pozivamo novinarje DL, naj v skladu z novinarskim kodeksom tovrstna pisanja pred objavo, da se izognejo nepotrebnim neprijetnostim, preverijo tudi v IMV.

IMV
Služba za stike z javnostmi

JEZNI VARČEVALCI SPRAŠUJEJO

Skupino deviznih varčevalcev Ljubljanske banke zanima, kdaj bomo dobili nazaj zamrznjene devize. Ali se na tem sploh kaj dela? Zanima nas tudi, kako je bilo mogoče, da je bil v soboto, 16.1.1993, tečaj DEM v Kandijski banki tako ugoden, tako da so ljudje lahko tam devize kupovali, v centralni banki pa so jih z dobičkom prodajali. Zanima nas, ali bomo na tak način dobili nazaj devize. Če to ni res, naj banka to uradno zanika, kajti dokaz za to so tudi dokumenti in govorice. Prosimo, da to potrdite, sicer pa naj zadevo razišče ustrezna inšpekcija!

JEZNI VARČEVALCI
Ljubljanske banke

CATV vedno bliže

Vse več interesentov

KOČEVJE — Pri podjetju Visage Kočevje smo zvedeli, da število interesentov za kabelsko televizijo zelo hitro narašča, odkar so organizirali razgovore s stanovalci v večjih blokih in stolpnicah sredi mesta. Zanimivo pa je, so dejali, da je največ prijav v starejših blokih, ker so tudi starejši stanovalci; v novejših blokih, kjer so stanovalci mlajši, pa kot da špekulirajo, kako bi prišli najceneje oz. brezplačno do CATV.

Med prijavljenci so praktično vsi lastniki stanovanj zasebniki in veliko stanovalcev-najemnikov. Prav bi bilo, da za preostale najemnike stanovanj plačajo prispevek za CATV lastniki stanovanj, torej podjetja in ustanove, ki jih oddajajo. Ta strošek pa naj vračunajo v stanarino, saj je stanovanje zato več vredno. Seveda bi bilo najbolje, ko bi občinska skupščina sprejela tudi tak predpis, saj bi bilo to v korist tako lastnikov stanovanj in stanovalcev.

Na občinski skupščini je vodstvo podjetja Visage že dobilo zagotovila, da z njihove strani ne bo ovir za uvedbo CATV in da bodo v zvezi s tem kar najhitreje reševali zadeve, ki so v njihovi pristojnosti. Te dni pričakuje vodstvo Visage tudi soglasje PTT Ljubljana, da lahko svoje kable za CATV spelje po kanalih PTT. Te dni pa bo tudi razgovor s predstavnikom RTV Slovenija—Oddajniki in zveze o tem, kakšen sistem priporočajo za Kočevje in kateri je najboljši.

J. PRIMC

Stane Šobar

V ponedeljek popoldan smo se ob zahajajočem zimskem soncu poslednjič poslovili od nekdanjega direktorja Novolesovega obrata Žaga v Soteski, ki je mnogo svojega dela nesebično vtkal v našo soteško dolino. Nekdanji Novolesovi delavci smo mu hvaležni. Tudi sami smo se potrjevali z delom ob njegovi vzpodbudi, saj ni varčeval z močmi, ko je rastel naš Novoles iz porušenih žag, obratov in delavnic. Začetek je zahteval celega človeka, saj v tistih časih nismo delali samo za denar, ampak je bilo v Novoles vgrajenega mnogo prostovoljnega dela. To so bili trenutki brezmejne zagnanosti, da nam bi bilo nekoč lepše.

Tega časa se ne sramujemo, saj je bilo v podjetju mnogo ustvarjenega, gradili smo stanovanja, odpirali otroške vrtce, dodeljevali stanovanjska posojila in odpirali menze. Številne vasi so dobile pomoč pri gradnji gasilskih in kulturnih domov. V tem času se je direktor Stane Šobar znal približati vsakemu delavcu pri dolžnostih in v težavah. Ko sva lani govorila o naši Žagi in Novolesu, ki se ju je polotila gospodarska kriza, sem opazil v njegovih očeh žalost. Zato izrekam še zadnji pozdrav kapitanu, ki je spretno krmaril naši barki po vodovju časa in je vse svoje zaklade zapustil Novolesu.

TONE VIRANT

"ZAKAJ PA O TEJ MAMI NISI NIČ POVEDALA?"

Čutim se že dalj časa dolžno, da javno odgovorim na pogosto vprašanje: "Zakaj pa nisi o tej mami ali očetu nič povedala?" O tem odločajo svojci umrlega, nikomur tega ne morem vsiljevati. Svojci pridejo ali telefonirajo, če bi jim lahko pripravila govor, s sabo prinesejo podatke, ki jih pri sestavi potrebujem. Prav gotovo tega še nikomur nisem odrekla. Tudi upokojenski zbor, ki zapoje žalostinke na predvečer doma ali v mrliški vežici, je marsikomu kamen spotike, vendar je prisoten le na željo svojcev. Upam, da boste razumeli, kaj hočem s tem povedati. Kdor bo izrazil željo, da kaj napišem, mu tega ne bom odrekla. Vsem tistim, ki pa obračajo stvari drugače, npr. G. F., ki se celo zanima koliko zaslužim, pa naj bo to vprašanje in odgovor, da ga zaenkrat v Izolo še ne bi povabila.

R. MAJER

Reševanje zavezniških letalcev

Ob razstavi, ki jo bodo jutri, 5. februarja, odprli v Dolenjskem muzeju v Novem mestu

Ameriški letalec Joseph L. Maloney je l. 1992 poslal slovenskim partizanom plaketo z zahvalo za rešitev članov posadke leteče trdnjave B 24 poročnika Freda Streicherja, katere član je bil tudi sam. Letalo je bilo sestreljeno oz. se je zrušilo 2. aprila 1944 pri Novem mestu. Letalci so odskočili s padali. Prvi so prišli do njih partizani in potem, ko so se zbrali in sporazumeli, so odšli proti Semiču. Na poti so jih nenadno napadli Nemci. V boju je letalec George Marrel padel, ranjenega Streicherja so Nemci ujeli, drugih osem pa so partizani rešili.

Veteran, nekdanji ameriški pilot L. Maloney, je na tej plaketi zapisal: »Partizanom, ki so tvegali svoja življenja, da so rešili posadko poročnika Freda Streicherja, katere član sem bil tudi sam, velika zahvala«. Takšnih in podobnih zgodb je bilo med drugo svetovno vojno na Slovenskem kar nekaj sto.

Partizansko vodstvo si je od vsega začetka prizadevalo vzpostaviti zvezo in doseči priznanje tudi od zahodnih zaveznikov — Angloameričanov. S prihodom britanske vojaške misije v Glavni štab Slovenije 27. junija 1943, ki jo je vodil Kanadčan major William Jones, je bil cilj dosežen. Zavezniška misija je bila po radijski zvezi povezana s svojim štabom, kar je omogočilo ne le redno sodelovanje, ampak tudi pošiljanje materialne pomoči: zdravil, orožja, vojaške opreme, tehničnega materiala, hrane in drugega.

Zavezniška letala so spuščala pošiljke na posebej za to prirejen prostor — na spuščališča. Na primernem zavarovanem in varnem kraju so partizani po dogovoru zakurili v velikem krogu ognje, letala pa so na takšen prostor odmetavala material. Odmetavala so navadno ponoči, včasih tudi podnevi. Kasneje tudi ognjev niso kurili in so zaradi sovražnika, ki je kdaj pa kdaj odkril partizanske znake, uporabljali Morsejeve znake ali pa so ognje zakurili v obliki dogovorjenih črk. (Spuščališče na polju vzhodno od Črnomlja je npr. imelo oznako velikega belega križa. Križ je bil narejen iz opeke in kamna in pobeljen z apnom.) Največ spuščališč je bilo na Štajerskem (10), nekaj na Notranjskem in na Primorskem, na Gorenjskem je bilo nekaj časa na Veliki planini, na Dolenjskem pa so bila v Loki pri Žužemberku, na Gorjancih, v Predgradu pri Starem trgu in v predmestju Črnomlja.

Vedno tesnejše sodelovanje in potrebe so narekovale izgradnjo partizanskega letališča. Za to pa so morali biti dani pogoji, poleg primernega zemljišča predvsem varno zaledje. Prvo letališče so partizani zgradili sredi l. 1944 v Loški dolini pri Nadlesku. Vendar je delovalo le kratek čas. Na Rakeku so namreč domobranci namestili Rupnikov udarni bataljon, ki je vedno pogosteje vdiral na osvobojeno ozemlje Loške doline.

Partizansko vodstvo se je zato odločilo zgraditi letališče na drugem, varnejšem kraju. Tako so pri Podzemlju pri Krasincu ob Kolpi zgradili novega z dvema stezama. Na eni so pristajala anglo-ameriška, na drugi pa sovjetska letala. Letala so prinašala različen material, prihajali in odhajali so člani zavezniških vojnih misij, odvažala so težke ranjence ter matere z otroki v zavezniško bazo v Bariju ter rešene zavezniške letalce v njihove baze v Italiji. Prav zato so večino rešenih zavezniških letalcev po kurirskih in rednih partizanskih poteh pripeljali v Belo krajino, v Semič, kjer je bila njihova sprejemna baza 112. Za takšno sodelovanje so partizani posredovali zaveznikom dragocene obveščevalne podatke (predvsem o nemških transportih), napadali sovražnikove postojanke, njegove kolone, v dogovoru z njimi uničevali železniške proge in mostove ter tako oteževali nemško preskrbo fronte, ki so jo imeli v Italiji, in reševali letalce oz. posadke, ki so jih Nemci sestrelili nad slovenskim ozemljem.

Glavnina razstave pa je posvečena prav reševanju letalcev.

Po kapitulaciji in po zasedbi ju Italije so si zavezniki zgradili mnogo baze in več letališč v okolici Foggie in 1. novembra 1943 tam ustanovili 15. zračno armado (15. Air Force). Od tam so njihova letala B 17 in B 24, rekli so jim »leteče trdnjave«, dnevno preletavala nad slovenskim ozemljem in bombardirala vojaške in druge pomembne objekte po vsem južnem delu nemškega rajha, ki je vključeval tudi Avstrijo, Madžarsko, Romunijo, Hrvaško in tudi Slovenijo. Angloameriške sile so imele sicer premoč v zraku, vendar so se Nemci vztrajno upirali in srdito napadali. Njihovi lovci, predvsem pa protiletalska obramba, v kateri so imeli znane težke, štiricevne protiletalske mitraljeze—flake, so poškodovali in sestrelili marsikatero zavezniško letalo.

Skupina rešenih zavezniških letalcev s partizani pri Grosupljem aprila 1944. (Foto: Omahen)

Pogreb ponesrečenih angleških pilotov na Suhorju 15. aprila 1945. (Foto: Veselko)

Iz obstreljenih, včasih tudi gorečih letal so letalci odskočili s padali (večinoma prvikrat, kot so kasneje povedali). Letalci so vedeli, da so na slovenskem ozemlju poleg nemških in domobranskih postojank tudi partizani, da je partizanska vojska razmeroma številna in močna, da so njihove baze pretežno v gozdovih, da je Bela krajina osvobojena in da je tam njihova vojaška misija in letališče, odkoder bodo lahko odleteli nazaj v svoje baze. Vedeli so tudi, da partizani nosijo na kapah rdeče zvezde in da se jim morajo predstaviti z besedami »Tito—partizan«. Zato je razumljivo, da so v primeru, da so bila njihova letala zadeta in težko poškodovana, želeli skočiti na partizansko ozemlje oz. priti v roke partizanom. Žal se to ni vedno posrečilo. Veliko je namreč primerov, da so del posadke zajeli Nemci oz. domobranci, del pa partizani. Poti teh letalcev sta bili seveda različni. Nemci so jih odgnali v vojna taborišča (nekatere so celo ustrelili), partizani pa so jih rešili in jih poslali nazaj v njihove baze. Če so bili ranjeni, so jih pozdravili v partizanskih bolnišnicah. Vse padle so pokopali na domačih pokopališčih z vojaško častjo, in če je bilo le mogoče, tudi z duhovnikom oz. s cerkvenim obredom. Po vojni so njihove posmrtne ostanke prenesli v njihovo domovino.

Sestreljeni letalci so se svojim rešiteljem zahvaljevali. Mnogi so kasneje izjavljali, da so se, ko so prileteli na tla in med prijatelje, ponovno rodili. Rešiteljem so se oddolževali s skromnimi spominskimi darili, z uro, z znakom 15. zračne armade, s pištolo, kapo, rokavicami, svilenim zemljevidom, busolo, najpogosteje pa z ameriškim dolarjem, na katerega so se rešeni letalci in rešitelji podpisali (nekaj takšnih primerov, predvsem ameriške zemljevide na svili in podpisane dolarske bankovce hrani tudi Muzej novejše zgodovine v Ljubljani). Kapetan J. Goodwin, šef angloameriške misije pri Glavnem štabu NOV in PO Slovenije, sam ranjen v boju z Nemci ob partizanskem napadu in zavezniškem bombardiranju litijskega železniškega mostu 18. septembra 1944, je o reševanju letalcev zapisal: »Kot višji anglo-ameriški oficir pri Glavnem štabu Slovenije bi se rad zahvalil narodnoosvobodilni vojski in partizanskim odredom Slovenije ter slovenskemu ljudstvu za prijazno nego ter zvestobo zavezniški stvari pri prevažanju, oskrbi, nastanitvi in negi ranjenih ameriških letalcev, ki jih je nemški agresor sestrelil iz zraka. Zavedam se in visoko cenim vaše žrtve, ki so omogočile našim ameriškim letalcem prijazno pozornost, ki so je bili deležni.

Letalci mislijo, da ste čudovit narod in so zelo ponosni, da so lahko tukaj z vami v času vašega boja za svobodo. Zagotavljam vam, da se vsako zavezniško letalo, ki ga vidite leteti nad seboj, zaveda vašega plemenitega boja za svobodo proti nemškemu napadalcu in da vsak letalec iskreno upa, kolikor bi bil žal sestreljen, da bo prišel v roke partizanom.«

O reševanju zavezniških letalcev je bilo po vojni veliko govora. Emigrantska literatura je trdila, da so tudi domobranci reševali zavezniške letalce. Znano je, da so bili domobranci pri mnogih primerih udeleženi, marsikaterega letalca so tudi zajeli, a so ga nato izročili Nemcem.

Brž ko so ljudje zagledali v zraku poškodovano oz. goreče zavezniško letalo in padalce v zraku, so hiteli tja Nemci, domobranci, partizani, kurirji, terenci in domačini. Vse je bilo odvisno od tega, kje je padalec doskočil.

O reševanju zavezniških letalcev na slovenskih tleh je ohranjenih veliko dokumentov. Oglejmo si dva.

23. marca 1944 je štab 7. korpusa NOV in PO Jugoslavije (Narodno-osvobodilne vojske in partizanskih odredov) izdal navodila štabu Istrskega odreda o postopkih z zavezniškimi letalci in vojnimi ujetniki. Ker je dokument dolg, bom citiral le najvažnejše točke teh navodil. V točki 2 pravi: »Zavezniške letalce, ki so živi prišli v naše roke, morate smatrati kot naše goste in jim kot takim iti na roko v vsakem pogledu. Ako so ranjeni, jim nudite prvo zdravniško pomoč. Težje ranjene odpošljite v bolnico, lažje ranjene in zdrave pa po najkrajši poti v zbirališčno bazo, ki ima konspirativno oznako 212 in se trenutno nahaja v Semiču. O eventualnih spremembah kraja te baze boste dobili obvestilo. Vsakemu letalcu morate izstaviti propustnico in spremno pismo ter preskrbeti za njegovo varnost na poti.« V točki 3 pravi: »O vsakem letalcu takoj poročajte zveznemu oficirju z zavezniškimi misijami pri Glavnem štabu NOV in POS...« Pod točko 3: »Glede težjih ranjenih letalcev — v katero bolnico in kdaj ste ga tja oddali.« Pod točko 4: »Letalce, ki so prišli v naše roke mrtvi, bodisi da so bili ubiti v boju že v letalu ali so se pri pristanku ponesrečili, morajo edinice pokopati, če je možnost z vojaškimi častmi...« Navodilo, ki je bilo dolgo celo tipkano stran, sta podpisala politkomisar in komandant 7. korpusa Rado Pehaček in Rajko Tanasković.

Že nekaj mesecev pred tem, 2. decembra 1943, pa je organizacijski štab Slovenskega domobranstva pod opr. štev. 8691 izdal poveljnikom 1., 2., 3., 4. in šolskega bataljona edinice Borovnica, baterije na Gradu, šefu intendanture, šefu železniške delegacije SD in sprejemnemu uradu sledečo zapoved: »Do sedaj so padobranci pristajali samo na Hrvaškem, v Bosni in v Srbiji. V novejšem času, kakor je potrjeno, so pristali tudi v Ljubljanski pokrajini. Poleg večje množine sabotažnega materiala so ti padobranci prinesli s seboj tudi radijske aparate, orožje in strelivo. Zapovedujem, da se v slučaju pristanka padobrancev ti nemudoma aretirajo in material zapleni. Pobeg pristalih padobrancev se mora na vsak način preprečiti. Ujeti padobranci se morajo zvezani z zaplenjenim orožjem in drugim materialom takoj izročiti po izvršenem zaslišanju s poročilom »Dem Höheren SS und Polizeiführer—Führungsstab für Banden Bekämpfung Ig« (višjemu SS in policijskemu vodji — štab za (proti) partizansko bojevanje Ig). Dokument je podpisal poveljnik, podpolkovnik Krener. Domobranski bataljon oz. domobranske enote so takoj dobile strog ukaz, kako ravnati in komu izročati zajete padalce. Kolikor so znani podatki, so se po tem ukazu tudi ravnale in zajete letalce izročale Nemcem. Izjem je bilo malo. Morda je zanimiv primer iz Notranjske, ko je domobranska družina zdravila in skrivala ranjenega letalca, in ko ga je pozdravila, so ga spravili v partizane, da je odšel v Belo krajino in od tam odletel z avionom v Italijo.

Dokument kaže popolno podrejenost Nemcem, na drugi strani pa so bili domobranci onemogočeni, saj so zajetega letalca lahko skrivali le nekaj časa, neposredno zaveznikom pa ga niso mogli izročiti. Ne dvomim, da so bili med njimi mnogi, ki bi radi pomagali letalcem, toda kako? Mnogi so vedeli, vsaj proti koncu vojne, da drvijo z Nemci v prepad in da bi s takšnimi humanimi dejanji pridobivali pri zaveznikih dragoceno naklonjenost.

Partizani pa niso reševali samo letalcev, ampak tudi vojne ujetnike, ubežnike iz nemških taborišč in druge. Omenim naj le večjo skupino angleških vojnih ujetnikov, skupaj jih je bilo kar 120, ki jih je rešil bataljon Šercerjeve brigade pod vodstvom komandanta in kasnejšega narodnega heroja Jožeta Boldana-Silnega. O tem dogodku je pisal J. Boldan, dogodek pa je na kratko opisala tudi vdova enega od tedaj rešenih ujetnikov Ann Cliford Orange iz Londona (Pismo hrani Edi Šelhaus, ki je raziskoval te primere). Moj mož ni bil pilot, pač pa so ga v drugi svetovni vojni ujeli Nemci na Kreti in od tam prepeljali v ujetniško taborišče 18 a, ki je bilo v Št. Lovrencu. Medtem ko je bil tam, so se ujetniki, ki so bili na delu, dogovorili s partizani, s katerimi so imeli zvezo, da jih bodo nekega dne rešili. Bilo je 31. avgusta 1944 ob 8. uri, ko je nekdo zavpil — glej! Bil je prizor, res vreden pogleda (navajam besede svojega pokojnega moža). Mladi fantje, starejši možje, žene in dekleta so prišli z gore in uspelo jim je, da so izpraznili vse taborišče 18 a, z nemško stražo vred. Skupno so partizani rešili 120 ujetnikov. Med partizani in Nemci se je vnel boj in obžalujem, da jih je nekaj padlo. Moj mož je hotel rešiti enega od ranjenih partizanov, ki mu je bilo ime Miha, žal je kmalu umrl. Ko so po dolgi poti rešeni prišli na partizansko letališče, je priletelo 6 letal DC 3, vkrcali so se v pet letal, šesto pa je bilo v okvari, tako da so nekateri odleteli kasneje. Partizani so bili z njimi do konca, dokler niso vsi ujetniki odleteli. Škoda, da o junaštvu teh partizanov takrat pri nas ni bilo govora, da bi svet zvedel za njihov pogum. Moj pokojni mož je to vedno želel, ker pa je umrl, v njegovem imenu izrekam iskreno hvaležnost. To je skromno rečeno, je pa iz vsega srca.«

Odvoz ženskih otrok z letališča Krasinec v Beli krajini 24.3.1945. (Foto: Zupančič)

Poleg letalcev in ujetnikov so partizani reševali tudi zavezniške skupine, ki so jih na okupirano ozemlje spustili s posebnimi nalogami. Ena od teh je bila francoska. Francoska odporniška organizacija je v začetku februarja 1945 spustila na Avstrijskem skupino 6 diverzantov, ki naj bi iz pobeglih francoskih prisilnih delavcev in vojnih ujetnikov organizirala francosko brigado. Claude Chappe je bil eden od srečnežev, ki je preživel ta podvig. »Bili smo v francoskih vojaških uniformah. Sprva je šlo vse po načrtu. Letalo nas je odvrglo, dva sva pristala na Madžarskem. Enega radiotelegrafista so zajeli Nemci. Ker so hoteli prek njega vzpostaviti zvezo s francoskim štabom, se je s pilulo zastrupil. Tudi četrti član ekipe se je zgubil, ostala sva sama, Dodan in jaz Coco. Južno od Gradca so naju kmetje skrivali skoraj mesec dni. Z radijsko postajo sva vzpostavila dobro zvezo z našimi, a nevarnost je bila zelo velika.

Ceste in poti so bile dan in noč polne Nemcev. Podnevi sploh nisva mogla iz skrivališča. Nato je prišel ukaz, da se prebijeva do jugoslovanskih partizanov in tam organizirava zavezniško pomoč partizanom s padali. Francoski generalni štab v Rimu nama je sporočil, da je v Slovenskih goricah Kozjanska brigada (Bil je odred op. M. Ž.). Neko nedeljsko popoldne sva odšla na pot v uniformah, oborožena, z radijsko postajo in pri Spielfeldu prekoračila Muro. Mnogi nemški vojaki so naju videli, a niso reagirali. V teh treh mesecih Bog naju ni zapustil. Če danes človek pomisli na to, se zdi neverjetno. Nato sva šla mimo Maribora, do Radgone, v bližino Ptuja. Na tej poti še nisva srečala partizanov. Bila sva lačna in prezebla. Pri Borlu naju je prek Drave prepeljal nek Slovenec. Po dolgi poti sva prišla na Kozjansko. Tam pa...« Naprej govori Vlasta Polšak, terenska aktivistka OF: »Noč je bila jasna, tako da sem lahko opazovala bližnjo okolico. Ko sem že pustila za seboj Gradišče, kjer je bila partizanska javka, sem na samotni stezi nenadoma obstala. Zdelo se mi je, da slišim šum. Takrat se iz teme izluščita dve postavi. Opazila sem, da nosita uniformi, nisem pa ugotovila, kakšni sta. Srečanje na ozki stezi je bilo neizbežno. Zagrabila sem za pištolo in jo namerila na neznanca ter zavpila: »Kdo tam?« Ne vem ali sta me razumela, toda z rokami v zraku sta mi dala vedeti, da se predajata. Medtem mi je eden od njiju v slabi srbohrvaščini ponavljal besedi kruh, hleb. Nisem jima zaupala. Ukazala sem jima, naj se obrneta in stopata pred menoj. Stopala sem za njima z naperjeno pištolo. Vedela sem, da se gestapovci poslužujejo vseh mogočih načinov, zato sem bila skrajno previdna. Med potjo sta mi v mešani srbohrvaščini in nemščini dopovedovala, da iščeta zvezo s partizani, da sta sicer francoska letalca in da ne vesta, kje sta trenutno. Eno mi je bilo jasno, da sta skrajno utrujena in da se komaj premikata na zasneženi poti. Končno sem ju usmerila v samotno hišo pod Sv. Florjanom, kjer so se večkrat ustavljali kurirji ali obveščevalci. Znano mi je bilo, da je tudi domači sin Štefan pri partizanih. V hiši sem videla, da sta v uniformah, da sta oborožena in da nosita s seboj majhno radiooddajno postajo. Dopovedala sem jima, da bosta pri tej hiši prespala in da ju bom povezala s partizani. Medtem ko je šel gospodar pred hišo na stražo, jima je gospodinja postregla. Naslednji dan je Francoza prevzela patrulja Kozjanskega odreda. Opravila sem svojo dolžnost kot borka in aktivistka.«

Čez 15 let je Claude Chappe poiskal svojo rešiteljico Vlasto, obiskal kraje, kjer je tedaj hodil, skupaj z Vlasto pa sta se 18. septembra 1992 v Ljubljani udeležila tudi otvoritve razstave.

In končno še odgovor na vprašanje, koliko zavezniških letalcev, ujetnikov in ubežnikov so partizani rešili. Po doslej zbranih podatkih, ki niso popolni, so partizani in domačini od januarja 1944 do maja 1945 rešili 303 ameriške in 30 britanskih letalcev, 454 britanskih in 121 francoskih vojnih ujetnikov ter sprejeli v svoje vrste nad tisoč zlasti sovjetskih ujetnikov, ki so pobegnili iz nemških vojaških enot ali iz koncentracijskih taborišč.

MATIJA ŽGAJNAR

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 4. II.

SLOVENIJA 1

8.25 - 23.05 TELETEKST
8.40 VIDEO STRANI
8.50 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
10.30 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.20 TEDENSKI IZBOR
PRESTOPNIK, franc. film
13.00 POROČILA
13.05 VIDEO STRANI
13.55 FILMSKO POPOLDNE
13.55 BUNTZ Z BEVERLY HILLSA, ponovitev amer. naniz., 6/13
14.20 ISKANJE RESNICE, ponovitev angl. nadalj., 2/4
15.10 KJER DUH ŽIVI, kanadski film
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1 - SLOVENSKA KRONIKA
17.15 OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ŽAV
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.50 PARI, TV igrica
19.15 RISANKA
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.40 LJUBEZENSKA PREIZKUŠNJA, nemška nadalj., 1/7
21.30 TEDNIK
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.43 POSLOVNA BORZA
22.53 TV JUTRI
22.55 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

9.50 - 0.30 Teletekst
10.05 Video strani - 10.15 Tedenski izbor: Turizem; 10.30 Slovenija - umetnostni vodnik: Sladka gora; 10.45 Športna sreda (ponovitev) - 12.00 SP v alpskem smučanju: smuk (ž) - 13.00 Poročila - 16.25 Oči kritike (ponovitev) - 17.25 Svet poroča (ponovitev) - 18.00 Videošpon - 18.45 Že veste? (svetovalno namenski program) - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Umetniški večer: Sodobna ameriška literatura - Norman Mailer (dok. film); 20.55 Goli in mrtvi (amer. film) - 23.05 Sova: Dragi John (41. epizoda amer. naniz.); Iskanje resnice (angl. nadalj., 3/4) - 0.20 Video strani

PETEK, 5. II.

SLOVENIJA 1

8.15 - 0.10 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 ZIMSKI POČITNIŠKI PROGRAM
10.05 TEDENSKI IZBOR
VIDEOŠPON
GOLI IN MRTVI, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 POSLOVNA BORZA, ponovitev
13.15 VIDEO STRANI
14.35 FILMSKO POPOLDNE
14.35 DRAGI JOHN, ponovitev 41. epizode
15.00 ISKANJE RESNICE, ponovitev angl. nadalj., 3/4
15.55 VRNITEV NA OTOK ZAKLADOV, angl. nadalj., 1/10
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
16.55 EP VIDEO STRANI
17.00 DNEVNIK 1 - SLOVENSKA KRONIKA
17.15 OTROŠKI PROGRAM
17.15 SILAS, nemška nadalj., 8/12
17.40 PRVI USPEHI
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.50 PARI, TV igrica
19.15 RISANKA
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FORUM
20.25 BUTCH IN SUNDANCE - ZGODNJI ČASI, amer. film
22.20 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.48 TV JUTRI
22.50 VEČERNI GOST: VLADO HABJAN
0.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

10.45 - 1.25 Teletekst
11.00 Video strani - 11.10 Tedenski izbor: Že veste?; 11.40 Gospodarska oddaja: Made in Slovenia; 12.10 Ljubezenska preizkušnja (nemška nadalj., 1/7) - 13.00 Poročila - 16.30 Osmi dan (ponovitev) - 17.30 Mostovi - 18.00 Tok tok (kontaktna oddaja za mladostnike) - 18.45 Znanje za znanje: Učite se z nami - 19.00 Euroritem (9. oddaja) - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Studio City - 22.10 Glasbeni utrinek - 22.25 TV jutri - 22.30 Sova: Popolna tujca (amer. naniz., 16/28); Iskanje resnice (zadnji del angl. nadalj.); Ciklus filmov znanih režiserjev in ustvarjalcev - Woody Allen: Dnevi radia (amer. film) - 1.15 Video strani

SOBOTA, 6. II.

SLOVENIJA 1

8.30 - 1.40 TELETEKST
8.45 VIDEO STRANI
8.55 TEDENSKI IZBOR:
8.55 RADOVEDNI TAČEK
9.10 ZALJUBLJENI ZMAJ, 1/3
9.30 ZLATA RIBICA
10.00 KDO JE NAPRAVIL VIDKU SRAJČICO
10.20 TOK TOK
11.05 BUTCH IN SUNDANCE - ZGODNJI ČASI, amer. film
13.00 POROČILA
13.05 TEDNIK, ponovitev
13.45 VIDEO STRANI
14.00 FILMSKO POPOLDNE
14.00 POPOLNA TUJCA, ponovitev amer. naniz.
14.30 ISKANJE RESNICE, ponovitev zadnjega dela angl. nadalj.
15.20 DNEVI RADIA, ponovitev amer. filma
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 POTOVANJE PO ČLOVEŠKEM TELESU, nemška poljudnoznan. serija, 1/8
18.00 REGIONALNI PROGRAMI - LJUBLJANA
18.45 TV MERNIK
19.00 RISANKA
19.12 ŽREBANJE 3 x 3
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT,
20.05 UTRIP
20.25 ONA + ON
21.30 ŠAMPANJSKI CHARLIE, amer. nadalj., 2/4
21.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
23.03 TV JUTRI
23.05 SOBOTNA NOČ
23.05 VIDEONOČ
0.15 L.COHEN: PESMI IZ ŽIVLJENJA
1.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

10.35 - 3.10 Teletekst
10.50 Video strani - 11.00 Tedenski izbor: Jakec in čarobna lučka (angl. risana serija, 17/26); 11.10 Denver, poslednji dinozaver (ponovitev amer. naniz., 14/20); 11.35 Zgodbe iz školjke (ponovitev); 12.25 Ana Barbara, zgodba o cekinu - 13.00 Poročila - 13.05 Operne zgodbe: Tosca (5. oddaja) - 16.00 Športna sobota - 19.00 Dober tek!: Kuharski nasveti Paula Bocuseja (22/22) - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Rojstvo Evrope (angl. dok. serija, 1/7) - 21.00 Slovenski magazin - 21.30 Poglej in zadeni - 22.30 TV jutri - 22.35 Sova: Znaki zodiaka - Strelec (nemška naniz., 9/12); Želite, milord? (14. epizoda angl. naniz.); Northangerska opatija (angl. film) - 1.50 SP v alpskem smučanju: smuk (m) - 3.00 Video strani

NEDELJA, 7. II.

SLOVENIJA 1

8.10 - 23.50 TELETEKST
8.25 VIDEO STRANI
8.35 OTROŠKI PROGRAM
ŽIV ŽAV, ponovitev
ZLATI CEKIN, ponovitev 2. oddaje
SILAS, ponovitev nemške nadalj., 8/12
10.40 DOBER TEK!, ponovitev zadnje oddaje
11.00 NAŠA PESEM 92, 10. oddaja
11.30 OBZORJA DUHA
12.00 BEGUNCI, TU Z NAMI
12.30 DOMAČI ANSAMBLI
ANSAMBEL VINKA CVERLETA
13.00 POROČILA
13.05 ON + ON, ponovitev
14.45 FILMSKO POPOLDNE
14.45 ZNAKI ZODIAKA, nemška naniz., 9/12
15.15 ŽELITE, MILORD?, 14. epizoda angl. naniz.
16.00 SOFIJA IN CONSTANCA, angl. nadalj., 1/6
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.10 BILLY BUDD, amer.-angl. film (ČB)
19.08 RISANKA
19.17 LOTO
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 PODELITEV PREŠERNOVIH NAGRAD, prenos iz CD
21.00 ZRCALO TEDNA
21.25 MORSKE STEZE, angl. poljudnoznan. serija, 5/5
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.23 TV JUTRI
22.25 ŠPORTNI PREGLED
22.55 MALI NOGOMET, posnetek
23.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

8.25 - 0.40 Teletekst
Opomba: Športna nedelja: 16.00 NBA liga; 17.00 namizni tenis, evr. liga; 17.45 smuk (posnetek)
8.40 Video strani - 8.50 Tedenski izbor: Poglej in zadeni; 9.50 Šampanjski Charlie (amer. nadalj. 2/4); 10.40 Mostovi - 11.00 Oliver Twist (angl. film) - 13.00 Poročila - 16.00 Športna nedelja - 18.55 Podarim - dobim - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 G. Verdi: Traviata - 22.10 Glasbeni utrinek - 22.33 TV jutri - 22.35 Sova: Družina Addams (amer. naniz., ČB, 12/16); Želite, milord? (15. epizoda angl. naniz.); Bouvard in Pecuchet (franc. nadalj., 1/4) - 0.35 Video strani

PONEDELJEK, 8. II.

SLOVENIJA 1

9.40 - 23.15 TELETEKST
Opomba: 1.25 - 2.15 in 4.55 - 5.45 prenosi iz SP v alpskem smučanju iz Marioke
9.55 VIDEO STRANI
10.05 TEDENSKI IZBOR
12.05 ROJSTVO EVROPE, ponovitev
13.00 POROČILA
13.05 POD PREŠERNOVIM SPOMENIKOM, prenos
14.15 FILMSKO POPOLDNE
14.15 DRUŽINA ADDAMS, amer. naniz., 12/16
14.40 ŽELITE, MILORD?, 15. epizoda angl. naniz.
15.30 STRIČEK VANJA, 1. del ruskega filma
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1 - SLOVENSKA KRONIKA
17.15 OTROŠKI PROGRAM
RADOVEDNI TAČEK
DENVER, POSLEDNJI DINOZAVER (20/20)
ŠKOKICA IN NOGICA
18.00 REGIONALNI STUDIO MARIBOR
18.50 16 ČRK, TV igrica
19.15 RISANKA
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 SEDMA STEZA
20.30 D. Jančar: ZALEZUJOČ GODOTA, posnetek gledal. predstave
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.43 TV JUTRI
22.45 GOSPODARSKA ODDAJA
10000 OBRATOV
23.15 BRANE RONČELJ IZZA ODRA
VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

11.05 - 1.00 Teletekst
11.20 Video strani - 11.30 Tedenski izbor: Znanje za znanje: Učite se z nami; Naša pesem 92 (10. oddaja); Euroritem (10. oddaja); 12.30 Športni pregled - 13.00 Poročila - 13.05 Video strani - 13.55 Večerni gost: Vlado Habjan (ponovitev) - 15.00 Utrip, Zrcalo tedna (ponovitve) - 15.30 Slovenci v zamejstvu - 16.00 SP v alpskem smučanju (posnetek) - 17.00 Dober dan, Koroška - 17.30 Obzorja duha (ponovitev) - 18.00 Alter - 18.50 4x4 (svetovalno namenski program) - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Po sledeh napredka - 20.40 Znanost: Onesnaževanje okolja (9. oddaja) - 21.05 Svet na zaslonu - 21.45 Koncert Irene Grafenauer in Marije Graf - 22.30 TV jutri - 22.35 Sova: Korak za korakom (amer. naniz., 10/13); Želite, milord? (16. epizoda angl. naniz.); Barva spomina: Slikar Zoran Mušič (dok. film) - 0.50 Video strani

TOREK, 9. II.

SLOVENIJA 1

9.35 - 0.20 TELETEKST
9.50 VIDEO STRANI
10.00 TEDENSKI IZBOR
10.00 ALTER
10.45 SLOVENSKI MAGAZIN
11.15 POTOVANJE PO ČLOVEŠKEM TELESU, 1/8
12.00 PO SLEDEH NAPREDKA
12.35 ZNANOST: ONESNAŽEVANJE OKOLJA, 9. oddaja
13.00 POROČILA
13.05 SVET NA ZASLONU, ponovitev
13.45 VIDEO STRANI
14.40 FILMSKO POPOLDNE:
14.40 KORAK ZA KORAKOM, amer. naniz., 10/13
15.05 ŽELITE, MILORD?, 16. epizoda angl. naniz.
15.55 BARVA SPOMINA, dok. film
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1 - SLOVENSKA KRONIKA
17.15 OTROŠKI PROGRAM
ZALJUBLJENI ZMAJ, 2/3
DOMAČA NALOGA ZA PROF. A. K.
NAŠ NASLOV: PLANET ZEMLJA
18.00 REGIONALNI STUDIO KOPER
18.50 16 ČRK, TV igrica
19.15 RISANKA
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.45 GLASBA, SHOW IN CIRKUS: NEVERJETNE ZGODBE, 8. oddaja
21.45 TELESNI SLOGI: DRUGA KOŽA, angl. dok. serija, 1/4
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.43 POSLOVNA BORZA
22.53 TV JUTRI
22.55 KOŠARKA SMELT OLIMPIJA : CSKA, posnetek
0.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

10.00 - 1.30 Teletekst
10.15 Video strani - 10.25 Tedenski izbor: 4x4; Sedma steza; Zalezujoč Godota (posnetek gledal. predstave) - 13.00 Poročila - 14.10 Sobotna noč: Videonoč; Pesmi iz življenja - 18.00 Sprehodi po stari Ljubljani (ponovitev, 2/9) - 18.30 Alfonz Mucha (portret) - 18.50 Iz življenja za življenje: Prisluhnimo tišini - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Milena (TV nadalj., 3/4) - 21.00 Osmi dan - 22.00 Svet poroča - 22.35 Sova: V avtobusu (3. epizoda amer. naniz.); Želite, milord? (17. epizoda angl. naniz.); Ciklus filmov J. L. Goddarda: Do zadnjega diha (franc. film) - 1.20 Video strani

SREDA, 10. II.

SLOVENIJA 1

9.55 - 22.45 TELETEKST
10.10 VIDEO STRANI
10.20 TEDENSKI IZBOR
10.20 SPREHODI PO STARI LJUBLJANI, 2/9
10.50 ALFONZ MUCHA - PORTRET
11.05 MILENA, TV nadalj. (3/4)
12.00 OSMI DAN
13.00 POROČILA
13.05 POSLOVNA BORZA, ponovitev
13.15 MORSKE STEZE, ponovitev angl. poljudnoznan. serije, 5/5
13.45 VIDEO STRANI
14.10 FILMSKO POPOLDNE:
14.10 V AVTOBUSU, 3. epizoda angl. naniz.
14.35 ŽELITE, MILORD?, 17. epizoda angl. naniz.
15.25 DO ZADNJEGA DIHA, franc. film
16.50 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1 - SLOVENSKA KRONIKA
17.15 KLUB KLOBUK
18.50 16 ČRK, TV igrica
19.15 RISANKA
19.22 TV NOCOJ
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA
ŽIVETI V TEMI, amer. film
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.43 TV JUTRI
22.45 AKCENT
VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

9.35 - 24.00 Teletekst
Opomba: 20.00 hokej; 21.30 SP v alpskem smučanju
9.50 Video strani - 10.00 Tedenski izbor: Prisluhnimo tišini; Anton Dermota; Telesni slogi: Druga koža (1/4); Glasba, show in cirkus - 13.00 Poročila - 13.05 Video strani - 16.45 SP v alpskem smučanju (posnetek) - 18.00 Beverly Hills, 90210 (ponovitev amer. naniz., 6/22) - 18.50 Turizem (svetovalno namenski program) - 19.05 Slovenija - umetnostni vodnik: Od Kanalske doline do Trsta (ponovitev) - 19.22 TV nocoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Športna sreda - 22.30 TV jutri - 22.35 Sova: Buntz z Beverly Hillsa (amer. naniz., 7/13); Želite, milord? (18. epizoda angl. naniz.) - 23.50 Video strani

GLASBA JE ŽIVLJENJE

Priznam, da me je stalo kar nemalo truda, da sem ulovila pred mikrofon Slovenca, ki je trenutno ena najbolj kontraverznih oseb na sončni strani Alp. Zaupam vam, da bo to soboto gost oddaje Glasba je življenje prvak Slovenske nacionalne stranke Zmago Jelinčič.

Takoj naj vam povem, da je gospod Jelinčič izjemno prijeten sogovornik, da se imenitno spozna na glasbo, saj je mladost preživel v ljubljanski Operi kot baletnik, in da se zna pogovarjati tudi povsem sproščeno, dasiravno je imel v tistih dneh nemalo preglavic, saj ga je prav takrat zapuščalo kar šest njegovih poslancev. Bil je tudi nekoliko prehlajen, tako da zapela ravno nisva, mi je pa obljubil, da bo pel kdaj drugič, ko bo na boljšem glasu, in tako je sedaj brezkopromisni Zmago Jelinčič moj dolžnik.

Med drugim sem ga pobarala, če se je kaj hudoval na Tofa, ki je zapisal, da bi lahko skupaj s Heleno Blagne ustanovila ansambel Sex Pistols. — Ne, ne, je odgovoril gospod Jelinčič — mislim, da je humor nekaj, česar v Sloveniji najbolj manjka.

Najbrž se strinjate z gospodom Jelinčičem, in če boste v soboto prisluhnili oddaji Glasba je življenje na radijski postaji Studio D, boste slišali še marsikaj zanimivega in prepričana sem, da se boste v marsičem z mojim sogovornikom tudi strinjali.

In če je res, da v Sloveniji manjka humnorja, naj vam zaupam, kaj mi je o dgovoril predsednik Kučan, ko sem ga vprašala, čemu se je najbolj nasmejal v letu 1992. Odgovoril je:

- Samemu sebi, kako sem poslikan in dopisan strmel s svojih plakatov na Slovenijo!

Pa še to. V sobotni oddaji boste izvedeli, kako si lahko — z malo sreče — kupite avto znamke Škoda zastonj! Prav ste prebrali.

Vaša Simona

Film je in to je dobro

GABRJE — Eden od manjših krajev, v katerih še imajo filmske predstave, je tudi Gabrje. Kinematografska sekcija kulturnega društva zadnje čase spet da vse od sebe in rezultat je, ne na dlani, pač pa na platnu. Vsako nedeljo ob šestih zvečer je v gabrski večnamenski dvorani filmska predstava. Filme predvaja ljubiteljski operater Slavko Bogolin, ki se je svoj čas tega »dela« učil v Kočevju v kinu Jadran. Res pa je, da v Gabrju ni edini, ki ve, kako se dobro streže filmskim projektorjem. Toda to je druga zgodba.

Najbolj sveža novica o gabrskih filmskih predstavah je ta, da so nad odrom razpeli platno, in sicer na izpopolnjen način. To je majhen dosežek za veliki svet filma, vendar velik korak za majhen vaški kino. Bogolin je zadovoljen in gledalci tudi. Včasih se v zvezi s filmom tudi kaj zaplete. Paket s celuloidnim trakom, ki bi moral priti v Gabrje, odpelje vlak na primer v Sevnico. Stalna zadrega je v tem, da je obisk na predstavah bolj ko ne skromen. Včasih iztržek od predstave komaj pokrije vse stroške. Če bi se v tem primeru ravnali po pravilu, da je vse potrebno gledati skozi tolar, bi bilo gabrskega kina že zdavnaj konec.

DVA VETERANA — Slavko Bogolin ob starodavnem filmskem projektorju v dvorani v Gabrju.

Če bo vse posreči, bo kino zdržal težke čase. Slavko Bogolin ne misli vreči puške v koruzo, pač pa je poln načrtov. »Rad bi videl, da bi vse to delovalo. Če bi malo razširili prostor za aparature, bi lahko imeli še en projektor. To bi bilo dobro, saj potem ne bi bilo odmorov med predstavami. Zdaj so pavze, ko menjamo kolute,« pravi Bogolin.

L.M.

Cene rabljenih avtomobilov

KRŠKO — Na avtosejmu v tem mestu so se v nedeljo, 31. januarja, cene za rabljene avtomobile gibale takole:

zastava 750/850	letnik 79-86	550 do 1700 DEM
zastava 126 P	80-88	800 do 2700 DEM
zastava 101/128	80-90	1100 do 5700 DEM
florida	89-91	7800 do 8200 DEM
R5 campus	90	11700 DEM
R4	87-91	4100 do 7300 DEM
lada RIVA 1300	89-90	6100 DEM
samara 1.3	88	5800 DEM
kadett 1.6 D	85	10200 DEM
VW golf JX D	89-90	15800 DEM
fiat UNO 45	89	8500 DEM
suzuki vitara HT	90	20000 DEM
kombi trafic furgon	85	13000 DEM

Hitro in poceni do novega prostora

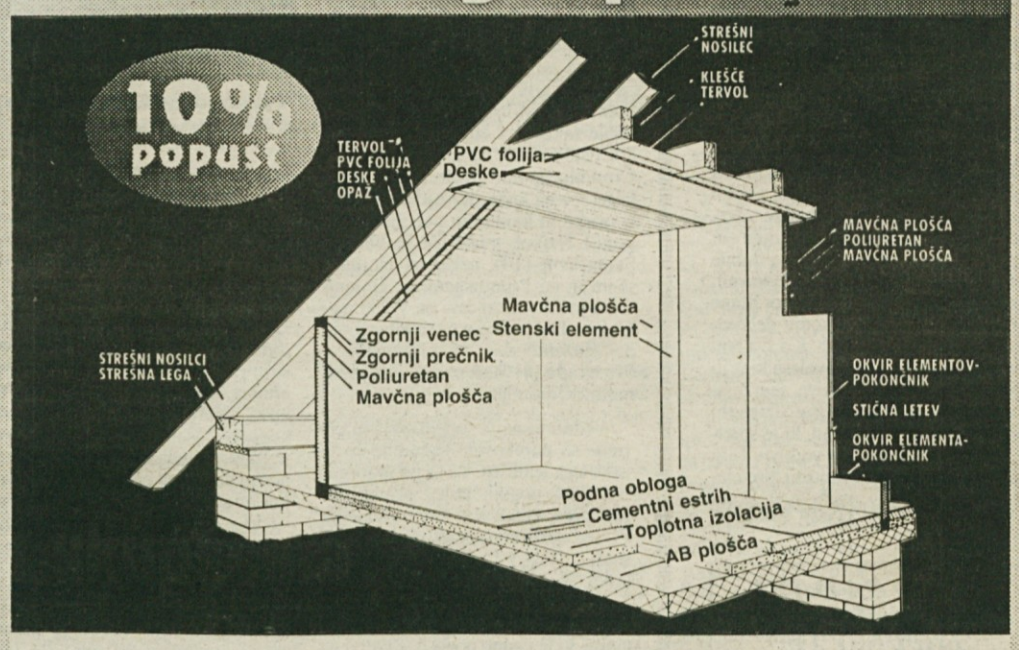

MONTAŽNE STENE "JELOVICA",
idealna rešitev, kadar želite predeliti večji prostor, ali neizkoriščeno podstrešje preurediti v *prijetno mansardno stanovanje.*

KAJ PRIDOBITE?

-DOBRO TOPLOTNO IN ZVOČNO IZOLACIJO,
-ODPORNOST PROTI POŽARU,
-S PREPROSTO IN SUHO MONTAŽO V NAJKRAJŠEM ČASU PRIDOBITE TAKOJ UPORABNE PROSTORE,
-STENE SO LAHKE, TRANSPORT JE PREPROST,
-VES POTREBEN MATERIAL DOBITE NA ENEM KRAJU -

V ŠKOFJI LOKI

Kidričeva 58, tel.: 064/631-241, fax.:/ 631-835

JELOVICA

AKCIJSKA PRODAJA STANOVANJ "PAVLINOV HRIB - TREBNJE"

Na Pavlinovem hribu v Trebnjem prodajamo stanovanja po izredno nizkih cenah.
Cena kvadratnega metra stanovanjske površine znaša 980 DEM.
Stanovanja so razporejena v dveh objektih, na izjemno lepi legi v Trebnjem.
Nahajajo se v pritličju, v I., II., III. in IV. nadstropju.
Velikost stanovanj se giblje od 23 m2 za garsonjero do 68,95 m2 za dvoinpolsobno stanovanje.

Način plačila:
- **plačilo celotne kupnine v 8 dneh po podpisu pogodbe**
- **kupcem nudimo možnost obročnega odplačevanja na 36 mesecev ob 30 odst. začetnem pologu.**

Vse informacije v zvezi z nakupom daje:

SKB Podjetje za promet z nepremičninami, d.o.o., Slovenska 56, 61000 Ljubljana, osebno ali po telefonu (061) 301-632, 313-468.

Trgovina MOTOROIL
Prešernov trg 7, tel.: (068) 21-861; fax. 24-856

ležaj pred. kolesa Z 101 N.T.	2235,00	zob. jermen Zastava	1296,00
ležaj pred. kolesa YUGO	1766,00	zob. jermen GOLF-D	2688,00
ležaj GOLF S.T.	2339,00	zob. jermen GOLF-B	1382,00
potisni ležaj Z 101, YUGO	1296,00	zob. jermen SAMARA	1944,00
lamela skl. Z 101, YUGO	2615,00	kli. jermen Z 101, YUGO	437,00
lamela skl. P 126	2309,00	kli. jermen P 126	488,00
lamela skl. GOLF	3120,00	kli. jermen Z 750	488,00
lamela skl. Z 750	2309,00	zobnik-veriga YUGO	2400,00
lamela skl. LADA	2976,00	zobnik-veriga P 126	2268,00
potisna plošča Z 101	3444,00	pot. ležaj Z 101, YUGO	1296,00
potisna plošča P 126	2916,00	pot. ležaj R4 GTL	1445,00
potisna plošča GOLF-B	4788,00	zad. zav. cil. Z 101	792,00
potisna plošča GOLF-D	6048,00	gl. zav. cil. Z 101, YUGO	2484,00
potisna plošča R4 GTL	4050,00	zav. disk Z 101	1901,00

Na zalogi: filtri zraka, olja, platine, končniki, nihajne roke, svečke, disk ploščice, zavorne čeljusti, vodne črpalke, tesnila, olja...

MIKO

Velika akcijska prodaja italijanske in domače keramike od 5. do 25. februarja

Ugodni plačilni pogoji:
10% popust za gotovinsko plačilo
3 čeke brez obresti
6-mesečni potrošniški kredit z minimalno obrestno mero

v poslovalnicah:
MIKO Novo mesto, Partizanska 21 — tel. 068/28-950
MIKO Krško, CKŽ 100 — tel. 0608/31-302
MIKO Brežice, Milavčeva 81 — tel. 0608/61-712
MIKO Boštanj, obrtna zona — tel. 0608/81-530
MIKO Sevnica, N.H.M 17 — tel. 0608/81-734

Na zalogi imamo tudi kvalitetna lepila, fugirne mase in orodje za keramičarje in kar je najvažnejše: vse po zelo ugodnih cenah.

VABLJENI!

PLESNI CENTER DOLENJSKE

vabi k vpisu v plesne tečaje za odrasle:

nedelja, 7. februarja
začetni ob 16. uri
nadaljevalni ob 18. uri
izpopolnjevalni ob 20. uri

četrtek, 11. februarja
nadaljevalni ob 18. uri
višji nadaljevalni ob 20. uri

Inf. po tel. (068) 21-685

Pika na i

Občice 21
68350 Dolenjske Toplice
tel. (068) 65-128

samska soba	*29.912 SIT*
otroška soba	*38.528 SIT*
spalnica	*57.154 SIT*
regal za dnevno sobo	*44.761 SIT*
oprema za pisarno	*54.055 SIT*
3 m kuhinje	*72.877 SIT*
jogi meblo 190x90	*9.960 SIT*
jogi meblo 190x180	*19.932 SIT*
otroški liftomat	*5.700 SIT*

karnise od 924,00 SIT dalje
kristalna ogledala od 3.840 SIT dalje
svetila od 1.722 SIT dalje
cvetlična korita od 2.822,50 SIT dalje
klubska mizica od 4.306 SIT dalje

MANA
turistična agencija

PARTIZANSKA 7, NOVO MESTO, telefon: 068/28-136

Plesni tečaji

za otroke
5 — 6 let: ob 16. uri
7 — 9 let: ob 17. uri
za odrasle
— začetni: ob 18. uri
nadaljevalni: ob 20. uri

KJE: GIMNAZIJA — ATRIJ
KDAJ: V PETEK, 12. 2. 93
PREDVPIS IN INF.: PARTIZANSKA 7, 28-136

- *Če vladar počne prave stvari, bo vplival na ljudi, če tudi jim ne bo ukazoval. (Konfucij)*
- *Dandanes si že vsak biciklist domišlja, da poganja kolo zgodovine. (Fridauer)*
- *Prvi zdihljaj ljubezni - poslednji zdihljaj pameti. (Bret)*

ŠTUDENTI IN DIJAKI!

Bi želeli zaslužiti, pa ne veste kako?
Oglasite se na študentskem servisu

Rudolf

Kettejev drevored 3, 68000 Novo mesto
tel. (068) 23-186, 21-536, vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 15. ure.

KOMPAS Hertz

Roška cesta 1 — avtobusna postaja
Novo mesto, tel. 068/23-937, fax: 24-822

vam nudi:
— *izposojanje avtomobilov vseh tipov*
— *odkup in prodajo tuje valute*
— *v sodelovanju s turistično agencijo **COME 2 US** in ostalimi organiziramo počitnice tudi po vaši želji, posredujemo rezervacije hotelov po celem svetu, obiske sejmov in prodajo letalskih vozovnic.*

PERUTNINA PTUJ

vabi k sodelovanju ambicioznega, kreativnega in samostojnega komercialista za območje Dolenjske.

Pogoj: srednja ali višješolska izobrazba ustrezne smeri

Če vas zanima dinamično delo, pošljite vlogo na kadrovski oddelek Perutnine Ptuj, Potrčeva c. 10, z oznako »RAZPIS« do 12. februarja 1993.

Belokranjsko gradbeno podjetje

bograd ČRNOMELJ

Zadružna c. 14, ČRNOMELJ
KOMERCIALNI SEKTOR
razpisuje
prosto delovno mesto za nedoločen čas

KV PRODAJALCA V TRGOVINI GRADBENEGA MATERIALA

Pogoji:
IV. stopnja strokovne izobrazbe — prodajalec gradbenega materiala
1 leto delovnih izkušenj na podobnih delih
zaželjen tečaj za viličarista

Prijave sprejema splošno kadrovska služba podjetja v roku 8 dni po objavi razpisa.

zavarovalnica triglav d.d.
poslovna enota Novo mesto

PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE

ŠE SREČA V NESREČI

Če želite kar najbolj popolno zavarovati svoj avto, sopotnike v njem in seveda sebe kot voznika, tedaj ne dvomimo o tem, da boste z zanimanjem prebrali te vrstice. V Zavarovalnici Triglav smo namreč, malce tudi po vzoru vodilnih zahodnoevropskih zavarovalnic, pripravili takšno učinkovito zavarovanje udeležencev v prometu. Poimenovali smo ga PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE.
V **enotno zavarovalno polico** smo vključili krepko obogatena, sicer pa že obstoječa zavarovanja:
— **avtomobilske odgovornosti,** ki ga bolje poznate kot obvezno zavarovanje,
— **AO plus,** ki zavaruje voznika v primeru telesnih poškodb,
— **polnega in delnega avtomobilskega kaska,**
— **zavarovanje pravne zaščite,** ki vam zagotavlja pravno pomoč v kazenskih in upravno-kazenskih postopkih zaradi prometne nesreče, v kateri ste bili udeleženi z zavarovanim vozilom.

KAJ JE PRAVZAPRAV »PAKET«?

Povedano najbolj preprosto,gre za **enotno zavarovalno polico,** s katero se vsak zavarovanec sam odloči, katere vrste ponujenih zavarovanj bo sklenil. Vsakdo, ki se odloči, da se bo zavaroval v okviru PAKETNEGA AVTOMOBILSKEGA ZAVAROVANJA, bo namreč deležen vrste ugodnosti. Edini pogoj je, da izmed ponujenih možnosti sklene zavarovanje **za najmanj 2 avtomobilski zavarovanji in najmanj za 1 leto.**

TRINAJST PREPRIČLJIVIH RAZLOGOV ZA »PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE«

Ob celi vrsti izboljšanih pogojev pri temeljnih avtomobilskih zavarovanjih, seveda v prid zavarovancev, je teh ugodnosti za vse, ki se boste zavarovali v okviru paketnega avtomobilskega zavarovanja še več. Poglejmo morda le najpomembnejše:

1. Z novim razvrščanjem v premijske razrede pri **zavarovanju avtomobilske odgovornosti, AO plus in zavarovanju avtomobilskega kaska** nagrajujemo voznike za preudarno in varno vožnjo. Sistem pridobivanja popustov (bonusa) — 10% za vsako leto brez uveljavljanja odškodninskega zahtevka — ostaja nespremenjen. Popolna novost pa je, da voznik ob uveljavljanju odškodninskega zahtevka ali povzročeni škodi ne izgubi — tako kot doslej — celotnega bonusa, marveč se mu pridobljeni bonus za vsak odškodninski zahtevek zmanjša le za 20%. Najboljši zavarovanci pa tudi ob prvi škodi v letu ohranijo **maksimalni bonus.**
2. Ob zakoncu lahko bonifikacijo uveljavljajo tudi vaši otroci, če so dobili zavarovano vozilo v dar, ga odkupili ali ga podedovali.
3. Če zavarovano vozilo prodate, zavarovalno polico paketnega avtomobilskega zavarovanja prenesete z vsemi ugodnostmi na nov avtomobil.
4. Če vam avto, **ki še ni starejši od enega leta,** je pa zavarovan s polnim in delnim kaskom po kombinaciji K, ukradejo ali ga povsem uničite v prometni nezgodi, vam Zavarovalnica Triglav prizna celotne stroške za nakup enakega vozila.
5. V primeru poškodbe vašega vozila, ki je zavarovano s **polnim in delnim kasko zavarovanjem kombinacija K,** vam Zavarovalnica Triglav krije stroške najema osebnega avtomobila do 3 dni.
6. Če v paket vključite **polno kasko zavarovanje,** vam bomo premijo obračunali po stopnjah, ki veljajo za skupinska zavarovanja in ki so nižje,kot če sklepate isto zavarovanje izven paketa.
7. Zavarovalnica Triglav vam priznava še dodatni popust na **skupni znesek vseh izbranih in v paket vključenih zavarovanj.**
8. Ob takojšnjem plačilu premije paketnega avtomobilskega zavarovanja boste deležni še dodatnega popusta, lahko pa se odločite tudi za obročno plačevanje premije.
9. Če se boste odločili za paket, ki bo vključeval **več avtomobilskih zavarovanj,** boste deležni še dodatnih ugodnosti.
10. Paketno zavarovanje, v okviru tega pa tudi **zavarovanje avtomobilske odgovornosti** lahko sklenete na vašem domu, če se tako dogovorite z našim predstavnikom.
11. Za vsa zavarovanja, ki si jih izberete sami, imate odslej le eno zavarovalno polico, ki jo imate lahko vedno pri sebi.
12. Pogoji za zavarovanje v okviru paketa so enaki tako za posamične zavarovance kot za organizacije in podjetja.
13. Paketno avtomobilsko zavarovanje končno zagotavlja tudi našim zavarovancem **ugodnosti in standard, kot ga imajo zavarovanci v razvitem svetu.**

Želite po vsem tem, kar ste prebrali, še izčrpnejša pojasnila? Nič lažjega. Pokličite našega predstavnika in dogovorila se bosta, kdaj vas, glede na vaš prosti čas, lahko obišče. Lahko pa nas na sedežu območne ali poslovne enote, oziroma na našem predstavništvu, ki vam je najbližje, obiščite tudi sami. Pomagali vam bomo pri oblikovanju **samo vašega** PAKETA AVTOMOBILSKEGA ZAVAROVANJA.
V Zavarovalnici Triglav smo vam za PAKET pripravili najširši izbor možnih odločitev. Kaj boste povezali v vaš sveženj, se boste odločili sami.

ZAVARUJTE SEBE, SVOJE SOPOTNIKE IN SVOJ AVTO. STORITE TO UČINKOVITO. MI POZNAMO SAMO ENO POT — PAKETNO AVTOMOBILSKO ZAVAROVANJE.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV D. D. — KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

SOP Krško, p.o.

r a z p i s u j e za 15.2.1993 ob 11. uri

J A V N O D R A Ž B O

za prodajo dveh praznih stanovanj v Krškem, Gubčeva 1 in Gubčeva 9, v izmeri 73,03 m2 oziroma 60,74 m2, po naslednjih izklicnih cenah:

1. stanovanje Gubčeva 1, št. stanovanja 15, 3,750.000 SIT,
2. stanovanje Gubčeva 9, št. stanovanja 7, 3,200.000 SIT.

Kupec bo poleg kupnine moral plačati davek na promet nepremičnin in stroške zemljiško-knjižnega prenosa lastninske pravice na njegovo ime.
Draži lahko vsak, kdor bo do pričetka dražbe položil varščino v višini 5% izklicne cene in izkazal, da poseduje denar za plačilo kupnine. Če kupnine kupec ne doplača v 8 dneh po dražbi, se nakup razveljavi, položena varščina pa se ne vrne.
Varščino je treba plačati na žiro račun prodajalca št. **51600-720-1-17522**, potrdilo o tem pa predložiti dražbeni komisiji.
Kupcem, ki ne bodo izdražili stanovanja, se varščina takoj vrne na račune, ki jih navedejo.
Do dneva dražbe si lahko vsak potencialni kupec ogleda stanovanje, če se predhodno dogovori o dnevu in uri ogleda po tel. št. (0608) 21-400.

Dražbena komisija
SOP Krško, p.o.

SLOVENSKA KARITAS

razpisuje natečaj fotografije na temo:

ŽIVIM S TEBOJ, KI SI DRUGAČEN

Udeleženci natečaja naj s svojimi deli prikažejo, kako lahko drugačnost poveže ljudi v prijateljstvo.
Fotografije v črno-beli in barvni tehniki naj bodo v velikosti 13x18 cm ali večje. Na hrbtni strani poslanih del naj bodo osebni podatki avtorja.
Dela pošljite do **28. februarja 1993** na naslov:

SLOVENSKA KARITAS
Ciril-Metodov trg 9/I
61000 Ljubljana

Izbrane fotografije bodo razstavljene v avli Teološke fakultete v Ljubljani in razmnožene kot razglednice v dobrodelne namene.

MERCATOR - KMEČKA ZADRUGA SEVNICA z.o.o., Sevnica, Savska cesta 20/b

objavlja prosto delovno mesto

TEHNOLOGA V DELOVNI ENOTI KLAVNICA SEVNICA

Pogoji za sprejem:
- diplomirani inženir živilske tehnologije ali inženir živilske tehnologije,
- 3 oz. 5 let delovnih izkušenj s področja klavniške dejavnosti.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Nastop dela je možen takoj oz. po dogovoru. Pismene prijave pošljite v 8 dneh po objavi na gornji naslov. Kandidate bomo o izbiri obvestili v 8 dneh po opravljeni izbiri.

ZARJA, d.d., Novo mesto razpisuje na podlagi sklepa upravnega odbora z dne 20. 1. 1993

JAVNO DRAŽBO

za prodajo 3-sobnega stanovanja v stanovanjski stavbi Cesta komandanta Staneta 32/II, ki stoji na parc. št. 1264 vl. št. 9/7 k.o. Novo mesto.
Stanovanje meri 107,62 m² in se sestoji iz velike bivalne kuhinje, treh sob, kopalnice, WC, shrambe, predsobe, lože in kleti.

1. Izklicna cena znaša **3.787.437,90 SIT;**
2. Najugodnejši ponudnik plača kupnino v skladu s kupoprodajno pogodbo;
3. Varščina znaša **10% izklicne cene** in jo morajo interesenti nakazati na ŽR št. 52100-601-20561, ZARJA, d.d. Novo mesto. Varščina se vračuna v kupnino najugodnejšemu ponudniku, ostalim ponudnikom se vrne v roku 8 dni po opravljeni javni dražbi.
4. Javna dražba bo **19. 2. 1993 ob 12. uri** v prostorih ZARJE, d.d., Prešernov trg 8, Novo mesto;
5. Davek na promet od nepremičnin, stroške overitve podpisa pogodbe in s tem v zvezi druge stroške plača kupec poleg kupnine;
6. Vse podatke o stanovanju dobijo interesenti na sedežu prodajalca ali na telefon št. (068) 22-071, 23-928, 23-940 interna 224;
7. Stanovanje se prodaja v obstoječem stanju na dan dražbe;
8. Vsi interesenti morajo ob pristopu k javni dražbi poleg dokazila o vplačani varščini predložiti še potrdilo o državljanstvu republike Slovenije (samo fizične osebe), predstavniki pravnih oseb pa pooblastilo pristojnega organa.

UGODNO

RAČKA, d.o.o.

68000 Novo mesto
tel/fax: (068)21-058

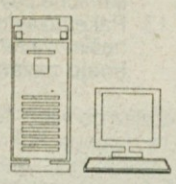

PC RAČUNALNIK
386sx/25 MHz

- *MAINBORD 386sx/25 MHz*
- *SVGA CARD (1024x768)*
- *AT I/O CARD (2s/1p/1g)*
- *AT (IDE) BUS CONTROLER*
- *FLOPY DISK 5 1/4", 1,2 MB*
- *HDD 80 MB*
- *AT BABY CASE +200 W*
- *TIPKOVNICA S SLO ZNAKI*
- *VGA P/W MONITOR*
- *2 MB RAM MEMORY*

samo
102.000 sit
(s prometnim davkom)

Z izrezkom tega oglasa imajo kupci 3% popusta!

TOPLOTA LESA - TOPLINA VAŠEGA DOMA

V JELOVICI smo razvili sistem, s katerim vam v najkrajšem času, brez umazanih zidarskih del, zamenjamo STARA okna in vrata v stanovanje Z NOVIMI!!

PRENOVA
OKEN & VRAT

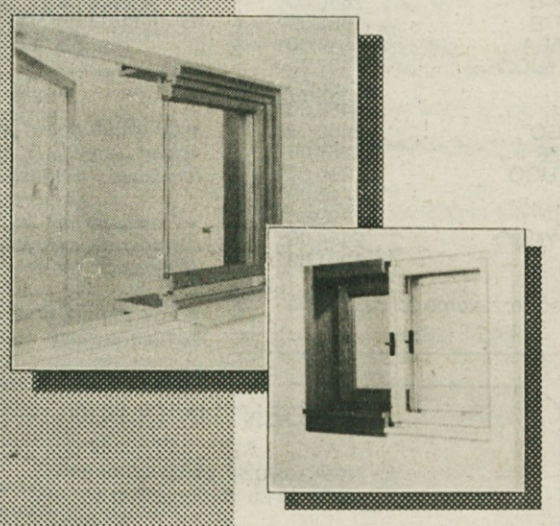

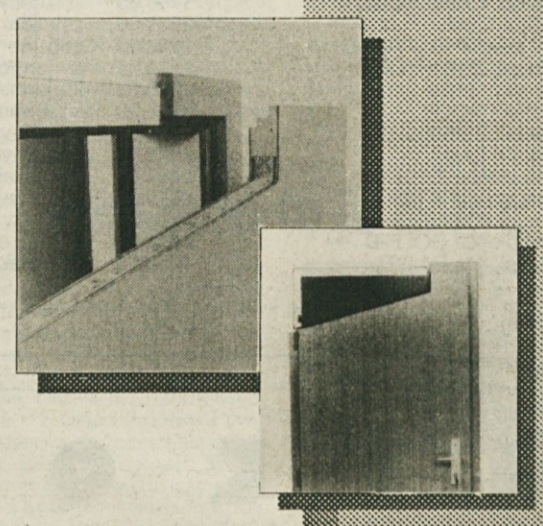

- NE POŠKODUJEMO, NITI FASADE, NITI OMETA
- BISTVENO IZBOLJŠAMO TOPLOTNO IN ZVOČNO IZOLACIJO
- PRIHRANIMO PRI ENERGIJI

- IZGLED ZUNANJE STRANI OSTANE NESPREMENJEN
- BISTVENO IZBOLJŠAMO TOPLOTNO IN ZVOČNO IZOLACIJO
- POVEČAMO PROTIVLOMNO ZAŠČITO

ZAGOTAVLJAMO:
- hitro montažo,
- kvalitetno opravljeno delo, v katerem koli letnem času

Pokličite lesno industrijo JELOVICA - PRODAJNI INŽENIRING: 064/631-241, FAX./632-261

JELOVICA

NOVO MESTO Ob potoku 5, 068/22-772, **METLIKA** Vinogradniška41, 068/58-716, **KRŠKO** CKŽ 21, 0608/21-236

Na podlagi 51. člena Zakona o stavbnih zemljiščih (Ur. list SRS, št. 18/84) ter 9. člena Odloka o opravljanju in razporejanju s stavbnim zemljiščem (Ur. list SRS, št. 37/86, 40/87)

o b j a v l j a
SKLAD STAVBNIH ZEMLJIŠČ OBČINE BREŽICE

J A V N I R A Z P I S

za oddajo pravice uporabe na stavbnem zemljišču v izmeri
— 742 m² za gradnjo individualne stanovanjske hiše
— 1371 m² za gradnjo trgovine

v k.o. Trnje, v zazidalnem načrtu Trnje.

Vrednost stavbnega zemljišča in stroški delne komunalne ureditve stavbnega zemljišča za stanovanjsko hišo znašajo 3.075,30 SIT za 1 m² (izračun per 31. 12. 1992), za trgovino pa 3.832,00 SIT za 1 m2.
Dokončna cena stavbnega zemljišča in komunalne opreme se bo določila po valorizaciji v času sklenitve pogodbe.
Pod komunalno opremo je šteta možnost priključka na cesto, vodovod, kanalizacijo in elektriko.
Vsak ponudnik bo moral še posebej plačati:
— spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča,
— soglasje za priključek na električno, vodovodno in kanalizacijsko omrežje,
— na svoje stroške zgraditi priključke na komunalne naprave, cesto, vodovod, elektriko in kanalizacijo,
— sofinancirati manjkajoče komunalne naprave, ki še niso zgrajene, kot npr. javna razsvetljava, telefonsko omrežje,
— stroške parcelacije zemljišča,
— stroške objave javnega natečaja in zemljiškoknjižnega prenosa,
— temeljni prometni davek.

1.
Veljavne prijave bodo tiste, ki bodo prispele v vložišče občine Brežice vključno sedmi dan po objavi do 10.00 ure.
Prijave morajo biti zapečatene, na ovojnici pa oznaka »Javni razpis — ne odpiraj«.
Naslovijo se na Sklad stavbnih zemljišč občine Brežice, Cesta prvih borcev 18.

2.
Ponudnik je dolžan plačati varščino v znesku 5% vrednosti zemljišča in delne komunalne opreme za površino lokacije, torej za stanovanjsko hišo 114.093,60 SIT in za trgovino 262.683,60 SIT.

3.
Varščino je potrebno nakazati na žiro račun sklada stavbnih zemljišč občine Brežice št. 51620-654-13063 in potrdilo o vplačilu varščine priložiti prijavi. Varščina se uspelemu ponudniku računa brezobrestno v ceno stavbnega zemljišča, neuspelemu pa vrne brezobrestno najkasneje v 15 dneh po izbiri najugodnejšega ponudnika.

4.
Ob odpiranju ponudb bo komisija za oddajo stavbnih zemljišč zahtevala od ponudnika dodatno dokumentacijo, če bo potrebna za ugotovitev najugodnejšega ponudnika.

5.
Če se bo za posamezno lokacijo prijavilo več ponudnikov, ki izpolnjujejo pogoje razpisa, bo komisija izdelala prednostni vrstni red na podlagi meril, določenih v Odloku o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem na območju občine Brežice.

6.
Zoper odločitev o oddaji zemljišča lahko vsak, ki se je udeležil javnega razpisa, vloži v osmih dneh od dneva, ko je prejel obvestilo, ugovor na upravni odbor Sklada stavbnih zemljišč občine Brežice.

7.
Ponudnik, ki najbolj izpolnjuje razpisne pogoje, mora najkasneje v 5 dneh po pravnomočnosti postopka o ugotavljanju najugodnejšega ponudnika skleniti s Skladom stavbnih zemljišč občine Brežice pogodbo o oddaji zemljišča, ker bo sicer zemljišče oddano naslednjemu najugodnejšemu ponudniku; v pogodbo se vnese klavzula.

8.
Odškodnino za zemljišče in delno komunalno opremo je ponudnik dolžan plačati v 8 dneh po podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča; po tem roku tečejo zamudne obresti po veljavni stopnji za kratkoročne kredite LB.

9.
Ponudnik je dolžan začeti gradnjo v enem letu po podpisu pogodbe in zgraditi objekt do III. gradbene faze v 5 letih po pridobitvi tega zemljišča.

10.
Obrazci za prijavo so ponudniku na razpolago pri Skladu stavbnih zemljišč občine Brežice, soba št. 21.

Sklad stavbnih zemljišč
občine Brežice

KOP LONGAR d.o.o. STRAŽA

Zastopa prodajo za Dolenjsko in Belo krajino

1. Strojne žage za železo — različne
2. Kompresorji od 25 — 500 l
3. Odsesovalne naprave — transportni ventilatorji — filtrirne naprave
4. Stroji za obdelavo pločevine Strojne in ročne škarje — različnih dimenzij, tudi za krožno rezanje
5. Kleparska oprema — naprave za robljenje, uvijanje — upogibanje — oblikovanje spojev — preoblikovanje pločevine

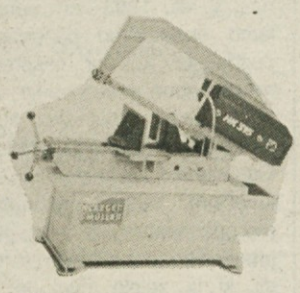

Vse po ugodnih in konkurenčnih cenah, tel. 068/84-647

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO
Enota LJUDSKA UNIVERZA
TREBNJE, Kidričeva 2
telefon: 068/44-558
telefaks: 068/44-183

VPISUJE
v program za

USPOSABLJANJE RAČUNOVODJE

Program specializacije je verificiran in traja 400 ur, vključijo pa se lahko kandidati, ki so končali katerikoli program V. stopnje. Kandidati, ki končajo izobraževanje, se usposobijo za poklic **RAČUNOVODJE.**
Podobne informacije o programu in vpis je na gornjem naslovu vsak dan od 8. do 16. ure.

DOM STAREJŠIH OBČANOV ČRNOMELJ

OBVESTILO

Obveščamo vse zainteresirane, da bo zavod v letu 1993 v okviru zunanje dejavnosti organiziral:
— prehrano in razvoz hrane
— pranje
— gospodinjsko pomoč
— nego na domu
— pomoč družinam v primeru invalidnosti ali starosti

Dejavnost je namenjena vsem, ki živijo doma, želijo pa se poslužiti uslug, ki jih nudi zavod.
Prijave zbira tajništvo DSO Črnomelj, Ul. 21 oktobra 19/C, 68340 Črnomelj.
Dodatne informacije je možno dobiti telefonsko na št.: 068/52-994 in 51-532.

zavarovalnica triglav d.d.

Poslovna enota Novo mesto
Zagrebška 2
68000 Novo mesto

objavlja prosto delovno mesto

RAČUNALNIŠKI ORGANIZATOR IN PROGRAMER

Od kandidatov pričakujemo, da izpolnjujejo naslednje razpisne pogoje:
— visoka izobrazba računalniške smeri z usmeritvijo informatike ali
— visoka izobrazba ekonomske smeri z usmeritvijo na ekonomsko informatiko,
— zaželjena delovna praksa,
— trimesečno poskusno delo.

Izbrani kandidat bo sprejet za nedoločen čas, s polnim delovnim časom.
Kandidati naj pisne vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih delovnih izkušenj pošljejo na zgornji naslov v 8. dneh po objavi.
O izbiri bomo kandidate obvestili v 15. dneh po sprejemu sklepa.

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ
SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

RAZPISUJETA
JAVNI ANONIMNI

N A T E Č A J
ZA IZDELAVO RAZPOZNAVNEGA ZNAKA BELE KRAJINE

Znak se bo kot zaščitni znak uporabljal v povezavi z imenom Bele krajine v turistične, informativne, propagandne namene. Vsebina znaka naj izkazuje kakšno belokranjsko posebnost, značilnost. Znak mora biti hitro razpoznaven, zato naj bo čim bolj preprost.
Znak bo izbrala komisija, ki jo bosta imenovali skupščini občin Črnomelj in Metlika. Podelila bo tri nagrade v skupni vrednosti 2.000 DEM v tolarski protivrednosti.
Prva nagrada, ki vključuje dokončen odkup, znaša 1.500 DEM v tolarski protivrednosti, dve naslednji enakovredni nagradi pa po 250 DEM v tolarski protivrednosti.
Osnutke znaka (v natančni grafični in barvni obdelavi ter poljubni velikosti) pošljite obvezno pod šifro do 10. marca 1993 na naslov:

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA
Mestni trg 24
68330 METLIKA
- s pripisom za natečaj

PEUGEOT
SPC TERZIN
SERVISNO PRODAJNI CENTER

- pooblaščeni servis
- prodaja vozil in rezervnih delov

Francoz nad Francozi!
SEDAJ TUDI NA DOLENJSKEM
OBIŠČITE NAS V NAŠEM NOVEM PRODAJNEM SALONU
SCP TERZIN, Obrtna cona TREBNJE, tel. (068) 44-533

Prodaja na kredit ali leasing!

OSNOVNA ŠOLA ŠKOCJAN
ŠKOCJAN 51

razpisuje za nedoločen čas dela in naloge

ŠOLSKEGA PEDAGOGA

Pogoj: VIŠ ali VISOKA ŠOLA.

Začetek dela: 1.3.1993.

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite na naslov:
Osnovna šola Škocjan, 68275 Škocjan (s pripisom: ZA RAZPIS) v 8 dneh po objavi razpisa. Kandidati bodo o izbiri obveščeni v 15 dneh po objavi.

ZAHVALA

Skrb, delo in močno potrpljenje - njeno je bilo življenje.

Ob boleči izgubi naše drage

MARIJE PERŠE

rojene Hrovat

Mirana Jarca 12

se iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v tihi žalosti stali ob strani. Hvala sorodnikom, sosedom, znancem, ki ste izrekli sožalje, darovali cvetje in sveče. Hvala g. Lapu za opravljen obred in tolažilne besede, pevkam VVO Novo mesto ter pevskemu zboru iz Šmihela.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

V 55. letu nas je zapustil brat, stric, svak in boter

TONE SREBRNJAK

Veliki Slatnik 6

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kolektivu Labod, pevcem, govornici za poslovilne besede in g. župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je 13. januarja 1993 za vedno zapustila naša draga

MARIJA AVGUŠTINČIČ

iz Kota 87 pri Semiču

Ob boleči izgubi naše drage mame se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom iz Sadinje vasi in Kota za podarjeno cvetje, sveče, za izrečeno sožalje ter vsem, ki ste pokojnico pospremili na njeni zadnji poti. Hvala govornici Vidi Štukelj za poslovilne besede, sodelavkam Marcatorja Logatec, ZB Kot, pevkam, gospodu kaplanu za opravljen obred in Pokopališko pogrebnemu odboru Kot - Brezje. Enako se zahvaljujemo Domu Marte in Marije iz Dolenjega Logatca za nego in skrb.

Vsi njeni

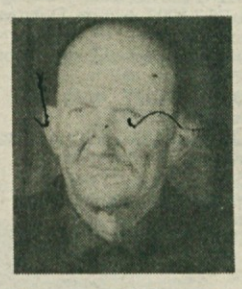

ZAHVALA

V 91. letu starosti nas je tiho za vedno zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

JOŽE KLOBUČAR

Najlepše se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, vaščanom, znancem in prijateljem, ki ste nam v najtežjih trenutkih kakorkoli pomagali, izrazili sožalje, darovali vence, cvetje ter pospremili pokojnega v tolikšnem številu na njegovo zadnjo pot. Posebna zahvala duhovnikom za lepo opravljen obred, sestram de Notre Dame ter uredništvu Družine.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 71. letu starosti zapustila naša

MIRA JUG

Iskreno se zahvaljujemo sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in svete maše ter vsem, ki ste jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se osebju ZD Šentjernej, dr. Baburiču, osebju Urološkega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto, še posebej dr. Kramarju in dr. Pogačarju, GD Šentjernej, cerkvenim pevcem za zapete žalostinke, Društvu upokojencev Šentjernej, obema praporščakoma, g. župniku in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sestra Dragica, Julija Durjava, Peter, Danica in Breda z družinami

ZAHVALA

Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Ljubil si polja, vinske gore,
smrt te od njih ločila je.

V 85. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče in praded

MATIJA ČRNIČ

iz Pribincev 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrazili sožalje, darovali vence, sveče ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se govorniku za poslovilne besede, g. župniku za opravljen obred in pevkam iz Adlešič za pesmi slovesa. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: žena Angela, sinova Stanko in Jože, hčerke Olga, Angelca, Marija z družinami, 7 vnukov in 8 pravnukov

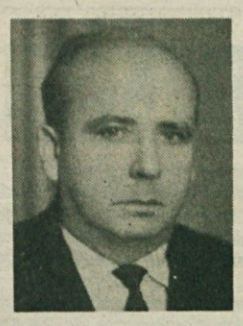

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, deda in tasta

BOŽIDARJA CIMERMANA

ključavničarja iz Metlike

se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam ustno ali pisno izrazili sožalje, darovali vence, cvetje in sveče ter ga spremili na njegovi zadnji poti. Hvala zdravnikom in drugemu osebju nevrološkega in pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto, dr. Mlačku za vsestransko pomoč in sestri Veri za nego na domu, organizaciji ZB, gasilcem za spremstvo, godbi za zaigrane žalostinke, govornikoma g. Zeletu in g. Kremescu za poslovilne besede ter g. župniku za pogrebni obred. Vsem in vsakemu posebej hvala!

Vsi njegovi

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR — KINO — SLUŽBO IŠČE — SLUŽBO DOBI — STANOVANJA — MOTORNA VOZILA — KMETIJSKI STROJI — PRODAM — KUPIM — POSEST — ŽENITNE PONUDBE — RAZNO — OBVESTILA — PREKLICI — ČESTITKE — ZAHVALE

tedenski koledar

Četrtek, 4. februarja - **Bojana**
Petek, 5. februarja - **Agata**
Sobota, 6. februarja - **Teja**
Nedelja, 7. februarja - **Rihard**
Ponedeljek, 8. februarja - **kulturni praznik**
Torek, 9. februarja - **Polona**
Sreda, 10. februarja - **Vlasta**

LUNINE MENE
7. februarja ob 00.55 - **ščip**

kino

BREŽICE: 5.2. (ob 20. uri) ameriški krmiminalni film Razjarjeni Harlem. 6. in 7.2. (ob 18. in 20. uri) ter 8.2. (ob 20. uri) ameriški znansvetnofantastični film Osmi potnik 3. 7.2. (ob 16. uri) in 8.2. (ob 18. uri) ameriška risanka Hrestač.

NOVO MESTO: 4.2. (ob 18. in 20. uri) ter od 5. do 7.2. (ob 16., 18. in 20. uri) ameriški znanstvenofantastični film Kosec. 8.2. (ob 19.30) koncert.

čestitke

VSE NAJBOLJŠE, predvsem zdravja, želi za 72. rojstni dan ANICI KOS iz Dolnjih Vrem 27 mož Franc. 409

kmetijski stroji

TRAKTOR URSUS C -360, odlično ohranjen s 300 delovnimi urami prodam. Matija Smolič, Korita 12, Dobrnič. 381

KOSILNICO Figaro prodam. ☎ (0608)89-296. 383

INTERMARC BCS
IMPORT – EXPORT d.o.o.
Trgovina na debelo in drobno
tel./fax 068-24-663
Zagrebška cesta 21
Novo mesto — Slovenija

Ugodna prodaja BCS kosilnic — možnost nakupa na kredit:

— 622 Diesel	6.920 DEM
— 622 B/P	6.200 DEM
— 602 Diesel	4.400 DEM
— 602 B	3.200 DEM
— mini padana	2.700 DEM
— 603 B	3.800 DEM

rezervni deli in motorji ACME:

AL 480	1.500 DEM
ALN 330	1.100 DEM

rezervni deli za traktorje IMT — FERGUSON

Na zalogi imamo tudi: koruzo 16,50 SIT za kg in sadjarsko vinogradniško opremo proizvajalcev FELCO in ARS.

TRAKTOR IMT 560, letnik 1985, 1400 delovnih ur, prodam ali menjam za osebni avto Opel ali Golf. Marija Petje, Zabukovje 34, Mirna. 413

TRAKTOR IMT 542 prodam. Andrej Turk, Brod 4, Podbočje. 432

NOV TRAKTOR ZETOR 6911 s kabino in hidravlični volan ugodno prodam. ☎ (068)27-917. 475

DOBRO OHRANJEN motokultivator Gorenje special z rotacijskim plugom prodam. ☎ 47-350. 488

KOSILNICO LAVERDA dvojni rez ter obračalnik Planina prodam. Franc Tramte, Zloganje 27, Škocjan. 491

kupim

STABILNI BAZEN za hlajenje mleka, 300 - 400 l, kupim. ☎ (068)42-660. 417

MOTOR za R 4 TL kupim. ☎ (068)24-359. 418

Kupim rabljeno kuhinjo (elemente cca 4 m). Int. ☎ 23-368, popoldne.

motorna vozila

ODKUPIM karambolirano vozilo. Takojšnje plačilo v DEM. ☎ (061)218-941! 393

R 4, letnik 83, prodam. ☎ (068) 86-289.

UNO 60 S l. 87, prodam. ☎ 25-115, popoldan.

Z 128-1,1 GX, letnik 87, reg. do novembra 93, prodam. Cena 4000 DEM. ☎ (068)23-585.

Ami
NOVO MESTO d.o.o.
Ljubljanska 27, NOVO MESTO (Javna skladišča)
— prodaja vozil Fiat, VW, Renault, Opel, Ford
— gotovinski odkupi rabljenih vozil
— posredniška prodaja po vaši ceni
— staro za novo, staro za staro

Ponudba meseca:
FIAT UNO 60 S od 14.200 DEM
VW POLO od 17.500 DEM
VW GOLF III. od 24.200 DEM
OPEL KADETT 1,4 LS od 20.900 DEM
RENAULT CLIO od 20.500 DEM
SUZUKI MARUTI 10470 DEM
Vozila so na zalogi, cene so do registracije!
Tel.: (068) 26-010.

OLTCIT, nov, prodam za 6.000 DEM. ☎ (0608)62-636. 402

MAZDO 626 2.0 D, letnik 1986, registrirana za celo leto, prodam. ☎ (0608)60-037. 406

R 4, letnik 1986, prodam. Šimc, Pristava 6, Novo mesto. 420

LADO 1200, registrirano do 12/93, nove gume, generalno obnovljeno, prodam za 1.400 DEM. Belinger, V brezov log 3, Novo mesto, ☎ (068)26-024 int. 27. 425

ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1980, prodam za 1000 DEM. ☎ 22-106. 431

AVTOSEJEM KRŠKO
vsako nedeljo od 8. do 13. ure
Trgomoto d.o.o.
CKŽ 139, Krško
Tel./fax. (0608) 22-442
Posredujemo pri prodaji novih in rabljenih vozil!

R 4, registriran do 7/93, prodam za 900 DEM. ☎ (068)22-214, zvečer. 433

ŠKODO 120 LS, letnik 1982, registrirano do 20.7.1993, prodam. Dobrova 30, Škocjan, ☎ 42-991. 437

GOLF JGL D, letnik 1984, prodam. ☎ 45-540, po 18. uri. 440

GOLF CADDY, letnik 1991, prodam. ☎ (068) 42-737. 449

Z 128, letnik 1987, prodam. Tone Gričar, Biška vas 16, Mirna Peč. 455

R 5 Campus, petero vrat, letnik 1991, odlično ohranjen, registriran do 1/94, prodam. ☎ 25-130. 458

TERENSKO VOZILO 4 x 4, diesel, letnik 1988, prodam. ☎ 24-790. 465

Suzuki avtomobili servis in rezervni deli

Prodajamo vse modele SUZUKI SWIFT,
terenska vozila,
SUZUKI SAMURAI in VITARA,
na zalogi tudi SUZUKI MARUTI 800.
Možnost izbire barve!

»ULA« d.o.o.
Jurčičeva 17, Trebnje
tel./fax. (068) 44-231

R 4 GTL, letnik 1987, prodam. ☎ 24-790. 466

CITROEN GS 1.3 super, registriran do 25. 2. 1993, letnik 1980, prodam za 1.200 DEM. ☎ 42-269. 467

126 P, letnik 1987, prodam. ☎ 24-275. 469

GOLF JX, letnik 1987, prodam. ☎ 41-090. 476

126 P, letnik 1987, registriran do 6/93, prodam. ☎ (068)25-895. 477

126 P, letnik 1988, prodam. ☎ (068)27-295. 481

R 4 GTL, letnik 1988, ugodno prodam. ☎ 20-451. 483

JUGO 45, letnik 1989, prodam. ☎ (0608)62-043 486

BMW 316, letnik 1987, dvoje vrat, prodam. ☎ (068)85-118. 489

LADO RIVO, letnik 1991, prodam. ☎ (068)43-800. 490

NISSAN SUNNY 1,6 SLX HB, srebrno kovinske barve, letnik 1987, 60.000 km, dodatno opremljen, odlično ohranjen, prodam. ☎ (0608)31-886, popoldne. 492

R 4 GTL, rdeč, registriran celo leto, 12/89, prevoženih 15.000 km, kot nov, prodam za 6.700 DEM. ☎ 43-716.

obvestila

NESNICE, mlade jarkice, pasme hisex, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije. Kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578, Zdenka in Franc Janežič, Slepšek 9, Mokronog, ☎ (068)49-567, Martina Zelič, Loka 9 pri Zidanem Mostu, ☎ (0601)84-124. 385

VALILNICA HUMEK

Sprejemamo naročila za enodnevne piščance, bele, težke, rjave nesnice.

PONUDBA TEDNA:
3-tedenski beli piščanci po ugodni ceni.
Inf. po tel. (068) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto.

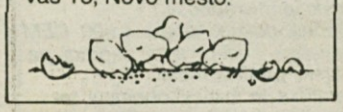

ŽALUZIJE, rolete in lamelne zavese izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 424

Jože Perko, opozarjam krajane Otočca, bližnje in daljne okolice, da bom vsakega, ki bo o meni širil neresnice in laži, sodno pregajal.

Zasebna zobozdravstvena ordinacija
Dr. Siniša Kulašević
Šentrupert 124
Delovni čas: vsak dan od 8.30 do 12. in od 15. do 18.30
Naročila in informacije: tel. (068)40-071
47-641

RJAVE NESNICE, stare 9 tednov, bomo prodajali 6. in 7. 2. po 240 SIT/kom. Sprejemamo naročila še za bele, težke, ki bodo v prodaji 26. in 27. 2. Klanjšček, Šmarjeta 15, ☎ (068)73-058. 439

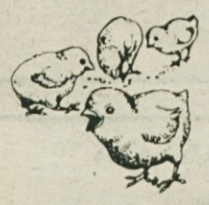

VALILNICA KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Šentjernej tel. (068) 42-524
Sprejemamo naročila za enodnevne bele in rjave piščance, enomesečne bele piščance in šesttedenske jarkice.
Se priporočamo!

JARKICE, rjave, stare 6 tednov, in bele večje piščance bomo prodajali od 20. do 25. marca. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, ☎ 44-389. 453

YURENA, šola tujih jezikov Novo mesto
(vpis v tečaje tujih jezikov)
☎ 23-434

Prodamo cisterno 30 m³, dvoplaščno, primerno za skladiščenje naftnih derivatov. Tel. (0608) 31-404

V NAJUGODNEJŠEM ČASU za nadalnjo rejo vam nudimo rjave (nesnice) in bele piščance, težke 1 kg. Dobave: 13. in 27. marec. Sprejemamo naročila na naslov: Strugar, Švibnik, Črnomelj, ☎ 52-919, 52-774, popoldne. 484

TONSON d.o.o. izobraževanje

vpisuje v tečaje tujih jezikov, tečaj slovenskega jezika ter tečaj oblikovanja keramike. Brezplačno testiranje za vpis v nadaljevalne tečaje. Vsi tečaji bodo potekali na OŠ Grm v Novem mestu.
Inf. vsak dan po tel. (068) 85-882

MLADE KOKOŠI nesnice prodajamo na farmi na Gor. Lazah. Humek, ☎ 24-496. 485

Gostišče NACE HRIBAR
motel Trebnje

vas vabi na dobrote iz njihove kuhinje:
- **nedeljska in dnevna kosila**
- **plošče na žaru za 2 osebi**
- **telečje, puranje in svinjske zrezke**
- **pohan sladoled**
- **sadne kupe s sladoledom**
- **pizze in ostalo hrano**

Poleg odlične hrane priporočajo mednarodno nagrajeno vino **JAGER,** letnik 91.
Vse po konkurenčnih cenah (malo pivo 48 SIT).

Kupim ali prodam nov avtoplašč TRAJAL SR-145-13. Tel. (068) 20-291.

Kožice kokošjih želodčkov (mlinčkov), očiščene in posušene, zdrobljene ali cele za lajšanje težav pri ledvičnih in žolčnih kamnih, pošiljam po povzetju. Cena 700 SIT + poštnina. Milan Ovnik, Ocvirkova 45, 61231 Črnuče.

ČRNOMALJCI POZOR!
Prosim, da se mi javijo vsi, ki so delali ali pa še delajo v Kanadi. Nujno potrebujem podatke o pogrešani osebi. (Prosim, da so na oglas pozorni tudi tisti, katerih sorodniki delajo v Kanadi). Šifra: KANADA

Poslovna prostora, 34 m², v pritličju na Ul. talcev 2, v Novem mestu (Košak), oddam. Inf. po 20. uri po tel. (068) 22-444.

GRAN d.o.o.
opravlja vsa knjigovodska dela za podjetja in obrtnike, obračune prometnega davka, OD. Pokličite nas po tel. (068) 23-427

KMETOVALCI!

KARDANSKE GREDI VSEH VRST za vse priključke popravljam in izdelam po naročilu. Se priporoča Ivan Štangelj, Partizanska 33, Novo mesto, tel. (068) 27-870.

Ne prezrite svoje usode!
Agencija **NORTH** je prva spoznavno kontaktna samopostrežba za moške in ženske pri nas. V letu 1993 vam ponujamo ekskluzivno ponudbo poznanstev, kot npr.: ekspresno družabno povezovanje, vikend, piknik, izletniško, kulturno zabavno in dopustniško. Osamljenim Slovencem in kmečkim fantom priporočamo poznanstvo z 800-timi prijetnimi Hrvaticami vseh starosti, ki bi želele živeti in si ustvariti dom v Sloveniji. **Inf. po tel. (061) 345-730 od ponedeljka do sobote od 10. do 16. ure**

Stranke obveščamo, da sprejemamo naročila za rjave jarkice in večje bele piščance. Naslov: Zdravje, Zalog 17, 68000 Novo mesto, tel. (068) 24-594.

Električne omarice, zunanje ter notranje, kompletno opremljene ali prazne, ugodno prodam. Dostava do Novega mesta. Izvajamo tudi električne inštalacije. Tel. (061) 752-979.

Nova okna v stare okvire po meri in druga mizarska dela po naročilu izvaja **MONTLES BOŽIČNIK,** Sevnica. **Tel. (0608) 82-945**

AVTOŠOLA DUAL EXPRES d.o.o.
Glavni trg 30 (nad slaščičarno), Novo mesto
tel. (068) 24-413

vpisuje:
— v pospešeni in izmenski tečaj iz cestno prometnih predpisov za voznike motornih vozil »B« kategorije. Tečaj se bo pričel 10. februarja, dopoldan ob 10. uri, popoldan ob 15. uri.

FORESTAL d.o.o.
Trgovina gradbenega materiala
Jurna vas 5, Novo mesto
Poleg gradbenega materiala, železnine in tehničnega blaga odslej ugodno BELA TEHNIKA IN GOSPODINJSKI APARATI na 3-mesečni kredit brez obresti ali na 1+2 čeka. Prepričajte se!
KOVINOTEHNA

V Novem mestu najamem garsonjero ali manjše stanovanje. Tel. (068) 26-094 popoldan

Najcenejše SATELITSKE ANTENE 579 DEM z montažo

VIDEO-RADIO-TV SERVIS ROŽIČ
Pod Trško goro 45
(068) 21-229

VULKANIZERSTVO IN PRODAJA GUM
Zlatko Vidic
Bučna vas, tel.: 068/27-361
Novo mesto

preklici

NADA PIŠKUR, Bogneča vas 11, Trebelno, prepovedujem kakršnokoli zadrževanje ali postopanje po parcelah št. 1816/1, 1816/2 in 1812 sosedom Dragan, Berk, Kermc in Leopoldu Piškurju. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala! 377

posest

HIŠE različnih cenovnih razredov s parcelami prodamo na Dolenjskem. ☎ (061)313-064, od 9. do 16. ure. 379

NA GOR. SUŠICAH prodam njivo, velikost 28 a. Dostop je asfaltiran. ☎ (061)341-255. 380

ZARADI BOLEZNI UGODNO prodam vikend z vinogradom v Jelendolu pri Škocjanu na razgledni sončni legi. Možna menjava za avto ali plačilo na dva obroka. ☎ (063)701-891. 390

LERAN d.o.o
Novo mesto, Lebanova 24
POSREDUJEMO
pri nakupu in prodaji nepremičnin, ocenjujemo, svetujemo

Prodamo:
— dvosobno stanovanje v Straži
— hišo v Smolenji vasi pri Novem mestu
— stavbno zemljišče v Žužemberku
— kmetijsko zemljišče na Raki pri Krškem, primerno za vinograd

☎ (068) 22-282 od 8. do 19. ure
(061) 714-450 od 16. do 19. ure

V KOTU PRI SEMIČU ob Partizanski magistrali prodam najboljšemu ponudniku dve parceli za vinograd in postavitev vikenda. Na parceli je voda, elektrika, velik parkirni prostor in 3 njive. ☎ (9949)89786784, ZRN. 395

HIŠO, 14 x 10, zidan hlev 15 x 7, skedenj 12 x 8, trifazna elektrika, voda in telefon na parceli 1755 m2 na Vranovičih, ob glavni cesti Metlika -Črnomelj, primerno za obrt, ugodno prodam. ☎ 51-888. 399

NJIVO (travnik), 3560 m2, v Mokronogu ugodno prodam. Informacije na ☎ (0608)69-183. 403

VINOGRAD na lepi sončni legi na Trški gori prodam. ☎ 65-412. 404

GRADBENO PARCELO v Novem mestu prodam. ☎ 25-093, dopoldan, g. Miha. 407

VINOGRAD z zidanico v Jeperjeku, gozd, voda, elektrika in asfalt zraven, prodam. Vinko Vintar, Sp. Vodale 19, Tržišče. 408

PARCELO v izmeri 70 a z vinogradom v Zg. Pohanci, podkleteno, telefon, voda, elektrika, prodam. Cena po dogovoru. Prodam tudi traktor Zetor 7245 s 1600 delovnimi urami. Informacije na ☎ (0608)77-326. 411

V OKOLICI Novega mesta vzamemo v najem manjši vikend, zidanico ali stanovanje. Plačamo vnaprej. Šifra: »PLAČILO VNAPREJ« 414

V VASI CIRNIK pri Brežicah prodam vinograd in travnik. Albina Bizjak, Kolodvorska 45, Pivka. 415

NA VELIKEM TRNU pri Krškem ugodno prodam parcelo z vinogradom ali menjam za osebni avto. ☎ (0608)34-990, zvečer. 416

VINOGRAD, 12 arov, na žici, na Radovici, in 1000 kg sena prodam. Bračika, Ob Potoku 33, Novo mesto, ☎ 26-051. 421

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: ***Dolenjski list Novo mesto, p.o.***
UREDNIŠTVO: ***Drago Rustja*** *(direktor in glavni urednik),* ***Marjan Legan*** *(odgovorni urednik),* ***Andrej Bartelj, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Jožica Dorniž, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj*** *(urednik Priloge) in* ***Pavel Perc.***
IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka ***80 tolarjev;*** *naročnina za 1. trimesečje* ***990 tolarjev;*** *za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd.* ***1.980 tolarjev;*** *za tujino letno* ***40 USD*** *ali* ***70 DEM*** *oz. druga valuta te vrednosti.*
OGLASI: 1 cm za ekonomske oglase ***1.400 tolarjev,*** *na prvi ali zadnji strani* ***2.800 tolarjev;*** *za razpise, licitacije ipd.* ***1.600 tolarjev.*** *Mali oglas do deset besed* ***900 tolarjev,*** *vsaka nadaljnja beseda* ***90 tolarjev.***
ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: ***52100-603-30624.*** *Devizni račun št.:* ***52100-620-970-25731-128-4405/9*** *(LB - Dolenjska banka, d.d., Novo mesto).*
NASLOV: ***Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni:*** *uredništvo in računovodstvo* ***(068) 23-606, 24-200;*** *ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij* ***23-610;*** *mali oglasi in zahvale* ***24-006; telefax 24-898.***
Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23-92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst.
Časopisni stavek, prelom in filmi: ***Grafika Novo mesto, p. o.*** *Tisk:* ***Ljudska pravica, Ljubljana.***

ZAHVALA

O te vinske gorice,
veliko dela, odrekanja,
veliko veselja, trme
prekratko življenje,
da bi užil dobrote te.

Tih večer je bil v naravi,
ko sem zadnjič videla te,
v krsti spal si sredi cvetja,
mrzle bile so ti roke.

V 60. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in brat

DRAGO PAPEŽ

s Prijatljeve c. 10/a, Trebnje

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, ki ste mu v težkih trenutkih bolezni stali ob strani. Hvala za izraženo sožalje, darovano cvetje, denarno pomoč, sveče, darovane maše in vsem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna hvala sosedom ter kolektivom Petrol Novo mesto in Brežice, Labod Temenica Trebnje, Cestno podjetje Novo mesto, Adria Caravan Novo mesto, govornikom za ganljive besede, župniku za opravljen obred, pevcem ter godbi za zaigrane žalostinke.

Žalujoči: žena Nada, hči Nada in sinovi Drago, Rudi, Srečko z družino ter sestri Slavka in Mici z družinama

NJIVO v izmeri 15 a, primerno za gradnjo, ob glavni cesti v Podhosti pri Dolenjskih Toplicah prodam. ☎ 27-183. 436

10 A VINOGRADA z zidanico ali samo vinograd v Trški gori prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 444

V KRŠKI VASI prodam gradbeno parcelo (13.95), asfalt, elektrika ob parceli, travnik (23.62) a ter njivo (12.98 a). Vse parcele so ob Krki. ☎ (068)643, popoldan od 14. ure dalje. 445

NJIVO, 0.50 ha, oddam v najem. Košir, Gor. Nemška vas, Trebnje, ☎ (061) 344-542. 454

TRAVNIK v Beli krajini, 3000 - 5000 m2, prisojna stran, primeren za sadovnjak, zaželjeno v bližini Kolpe, kupim. Informacije: Kocjančič, Koštialova 10, ☎ (068)28-650, po 19. uri. 457

STARO HIŠO z gospodarskimi poslopji na 3100 m2, v bližini Šmarjeških Toplic prodajamo. Informacije od 9. ure do 17. ure na ☎ (068)26-537. 463

VIKEND z zemljo, 4.400 m2, prodam. Franc Kren, Drganja sela 1, Straža. 480

prodam

STROJ za obdelavo cilindričnih ključev z repromaterialom prodam. ☎ 58-258. 378

TRI BREJE koze, plemenskega kozla in dva kozlička prodam. ☎ (068) 87-386. 386

VEČJO KOLIČINO kvalitetnega sena in otave prodam. ☎ (068)57-496. 396

KRAVO, brejo 7 mesecev, prodam. ☎ (068) 57-496. 397

GLISER nemške izvedbe z motorjem Merkuri, 50 KM, akumulatorski vžig, in prikolico poceni prodam. ☎ 51-888. 398

15 PRAŠIČEV, od 100 - 130 kg, prodam. ☎ (069)69-045, po 19. uri. 400

NOVI ALG 100 s priborom prodam 20 % ceneje. ☎ (062)685-258, po 18. uri. 401

HRASTOVE PLOHE prodam. ☎ (068)85-024. 410

PUJSKE, stare 12 tednov, prodam. Kastelic, Lavrica, ☎ (061)667-348. 419

PRAŠIČA, 170 kg, za zakol prodam. ☎ 78-086. 422

PRALNI STROJ Gorenje in barvni televizor Iskra na daljinsko upravljanje prodam. ☎ 43-693. 426

KOZOLEC »TOPLER«, skoraj nov, ugodno prodam. ☎ 40-764. 427

HRASTOVE SODE za 52,75, 175, 200 in 500 l prodam. Povprečna cena je 70 SIT za 1 l. ☎ 76-051. 428

HRASTOV SOD, 700 l, star 10 let, dobro ohranjen, zelo ugodno prodam. ☎ 22-083. 429

OTROŠKO POSTELJICO z jogijem prodam. ☎ 22-997. 430

COMMODORE 64 igrice prodam. ☎ 23-046. 435

TRAČNO žago prodam. Goričar, Dol. Kronovo 17, Šmarješke Toplice. 438

KVALITETNO KORUZNO SILAŽO prodam. Mitja Berce, Mokronog, ☎ (068)49-192. 441

HLODOVINO rdečega bora prodam. ☎ (068)23-355. 442

PLASTIČNE ZABOJE, primerne za sadje, krompir, 25/35/55 cm, poceni prodam. ☎ (066)62-311. 443

ŠTIRI DOBRO OHRANJENE moške obleke št. 54, dve zimski suknji, dva moška spomladanska plašča, enopostelјno pregrinjalo, belo mizo 108 x 88, ležalni stol, dve blazini za na plažo, posodo za mošt (30 l) prodam. Cena po dogovoru. ☎ 25-937. 446

PRAŠIČE od 90 - 115 kg, domača hrana, prodam. ☎ (0608)68-348. 448

KUPPERBUSCH, pralni stroj Korting, manjšo vitrino, Z 850, letnik 12/82, in nov player prodam. ☎ 49-551. 450

DIATONIČNO HARMONIKO Toffer Mengeš, uglašeno cis, fis, h, prodam. ☎ (068)42-710. 456

SENO prodam po ugodni ceni. ☎ 86-178, popoldan. 461

MIZARSKI STROJ, 3 operacije, (debelinka, poravnalka), s frezorji, prodam. ☎ 45-541, popoldan. 462

SEMENSKI KROMPIR dezire prodam. Seme lanske elite. Dostavim na dom. Eržen, Zg. Bitnje 41, ☎ (064)312-056. 464

PO ZELO ugodni ceni prodam skoraj novo trajno žarečo peč. ☎ 28-821. 471

BELE PRAŠIČE za zakol, krmljene z domačo hrano, težke od 100 - 130 kg, prodam. ☎ 42-575. 472

HLADILNO OMARO ter zakonsko posteljo z nočnimi omaricami prodam. ☎ 20-486. 473

HIDRAVLIČNO VULKANIZERSKO PREŠO G 1 za gumi izdelke, letnik 1988, prodam. ☎ (0608)62-043. 474

VISEČO OMARICO, dolžine 2 m, ter raztegljivo kuhinjsko mizo in raztegljiv kavč prodam za 30.000 SIT. Vse je dobro ohranjeno. ☎ (061)857-125. 479

HRASTOVE DESKE, 5 cm, suhe, prodam. Lenart, Smolenja vas 41, Novo mesto. 482

razno

ČE GRESTE na dopust in nimate ekspres kuhalnika za kavo, ga lahko naročite na ☎ (062)36-208. Cena 1.500 SIT s poštnino. 384

HONORARNO VODIM poslovne knjige za obrtnike, tipkam dopise, diplomske naloge in drugo. Informacije vsak dan od 16. ure dalje na ☎ (0608)77-587. 388

POSLOVNI PROSTOR z opremo, 23 m2, (trgovina) v centru Novega mesta, oddam z enoletnim predplačilom. ☎ 21-246. 447

službo dobi

KLJUČAVNIČARJE in varilce zaposlimo. Šifra: »REDNO« 376

IŠČEM akviziterja za prodajo oblačil. ☎ (068) 85-392.

ZASTOPNIKE za zastopanje tujih in domačih firm za področje Dolenjske in Posavja zaposlimo. ☎ (063)701-421, od 19. do 21. ure. 387

ČE ŽELITE dober zaslužek in vam odgovarja delo na terenu, pokličite v četrtek in petek po 15. uri na ☎ 23-977! 392

TUJA FIRMA išče zastopnike za direktno prodajo zanimivih in izredno kvalitetnih izdelkov. ☎ (068)42-452, v četrtek in soboto v večernih urah. 405

POTNIKE za prodajo na terenu iščemo. ☎ (068)22-815, dopoldne. 412

PRILOŽNOST za dodatni zaslužek. Pokličite na ☎ 59-404, med 15. in 20. uro. 434

REDNO ALI HONORARNO zaposlim do 2 slikopleskarja. Stanislav Rus, Meniška vas 32, Dolenjske Toplice, ☎ 65-496, po 19. uri. 451

ZA PRIDNO in vestno delo vam nudim 1.500 DEM mesečno. ☎ (0608)82-781, ☎ (0608)81-979, četrtek in petek po 15. uri. 460

VSEM PRIDNIM nudimo dobro plačano honorarno delo z možnostjo redne zaposlitve. Vse informacije na ☎ (068)24-573. 470

AKVIZITERJE za terensko prodajo tekstilnih izdelkov iščemo. ☎ 86-140. 478

POTNIKE za prodajo tekstila na terenu iščemo. Potreben osebni avto in prosti vikendi. ☎ (068)85-325. 487

stanovanja

DVOSOBNO STANOVANJE na Mirni, velikost 67 m2, s telefonom in centralno kurjavo, prodam za 37.000 DEM. ☎ (061)371-534. 391

STANOVANJE 60 m², ugodno prodam, Dvor pri Žužemberku. ☎ 26-288 od 19. do 21. ure.

STANOVANJE v Novem mestu kupim ali vzamem v najem. ☎ 28-591. 423

STANOVANJE v Metliki ali Črnomlju kupim. Šifra: »GOTOVINA« 468

GARSONJERO za dobo 6 mesecev vzamemo v najem. ☎ 25-790.

ZAHVALA

Nihče ne ve, kako boli,
ko tebe, dragi oče,
več med nami ni.
Če pridna roka koga bi rešila,
tebe, dragi oče, ne bi črna zemlja krila.

V 68. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, tast, brat in stric

JOŽE ŽIBERT

z Vinice pri Šmarjeti

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojnika pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo kolektivu Komunale, gospod župniku za lepo opravljen obred, pevcem Pevskega zbora Dušan Jereb ter govorniku za besede slovesa.

Žalujoči: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame

MARIJE MOŽE

iz Dol. Lakovnic 11

ki nas je zapustila v 83. letu starosti, se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, znancem in vsem, ki ste se prišli poklonit njenemu spominu, darovali vence, cvetje, sveče, izrazili pisno in ustno sožalje, in vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujemo sestri Lojzki, teti Micki in Vidi, Komunali za pogrebne storitve, pevcem iz Ruperč Vrha za ganljivo petje, g. kaplanu za opravljen cerkveni obred in govor. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE BAŠELJ

iz Gor. Kamenja 5, Novo mesto

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje ter podarjeno cvetje, posebno zahvalo pa izrekamo dr. Miri Kramar, Komunali - razvojno komercialni sektor za podarjeni venec, sosedom Virc, Andruščišen, Jožici Virc, GD Kamence, Milanu Dreniku in g.proštu Lapu za sočutno opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V domu našem bo praznina,
v srcih naših bolečina.
Spomin na tebe pa živi,
čeprav te več med nami ni.

Ob boleči izgubi naše nepozabne mame, stare mame in prababice

JULIJANE BEDENK

s Planine pri Raki

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, sovaščanom in sodelavcem, ki so nam v teh dneh stali ob strani, nam izrazili ustno in pisno sožalje, pokojno spremili na njeni zadnji poti ter zasuli njen grob s cvetjem. Zahvaljujemo se gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

Raka, Sevnica, Ljubljana

ZAHVALA

Delo, skrb in trpljenje —
bilo je tvoje življenje.

V 69. letu starosti nas je po dolgotrajni bolezni za vedno zapustila naša draga žena, mama, sestra in stara mama

ANA FLAJNIK

iz Vinice 33

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravstvenemu osebju zdravstvenega doma v Črnomlju in oddelku za intenzivno nego interne bolnišnice Novo mesto, gospej Vidi Adlešič za poslovilne besede ter gospodu župniku za opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

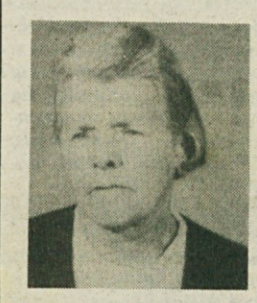

V 83. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta

JOŽEFA JANC

iz Vel. Brusnic 67

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom ter znancem za podarjene vence, cvetje in sveče, Osnovni šoli Brusnice ter Komunali Novo mesto, govorniku, g. župniku in pevcem ter vsem, ki so nam kakorkoli pomagali.

Vsi njeni

V SPOMIN

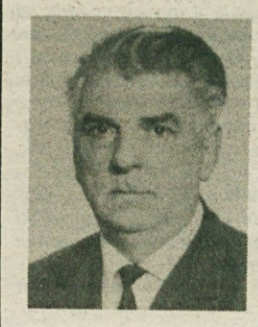

Nihče ne ve,
kako boli,
ko spomnim se,
da več Te ni.

Tri leta so minila, odkar si me zapustil v žalosti in trpljenju, moj zlati ljubljeni mož

VIKTOR ŠOBAR

Hvala vsem, ki se ga spominjate. Počivaj v miru, zlato moje.

Tvoja Ivanka

ZAHVALA

V 38. letu nas je tragično zapustil naš dragi sin, brat, stric, nečak in svak

JANEZ GREGORIČ

z Vrha pri Ljubnu 18

Ob kruti resnici, da smo te za vedno izgubili, se moramo zahvaliti vsem, ki ste nam izrekli sožalje, se poslovili od njega, darovali cvetje in sveče in ga v tako velikem številu pospremili k njegovemu preranemu počitku. Posebej hvala g. Pavlinu za poslovilne besede ob odprtem grobu. Hvala tudi gospodu župniku za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustila naša mama, stara mama, prababica

MARIJA KASTELIC

iz Pristave 24

Ob boleči izgubi naše mame se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom ter znancem, ki so nam izrekli sožalje in pomagali v najtežjih trenutkih, gospodu župniku pa za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Mama!
Utihnil tvoj je mili glas,
obstalo zlato je srce.
Le sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

V 82. letu starosti nas je po hudi bolezni za vedno zapustila naša draga mama, sestra, teta in svakinja

MARIJA ŠUŠTERŠIČ

Rožempelj 12

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, sovaščanom in znancem za nesebično pomoč v težkih trenutkih, za darovano cvetje, izrečeno sožalje, še posebej pa se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoči: hčerka Mili in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 83. letu starosti je nenadoma odšla od nas naša draga mama

MARIJA SAJE

iz Stare Bučke 42

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste ji darovali cvetje, jo pospremili na zadnji poti, nam pa izrekli sožalje. Posebno se zahvaljujemo predstavnikom KS Bučka, predstavnikom LD Bučka, godbenikom in pevcem z Bučke, ki ste ji igrali in peli v slovo.

Žalujoči: vsi njeni

portret tega tedna

Drago Gradišek

Stopi pred orkester in ko malce dvigne roke in počaka, je videti, kot bi molil. Morda se zdi, da se bo zgodil čudež. Čudeža ni, pač pa on vajeno in natančno zamahne z rokami in trenutek za tem orkester zaigra. Drago Gradišek ima potem samo še nalogo, da po takem malem obredu z orkestrom pred seboj skladbo izpelje do konca. V Krškem prevladuje mnenje, da dirigent Gradišek z glasbeniki to nalogo vsakič, ko stopi pred orkester, opravi dobro. Dirigira pogosto, saj trenutno vodi pihalni orkester Videm, iz tega izhajajoči Big Band in 70—članski simfonični orkester krške glasbene šole. Pihalni orkester je deloval v Krškem že prej, toda Big Band in simfoniki v tem mestu so zrasli z Gradiškom. Ta bradati mož urejenega videza, z malce nagajivim nasmeškom pod nekoliko zatemnjenimi očali živi z glasbo in zanjo ter glasba nekako sodi k njemu. Najbolj svež dokaz tega sožitja sta CD plošča in kaseta, ki ju je pihalni orkester Videm pod njegovo taktirko posnel nedavno. Ob promociji je občinstvo z navdušenim ploskanjem potrdilo, da je ta glasba marsikomu zares všeč.

Z muziko se tako ali drugače Gradišek ukvarja že vse od drugega razreda osnovne šole, kar pomeni dosti čez trideset let. Tudi vse izobraževanje po osnovni šoli je posvetil glasbi, nazadnje na akademiji za glasbo v Ljubljani. Po šolanju je muziciral zares, »v praksi«, kot bi se morda lahko reklo. Deloma je bil »resen« instrumentalist, deloma pa muzikant kabaretskega tipa. Igral je namreč pet let v orkestru Slovenske filharmonije v Ljubljani, skoraj dvajset let pa je kot klaviaturist in trobentač v znamenitem ansamblu Orioni zabaval na Otočcu. Da je človek z vsem srcem pri dveh tako različnih glasbah, ni potrebno, da je nezvest samemu sebi. Zadostuje že, da tako kot Drago Gradišek spoštuje vsako glasbo, ki kje nastane, in seveda ljudi, ki se zanjo navdušujejo. Gradišek ima sicer najraje glasbeno zapuščino Beethovna, Brucknerja, Mahlerja in kar je še takih velikih mož, vendar posluša tudi vse kaj drugega. Trdno je prepričan, da ima vsaka zvrst glasbe ob nastanku in pozneje svoj prostor in čas, zato se mu »smilijo ljudje, ki lahko poslušajo eno samo zvrst«.

Mož, ki na ta način spoštuje raznolikost in svobodo duha in ki je to bolj kot ne že dokazal v praksi, je približno leto dni ravnatelj glasbene šole v Krškem. Najbrž tudi v tem primeru namerava doseči nekaj več, saj gojenci ne igrajo sami zase, ampak tudi pred drugimi, tudi pred strogimi ocenjevalci. Tako bo dvanajst gojencev glasbene šole letos nastopilo na slovenskem državnem tekmovanju.

Vaje in nastopi z orkestri, plošča in kaseta in vse drugo, čemur se Gradišek posveča kot dirigent in glasbeni pedagog, dokazuje, da v središču njegovega glasbenega življenja in delovanja zadnjih let tiči Posavje oziroma Krško. Gradišek stanuje v Dolenji vasi pri Krškem in tako živi s Krškim in njegovo okolico tudi drugače, ne samo kot glasbenik. Toda v ozadju vsega, s čimer je Gradišek tak, kot je, tiči tudi neminljiva Koroška. Rodil se je namreč na Ravnah, in to v precej glasbeniški družini; oba njegova brata sta tudi glasbenika.

M. LUZAR

JAKČEVI FILMI — Mala dvorana v Šeškovem domu je bila ob predvajanju filmov Božidarja Jakca nabito polna. Prikazani filmi so iz obdobja 1933 do 1943, posneti pa so bili predvsem na Kočevskem (zahodni Dolenjski) in v Beli krajini. Na fotografiji: s predvajanja filmov. (Foto: J. P.)

Novo darilo Jakčevih Kočevju

Predvajali film velike zgodovinske vrednosti

KOČEVJE — Minuli petek zvečer je bila s predvajanjem filmov Božidarja Jakca, ki jih je posnel v letih 1933 do 1943, zaključena tudi razstava »Risbe z Zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda v Kočevju od 1. do 3. oktobra 1943«. Stranska (razstavna) dvorana Šeškovega doma je bila nabito polna, kar je v Kočevju redkost pri takih in podobnih kulturnih prireditvah.

Božidar Jakac je razstavljenih 34 risb z zasedanja Zbora že pred leti podaril kočevskemu Muzeju. Nadaljnjih šest je Tatjana Jakac, vdova pokojnega umetnika, podarila Muzeju ob otvoritvi te razstave, zdaj, ob zaključku razstave, pa še nadaljnjih 13, da ima tako zdaj kočevski Muzej kar 53 risb z Zasedanja Kočevskega zbora.

Med udeleženci in gosti te zaključne prireditve so prisotni še posebej prisrčno pozdravili Tatjano Jakac. Filme je med predvajanjem komentiral predstavnik Arhiva Republike Slovenije Ivan Nemanič. Prikazani so bili filmi »Avtobusni izlet društva Krka na Dolenjsko 1933«, »Bela krajina: Ženitovanjski obred v Predgradu, 1940«, »Partizanski dokumenti 1943« in »Gregorčičev fotoamaterski izlet v Belo krajino 1933«.

J. PRIMC

Lastnik premalo ve o svojem psu

Težave pri vzreji psa se pokažejo šele potem, ko pes odrašča in pred nakupom se je dobro posvetovati s članom kinološkega društva

NOVO MESTO — Vedno več ljudi si želi imeti psa, saj pri njem najde tisto, kar pri človeku često pogrešamo: zvestobo in brezmejno vdanost. Često se zgodi, da si ljudje omislijo pasjega mladiča in ob tem sploh ne pomislijo, če psa sploh lahko imajo in če je pasma, ki so jo izbrali, primerna za njihove razmere. Težave pri vzreji se pokažejo šele potem, ko pes odrašča. Poleg namestitve je pomembna oskrba, nega in vzgoja, še prej pa izbira primerne pasme.

Razumljivo je, da si v stolpnici ne gre omisliti bernardinca, saj so veliko bolj primerni majhni pritlikavi psi, ki naj imajo po možnosti kratko dlako. Pri izbiri moramo pomisliti tudi na to, kateri pes je primeren za otroke. Kinologi vedo povedati, da je prav vsak pes otrokom privržen, do njih prijazen, nežen in popustljiv. Izjeme so le starejši psi, ki nimajo več potrpljenja do vsiljivih otrok. Nevarni pa so lahko tudi tisti psi, ki imajo z otroci slabe izkušnje. Seveda so najprimernejši psi manjših pasem.

Pri izbiri psa se mora bodoči lastnik tudi odločiti, ali bo kupil rodovniškega ali nerodovniškega psa. Mnogi narede napako in se odločijo za nakup cenejšega, nerodovniškega psa. Pri tem so za marsikaj prikrajšani. Dušan Potočar, ustanovni član novomeškega Kinološkega društva, o tem meni naslednje: »Pri mladičih čistokrvnih staršev lahko že naprej približno predvidevamo, kakšen bo pes, ko bo odrasel, če bo živel v normalnih razmerah. Pri nečistopasemskih ne poznamo ne kvalitete, ne staršev, ne prednikov. To seveda še ne pomeni, da so takšni psi slabši kot čistopasemski. Lastnik je prikrajšan za druge prednosti. Čistokrvnega psa lahko razstavljamo, z njim tekmujemo in potujemo. Zato bi svetoval vsem, ki nameravajo kupiti psa, da se odločijo za čistopasemskega.«

• Kinološko društvo Novo mesto v petek, 12. februarja, ob 18. uri vabi vse ljubitelje psov in svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v prostorih gostilne Drenik v Bršljinu. Ob tej priložnosti bodo izvolili novo vodstvo in izvršni odbor. Predstavniki Kinološke zveze Slovenije bodo zaslužnim članom novomeškega društva podelili zlata, srebrna in bronasta odličja.

Torej bo veliko manj težav, če se bodoči lastniki psov prej oglasijo pri kinoloških delavcih in se z njimi posvetujejo. V Novem mestu deluje Kinološko društvo skoraj dvajset let. V teh letih so bili v društvu vzponi in padci. Pred letom in pol so se člani spet zbrali in Kinološkemu delu v tem koncu Dolenjske postavili nove temelje. Trenutno v njem dela prek 100 članov. V lanskem letu so imeli dva tečaja za šolanje psov, pripravili so ocenjevanje zunanjosti psov, predstavitev redovniških pasem psov in pasjo malo šolo. Tudi za letos pripravljajo bogat program. Že 15. februarja bodo v gostilni Drenik v Bršljinu, kjer je tudi sedež društva, pričeli s teoretičnim delom začetnega tečaja prve pasje šole.

J. PAVLIN

MISS MED OVČARKAMI — Dolgoletni član novomeškega kinološkega društva Zvone Blažič s triletno nemško ovčarko Megi, ki je bila na lanskem ocenjevanju zunanjosti psov v Škofji Loki najlepša med slovenskimi čistopasemskimi psicami. (Foto: J. P.)

RAZSTAVA MAČK

LJUBLJANA — Mednarodna felinološka zveza in Zveza felinoloških društev Slovenije priredita 6. in 7. februarja v hali A na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani 4. mednarodno razstavo pasemskih mačk. Za obiskovalce bo odprta v soboto od 10. do 19. ure in v nedeljo od 10. do 17. ure. Rejci iz 6 evropskih držav bodo predstavili prek 280 mačk.

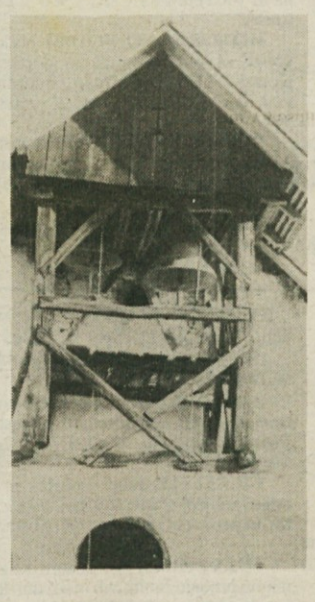

Kaj je na sliki?

3.000 SIT ZA PRAVILEN ODGOVOR — Ni dvoma, da so Dolenjske Toplice znane daleč naokoli in vodomet pred zdraviliškim domom, ki smo ga zastavili za uganko, našim bralcem ni povročal nikakršnih preglavic. Vsem, ki nam poleg pravilnih odgovorov pošiljate tudi lepe pozdrave, se lepo zahvaljujemo. Žreb je bil tokrat naklonjen Ireni Fink, Kočevske Poljane 12, p. Dolenjske Toplice, ki bo nagrado dobila po pošti. Kupon z izpolnjenimi podatki prilepite na dopisnico in pošljite na naslov: Dolenjski list, p.p. 130, Novo mesto. Lahko pa kupon vržete tudi v naš poštni nabiralnik na Glavnem trgu 24. Za žrebanje bodo prišli v poštev vsi, ki bodo odgovore poslali do torka, 9. februarja.

Kaj je na sliki? .....

Moj naslov: .....

.....

Kupone pošljite na dopisnici na naslov:
Dolenjski list, p.p. 130, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«!

O vranoviških specialcih in neškodljivosti PCB — Kmetje so tudi požrešni — En direktor za 24 delavcev — Koverte z markami — Telefonska neenakopravnost

Prejšnji četrtek je dežurni novinar pri telefonu delal nadure. Telefon je zvonil že precej pred šesto zvečer in tudi po sedmi nikakor ni hotel utihniti. Po tem, kaj vse je dežurni slišal, lahko miro trdimo, da je naša družba konfliktna. To pravzaprav samo po sebi ni nič hudega in pregrešnega, bolj zaskrbljujoče je, da se iz dogodkov in zgodb, ki jih novinar takole sliši, kaže, da tudi z njeno pravnostjo ni vse tako, kot bi moralo biti ali kot bi radi novi oblastniki prikazali, da je.

Zlatko Jakša z Vranovičev pri Črnomlju je govoril o »specialni vojni«, katere vodenja proti družbi so obdolženi prebivalci te belokranjske vasi, ki se upirajo, da bi še naprej vozili smeti iz cele občine na deponijo v neposredni bližini vasi, o čemer v našem časopisu redno poročamo. »Strokovnjak Marjan Ivanc iz ljubljanskega Smelta se upa javno govoriti, da ni dokazov, da bi bil PCB škodljiv za zdravje. Ali moramo vsi umreti, da se bo ta gospod prepričal o tem? Ivanc pravi, da je kriminal, kar počnemo vaščani Vranovičev. Mi pa pravimo, da je kriminal to, kar gospodje iz naše občine že več kot deset let delajo z nami. Obljubljali so nam, da bodo na smnetišče navozili zenmljo in tam uredili športno igrišče, v resnici pa je danes tam 4 do 5 nadstropij smeti. Pa še o PCB, ki da je »menda« tudi na našem smetišču. Nič menda! Kamione in kamione odpadnih kondenzatorjev iz Semiča so vozili sem, Cigani kondenzatorje pobirali, vsebino, se pravi PCB, pa zlivali!«

Bralka iz Dobruške vasi se boji, da bi ji nova oblast vzela zemljo, ki sta jo z možem po vojni kupila od »agrarne«. »Svojo doto, 600 kil težkega vola, sem dala, da sva z možem to zemljo, ki je bila prej cerkvena, prepisala nase. Sedaj pa se tako bojim, da mi jo bodo vzeli, pa samo to imam. Če ne bi plačevala za kmečko pokojnino, ne bi imela nobenega denarja.« Ženička bi današnjo krizo kar hitro rešila: gruntarje iz služb in naj dobro delajo na zemlji, mlade brezposelne pa v tovarne.

Bralka Marija H. iz Novega mesta pravi, da so poslanske plače res nesramno visoke, ampak to, kar si privoščijo nekateri t.i. menedžerji, presega pa prav vse meje. »Direktor novomeškega podjetja si da v enem mesecu izplačati toliko denarja, kot ga moj mož, ki tudi dela v tem podjetju, zasluži v dveh letih! Pa to ni edini tak primer pri nas. Tukaj bi pa res moral nastopiti sindikat in se potegniti za delavce!« En direktor za 24 delavcev.

Najbolj vztrajna je bila ta večer gotovo bralka **Koširjeva iz Straže,** ki je kar 39-krat zavrtela telefon, preden je dobila dežurnega urednika. Povedala je, koliko krivic je morala prestati in kaj vse je pretrpela, ko se je pred mnogimi leti pri delu v Novolesu poškodovala, pa je niso hoteli upokojiti, še bolniške ji niso priznali. Še danes, ko je že dobre štiri leta v pokoju, zadeva še ni končana.

Medicinska sestra iz novomeške bolnice se je oglasila v imenu številnih zaposlenih v bolnici, ki so nadvse nezadovoljni s slabimi plačami. »Šefom oddelkov in specialistom so plače močno povečali, drugim pa nič. Sindikat v bolnici je mrtev, če človek kaj reče, pa se lahgko zgodi, da bo hitro dobil knjižico. Plače so sicer tajne, a se vse zve. Spet so se razpasle tudi koverte s podkupninami, in to v markah. V bolnici vre in kaj lahko se zgodi, da bo prišlo do stavke,« je napovedala sestra.

Krvodajalec Skušek iz Bistrice pri Šentrupertu se pritožuje nad trebanjskim Rdečim križem. »Moral bi dobiti priznanje za 45-krat darovano kri, v Trebnjem na RK pa trdijo, da sem jo dal šele 44-krat, čeprav imam v knjižici vpisano, da sem bil na krvodajalskih akcijah že 46-krat. Pa še knjižico so mi zapravili, da sem moral novo dobiti od zavoda za krvodajalstvo, na priporočeno pismo pa ne dobim niti odgovora.«

Bralki iz Metlike je naš časopis všeč od začetka do konca, najraje pa prebira novinarske komentarje. »Novinarki Dušičevi, ki je pisala o podarjenih stanovanjih, bi rada stisnila roko. Kar privzdignilo me je. Trideset let sem bila v službi in prispevala v stanovanjski sklad, sedaj pa so prav poceni kupili stanovanja tudi taki, ki imajo hiše. V Metliki so stanovanje kupili nekateri, ki so bili prej socialni primeri in kot taki niti stanarine niso plačevali. In prav ti sedaj stanovanja celo oddajajo in najbolj odirajo!«

Bralec z Otočca je pohvalil trgovce v PCK v Srebrničah. »V nagreadni akciji mi je trgovec pozabil dati kupon, in ko sem jih kasneje na to opozoril, so se mi opravičili in za nagrado dali komplet dobrih čopičev. Tudi sicer so prijazni, trgovina dobro založena, cene pa ugodne.«

Z Butoraja pri Črnomlju se je oglasil bralec in povedal, da so prejšnji teden dobili v vasi telefon, a se je pri tem izkazalo, da so eni bolj »enakopravni« od drugih. »Vsi smo enako plačali in enako delali, začuda pa so vsi vodilni v krajevni skupnosti in njihovi ožji sorodniki dobili samostojne številke, ostali pa dvojčke, čeprav o tem prej ni bilo nič govora. Še več, prav zato, da bi bilo dovolj samostojnih številk za vse, smo kupili močnejši kabel.«

Damjan Redek v imenu številnih rekreatorjev pa tudi aktivnih športnikov protestira, ker so v bifeju novomeške športne dvorane, ki ga upravlja odbojkarski klub, pred kratkim zamenjali prejšnje zelo prizadevne natakarje. »Dekleta, ki naj bi opravljala pripravniško, pa sploh niso prijavili.«

A. B.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa le opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Prisluhnili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. ***Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068)23-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.***

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Ta četrtek bo med 18. in 20. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala pedagoginja Marija Jaklič.

diskoteka kosov hram
Gornje Vrhpolje
Delovni čas:
sreda, četrtek, petek, sobota, nedelja
od 20.00 — 03.00
petek, 5. 2. 1993
AGROPOP

SOVA DISKOTEKA
Težka voda 1, Novo mesto
odprto: četrtek, petek, sobota
od 21. do 04. ure
v soboto, 6. januarja
DANIJEL

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado ANI PORTINAČ iz Olašč. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

1 (2) To si ti - FANTJE Z VSEH VETROV
2 (5) Darilo vseh daril - ANS. JOŽETA ŠUMAHA
3 (1) Kjer doma je veselje - ANS. BORISA RAZPOTNIKA
4 (3) Veselje na vasi - BRATJE IZ OPLOTNICE
5 (9) Slovenski vojak - ANS. MIRO KLINC
6 (4) Zimski dan - SLOVENSKI KVINTET
7 (8) Pri nas je glasba doma - HMELJARSKI INSTR. KVINTET
8 (6) Kam bova vandrala - ANS. TONIJA VERDERBERJA
9 (-) Hudi časi - PRUJSKI INSTR. KVINTET
10 (7) Naj zvone zvonovi - ANS. LOJZETA SLAKA

Predlog za prihodnji teden: V gostilni - ANS. VINKA ČVRLETA

KUPON ŠT. 5

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto

SRAM JE MENE, NE POSLANCEV

- Le kako jih ni sram?
- Koga?
- Poslancev državnega zbora.
- Zakaj bi jih bilo sram?
- Zaradi plač.
- Kaj pa je narobe z njihovimi plačami?
- Ne delaj se nevednega, lepo te prosim. Sam veš, da so zelo visoke.
- In?
- Za sedenje, za čvekanje, za pritiskanje na gumbe, za branje časopisov in reševanje križank tak kup denarja!
- Pozabil si na veliko odgovornost.
- Ti pa na kup brezposelnih.
- Zanje so odgovonri bivši oblastniki.
- Tri do sedem tisoč mark mesečno, pa potni stroški pa kilometrine! To je pretiravanje.
- To je solidna, evropska plača. To je Evropa zdaj!
- Pa še nesklepčni bodo velikokrat. Kar spomni se prejšnjih poslancev! Da bi bili sklepčni, so se iskali po bifejih, trgovinah in gostilnah.
- Vsakdo je pod kožo krvav.
- Čeprav si postelj nikdar niso postiljali, so si tokrat dobro postlali.
- Je že tako, da je Bog najprej sebi ustvaril brado, šele nato drugim.
- Po preteku poslanske imunitete pa v penzijo.
- Zakaj pa ne, če jim to dovoljuje zakon?
- Nam pa bodo delovno dobo, potrebno za v pokoj, še povišali. Boš videl!
- Če bodo, pa bodo.
- Delavec gara cel mesec za tristo, štiristo mark.
- V tekstilni industriji za dvesto petdeset, lepo prosim.
- No vidiš!
- Kaj?
- Sram naj jih bo.
- Koga?
- Poslance državnega zbora, ki pospravijo mesečno desetkrat, petnajstkrat, dvajsetkrat več.
- Ne bodi smešen, Repič. Sram je mene, in to že tretji dan po plači, ko hodim od soseda do soseda prosit, če mi posodi denar, da bom preživel družino.

TONI GAŠPERIČ